

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

33'üncü Birleşim 11 Aralık 2021 Cumartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	862
II.- GELEN KÂĞITLAR	865
III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	866, 986, 1013, 1028

A) KANUN TEKLİFLERİ

866:986, 986:1002,
1013:1026, 1028:1037

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve
Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281)

866:986, 986:1002,
1013:1026, 1028:1037

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282)

866:986, 986:1002,
1013:1026, 1028:1037

A) SAĞLIK BAKANLIĞI

866:986, 986:1002,
1013:1026, 1028:1029,
1030

1) Sağlık Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

866:986, 986:1002,
1013:1026, 1028:1029,
1030

2) Sağlık Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

866:986, 986:1002,
1013:1026, 1028:1029,
1030

B) TÜRKİYE HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

866:986, 986:1002,
1013:1026, 1028:1029,
1030:1031

1) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 866:986, 986:1002, 1013:1026, 1028:1029, 1030

2) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı 866:986, 986:1002, 1013:1026, 1029, 1031

C) TÜRKİYE İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ KURUMU 867:986, 986:1002, 1013:1026, 1029, 1031:1032

1) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 867:986, 986:1002, 1013:1026, 1029, 1031

2) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı 867:986, 986:1002, 1013:1026, 1029, 1032

Ç) TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI 867:986, 986:1002, 1013:1026, 1029, 1032:1033

1) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 867:986, 986:1002, 1013:1026, 1029, 1032

2) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı 867:986, 986:1002, 1013:1026, 1029, 1033

D) ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI 867:986, 987:1002, 1013:1026, 1029, 1033

1) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 867:986, 987:1002, 1013:1026, 1029, 1033

E) METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ 867:986, 987:1002, 1013:1026, 1029, 1033:1034

1) Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 867:986, 987:1002, 1013:1026, 1029, 1033:1034

2) Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı 867:986, 987:1002, 1013:1026, 1029, 1034

F) TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1034

1) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1034

2) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1034

G) İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1035

1) İklim Değişikliği Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1035

Ğ) ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1035

1) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1035

H) AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1035

1) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1035

I) ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1036

1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1036

İ) MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1036:1037

1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1036

2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1036:1037

J) AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI 867:986, 987:1002, 1014:1026, 1029, 1037

1) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

867:986, 987:1002,
1014:1026, 1029, 1037

IV.- AÇIKLAMALAR

986, 1004, 1026

1.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Genel Kurulda bazı milletvekilleri tarafından milletvekilleriyle röportajlar da yapılmak suretiyle yayın yapılmasının Genel Kuruldaki görüşme insicamını bozduğuna ilişkin açıklaması

986

2.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Hüseyin Nihal Atsız'ın vefatının 46'ncı yıl dönümüne, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve İYİ Parti Grubu olarak 4 bakanlığın bütçesine ret oyu vereceklerine ilişkin açıklaması

1004:1005

3.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1006:1007

4.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1007:1008

5.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz'ın vefat eden annesine Allah'tan rahmet, ailesine ve grubuna başsağlığı dilediğine ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1009:1011

6.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, 4 bakanlığın bütçesinin görüşüldüğü yoğun gündemi uhuletle ve suhuletle yönettiği için Başkanlık Divanına teşekkür ettiğine ve 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde Sağlık Bakanı Fahrettin Koca; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in yürütme adına, İstanbul Milletvekili Abdul Ahat Andican'ın İYİ Parti Grubu adına ve Iğdır Milletvekili Habip Eksik ile Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın HDP Grubu adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1011:1013

7.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum'un 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde soru-cevap kısmında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1026:1028

V.- SATIŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR

1002

1.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşması sırasında şahsına satışması nedeniyle konuşması

1002:1003

2.- Siirt Milletvekili Meral Danış Betaş'ın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine satışması nedeniyle konuşması

1003

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**1038***A) TEZKERELER**1038*

1.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun, 287 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin yeni ihdas edilen 2, 3, 4, 5, 6 ve 7'nci maddelerinin Komisyona geri verilmesine ilişkin tezkeresi (3/1778)

1038

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.04'te açılarak beş oturum yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, Irak'ın kuzeyindeki Pençe Yıldırım operasyon bölgesinde ve İdlib'de şehit olan askerlere Cenab-ı Allah'tan rahmet, şehit ailelerine, milletimize ve Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın şahsında tüm Silahlı Kuvvetler mensuplarına başsağlığı ve sabır dilediğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 282) görüşmelerine devam edilerek,

Tarım ve Orman Bakanlığı,
Orman Genel Müdürlüğü,
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü,
Türkiye Su Enstitüsü,
Adalet Bakanlığı,
Yargıtay,
Danıştay,
Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu,
Türkiye Adalet Akademisi,
Hâkimler ve Savcılar Kurulu,
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu,
Kişisel Verileri Koruma Kurumu,
Millî Savunma Bakanlığı,

2022 yılı merkezî yönetim bütçeleri ile 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesapları kabul edildi.

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, HDP Grubu adına konuşan hatiplerin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmaları sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, bütçe görüşmelerindeki konuşma düzenine, Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde HDP Grubu

adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ile İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, devletin hiçbir kurumunu itibarsızlaştırma yaklaşımını kabul edemeyeceklerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, zaman zaman Meclisin tansiyonuyla beraber, karşılıklı olarak maksadı aşan kelimeler olabildiğine, bununla alakalı Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'le görüşmelerini yapıp karşılıklı olarak helalleştiklerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli ile İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül ile Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve getirilen bütçeleri yetersiz buldukları için ret oyu vereceklerine,

Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, bütçe sunumunu gerçekleştiren Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül ve Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar'a ve katkı sağlayan parti gruplarına teşekkür ettiğine, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül ve Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, bütçe sunumunu gerçekleştiren Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül ve Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar'a ve katkı sağlayan parti gruplarına teşekkür ettiğine, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül ile Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve Millî Savunma Bakanlığı bütçesine kabul oyu vereceklerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbařođlu, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül ve Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbařođlu, Garibe Gezer'in intihar vakasıyla ilgili olarak Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığınca adli ve idari soruşturmanın başlatıldığına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Alınan karar gereğince, 11 Aralık 2021 Cumartesi günü saat 11.00'de toplanmak üzere 00.39'da birleşime son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

Sevda ERDAN KILIÇ

İzmir

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

Abdurrahman TUTDERE

Adıyaman

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR**No: 50****11 Aralık 2021 Cumartesi****Milletvekili Teklifleri**

1.- Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel ve 4 Milletvekilinin; Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4014) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2021)

2.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un; Özel Öğretim Kurumları Kanunu ile Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına ilişkin Dair Kanun Teklifi (2/4015) (Plan ve Bütçe; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2021)

11 Aralık 2021 Cumartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Rümeyşa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33'üncü Birleşimini açıyorum.(x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, gündemimize göre, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

Program uyarınca bugün beşinci turdaki görüşmeleri yapacağız.

Beşinci turda Sağlık Bakanlığı, Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, İklim Değişikliği Başkanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçe ve kesin hesapları yer almaktadır.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (xx)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (xx)

A) SAĞLIK BAKANLIĞI

1) Sağlık Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sağlık Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) TÜRKİYE HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(x) 7/4/2020 tarihli 78'inci Birleşimden itibaren, coronavirüs salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu'ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalarına katılmaktadır.

(xx) 281, 282 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri 6/12/2021 tarihli 28'inci Birleşim Tutanağı'na ektir.

C) TÜRKİYE İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ KURUMU

- 1) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI

- 1) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

- 1) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

E) METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI

- 1) İklim Değişikliği Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

Ğ) ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

- 1) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

- 1) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

I) ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

- 1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

İ) MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU

- 1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

- 1) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince tur üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi hâlinde görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye seksener dakika söz verilecek; bu süreler birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir ve şahsı adına yapılacak konuşmaların süresi ise beşer dakika olacaktır. Ayrıca konuşmalar tamamlanınca soru-cevap işlemi on dakika soru, on dakika cevap olarak yapılacak ve sorular gereksiz olarak yerinden sorulacaktır.

Bilgilerinize sunulur.

Beşinci turda siyasi parti grupları, yürütme ve şahıslar adına söz alanların adlarını sırasıyla okuyorum:

İYİ Parti Grubu adına Abdul Ahat Andican, İstanbul Milletvekili; Aylin Cesur, Isparta Milletvekili; Metin Ergun, Muğla Milletvekili; Zeki Hakan Sıdalı, Mersin Milletvekili; Arslan Kabukcuoğlu, Eskişehir Milletvekili; Fahrettin Yokuş, Konya Milletvekili.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sefer Aycan, Kahramanmaraş Milletvekili; Ali Muhittin Taşdoğan, Gaziantep Milletvekili; Hayati Arkaz, İstanbul Milletvekili; Sadir Durmaz, Ankara Milletvekili; Sefer Aycan, Kahramanmaraş Milletvekili; Arzu Erdem, İstanbul Milletvekili; Nevin Taşlıçay, Ankara Milletvekili; Ayşe Sibel Ersoy, Adana Milletvekili.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Habip Eksik, Iğdır Milletvekili; Semra Güzel, Diyarbakır Milletvekili; Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Muş Milletvekili; Sait Dede, Hakkâri Milletvekili; İmam Taşcier, Diyarbakır Milletvekili; Oya Ersoy, İstanbul Milletvekili; Murat Çepni, İzmir Milletvekili; Kemal Peköz, Adana Milletvekili; Ayşe Acar Başaran, Batman Milletvekili; Filiz Kerestecioğlu Demir, Ankara Milletvekili; Dirayet Dilan Taşdemir, Ağrı Milletvekili.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Mehmet Bekaroğlu, İstanbul Milletvekili; Burhanettin Bulut, Adana Milletvekili; Murat Emir, Ankara Milletvekili; Fikret Şahin, Balıkesir Milletvekili; Bayram Yılmazkaya, Gaziantep Milletvekili; Ali Şeker, İstanbul Milletvekili; Gökan Zeybek, İstanbul Milletvekili; Murat Bakan, İzmir Milletvekili; Hasan Baltacı, Kastamonu Milletvekili; Vecdi Gündoğdu, Kırklareli Milletvekili; Polat Şaroğlu, Tunceli Milletvekili; Metin İlhan, Kırşehir Milletvekili; Ali Fazıl Kasap, Kütahya Milletvekili; Candan Yüceer, Tekirdağ Milletvekili; Ünal Demirtaş, Zonguldak Milletvekili.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Arife Polat Düzgün, Ankara Milletvekili; İsmail Güneş, Uşak Milletvekili; Mustafa Esgin, Bursa Milletvekili; Selim Gültekin, Niğde Milletvekili; Öznur Çalık, Malatya Milletvekili; Şenel Yediyıldız, Ordu Milletvekili; Lütfiye Selva Çam, Ankara Milletvekili; Muhammet Müfit Aydın, Bursa Milletvekili; Çiğdem Koncagül, Tekirdağ Milletvekili; İlyas Şeker, Kocaeli Milletvekili; Selahattin Minsolmaz, Kırklareli Milletvekili; Osman Nuri Gülaçar, Van Milletvekili; Çiğdem Karaaslan, Samsun Milletvekili; Orhan Yegin, Ankara Milletvekili; Tahir Akyürek, Konya Milletvekili; Nevzat Ceylan, Ankara Milletvekili.

Şahıslar adına lehte Bayram Özçelik, Burdur Milletvekili.

Yürütme adına Fahrettin Koca, Sağlık Bakanı; Murat Kurum, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı; Derya Yanık, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı; Vedat Bilgin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı.

Şahıslar adına aleyhte olmak üzere Gamze Taşcier, Ankara Milletvekili.

Sayın milletvekilleri, şimdi ilk söz İYİ Parti Grubu adına Sayın Abdul Ahat Andican'ın.

Sayın Andican buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakikadır Sayın Andican.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ABDUL AHAT ANDİCAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hükümetlerin pandemiye yönelik uyguladıkları politikaları değerlendiren 2 bilim adamı “medikal popülizm” kavramını gündeme getirdiler. Bu kavram, başlangıçta salgını önemsemeyen, daha sonra bir taraftan halktan gerçekleri gizlerken bir taraftan da çeşitli şovlarla en başarılı mücadeleyi yaptıkları algısını yaratmaya çalışan, başarısız oldukları ortaya çıkınca da suçu başkalarının üzerine atan yönetimleri tanımlamaktaydı. Bu hükümetlerin hepsinin ortak noktası şeffaflıktan uzak, otoriter yönetimler olmasıydı.

Şimdi geriye dönüp AKP iktidarının pandemiyle mücadelesinin satır başlarına bir bakalım. Büyük bir tantanayla kurulan Bilim Kurulunun gerektiğinde günah keçisi görevi yüklenen, göstermelik bir Kurul olduğunu anladık. Sayın Cumhurbaşkanı bir soruya karşılık her sabah dut şerbeti içerek korunduğu şeklinde beyanat verdi, AKP’li bir komisyon başkanı da Meclis kürsüsünden “Dut pekmezi içerse bir şey olmaz.” deyip virüsün 15 Marttan itibaren ortadan kalkacağını iddia etti. Sayın Sağlık Bakanımız “Haziran ayında ilk dalgayı bastırdık, 2’nci dalgayı beklemiyorum.” diyerek temelsiz bir beyanatta bulundu. Salgına karşı en önemli silahımızın hastalığa yakalanmamak olduğunu söylemesi de harika bir tavsiyeydi.

Sanayi Bakanı Varank’ın “Haziran ayında yerli coronavirüs ilacını müjdeleyeceğiz.” beyanatını da hatırlayalım. Sayın Erdoğan’ın millete “maske, mesafe, temizlik” talkını verirken düzenlenen lebalep AKP kongrelerini hatırlayalım. Pandeminin tepe yaptığı günlerde düzenlenen AKP mitinglerinde Sayın Erdoğan’ın otobüs üzerinden attığı 200 gramlık çay poşetlerini kapışmak için alt alta, üst üste boğuşan vatandaşları hatırlayalım. Bütün bunları hatırlayınca iktidarın salgına yaklaşımının ne kadar ciddiyetten uzak olduğunu görüyoruz.

Salgının başladığı dönemde, 20 bine yakın vatandaşımızın umreye gidişlerini ve kontrolsüz bir şekilde ülkeye dönüşlerini; “Avrupa’ya karşı göçmen kozunu kullanacağız.” diye, salgın döneminde on binlerce sığınmacının Yunanistan sınırlarına taşınıp Yunanistan’ın eline “Türkiye bize pandemi ihraç ediyor.” propagandasına imkân verişini hatırlayalım. Millete ön bilgi verilmeden bir gece yarısı sokağa çıkma yasağı getirilmesini ve yaşanan kaosu hatırlayalım. Maskeyi önce posta aracılığıyla, sonra e-devlet vatandaşlık numarası ve nihayet “Eczaneler üzerinden dağıtacağız.” iddiası ve bir ay süren kaostan sonra üç kuruşluk maskenin dağıtılamayarak yeniden satışının serbest bırakılmasını hatırlayalım. Türk Hava Yolları biletlerindeki KDV’nin yüzde 18’den 1’e indirilmesi, konut kredileri için peşinat oranının yüzde 10’a çekilmesi kararlarının salgınla mücadele önlemleri arasında sunulmasını hatırlayalım. Vatandaşlar doğrudan devlet desteği beklerken önümüze IBAN numaraları konularak bağış kampanyası başlatılmasını hatırlayalım. Pandemiyle mücadelede ancak devlet ve milletin bütün öğeleriyle el ele vererek bir dayanışma hâlinde başarılı olunabileceği gerçeğine rağmen iktidarın, muhalefet belediyelerinin yardım kampanyalarını engellemesini ve bankalarda toplanan yardım paralarına el konulmasını hatırlayalım. Bütün bunları hatırlayınca iktidarın salgına karşı koordineli bir yönetim stratejisinden uzak olduğunu görüyoruz.

Bütün dünya tanı kiti ve maske depolarken “Amerika’ya kit, Çin’e maske ihraç ediyoruz.” diye övünülüp “Yerli ve millî tanı kiti üretiyoruz.” palavralarıyla millet uyutulurken daha sonra Çin’den yandaş firmalara fahiş fiyatla tanı kiti ithal edilmesini hatırlayalım. Bilim dünyasınca sağlık açısından ciddi zararlara yol açtığı ifade edilen “hidroksiklorokin” isimli sıtma ilacının, üstelik de yüksek dozlarda, yakın zamanlara kadar hastalara kullandırılışını hatırlayalım. Batı ülkelerinin ayrıntılı hasta verilerinden yararlanan Sağlık Bakanlığının elindeki verileri ülkemiz bilim adamlarına açmayarak pandemiyle ilgili bilimsel araştırmalar yapılmasına izin vermemesini hatırlayalım. Sağlık Bakanlığı önerisi ve İçişleri Bakanlığı genelgesiyle ilan edilen hafta sonu sokağa çıkma yasağının “Vatandaşların sıkıntıya girmesine gönlüm razı olmadı.” deyip Sayın Cumhurbaşkanı tarafından keyfine göre iptal edilmesini hatırlayalım. Hiçbir bilimsel gerekçeye dayanmadığı hâlde, 65 yaş üzeri vatandaşlarımızın aylarca ev hapsine mahkûm edilmesini ve Sağlık Bakanımızın daha ilk ayda “Salgında ölenler yaşlılardır.” şeklinde beyanıyla bu yaş grubunun günah keçisi hâline getirilmesini hatırlayalım. Sayın Meral Akşener’in Türkiye’de ilk hastanın çıkışından bir ay önce “Pandemi hastaneleri oluşturmak gereklidir.” uyarısını kale almayarak tam üç ay gecikmeyle sanki başka yer yokmuş gibi Atatürk Havalimanı’nın 2,5 milyar dolar maliyetli pisti üzerine yandaş bir müteahhide alelacele pandemi hastanesi inşa ettirilmesini hatırlayalım. Pandemi boyunca hayatları pahasına cansiparane bir mücadele veren sağlık çalışanlarını

TBMM’de alkışlatan Sağlık Bakanımızın, sağlık çalışanlarına çift maaş verilmesi, ek ödeme yapılması gibi tekliflere neredeyse düne kadar itibar etmeyişi hatırlayalım. Covid-19’un bir “meslek hastalığı” olarak kabul edilmesi ve görev sırasında hayatını kaybeden sağlık çalışanlarının “görev şehidi” olarak kabul edilmesi gibi önerilerin kulak arkası edilmesini hatırlayalım. Beş dakika arayla hasta muayenesi yapılması, otuz altı saate ulaşan nöbet tutturulması, CİMER aracılığıyla yapılan her şikâyeti bir infaz uygulaması hâline çevirmek, sebepli sebepsiz yere açılan malpraktis davalarıyla doktorları savunmasız bırakmak gibi gayriinsani bir çalışma ortamını hatırlayalım.

Bütün bunların ne anlama geldiği gayet açık. İktidar, bu arada İsveç’ten ambulans uçakla hasta getirerek, dünyanın çeşitli ülkelerine maske ve dezenfektan göndererek şov yapmaktaydı. Aynı dönemde, Oxford İnternet Enstitüsü Çin, Rusya, İran’la birlikte Türkiye’nin de pandemi mücadelesini dünyanın Covid-19 mücadelesine zarar verecek şekilde bir iç propaganda aracı hâline çevirdiğini ilan etti.

Covid başlangıcından itibaren Bakanlığın hasta ve ölüm sayılarını gizlediği şeklinde kuşkular vardı. Muhalefet olarak biz bunları dile getirdiğimizde AKP trollerin saldırısına uğradık fakat ekim ayında Dünya Sağlık Örgütünün uyarıları üzerine Sağlık Bakanı, belirti vermeyen test pozitif hastaları “vaka” diye tanımlayıp hesaba dâhil etmediklerini itiraf etmek zorunda kaldı. Böylece bir anda hasta sayısı açısından Avrupa’nın 1’inci, dünyanın 5’inci sırasında olduğumuz gerçeğiyle karşı karşıya kaldık ve Sayın Sağlık Bakanı bunu “bizim ulusal çıkarlarımızı korumak” diye savunmaya çalıştı. Böylece iktidarın “pandemiyle mücadelede dünyanın en başarılı ülkesi olduğumuz” şeklindeki algı balonu patlamış oldu.

Günümüzde aşı konusunda da benzer bir şeyle karşı karşıyayız. Geçen yıl kasımda Sinovac firmasıyla anlaşma yapıldığı dönemde “Neden BioNTech’le anlaşma yapılmadı veya istenmiyor?” denildiğinde Sayın Sağlık Bakanı çeşitli gerekçelerle bu aşılardan mRNA aşılardan uzun vadeli sonuçları bilinmediği için halkın güvenliğini, gençlerin geleceğe yönelik güvenliğini sağlamak bakımından Sinovac’ı tercih ettiğini söylemişti ama aynı dönemde Amerika Birleşik Devletleri’nden İsrail’e, Peru’dan Malezya’ya kadar birçok ülke anlaşmayı imzalamış durumdaydı.

Ve daha sonra Sayın Sağlık Bakanı çıktı “Benim 2021 Nisanına kadar ihtiyacım var, ondan sonra benim aşım devreye girecek.” dedi. Yerli aşının üç dört ayda üretilemeyeceğini bildiği hâlde -eğer böyle söylüyorduydu- halkı aldatıyordu. Buna karşın, üç dört ayda üretileceğine gerçekten inanıyorsa Sağlık Bakanlığı koltuğunda oturmaması lazımdı bana göre ve nitekim, Turkovac aşısı bugün, daha yeni, acil kullanım gündemine geldi. Şubat ayında Çin’den toplam 100 milyon aşı temin etmekle övünüyordu fakat daha sonra, nisan ayına geldiğinde “Önümüzde aşısız günler bizi bekliyor.” dedi ve o dönemde Sayın AKP Genel Başkanı da “Aşı tedarikinde sıkıntı yaşayacağımızı kabul etmiyorum, şu anda elimizde yeterince aşı var.” dedi. Allah’tan mRNA mucidi Uğur Şahin devreye girdi ve bu noktada dört aylık bir kesinti sonrasında halkımızın aşılama sürecini yeniden başlatabildi. Tabii, bu dört ayın sağlık açısından halka maliyetini hesaplamamız mümkün değil. Sağlık Bakanlığı ne yazık ki bu şeffaf olmama sürecini devam ettiriyor. Hayatını kaybedenlerle ilgili yaş, aşılı veya aşısız olma, ek hastalık olup olmaması gibi ayrıntılara hiç değinmeksizin sadece yapılan test, vaka ve ölüm sayılarını vererek toplumu bilgilendirdiği algısını yaratmaya çalışıyor. Arkadaşlar, şeffaf olmadan, vatandaşları bilgilendirmeden salgınla mücadele etme şansı yok. Onun için aşılama da istenilen oranları yakalayamıyoruz. Bu konularda söylenecek çok şey var ama vaktimiz kısıtlı.

Dolayısıyla, Sayın Sağlık Bakanına bazı önerilerde bulunmak istiyorum: Öncelikle, vakit geçirmeden kapatılan Refik Saydam Enstitüsünü Almanya’daki Robert Koch, Fransa’daki Pasteur Enstitüleri gibi, aşı üretmenin ötesinde salgınlarla mücadelenin muhatabı olacak bir merkez hâline çevirmemiz lazımdır, buna başlayın. Gelecekte viral salgınlara karşı gerek elde edilen sonuçlar ve

gerekse uluslararası kısıtlamalar açısından mRNA gibi modern aşuların daha yoğun kullanılacağı anlaşılmalıdır. Bu aşuların üretim teknolojinin kanserlerde ve kronik hastalıklarda da kullanılacağı görülmektedir. Dolayısıyla “Turkovac” gibi geleneksel aşı üretim sistemleriyle birlikte modern aşı tekniklerine de yatırım yapması gerekiyor Türkiye’nin. BioNTech’in kurucuları Şahin ve Türeci çifti, Türk kökenli olmaları nedeniyle bu konuda Türkiye’ye bu nitelikte bir altyapı için önyak olabilirler. KÖİ modeliyle yapılan ve özel sektör tarafından işletilen şehir hastanelerinin sağlık açısından da ekonomik açıdan da Türkiye’de bir kara delik hâline dönüştüğü ortadadır. 13 hastane bugüne kadar inşa edilmiş ve çalışıyor; 17.800 yatak kapasitesi var arkadaşlar ve Sağlık Bakanlığının 116 milyarlık bütçesi içerisinde neredeyse yüzde 20’si bu 17.800 yatağa ayrılmış durumda. Değerli arkadaşlar, Sağlık Bakanlığının toplam olarak yaklaşık 145 bin yatağı var; ayrıntılı bir analiz yapmaya gerek yok zannediyorum yani böyle bir anlayışla... Tabii, şehir hastanelerinin böylesine bir kara delik hâline dönüştüğünü Sağlık Bakanlığı da yönetim de fark etti ve geçen yıl -hatırlayacaksınız- yeni kurulacak olan hastanelerin tamamen kamu kaynaklarıyla yapılacağı yönünde karar alındı ve zannediyorum 9 tane hastane de bu şekilde ihale edildi. Tabii, burada iktidar, bu şehir hastanelerinin ülke açısından sorunlarımıza kadar borçlarını ödeyeceğimiz bir sistem olduğunun yeni anlaşılması açısından utangaç bir şekilde bunu kabul etmek istemiyor ama uygulamaları artık bundan vazgeçtiğini gösteriyor.

Sağlık çalışanlarının, özellikle doktorların dış dünyaya göç etmeye başlaması ve yüksek sayılarda göç etmeye başlaması sağlık sistemimiz açısından çok büyük bir tehlikedir. Çalışanlara cüzi iyileştirmeler yaparak bunun önüne geçmek mümkün değildir. Onların çalışma şartlarını, ekonomik şartlarını ve ortamlarını dünya standartlarına uygun hâle getirme zorunluluğu vardır; dolayısıyla bunları yapmanız gerekiyor.

Şehir hastaneleri açısından da bir cümleyle yapmanız gerekeni, öneriyi söylüyorum: Mümkün olan ilk fırsattan itibaren bu hastanelerin kamulaştırılması yönünde çalışmalarını başlatmak zorundasınız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İktidarımızın 2016’dan beri sabit tuttuğu SUT ödeme sistemi, öğretim üyelerinin muayene ücretlerinin döner sermayeye katkı vermemesi gibi veya bunun engellenmesi gibi nedenlerle tıp fakülteleri artık borç içerisinde yüzmektedir ve ödeyemeyecek bir düzeyde borçlanmış durumdadırlar. Marmara Üniversitesi Hastanesinin yönetimi Sağlık Bakanlığının eline işte bu borçlar yüzünden geçmiştir ve iktidar Cerrahpaşa gibi, Çapa gibi tıp fakültelerinin de yönetimini ele geçirmek için muhtemelen, yönlendirebilmek için muhtemelen o borçların giderek artmasına izin vermektedir. Arkadaşlar, tıp fakültelerinin, üniversitelerin kalitesini tutturamadığınız sürece bu ülkede üretilen sağlığın, bu ülkeden mezun edilen doktorların da kalitesini yükseltemezsiniz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bu da ülke genelinde, ülkenin geleceğinde sağlık sisteminin çökmesi demektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ABDULAHAT ANDİCAN (Devamla) – O nedenle bu inattan vazgeçin ve bu düzenlemeleri yapın.

Başka söylenecek şeyler de var, vaktim yok ama bu önerilerimizin dikkate alınması noktasında Sayın Sağlık Bakanına bir dilekte bulunuyorum; aksi takdirde, Değerli Sağlık Bakanı, sayın iktidar, İYİ Parti olarak iktidara gelir gelmez bu önerileri hayata geçireceğiz ve toplumumuzun, ülkemizin sağlık sistemini dünyanın en iyi sağlık sistemlerinden biri hâline çevirecek önlemleri alacağız. Bunu söylemek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Aylin Cesur...

Buyurun Sayın Cesur. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamliyorum.

Sağlık Bakanlığı bütçesi görüşüyoruz. 21'inci yüzyıl modern sosyal devleti getirdi ve sosyal devlet ise adalet, güvenlik ve eğitimin yanında, devletin üstlendiği en büyük görevi, sağlığı. Devletin bu görevi yerine getirmesi için sağlaması gereken 4 evrensel standart var: Bir, sağlığın herkes tarafından karşılanabilir olması; iki, sağlık hizmetine bütün vatandaşların ulaşabilir olması; üç, yeterli alakanın tüm vatandaşlara gösterilmesi; dört, sağlık çalışanlarının insani şartlarda çalışabilmesi. Bunlara ilaveten bu standartları sürekli işler kılacak bir devlet kapasitesi inşası da gerekli. Bunun için de bir, uzun vadeli bir devlet planlaması; iki, toplum sağlığı stratejisi; üç, krizlere hazırlıklı olma ve krizlere uygun cevaplar verilebilmesi gerekiyor.

Bir sonraki dönemin Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığını üstlenmeye aday ve hazır bir partinin bir doktor milletvekili olarak söylüyorum ki mevcut iktidar sağlığın bu 7 alanında da başarısız olmuştur. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Sen önce Cumhurbaşkanı adayını...

AYLİN CESUR (Devamla) – Ne diyorum? Sayın Bakan mıdır sorumlusu sadece? Hayır. Sağlık sistemimizin altı 2010'lardan itibaren performans sistemi ve sağlığın kontrolsüzce özelleştirilmesiyle dinamitlenmeye başlamıştı. Amaç ve söylem, herkes her yerden sağlık hizmeti alacaktı; sonuç ve gelinen nokta, sistem parası olanın sağlığa ulaşabileceği bir sisteme evrilmeye başladı. Kimse randevu alamaz oldu, sağlık sistemi, sevk sistemi çöktü, üniversite hastanelerimiz ihmal edildi. Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsünün kapatılmasıyla aşı geliştirme kapasitemiz de dönemin kurbanı oldu. Hastalar, koşulları daha iyi diye özel hastanelere, özele yöneldiler, doktorlar gidecek yurt dışı arar oldu. İhtiyacımızdan fazla sağlık çalışanı sağlık okullarında yetiştirildi ama atanamadılar. 2017'den bu yana tanıştığımız şehir hastaneleri rant programıyla hastanelere artık erişilemez oldu. Sağlık Bakanlığı bütçesi, kısaca, sakat bırakıldı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Bugüne gelelim; sağlıkta şiddet aldı başını gitti ve başarısız bir coronavirus salgın yönetimiyle karşı karşıyayız. Hiç kimse darılmazın, tek tek söylemek zorundayız çünkü doktor olarak karşınızdayım. Türkiye'nin sağlığını nasıl yöneteceğiz, neler yapılması gerekiyor onları da anlatacağım çünkü bırakacağınız enkazı biz düzeltereğiz. Yirmi yıldır iktidardasınız, geldiğinizde neredeyse her köyde sağlık ocağı, her ilçede hastanesi, doktoru olan bir sağlık sistemimiz vardı. Yirmi yılda dünya değişti, elbette teknoloji de gelişti. Yirmi yılda hangi iktidar olsa yeni hastaneler açar, sağlık sisteminde teknolojiyen de faydalanır, onları o hastanelere getirirdi; bu normal, olmayanı ne? Yaptıklarınız kadar yapmadıklarınızdan da sorumlusunuz Sayın Bakan ve sebep olduklarınızdan da sorumlusunuz. Bizim iddiamız net; daha iyisi yapılabilirdi ve biz sizi uyardık, sağlıkçılarımız uyardı, sivil toplum uyardı, halk uyardı ve şikâyetlerini dile getirdi. Sağlığı da maalesef her alan gibi rant gözlüğüyle ele aldınız; çok üzülererek söylüyorum bunu. İnsan hayatıydı oysaki avuçlarınızdaki ranta bulaştırılmazdı ama maalesef umursamazdınız.

Gelelim bütçeye; 116 milyon liralık bir bütçe bu, tüm bütçenin yüzde 6,6'sı, pandemi döneminde bu pay kesinlikle daha yüksek olmalıydı. Bütçe için plan yapılırken ne kadar mücadele verdiniz Sayın Bakan bilmem ama yetmemiş ya da Hükümet, içinde bulunduğumuz sağlık krizinin farkında değil. Gayrisafi yurt içi hasılamıza oranla sağlık harcamasında 37 OECD ülkesi arasında sonuncuyuz ve bizde bin kişiye 2 doktor düşüyor, OECD ortalaması 3,6; bizde bin kişiye 2,4 hemşire düşüyor, OECD ortalaması 8,8. Bunlarla övünüyoruz, övünüyorsunuz ama bakın, durum bu. Koruyucu sağlık hizmetlerine 38 milyar ödenek ayrılmış; bu, tedavi hizmetlerine ayrılanın yarısı ve her vatandaşımıza aylık 37 lira koruyucu sağlık hizmeti düşüyor demek. 50 maske 25 lira, grip aşısı 117 lira, bir doz

BioNTech aşısının maliyeti 200 lira ama kişi başına koruyucu sağlık hizmetlerine 37 lira ayrılmış sadece. Tedavi hizmetlerinin bütçeye yükü üstelik çok daha fazla, hesap kitap yok yani ama bütçeniz hastalığı önlemek yerine hastalığı tedavi etmeye odaklanmış.

2020 bütçeniz 10 milyar dolardı, bugünkü 7 milyar; yüzde 30 daha küçük bir bütçe. Ya, bu yılki fark daha dramatik, geçen sene bir önceki yıla yüzde 17'ydi çünkü ilaç, aşı, ekipman, enerji, şehir hastaneleri garantilerinin tamamı dövize endeksli ve dövize bağlı. Bakın, personel giderleri için ayrılan bütçe geçen yıla göre yüzde 30 artmış ama enflasyonun yüzde 30 olduğuna baktığımız zaman o da artmamış. Yani diyorum ki: Hem doktorlarımıza hem sağlıkçılarımıza yeteri kadar ödenek ve zam düşünülmemiş hem de yeni personel alımı emekli olanlar, istifa edenler dışında pek yapılmayacak, atanamayanların tamamı atanamayacak demek bu.

Şimdi, şehir hastanelerinin nesine itirazımız var, onu da söyleyelim: 13 hastaneye ayrılan kira bedeli 14 milyar lira, hizmet alımları 7,5 milyar yani bütçenin beşte 1'i demek bu; 13 hastaneye gidiyor, 81 ilin ve ilçelerdeki tüm hastanelerin bu kadar pay almadığını düşündüğünüz zaman ne kadar büyük bir tabloyla karşı karşıya olduğumuzu siz görün.

Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in dediği gibi "Biz, hastanelere karşı değiliz; biz, ranta karşıyız, ranta karşıyız." (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Ve özetle, şehir hastaneleri, Sağlık Bakanlığı bütçesini esir almış. Pandemi döneminde yeterli bir sağlık bütçemiz yok; sağlık çalışanlarımıza iyi koşullar sunacak bir bütçe yok; halk sağlığını koruyacak bir bütçe yok; üniversite ve kamu hastanelerini güçlendirecek, AR-GE'yi artıracak bir bütçe yok. Peki, ne var? Kötü bir pandemi yönetimi var. Her gün 200 vatandaşımız coronavirüsten hayatını kaybediyor; bunlar resmî veriler ama gerçeği yansıtmıyor, ben bunlara inanmıyorum. Size de sordum Sayın Bakan Plan ve Bütçede çünkü vaka-ölüm oranı dünyada yüzde 2, bizde yüzde 0,9. Komisyonda cevap olarak dediniz ki: "PCR pozitiflileri biz saymıyoruz." Dolayısıyla, bir bu kadar ölüm daha var, bunları neden işlemiyorsunuz Sayın Bakanım; buna bir cevap bekliyoruz burada sizden. Çünkü düşünün ki, bıçak yaralanmasıyla ölen kişiye "Kan kaybindan öldü." deyip bıçağı gizlemekle aynı şeye denk gelmiş oluyor esasında. Siz "Başarılyız." diye göstermek kaygısıyla gizleyince tehlikeyi ve miktarı, o zaman halk buna adapte olmuyor ve aşılama oranı daha düşük oluyor hâliyle ve insanlar daha az dikkat eder hâle geliyorlar; sonuçta pandeminin durumu da bu.

Şimdi, 18 yaş üstünün yüzde 20'si aşılanmadı; aşılama çok yavaşladı, dünyada aşılama tamamılamada 68'inciyiz. Ülkeler çeşitli yaptırımlar yapmaya başladılar, bunlar bizde hâlâ yok; ne zaman olacak, bunları soruyoruz. Eylülde siz açıkladınız: "Hastaneye yatışların yüzde 83'ü, ölümlerin 90'ı aşıları tamamlanmamışlar." diye; neden bu konuyla ilgili daha ciddi yaptırımlar almıyoruz? Doğru illerimizde neden aşılama hâlâ düşük? Türkiye'nin yoksulluk haritası ile aşılama haritasının örtüşmesi bir insanlık dramı ve aynı zamanda bir sağlık yönetimi eksigi; bunun da altını çiziyorum.

Bakın "Omicron" kapımıza kadar, Yunanistan'a kadar geldi, bununla ilgili yeni bir salgın stratejimiz var mı; bunları da bizimle paylaşın lütfen. Ve Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığına yakışır şekilde bir acil durum stratejisi istiyoruz sizden.

Şu an pandemiyle mücadelede tek yasa, saat on ikiden sonra canlı müzik yasağı. Bu, ne kadar faydalı oluyor, bununla ne kadar mücadele ediyorsunuz; bir de bunu öğrenmek istiyorum.

Şimdi, yirmi aydan beri vaka ve ölüm sayılarının yaşa, cinsiyete göre dağılımını biz bilmiyoruz. Herhangi bir salgın modellemesi yapmadık; bunlar, keyfi ve siyaseten kapanmalar oldu. Yasaklara siyaseten uyulmadı, vatandaş e ve tıkp kongreler yapıldı; bunları da unutmamak. Hidroksiklorokin başka ülkelerde kullanılmazken aylarca bizim vatandaşlarımıza verildi. Şimdi, aşıların getirilmesi ve

diğer konular ranta bağlanmışken maske yönetimi, dezenfektan satışındaki rantla Bakan düşürmelerini filan hatırlayınca hani bunu da sormak tabii, bizim hakkımız.

Bakınız, bir doktor olarak söyleyeyim: Dışarıdan gelecek hastaları kabul ederken Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayanları kabul etmeye kalkarsanız ve eğer Covid'in bütün varyantlarını Türkiye'ye taşıma ihtimaliyle bizi karşı karşıya bırakırsanız bir kere daha hadise olur, onu da söylememiz lazım.

Bir diğer yandan, halk sağlığı taramaları, filyasyon, izolasyon gevşedi. Çin'den sipariş edilen 75 milyon doz aşından hâlâ ses yok. BioNTech etkinliğinin 6'ncı aydan sonra azaldığına dair yayınlar var. Dünya 3'üncü dozu aşıyor, biz 3'üncü doz ne olacak bununla ilgili bilgi almak istiyoruz. Türkovac'ı bekliyorsanız da büyük hata yapıyorsunuz. Neden? Onu da hemen söyleyeyim: Dünyada kullanılan aşılar çikalı bir yıl oldu ve Refik Saydam'ı 2011'de kapattığımız için birikimimizi kaybettik. Aşı haberini her ay "Müjde, müjde!" diye veriyorsunuz bize çok uzun bir zamandır ama aşı bir türlü yok; olsa da inaktif aşilar eski varyantlar için geliştirilmişti yeni varyantlara etkisi düşük. Bu, kanıtlandı artık; dolayısıyla, aşımızı tedarik edelim.

Nihayet, yanışımızdan dönme kararı alıp "Bir AR-GE üretim merkezi açacağız." dediniz. Sayın Bakan, on yıl önce yapılan büyük bir hatadır bu, sizin hatanız değil ama lütfen adını "Refik Saydam" koyunuz.

Sağlık çalışanlarına verilen ek ödemeler şaka gibiydi. Meslektaşlarımızın haklarını koruyamadınız. 39 branşta 800 bin sağlık çalışanı bekliyor. Sağlık çalışanına en çok ihtiyaç olan dönemde neden yapmadınız bu atamaları, bunu soruyoruz. Şehir hastanelerine bu yıl ödenen parayla 10 bin lira maaşla 136 bin sağlık çalışanı istihdam edebilirdik. Acilen... 16 Aralıktaki konuşmamda bunları konuşacağım, bugün yetişmiyor sürem ve diğer konuları da bugün yetiştiremeyeceğim. Tıbbi malzeme, ilaç konularında ve TUS'la ilgili verdiğiniz, "Müjde!" diye açıkladığımız, bana göre sağlık sistemine dinamit koyacağımız bu kararınızla birinci basamak ordumuzun, aile hekimlerinin ihmal edilmesini, hepsini konuşacağız ve dediğim gibi yapılanlar kadar yapılmayanlardan da sorumlusunuz. Umarım, bu son bütçeniz olur. Milletimiz merak etmesin, bundan sonrası bizde, biz nasıl bir sağlık stratejisi olsun, buna çalışıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYLİN CESUR (Devamla) – Bir dakika rica edeceğim.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AYLİN CESUR (Devamla) – Biz biliyoruz ki sağlık sistemimizin lokomotifleri doktorlar ve hocalar; onlar güçlü olacak ki tüm sağlık çalışanlarına sahip çıksınlar. Zaten aldığı ücreti zam yapılmış gibi yansıttınız halka; bu, aslında ekonomik krizin, yönetimi krizinin bir tezahürü. Yapacaksak 1,5 milyon sağlık çalışanının tamamına bunun uygulanması gerekiyor. Rantta değil, sağlıkçı memnuniyetine giden bir bütçemiz olacak bizim; vizyonu olan, hedefleri olan ve az önce saydığım 7 hedefi gerçekleştiren. İYİ Parti iktidarında Sağlık Bakanlığı 1,5 milyon sağlık çalışanının Bakanlığı olacak, bunun sözünü veriyorum buradan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ve bizler Kıımlı Aziz Bey, Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye-i Şahane geleneğinden gelen Refik Saydamlarla Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmuş, devrimleri yapmış bir mesleğe sahip, Nusret Fişeklerden toplum sağlığını öğrenmiş, pandemide en ön saflarda can pahasına çalışmayı başaran bir meslek grubuyuz ve bu mesleği ne sizin ne de uluslararası sermayenin tahakkümü altında ezdirmeyeceğimize ben buradan ant içiyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Hepinizi saygıyla selamlıyor, Sağlık Bakanlığı bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Metin Ergun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2022 yılı bütçesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 2021 yılında 3 milyar 378 milyon lira olan Bakanlığın bütçesi, 2022 yılı için 4 milyar 873 milyon lira olarak öngörülmüştür. Geçen yıla göre oransal olarak kayda değer bir artış gerçekleşiyor gibi gözükse de hem Bakanlığın görev ve sorumluluk alanlarının genişliği hem de Türk lirasında yaşanan büyük değer kaybı göz önüne alındığında bu bütçenin yeterli olmayacağı açıkça öngörülebilir; kaldı ki 4 milyar 873 milyon liralık bütçenin yaklaşık 2,5 milyar lirası personel giderlerine gidecektir. Türkiye'nin hâlihazırda çok ciddi altyapı ve üstyapı problemleri bulunmaktadır, üstüne bir de iklim değişikliğinin yaratacağı olağanüstü şartlara karşı tüm Türkiye'nin kentsel alt ve üstyapısının yenilenmesi konusunda ihtiyaç karşımızda durmaktadır. Deprem riskine karşı da kentsel dönüşüm zarureti devam etmektedir. Dolayısıyla İYİ Parti olarak yokluk, yoksulluk ve sefalet bütçesi olarak nitelediğimiz merkezî yönetim bütçesinin, hayatımızın her alanını derinlemesine etkileyen faaliyet alanlarına sahip bu Bakanlık için ayrılan bütçenin de çevre ve şehircilik açısından aynı niteliklere sahip olduğu düşüncesindeyiz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Muhterem milletvekilleri, bildiğiniz gibi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından nasıl finanse edildiği belli olmayan, plan bütünlüğünden kopuk, üst ölçekli planlardan bağımsız ve sürdürülebilirliği meçhul olan “millet bahçesi” adını verdiğimiz çok sayıda park yapılmaktadır. Bunların yapımına ne yerel yönetimlerin ne yerel halkın ne de bilim insanlarının görüş ve düşünceleri alınmadan, katılımı sağlanmadan başlanmıştır. Açıkça görülmektedir ki bunlar için sefalet ve yokluğun derinleştiği bugünlerde milletin kaynakları millete sorulmadan, rant için âdeta toprağa gömülmektedir. Eğer hâlâ bu rant ve talan projelerini “Biz kentsel yeşil alanları artırmak ve doğayı korumak için yapıyoruz.” diyor iseniz şayet o zaman Kaz Dağları'nda 200 bin ağacın kesilmesine neden göz yumduğunuzu, Fatsa'nın altın madeni için 5 bin ağacın kesilmesinde hangi saikle hareket ettiğinizi ve yine Fatsa Çerkezler Tepesi'ndeki ormanlık alanı neden yapılaşmaya açtığınızı, Erzincan İliç'te Kanadalı bir maden şirketinin doğayı ve tabiatı tarumar eden madencilik faaliyetlerine nasıl müsaade ettiğinizi, Marmaris'te Okluk Koyu'nda 40 bin ağacın kesilmesini neden onayladığınızı, Erbaa'da 20 bin dönüm arazide siyanürle altın aranmasına neden izin verdiğinizi, Giresun'un Şebinkarahisar ilçesindeki bir maden şirketinin Kelkit Vadisi'nde yarattığı büyük çevre felaketi konusunda neden önlem almadığınızı, Kanal İstanbul'la yok edilecek 134 milyon metrekare tarım arazisini, bu arazilerin 83 metrekaresinin nasıl doğrudan yapılaşmaya açılacağını, Kanal İstanbul için kesilecek yüz binlerce ağacı bunun ekosistem ve tabiat üzerinde oluşturacağı tahribatı, Kanal İstanbul Projesi planlanırken İstanbul'un doğal yaşam kaynaklarının tehlikeye atılıp atılmayacağını, tanker trafiğinin yaratacağı muhtemel tehlikeleri, tarım ve orman arazileri nezdinde oluşacak olumsuz sonuçları ve deprem riskini artırıp artırmayacağını, yeşilin ve mavinin bulunduğu bir cennet olan Muğla'nın toplam yüz ölçümünün yüzde 59'una denk gelen bir alana neden maden ruhsatı verdiğinizi, yine Muğla'da sit alanlarının derecelerini hiçbir bilimsel gerekçe göstermeden neden değiştirdiğinizi, Aydın ve Muğla'da jeotermal arama ruhsatlarını neye dayanarak verdiğinizi, kamuoyuna yansıyan bilgilere göre Bodrum Kissebükü Koyu'ndaki ve Adalıyalı mevkiindeki sit alanı üzerinde bulunan ve âdeta bir cennet köşesi olan araziye hiçbir bilimsel kriterle açıklanamayacak ÇED raporlarıyla yapılaşma izni verilmesini izah etmeniz gerekiyordur.

Muhterem milletvekilleri, Bakanlığın sınıfta kaldığı bir diğer alan da depremlere hazırlık için kentsel dönüşüm konusunda ciddi bir ilerleme olmamasıyla beraber ranta ve talana dayalı şehircilik anlayışı meselesidir. Bilindiği gibi, Türkiye, yüz ölçümünün büyük çoğunluğu deprem riski altında olan bir ülkedir. Bilim insanlarının tüm uyarılarına rağmen başta İstanbul olmak üzere ülke genelinde

depremlere karşı kayda değer bir kentsel dönüşüm veya hazırlıktan bahsetmek mümkün değildir. Milyonlarca yapı depreme karşı dayanıksız bir vaziyette beklemektedir.

İktidarın şehircilik politikaları konusunda vurgulanması gereken bir diğer husus da kültürümüzün kodlarını ve medeniyet tasavvurumuzu yansıtan şehirlerimizin tarihî ve doğal mirasının, iktidarın ortaya koymuş olduğu tahripkâr şehircilik anlayışıyla yok edilmesidir. İktidarın rant projeleri için, tarihimizin ve kültürümüzün birer aynası olan şehirlerimize karşı âdeta düşmanca bir anlayışla emsalsiz zararlar verilmiştir. Bu zararların önemli bir kısmı da sözde yatay mimariyi savunanların göz yumması ve teşvikiyle ortaya çıkan dikey ve çarpık kentleşme anlayışıyla verilmiştir. Hâlbuki şehirler her türlü yaklaşımın çok ötesinde milletlerin medeniyet anlayışının ve tarihsel kültürlerinin sergilendiği yerlerdir. Şehirler, ait oldukları medeniyetin ruhlarından izler taşır fakat ne hazindir ki iktidarın doymak bilmeyen rant iştahı bütün şehirlerimizi kimliksiz ve kişiliksiz hâle getirmiş, âdeta birer beton yığınına dönüştürmüştür. Bütün şehirlerimizin hangi kültürün ve hangi medeniyetin kimliğini taşıdıkları belirsiz hâle getirilmiştir. Hâlbuki medeniyet ile şehir hem birbirlerinin varoluşlarına sebep olan hem de birbirlerini besleyen unsurlardır. Üzülerek ifade etmeliyim ki şehirleri bu kadar kimliksizleşen bir coğrafyadan medeniyet ışığı yükselmez.

Muhterem milletvekilleri, 2021 yılı, ülkemiz ve dünya açısından büyük çevre felaketlerinin yaşandığı bir yıl olarak kayıtlara geçmiştir. Mesela yıllardan beri maruz kaldığı kirlilik sebebiyle Marmara Denizi'ndeki oksijen seviyesi düşmüş, biyolojik çeşitlilik tafisi mümkün olmayacak şekilde azalmış ve nihayetinde deniz ekosistemi çökmüştür. Tüm bunların sonucunda da Marmara Denizi'nin son çığılığı olarak değerlendirebileceğimiz büyük bir müsilağ felaketi yaşanmıştır. İktidar, ne yazık ki yıllardan beri âdeta "Geliyorum!" diyen felakete önlem almamıştır. Marmara Denizi'ne doğrudan ya da Ergene gibi akarsular vasıtasıyla deşarj edilen endüstriyel ve kentsel atıklar önlenmemiş ve kirlilik alenen teşvik edilmiştir. Dolayısıyla, Marmara Denizi'nde ortaya çıkan felakette iktidarın ihmal ve kusurun çok ötesine geçen bir sorumluluğu vardır çünkü başta Ergene Nehri olmak üzere bölgedeki akarsuların endüstriyel atıklarla kirlenmesi ve bu kirliliğin de Marmara Denizi'ne dökülmesi konusunda yapılan uyarılara iktidar çevreleri yıllarca bigâne kalmıştır. Netice itibarıyla, Ergene Nehri öldürülmüş, sonrasında da maalesef Marmara Denizi can çekişir hâle getirilmiştir. Bugün, iktidar mensupları, deniz yüzeyine yansıyan müsilağın temizliğini bir başarı hikâyesi olarak anlatmaktadır. Hâlbuki Marmara'nın bugün içinde bulunduğu durum, beyin ölümü gerçekleşmiş bir hastanın medikal cihazlarla yaşatılmasından başka bir şey değildir.

Sayın milletvekilleri, sadece Marmara değil, diğer denizlerimiz ve akarsularımız da yoğun bir kirlilik altındadır. Hem denizlerimizin hem de akarsularımızın geleceği açısından, Türkiye'nin dört bir tarafında yerel yönetimlerle etkin bir iş birliğiyle hareket edilmesi, çok sayıda kimyasal ve biyolojik arıtma tesisi yatırıma bir an önce başlanması gerekmektedir. Çevre politikalarının tamamında olduğu gibi, bu mesele de siyasetüstü bir meseledir ve Türkiye olarak daha fazla zaman kaybetme lüksümüz yoktur. Aksi takdirde, Türkiye'nin doğal güzelliklerini yok etmiş veya yok olmasına seyirci kalmış bir nesil ve bir iktidar olarak, tarih gelecek nesiller nezdinde hem sizleri hem de bizleri mahkûm edecektir.

Denizler ve akarsular konusunda karşı karşıya olduğumuz riskler göller konusunda da mevcuttur. Zira Türkiye'nin gölleri her geçen yıl birer birer kuruyarak tarihe karışmaktadır. İsmi burada sayamayacağımız kadar çok sayıda gölümüz, ya tamamen kurumuş ya da kurumasına ramak kalmış durumdadır. Göller kurduğunda, göllerin sadece su rezervi kurumamakta, buldukları bölgelerdeki ekolojik denge de büyük bir yıkıma uğramaktadır.

Son yıllarda iklim değişikliği ve küresel ısınmaya bağlı olağanüstü kuraklıklarla kavrulan Anadolu coğrafyasındaki göller kaderine terk edilirken iktidarın ciddi bir tedbir aldığı söylemek mümkün

değildir; tam aksine, diğer çevresel felaketlerde gördüğümüz gibi, iktidar ortaya çıkan bu tabloyu teşvik eden uygulamalara devam etmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı ile Devlet Su İşlerinin hayata geçirdiği, Çevresel Etki Değerlendirmesi sağlıklı yapılmayan HES'ler ve tarımdaki vahşi sulama sonucu önce akarsular, sonra da göller katledilmektedir. Bundan dolayı, Türkiye hızla su fakiri bir ülke hâline gelmektedir. İşte bu noktada, açık bir sorumluluğu olan Bakanlığın, sicili kirli ve oldukça da karanlıktır. Ülkemiz Bakanlığın sorumluluğu altındaki her alanda büyük dönüşümlere ihtiyaç duyarken yerel yönetimleri desteklemek ve iş birliği yapmak yerine, iktidar, yerel yönetimlerin birçok alanda yetkilerini tırpanlamakta ve işleri içinden çıkılmaz bir hâle getirmektedir. İktidarın böylesine siyasetüstü alanlarda takındığı bu partizan tutum Türkiye'nin ekolojik geleceğini riske atmaktadır.

Sayın milletvekilleri, 2021 yılında ülkemizde yaşanan diğer büyük bir çevre felaketi de bildiğiniz gibi orman yangınlarıdır. Ege ve Akdeniz Bölgesi'ni kasıp kavuran orman yangınlarında sadece seçim bölgem olan Muğla'da 70 bin hektar ormanlık alan ve 30 milyon civarında ağaç Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in nitelemesiyle "akıllı yangınlarla" tekrar ifade ediyorum "akıllı yangınlarla" yanmış kül olmuştur. Bu yangınlarda bölgedeki köylülerimizin en önemli geçim kaynaklarının başında gelen çam balı üretimi ve zeytincilik büyük zarar görmüştür. Zira çam balı üretiminin en büyük, en önemli unsurları olan basralı çamlar ile on binlerce zeytin ağacı küle dönmüştür, ayrıca sayısını tahmin edemeyeceğimiz kadar canlı da yok olmuştur. Yangınların büyümesinde ve felaketin derinleşmesinde iktidarın hazırlıksızlığı ve beceriksizliği herkesçe malumdur. Bununla beraber, yangınlar orman ekosistemine telafisi mümkün olmayan zararlar verdiği gibi, yerleşim yerleri açısından da ciddi sel ve heyelan riski ortaya çıkarmıştır. Muğlalı vatandaşlarımız yangınlardan sonra oluşan sel ve heyelan risklerini dile getirerek yetkilileri tedbir almaya çağırılmışlardır fakat aradan geçen zaman içerisinde gereken tedbirler ne yazık ki alınmamıştır. Bunun sonucunda, geçtiğimiz hafta ve daha dün, yağmur sularıyla taşınan yanmış ağaç ve bitki kalıntıları dere yataklarını tıkayarak Marmaris'te ve Bodrum'un değişik bölgelerinde sel felaketine neden olmuştur. Dolayısıyla, yanan ormanlık alanlarda oluşan risk ve tehditlerin acilen ortadan kaldırılması gerekmektedir. Orman yangınları sonucu oluşan risklerin bertaraf edilmesi ve yeniden ağaçlandırma çalışmaları konusunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

METİN ERGUN (Devamla) – ...Tarım ve Orman Bakanlığı ve yerel yönetimler arasında çok sıkı bir iş birliği ve koordinasyona ihtiyaç duyulmaktadır. Bilinmelidir ki çok boyutlu çevresel riskler ve tehditler artarak devam etmekte ve çözüm beklemektedir. İktidarın zikrettiğim bu hususlarda bir an önce harekete geçmesi ve çevre politikaları konusunda görev ve sorumluluklarının farkına varması elzem hâle gelmiştir.

Bu duygu ve düşüncelerle, konuşmama son vermeden evvel, çevre ve şehircilik anlamında şimdiye kadar zikrettiğim yanlışlardan bir an önce dönülmesini temenni ediyorum, 2022 yılı bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Zeki Hakan Sıdalı...

Sayın Sıdalı, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; insanlık ve dünyayı dönüştürecek yeni bir endüstri devrimi döneminin içerisindeyiz. Endüstri 4.0 dönüşümü; inovasyon, esneklik ve verimlilik sütunları üzerinde yükseliyor.

Düzenli şikâyet ettiğiniz Covid döneminde küresel tedarik sürecinin aksaması, Batı'nın en doğusunda, Doğu'nun en batısında yani tam merkezdeki stratejik konumuyla, ülkemiz için önemli fırsatlar yarattı, yaratacak.

Peki, tam da bu avantajları değerlendirip modern enstrümanlarla bir kalkınma hamlesi gerçekleştirmek dururken siz ne yapıyorsunuz? Ucube Çin modelini ortaya atıyorsunuz. Çin modeli değil, resmen Çin işkencesi. Nedir bu Çin modeli? Çalışanın hiç kimse olduğu, kimsenin hak ettiğini alamadığı, alın terinin yok sayıldığı, ucuz iş gücünün başarı, standart hâline geldiği modern çağın köleliği. İstiklal Şairimiz Akif ne diyor: “Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım/Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!” Sizin esaret modeliniz bize uymaz; Türk milleti ilini, töresini Çin'den devşirmez. Sözde ekonomik kurtuluş savaşınızda Çin'den dost da müttefik de olmaz. Bakın Uygur Türklerine, ne demek istediğimi anlarsınız.

“Çin başardı, biz de başarırız.” dediğiniz sistem, otokratik rejimlere has, kendi elitlerini zengin edip toplumun geri kalanını yoksullaştıran bir sistem. Yormayın kendinizi, siz zaten kendi elitlerinizi zengin edip misyonunuzu tamamladınız.

Tekrar söylüyorum: Bu, size uyabilir ancak Akif'in dediği gibi, hür yaşayan bizlere uymaz. Biz son on yılda önce yoksul, şimdi de fakara olduk, yarın da zenginın tebaası yapma peşindediniz. Millet fakrüzaruret içinde harap ve bitap düşmüşken sizler şahsi menfaatlerinizi müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit etme niyetinde misiniz? Atatürk yüz yıl önce “Ey Türk istikbalinin evladi! İşte bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.” diyerek görevimizi tevdi etti. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Sizlere de tavsiyemiz çareyi dışarda aramayın, arayanlar bulamadılar, unutmayın.

Şimdi gelelim İklim Değişikliği Başkanlığına. Sadece iklim ve çevre politikalarını değil, ekonomi, sanayi, eğitim, istihdam piyasaları, vergi, dış ticaret, sosyal koruma politikalarını da kökten değiştirmemiz gereken iklim çağına, yeni iklim rejimine giriyoruz. Bu iş başkanlıkla yürümez. Çok fazla ilgili bakanlık var. “Devrim” gibi havalı bir algıyla, sunumla başladınız ama Enerji, Hazine, Tarım Bakanları büyük devriminiz üzerinden birer muğlak cümleyle geçtiler, Teknoloji Bakanı biraz değindi ama o da son derece yetersiz. Tabirler, tarifler uçuyor kaçıyor, gerçekler ise ekonomi gibi, yokuş aşağı yuvarlanıyor. Bürokratlar aslında ne yapılması gerektiğini çok iyi biliyor ama karar vericiler uyuyor. Sizler uyurken iklim değişikliği sorunları da kabusumuz oluyor. Aylarca söyledim, yine söylüyorum; Bakanlığa bağlı bir Başkanlıktan daha etkin, lider bir kuruma yani ekolojik geçiş bakanlığına ihtiyacımız var. Çünkü dünya bugün ikiz dönüşümün eşliğinde. Dijital dönüşüm ve yeşil dönüşüm eş zamanlı ve kol kola ilerliyor. Tüm sektörleri yatay kesen dijital ve yeşil dönüşüm, sadece çevreci değil, aynı zamanda ekonomik bir dönüşümü de temsil ediyor yani romantik değil, gerçekçi.

Özetle, yeni bir dünya kuruluyor; taraflar bu çerçevede kutuplaşıyor ve yarının dünyasına hazırlanıyor. Sizse demode yöntemlerle, alın terini rehin vererek büyümenin hayalini kuruyorsunuz. Çok ama çok yanlış yoldasınız. Ülkemizin izlemesi gereken ekonomik model, sürdürülebilir kalkınma ilkesi üzerine inşa edilmeli, nokta.

Yeşil ve dijital dönüşüme katılmayan ülkeler dünya ticaretinden, teknoloji transferinden ve küresel finansmandan dışlanacak. Bu sebeple, kısa, dönemsel avantajlardan çok, uzun vadeli yatırımların önü açılmalı. Dünyanın üzerinde çalıştığı sürdürülebilir finans stratejilerine, doğal sermaye muhasebesine ve yeşil tahvillere yönelik çalışmalar ivedilikle başlatılmalı. Çünkü artık “Ya katıl ya atıl.” dönemindeyiz. Peki, biz bu zihniyetin neresindeyiz? İklim Değişikliği Performans Endeksi 2022'de Türkiye dâhil en yüksek emisyonu sahip 60 ülke ve Avrupa Birliğinin performansları değerlendirildi. Bu endekisle, Paris İklim Anlaşması onayı ve 2053 için net sıfır emisyon beyanıyla çok düşük performans seviyesinden düşük seviyesine çıkarak 42'nci sırada yer aldık. Performans endeksinde yükselmek verilen sözler ile yapılanların oranına bağlı. Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz; onlar da lafa değil, işe bakıyorlar.

Öncelikle, 2053 hedefleriyle tutarlı bir niyet beyanının ivedilikle ilan edilmesi gerekiyor. Yalnızca niyet beyanı da yetmez, 2053'te sıfır emisyonu ulaşılmak ve küresel ısınmanın 1,5 derecenin altında tutulmasına katkı sağlamak için 2030'a kadar emisyonları yarıya indirmemiz gerekiyor. İklim krizinin çoklu krizler çağına dönüştüğü afetler, göçler, sosyal ve ekonomik krizleri tetikleyecek bir millî güvenlik meselesi olduğunu biliyoruz. Peki, siz ne yapıyorsunuz? Bir yandan bu bütçeye “yeşil kalkınma devrimi bütçesi” diyorsunuz, diğer yandan kömürden enerji üretimini teşvik ederek dünyada onlarca başarısız örneği varken karbon yakalama sistemlerine umut bağlayıp yeni kömür santralleri açma sinyalleri veriyorsunuz. Bürokratlarınızı dinlemeyince, liyakatten uzaklaşınca durum maalesef bir ileri iki geri.

Bundan üç ay önce kömürün tonu 50 dolardı, şimdi 300 dolara çıktı. “Kömürden 1 kilovat elektriği 3 liraya üretirken güneşten, rüzgârdan 1 liraya 1 kilovat elektrik üretiyorsunuz.” diyor. Kim diyor? Bakan Yardımcınız. Bari onun sözlerini dinleyin. Anlayacağınız artık yenilenebilir enerjiden elektrik üretmek kömürden daha ucuz, ben de söylemiş olayım. Demek ki konu yalnızca çevresel değil, aynı zamanda ekonomik de. Sizin kafa karışıklığınız ve gündelik kararlarınız yüzünden vatandaş daha kabarıktır faturalar ödüyor. Yine şanslı azınlık kazanıyor, vatandaşın ciğerinde soluduğu duman, elinde yanan kömürün kuru kalıyor. Hem enerji maliyetlerini düşürmek hem de paylaşım ve katılımcılığı artırmak için yenilenebilir enerji üretiminde kooperatifleşmeyi ve mikro girişimleri teşvik etmemiz gerekiyor. Mesela gelin, adil gelir paylaşımı örneği uygulayın. Dar gelirli vatandaşlarımıza güneş panelleri hibe edin ki en azından kabarıktır elektrik faturalarından kısmen kurtulsunlar. Refahın oluşacak yükünü de maaşlara yüklemeyen dar gelirliye ulaştırmış olun.

Değerli milletvekilleri, defalarca dile getirdim, her işin başı eğitim. Maalesef ki millî eğitim müfredatında iklim değişikliği dersi bulunmuyor. Bakanlığa sorduk “Mevcut müfredat yeterli.” dediler. Böyle önemli bir konu; sosyal bilgiler, fen bilimleri derslerinde sadece birkaç satırla geçirilemez. Geçtiğimiz hafta toplanan Eğitim Şûrası'ndan bir tavsiye kararı çıkacağını düşünüyorduk, o da çıkmadı. Ocak ayındaki İklim Şûrası'na şimdiden çağrı yapıyoruz: İklim değişikliğinde belirleyici platform olan Şûra'da bu kararı lütfen alın.

Yapılan ankete göre siyasilere iklim konusundaki yaklaşımı gençlerde hayal kırıklığı, öfke ve karamsarlık hissi uyandırıyor; haklılar. Ülkemizde karamsarlık duydukları tek konu elbette ki iklim krizi değil, gençler gelecekte de umutsuzlar; haklılar. İşsizlikle asgari ücretli modern kölelik sarmalının arasına sıkışan gençlik, sizin yirmi yıllık politikalarınızdan umutsuz; haklılar. Gençler insana yakışır işlerde çalışmak, değer görmek, adil maaş almak istiyor, haklılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

ZEKİ HAKAN SİDALI (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

Dijital ve yeşil dönüşümün ortaya çıkardığı yeni iş alanlarını üretim ekosistemimize dâhil etmek, gençleri bu alanlara göre eğitmek, mevcut çalışanların beceri uyumsuzluğunu gidermek ve yaşam boyu öğrenme programlarıyla süreci desteklemek, mikro girişimlerin önünü açmak mümkün. Ne acıdır ki bunu farkında bile değilsiniz. İnanıyorum ki ülkemiz yeniden kalkınacak, zenginleşecek ve demokratikleşecek. Biliyorum ki bu, sizinle olacak.

Başta gençler, tüm milletimiz; hiç merak etmeyin, kurtuluşumuzun ata tohumları bizimle yeşermeye başlayalı tam dört yıl oldu. Umudu Uzak Doğu'nun aldatıcı ipek kumaşında, Arap çöllerinin kumlu rüzgârlarında aramayacağız. Potansiyelimiz var, yapılması gerekenleri biliyoruz. Genel Başkanım Sayın Meral Akşener'in defalarca söylediği gibi “Biz geliriz, biz çözeriz.”

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Arslan Kabukcuoğlu... (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri, televizyonlarda bizi seyreden kıymetli Türk milleti; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2022 bütçesi üzerine İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyorum.

20 Kasım 1989’da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen ve ülkemizin de o yıllardan beri taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne göre, 18 yaşın altındaki bireyler “çocuk” olarak tarif edilmektedir. Bu sözleşme, taraf devletleri çocuğu her türlü sömürüye karşı korumakla yükümlü kılmıştır. 2002’de yapılan değişiklikle, ülkemizde kişiler, 16 yaşında mahkeme kararıyla, 17 yaşında ailesinin kararıyla ve 18 yaşında kendi inisiyatifleriyle evlenebilmektedirler.

Konuşmamda, temel bir insan hakları ihlali olan, özellikle kız çocuklarımızın geleceğini tehdit eden çocuk yaşta evliliklerden bahsedeceğim. “Çocuk yaşta evlilik” deyince 18 yaşın altındaki tüm evlilikleri anlıyoruz. Çocuk yaşta evlilikler, Türkiye’de 2000’lerden sonra doğurganlığın sabitlendiği, anne ve bebek ölümlerinin azaldığı, ortalama ömrün uzadığı ve nüfusun dörtte 3’ünün şehirlerde yaşamaya başladığı bir dönemde önem kazanmış ve dikkat çekmeye başlamıştır. Tüm dünyada 18 yaş altındaki evliliklerin oranı yüzde 48’dir; bu oran Afrika’da yüzde 42, Yemen, Filistin gibi ülkelerde yüzde 50’dir. Ülkemizde 2006-2011 yılları arasında erken evlilik oranı kadınlar için yüzde 7,6’dır. 15 yaş ve altı evliliklerle ilgili bir araştırmada erken evlilik sıklığı, 1998’de yüzde 4,2; 2013’te yüzde 1,1 iken, 2018’de tekrardan yükselmiş ve yüzde 2’ye ulaşmıştır.

Çocuk yaşta evlilik, ailede bir olgu değildir; geçmiş ve gelecekteki toplumsal sorunları içinde barındıran derin ve önemli bir toplumsal yaradır, ülkelerin gelişmesi önünde önemli bir engeldir. Reşit olmayan evlilik sıklığı dünyada azalmakla beraber ülkemizde devam etmektedir. Erken evlilik, depresyondan intihara kadar gidebilir. Erken evlilik, susuz ve güneşsiz kalma veya çile çekme sürecidir. Erkekler kadınlardan biraz daha şanslıdır; askerlik gibi durumlardan dolayı onların evlilikleri biraz daha gecikmektedir.

Ülkemizde erken evlilik yaygınlığı, sosyoekonomik aile yapısıyla yakından ilgilidir. Bölgesel analize girmek istemiyorum yalnız Türkiye’de erken evliliklerin en az yapıldığı şehir Tunceli’dir, bravo Tuncelilere.

Erken evlilik bir kültür olarak üretilmekte ve sürdürülmektedir. Geleneksel ailede, kız çocuklarının aileye bir emanet olarak verildiği, “kızın asıl yerinin kocasının yanı olduğu” fikri işlenmektedir. Bu nedenle, küçük yaşta kızların evlendirilmelerinin kocaya itaat ve yeni yuvaya uyumda daha iyi olacağına inanılmaktadır. Erkeğin ailesi de kendisine uyum sağlasın diye küçük gelinleri tercih etmektedir. Erken evlilikle kadının namusunun korunacağına, kadının ekonomik yükünün bir başkasına aktarılacağına, kadının evlilikle prestij kazanacağına olan inançlardan erken evlilikler beslenmektedir.

Ayrıca, erken evlilikler etraftaki çocukları özendirir. Akraba evliliklerinde de çocuk yaşta evlilikler daha sıktır. Başlık parası, çocuklar arasında övünme nedeni olmaktadır, örneğin “Bana 100 bin lira başlık verecek, ben 100 bin liralık bir insanım.” gibi. Başlık parası verme oranı, kentte yüzde 14 iken kırsal bölgede yüzde 24’tür; yaş küçüldükçe başlık parasıyla evlenme oranı azalmaktadır.

Çocuk yaşta evlilikte kızlar köle olarak kullanılmaktadır. Çocuk yaşta evlilikler insan hakları ihlalinin bir başka çeşidi olup özellikle kız çocuklarda görülen cinsel istismar, bunun en sık örneğidir. Erkek ve kadın arasındaki en büyük yaş farkı, küçük yaşta evlendirilen kızlarda görülmektedir. Bu yaşta evlendirilen kızların ev dışında bir görevi yoktur. Kayınvalideye yardımcı rolü dışında bir kimliği yoktur. Okuldan alındığı için de arkadaşlarıyla iletişimi engellenmiştir. Aile içi şiddet, aile içi cinsel

istismara maruz kalma, anne veya babayı kaybetme, ailede geçimsizlik, sevgisizlik, çocuğun ihtiyacı olan sevgiyi bulamaması, çocukta evlilikle bu ortamdaki kurtulacağı ümidi de evliliğe daha çok teşvik etmektedir. Çocuklara yapılan “Evde kalırsın.” “Bahtın kapanır.” “Yaşın geçerse seni kimse almaz.” “Bir an önce çocuk yap.” gibi kavramlar toplumun bakışını ortaya koymakta, erken evliliklere neden olmaktadır.

Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener’in dediği gibi “Geleceğin mutlu, zengin ve güçlü Türkiye’si, Türk kadınının yükselmesiyle mümkündür.” 2006 Aile Yapısı Araştırması’nda en yüksek refah düzeyindeki kadınların, en düşük refah düzeyindeki kadınlardan üç yıl daha geç evlendikleri ortaya konulmuştur. 2013 itibarıyla geliri 400 liranın altında olan kızların yüzde 22’si, 18 yaşından küçük evleniyor. Evlilik, kişisel tercihten ziyade bir çeşit ekonomik ayarlamadır, aileye para girmesidir. Erken yaşta evlilikler, toplumun kalkınmasındaki hedeflerden olan yoksulluğun azaltılmasında, eğitimin yaygınlaştırılmasında, cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında, çocuk yaşamlarının korunmasında, sağlığın ve toplumun geliştirilmesinde önemli bir engel olarak önümüzde durmaktadır. Devamı kadına şiddet, kadın cinayetidir.

Sorun buraya kadar geldikten sonra devletin aldığı tedbirler sadece palyatif olmaktadır. Çok fazla hastane yaparak sağlık sorunlarını çözemiyoruz, çok fazla adliye binası yaparak adalet sorunlarını çözemiyoruz, çok fazla kadın sığınmaevleri yaparak da erken evliliklerin önüne geçemeyiz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Çocuk yaşta evliliğin önüne geçmede eğitim çok önemlidir. “Baba Beni Okula Gönder” ve “Haydi Kızlar Okula!” çok yerinde projelerdir. Bu projelerle hem çocuk yaşta evliliğin önüne geçilmekte hem de kızlar, zihinsel ve bedensel olgunluğa erişmektedirler. 4+4+4 sistemi, çocukların eğitim akışını bozmuştur. Bu kademeli eğitimle çocuklarımız, eğitim akışı dışında kalıyorlar. Sistem, bu yönüyle yeniden gözden geçirilmelidir.

Çocuk yaşta evliliğin bazı sonuçlarını şöyle özetleyebiliriz: Daha fazla evlilik sorunlarına ve boşanmalara neden olmaktadır; bu çiftler gebelikten korunma konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarından erken gebelikler fazla olmakta, sağlıksız düşüklere neden olmaktadır. Çocuk yaşta evlilik; insan hakları ihlalidir, çocuk hakları ihlalidir, kadın hakları ihlalidir. Çocuğun, ergenliğin ve kişisel özgürlüklerin yok sayılmasıdır.

Çocuk yaşta evlilik, sosyal sorunlara yol açar; eğitim yoksunluğu ve okuldan ayrılmakla çocuğun ekonomik özgürlüğü engellenmektedir. İşsizlik, birisine bağımlı olma ve yoksullaşma daha fazladır. Aile içi ve dışı şiddete maruz kalmaktadırlar, ayrılma ve boşanma sıklığı artmaktadır. Fiziksel, cinsel, ruhsal, sosyal ve ekonomik şiddete maruz kalmaları artmaktadır. Sosyal ve duygusal desteklerden yoksunluk vardır, ailede kapalı kalmaktadır, sorumlulara çocuk çare arayamamaktadır. Yalnız ebeveynler ve çocuklar artmakta, toplumsal örgütler yardım ellerini uzatamamaktadır ve bu ailelerin çocuklarının kaderi de anneleri gibi olmaktadır. Rol model eksikliği yaşarlar, hayatlarında örnek alacağı kimse yoktur. Eğitim hakkını ve olanağını kullanamayan anneler ve çocukları fazlaşır. Cinsiyet eşitsizliği, kadının şiddet görmesi, intihara kadar giden ruhsal sorunlar geliştirir.

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırmaları Enstitüsünün 2008’de yaptığı bir araştırmaya göre, adölesan annelik kırsalda yüzde 9, kentsel alanda yüzde 5 tespit edilmiştir. Eğitim düzeyi düşük kadınlarda daha yaygındır. Adölesan gebelik, en düşük refah düzeyinde yüzde 8 ile 11; en yüksek refah seviyesinde ise sadece yüzde 2’dir. Adölesan gebelik, sık gebe kalma ve çocuk düşümünü artırmaktadır, cinsel yolla bulaşan hastalıkları artırmaktadır.

15-19 yaş arasındaki kızlarda en büyük ölüm nedeni, gebeliğe bağlı ölümlerdir. 15 yaş altındaki gebelerde ölüm riski 20’li yaşlara göre 5 kat daha fazladır. Düşük ve ölü doğum ihtimali de yüksektir.

Anne karnında ölüm, kansızlık, düşük ağırlıklı doğum, preeklampsi, sezaryenle doğum bunlarda daha sıktır, doğum kanalı zedelenmeleri daha fazladır, anne ölüm riski daha fazladır. 18 yaş altı olanlarda bebeğin ilk bir yılda ölme ihtimali yüzde 60 daha fazladır yani erken evlilikle hem anneyi öldürüyoruz hem de bebeğini öldürüyoruz. Adölesan annelerin topluma ve aileye ekonomik katkıları da az olmakta ve böylece yoksullukla mücadele edememektedirler. Erken çocuk sahibi olanlar daha fazla doğum yapıyor.

10-17 yaş arası evli olanlarda intihar düşünceleri hem evli olmayan akrabalarından hem de ileri yaştaki evlilere göre çok daha fazladır. Bunların yüzde 29'unun evlilikte intihar duyguları gelişiyor ve bunların yüzde 20'si de intihara teşebbüs ediyor. Bu sorunların birçoğu; kısa, orta ve uzun vadeli olarak ortaya çıkıyor. Öyle ki aradan yıllar geçiyor ve bazı problemler erken evlilikten ileri geldiği hâlde bu unutuluyor ve farkına varılamayabiliyor. Çocuk yaşta evlilik pek çok sosyal ve teknik çözümler gerektirmektedir ancak önümüzdeki yolsuzluk ve yoksulluk bütçesi, bunlara cevap vermekten uzaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Toplumun ileri gelenleri örnek olmalıdır. Tıbbın gerçekleri ortada iken “profesör” unvanı taşıyan birisi, televizyon mülakatında “12-17 yaş çocuk doğurmak için ideal.” beyanında bulunurken RTÜK’ün bu televizyon işletmesine ceza vermemesi şanssızlıktır. RTÜK, siyasi ön yargılarla yayınları takip etmek yerine toplumun çıkarlarının gerektireceği şekilde müdahil olmalı ve sorumluluğunu yerine getirmelidir. Çocuk yaşta evlilik konusunda toplumun ileri gelenleri kötü örnek olmamalıdır, göz önündeki kimseler, hiçbir zaman böyle bir evlilik yapmamalıdır. Bunu ne muhtar yapmalıdır ne belediye başkanı yapmalıdır ne kaymakam ne vali ne... Hiç kimse böyle bir evliliğe tavassut etmemeli ve bu evliliği yapmamalıdır, özellikle yönetici kademesindekiler çok dikkatli olmalıdırlar.

Yine, isminin başında “profesör” titri taşıyan birisinin çocuk yaşta evliliği gayretullahla ilişkilendirmesi bir şanssızlıktır. Dini kullanmak, dinin içini boşaltmak, son yirmi yılda en sık rastlanan argümanlardır. Bunu söyleyenler sağlık sorunları için de eminim tabibe değil, başka yerlere gidiyorlardır.

Bir siyasi parti liderinin 14, 15 ve 16 yaşlarını cinsel olgunluğa erişmiş yaş olarak görmesi ayrı bir garabettir. Yukarıda söylediğim ve benzeri yaşlarda yakınlarımızın evliliklerine ne derler acaba? Biz zaman zaman empati de kurmalıyız ve kendimizi de bunlarla özdeşleştirmeliyiz, yakınlarımızı düşünmeliyiz, çocuklarımızı düşünmeliyiz. Bunun önüne bir şekilde devletin geçmesi lazım, toplumun geçmesi lazım.

Sosyal hayatı doğrudan etkileyen bu kampanyalar, çocuk yaşta evliliklerin önünü kesmekte önemli bir sosyal araca dönüşmektedir. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener, 6 Ekim 2021 tarihinde grup toplantısında okula gidemeyen her 10 çocuktan 1'inin okula kaydolmasını sağlayacak Rüzgârgülü Projesi'ni önermiştir ve İYİ Parti iktidar olduğu vakit bu proje hayata geçirilecektir. Bununla çocuklarımız ve tüm yetişkinler; sağlık, eğitim, eşitlik ve istihdam konusunda memleketin ihtiyacı olan ve kendilerinin arzu ettikleri kademeyle gelecektir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Çocuklar topluma ekonomik yük değildir, toplumun önemli bir yapısındırlar ve toplumunun geleceğidirler. Toplum bu çocuklara sahip çıkmak için elinden gelen her şeyi yapmalıdır. Tüm siyasi partilerimiz konuya kafa yormalı, çözüm üretici projeler geliştirmelidirler.

2020 yılında 13 bin çocuk yaşta evlilik gerçekleşmiştir. Devlet bu çocuklara ayda 100 lira para verse ve bu çocuklara üç yıl ödemedede bulursa vereceği para sadece 46 milyon liradır, 46 milyon lira para. Bu çocukların hayatı kurtulacak, bu çocuklardan sonra gelecek çocukların hayatı kurtulacak ve ülkenin geleceği kurtulacaktır. Sayın Bakan, bence bu, ihmal edilmemesi gereken bir durumdur. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bu konuya gerekli önemi vereceğini umuyorum. Devletin şefkatli eli bu neviden ailelere uzanmalıdır.

2022 yılı bütçesinin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Fahrettin Yokuş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanlarım, sayın milletvekillerimiz; Çalışma Bakanlığı bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği gibi ülkemizde işçilerimiz 1947 yılında, memurlarımız ise 2001 yılında sendika kanununa kavuştular. İşçi sendika kanunundan bu yana yetmiş dört yıl, memur kanunundan bu yana da yirmi yıl geçti. İşçilerimizin toplu sözleşme hakkı, grev hakkı ve uzlaşamazlarsa bağımsız hakem kuruluna gitme hakları var. Yine, işçilerimizin siyaset yapma hakları var ama memurlarımızın siyaset yapma hakkı da yok, grev hakkı da yok ve en önemlisi, toplu sözleşmede anlaşamazlarsa bağımsız hakem kurulu hakları da yok çünkü bağımlı bir hakem kuruluna başvururlar; sonuçta taraflı hakemin yönettiği maçtan sağlıklı sonuç, hak, adalet çıkmaz. Bu düzenleme nasıl oldu? 2010 yılı Anayasa değişikliğinde iktidarımız, Uzlaştırma Kurulunu, memurların gittiği Uzlaştırma Kurulunu, Kamu Görevlileri Hakem Kurulu şeklinde değiştirdi ve yoğunlukta olan kendi atadığı insanlara, memurları teslim ettiler.

2010 Anayasa değişikliğinde memura grev hakkını çok gördüler. Siyaset hakkını da çok gördüler ama kuruldukları günden bu yana “3Y” dediler. 3Y’nin biri neydi? Yasakların kalkmasıydı ama memurlara yasaklar hâlen devam ediyor.

Sayın Bakanım, bu yıl toplu sözleşme yaptınız memurlarla, memurların birçok talebi geldi önünüze ama büyük bölümünü reddettiniz; grev hakkı yok, toplu sözleşme hakkı yok; yok, yok, yok. Yaptığınız zam, artışlar... “5+7” dediniz, “Enflasyon farkı olursa veririz.” dediniz ve çok önemli bir şey daha söylediniz: “Biz, memurları enflasyona ezdirmeyiz.” Yahu, şu kürsüden defalarca söyledim: Bu yalanı söylemeyin, memurları her yıl enflasyona ezdiriyorsunuz. Niye ezdiriyorsunuz? Hadi, TÜİK’in enflasyon rakamlarını doğru kabul edelim, değil de... Memurlarımız, bütün memurlarımız, istisnasız 4 milyon memur her yıl vergi dilimleri nedeniyle bir üst vergi diliminden vergi ödüyor, her yıl kayıpları en az yüzde 2-3 oranında oluyor. Siz de zaten 3+3 veriyorsunuz, artı, efendim, olursa enflasyon farkı veriyorsunuz. Olmaz böyle şey Sayın Bakanım, bunu düzeltiniz, bunu düzeltiniz de “Memurları enflasyona ezdirmiyoruz.” dediğiniz zaman biz de artık “Yalan söylüyorlar.” demeyelim çünkü devletimizi yönetenlere biz bunu demek istemeyiz, çok da hevesli değiliz.

Sayın Bakanım, biliyorsunuz, kamu görevlileri ILO’yla ilgili sıkıntılar yaşıyor. Niye yaşıyor? Biz Türkiye olarak ILO’da sürekli olarak kara listeye alınıyoruz. Neden kara listeye alınıyoruz? Çok ayıp bir şey ya. Yani çalışma hayatıyla ilgili düzenlemeler ama Aplikasyon Komitesine alınıyoruz. Niye alınıyoruz? Baktığımız zaman, iki sebepten; çalışma hayatındaki sıkıntılar ayrı ama en önemli sebep, siyasi ayrımcılık, sendikal ayrımcılık; evet, kamudaki siyasi ayrımcılık sendikal ayrımcılık. Sayın Bakanım, siz kamuyu çok iyi biliyorsunuz, çalışma hayatını çok iyi biliyorsunuz; ne olur, buraya elinizi bir dokununuz; ne olur, kamudaki şu liyakatsizliğin, ayrımcılığın, hele hele sendikal ayrımcılığın, önüne bir geçiniz; takip edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanımız bir yanlış yaptı, ağustos ayında, gelir gelmez bir yanlış yaptı; dedi ki: “Efendim, yüzde 1’in altında üyesi olan sendikalar merdiven altı sendikalar.” Hayda! Ya, Sayın Bakan, bu sendikaların denetimi sizde, istatistiklerini siz yayınlıyorsunuz. Yahu, nasıl merdiven altı dersiniz kurulmuş sendikalara? Ama bunu dediniz. Yetmedi, toplu sözleşmede “Bu sendikalara üye 200 bin memur, ocak ayından itibaren 400 lira sendika ikramiyesi alamaz.” dediniz. Yani, onlara dediniz ki: “Sendikalardan istifa ediniz aksi hâlde bu hakkı size vermiyoruz.” Ya, bir Çalışma Bakanı bir hakkı geri alır mı ya? Yani, bu, dünyada görülmuş bir şey midir? Bir Çalışma Bakanı, kendi kurumunun denetlediği sendikalara, istatistiklerini yayınladığı sendikalara “merdiven altı sendika” diyebilir mi ya? Olmaz, bunların düzeltilmesi lazım.

Sayın Bakanım, memurlar her yıl kaybediyor, son toplu sözleşmede de kaybetti. Ancak, siz bir açıklama yaptınız, ücret artışlarının yeniden değerlendirileceğini söylediniz. Burada, AK PARTİ sözcüsü, Sayın Genel Başkan Yardımcınız da memurlara yüzde 30-35 oranında kümülatif zamdan bahsetti. Anlaşılan, birbirinizden haberiniz yok. Sonra, sendikalar onu düzeltmeye kalktı “Efendim, bu kümülatiftir, iki yıllıktır.” falan filan diye. Biz, buradan söylüyoruz, bütün kamu çalışanları adına söylüyorum: Madem ki siz “yeniden değerlendirme” dediğiniz vergileri -yüzde 36,2- 2022 yılında memur, işçi, emekli, bütün vatandaşlardan alacaksınız Sayın Bakanım, memurlara 2022’de yüzde 36,2 zam yapmak zorundasınız, işçilere de yüzde 36,2 zam yapmak zorundasınız; toplu sözleşmeleri tekrar gözden geçiriniz. Asgari ücret bunun çok üstünde olmalı, emeklilerde en düşük emekli maaşı en az asgari ücret seviyesine çıkarılmalı artı yüzde 36’dan aşağı emekli maaşına zam yapmamanız lazım. Adalet böyle olur, hakkaniyet böyle olur yani sen vergi olarak kepçeyle alacaksın, emekliye, memura, asgari ücretliye, taşeronla kaşıkla vereceksin; ondan sonra “Adalet.” diyeceksin.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Çay kaşığıyla.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Olmaz olsun böyle adalet.

Değerli milletvekilleri “3600 ek gösterge” diyor memura. Ya kardeşim, sayıyorlar “Şu, şu, şu gruplara...” Neden o gruplara? 4 milyon memura ek gösterge düzenlemesi yapmak zorundasınız, yapmazsanız adaletsizlik olur. Biz, burada teklif verdik; hizmetlisinden şube müdürüne kadar, adaletli bir şekilde, biz, burada kanun teklifi verdik ama kamuyu bilmeden, kamunun yapısını bilmeden “Herkes 3600 ek gösterge...” gibi bir algı yaparsanız altından kalkamazsınız. Yarın yapacağınız düzenleme çalışma barışını bozacaktır; buradan uyarıyorum. Ama doğru yapmanız gereken bir şey vardı; o da memurların ek ödemelerinin emekliliğe sayılması. Bunu yapabiliydiniz 3600’e ihtiyaç yoktu, kimse 3600 peşinde koşmazdı. Biz dersimize iyi çalıştık, bunu da size vereyim Sayın Bakanım, gerçi sendikalar vermişler ama bunu da lütfen düşününüz.

Yine, 4/B... Ya, öyle bir ucube ki 657’nin 4/B’sine bir bakın. 4/B’li öğretmen olur mu, 4/B’li adliye çalışanı olur mu, 4/B’li memur olur mu ya? Olmaz ama ısrarla yaptınız. Sonra, bunları 2011’de kadroya geçirdiniz, bir daha geçirdiniz ama sözleşmeli çalıştırmaya devam ettiniz, kamu barışını bozdunuz. Çakılı sözleşme, sağlıkta 7 çeşit sözleşme... Ne bu Allah aşkına ya, ne bu? Kamu düzenini öyle bir bozdunuz ki içinden çıkılmaz hâle getirdiniz sonra düzeltmeye çalıştınız. İşte “4/C’yi kaldırdık.” dediniz, doğru yaptınız. Buradan söylüyorum Sayın Bakan, hani dediniz ya “SGK’de norm ve standart birliği.” Vay, ne güzel bir laf. Efendim, BAĞ-KUR, SSK, Emekli Sandığı kapsamındakiler, çalışan, emekli norm ve standart birliğine kavuşacak. Ne zaman? 2005’ten beri yasa çıktı, devam ediyor. Hani norm ve standart birliği, nerede? Yani emekliler arasında norm ve standart birliği var mı? Memurlar arasında, işçiler arasında norm ve standart birliği var mı? Kendi hesabına çalışanlar arasında var mı? Nerede norm ve standart birliği? Hepsî hikâye. O zaman bu kanunları niye çıkarıyoruz uygulamayacaksak, niye çıkarıyoruz? Ama bugün emeklisi perişansa, memuru perişansa hâlâ taşeron çalışanlarımız varsa, bunlar düzelmiyorsa bunları düzeltmemiz lazım.

Sayın Bakanım, görevde yükselme sınavları... Ya, memuru görevde yükselmeye tabii tutuyorsunuz; 3 katı, 4 katı, 5 katı arasından birisini şef yapıyorsunuz, uzman yapıyorsunuz, şube müdürü yapıyorsunuz. 4’üne diyorsunuz ki: “Sen başaramadın.” Sözlü sınav, yazılı, sözlü... Bu nasıl bir iş ya? Terfi ettirirken, tamam, yazılı yap anlarım da sözlü niye? Daire başkanı atarken, genel müdür yardımcısı atarken, genel müdür atarken, bölge müdürü, il müdürü atarken niye yazılı yapmıyorsunuz, niye sözlü yapmıyorsunuz? Ama oraya yandaşlarınız lazım. Ama gariban hizmetli, memur olacak; memur kadrosundan şef olacak; hadi bakalım sınav, sözlü; arasından kendi adamımı seçeceğim. Allah’tan korkun ya, yeter artık ya, düzeltin bunları. Kamuya memur alacağız, sanki TRT’ye spiker

alıyoruz mübarek, sözlü de sözlü, sözlü de sözlü. Niye? Kardeşim adamı 2 kere yazılı yap, ölç, ölç, ölç ama yok, sözlü yapacağız. Niye? Adamımızı alacağız, yandaşımızı alacağız. Doymadınız ya, on dokuz senede doymadınız ya, yandaş ala ala, yandaş terfi ettire ettire devletin çivisini çıkardınız ya, yeter ya! (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Çalışma Bakanım, senden ümidim var da onun için burada bunları söylüyorum, vallahi var, inşallah yaparsın, o yanlış yaptın bir daha yapmazsın. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Yardımcı hizmetler sınıfını kaldırın artık kardeşim, genel idare hizmetleri sınıfı yapın, geçirin artık bunları ya, kalmadı zaten, düzeltin. Kamuda çalışma barışı getirelim.

Ama en önemlisi 900 bin taşeron. Ya, bu ülkeye taşeronu da siz soktunuz ya, doğru dürüst taşeron yoktu 2002'den önce.

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Sakin konuş.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) - Vallahi haklısın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Modern kölelik!

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) - Sayın Başkanım, taşeronu öyle bir hâle getirdiniz ki emek sömürsü yaptınız, 900 binlere çıkardınız, sonra kadroya geçirdiniz, üç yıl süründürdünüz, hâlâ 90 bin kişi var Sayın Bakanım, onları da alıverin sizi alkışlayalım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bakın, alkışlıyoruz.

Evet eski Emniyet Genel Müdürüm diyor ki: "Sesini kıs." Haklı, biraz kısayım, biraz ufak konuşayım. Bütün ek ödemeleri de söyledim. Söylemediğim ne kaldı?

Şimdi efendim, Sayın Bakanım...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Biraz da yaptığımız şeylerden bahset. Hastanelerden bahset.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Şimdi, yaptığımız şeyleri de bir gün anlatırım, bir gün anlatırım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın yaptığı...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Çok acımasız.

BAŞKAN – Sayın Yaşar Kırkpınar, sizin söylediğiniz televizyondan da duyulmuyor yani Sayın Yokuş'a pas vermiş oluyorsunuz.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Evet, vallahi teşekkür ederim.

Şimdi, emeklilerimizin öyle bir durumu var ki 2000'den önce, 2000'den sonra emekliler... Yahu, "Emekli maaşını 1.500 lira yaptık." diye oynadınız burada ya, bir, zil takıp oynamadığımız kaldı. Ya, şu memlekette...

Ben bunu Komisyonunda da söyledim Sayın Bakanıma, gelin bakalım, hadi, yüreğiniz yetiyorsa -ben devlet memuriyeti yaptım, hiçbir iktisadi, ticari işim yok memur maaşı dışında- 1.500 lira alalım hepimiz, bir ay geçinelim bakalım; yapmayın arkadaşlar... Onun için asgari ücrete kadar çıkaracaksınız, emeklinin durumunu düzeltereksiniz ki... Yahu, kardeşim, biz yaşlılarımıza ne yaparız? Hümet ederiz, onlara daha iyi itibar ederiz, evimizin başköşesine oturturuz; töre bu, inanç bu, iman bu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ama nerede? Nerede? Nerede kardeşim ya? Nas nerede? Nerede? Nassı arıyorum, nas nerede? (CHP sıralarından "Sarayda, sarayda, Külliye'de" sesleri)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sakin ol!

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Sataşırın nassı aramaya devam ederiz, sen sakin ol, ben sakinim, nassı ararsınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Faizci misiniz? Faiz mi istiyorsunuz?

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Sizin hayatınız faiz, siz faiz lobilerinin getirdiği sistemsiniz. Sizi, bana sorma, millet biliyor. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakanım, emeklilikte yaşa takılanların, ya, niye haklarını vermiyorsunuz? Önerge verdik, bütçede de verdik, görmediniz; söylüyoruz, yok. Ama bu emeklilikte yaşa takılanlar sizin de ayağımıza takılacak; hiç merak etmeyin, böyle devam edin, ayağımıza takılacak. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Asgari ücret, evet, en az 4 bin lira olmalı Sayın Bakanım.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ne 4 bini, 6.500 bile kurtarmaz.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – 4 bin lira TÜRK-İŞ’in talebi, doğru talep, en az 4 bin lira olmalı ama altı ayda bir tekrar oturmalısınız çünkü bu ekonomik hıza, bu enflasyon hızına, bu zam furyasına yetişmek mümkün değil, 6’ncı ayda bir yüzde 20 daha zam yapmanız lazım ki... Asgari ücretlileri de vergi dışı bırakın efendim, SSK primlerini düşürüverin beyler, çok mu zor? Bugün kayıt dışı istihdamın yüzde 40’larda olduğu ülkemizde işverenin yükünü azaltsanız kıyamet mi kopar? Kayıt dışını ortadan kaldırırsanız kıyamet mi kopar? Bunda dersinize çalışmadıysanız, vallahi biz dersimize çok iyi çalıştık Sayın Bakanım, size ben Sayın Usta’yla beraber, Sayın Durmuş Vekilimle beraber güzel bir ekonomi dersi, çalışma hayatı dersi, nasıl yönetilir dersi hazırlayıp verelim vallahi ya! Siz de rahat edin, Türkiye’de rahat etsin, biz de rahat rahat uyuyalım ya! (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Siyaseti de bırakalım, vallahi billahi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Ama ölçülere uyun çünkü bizim getireceğimiz ölçü; vicdan, ahlak, edep, iman, hak, hukuk, adalet. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) 84 milyonu eşit sayan, ayırım yapmayan, herkesi kucaklayan, herkesi Allah’ın bir emaneti olarak gören... Yani sizin on dokuz yılda yaptığımız o ayrımcılık var ya, ötekileştirmek var ya, bunların hepsinin üstüne çizik atacağız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Allah’ın her kulunu kucaklayacağız, kucaklamayan namerttir, böyle bir dünya yok. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ama hayatınız boyunca ayrımcı düşündünüz, hep ayırdınız, hep ötekileştirdiniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Doğru değil.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Yeter artık ya, Türkiye bundan çok çekti, sizden çok çektik; onun için, birliğimiz dirlliğimiz için, geleceğimiz için diyoruz ki: Başka Türkiye yok, başka Türk milleti yok; gelin el birliğiyle yürüyelim.

Saygılarımla. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına yapılacak olan konuşmalara başlıyoruz.

İlk söz sayın Sefer Aycan’ın.

Buyurun Sayın Aycan. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sağlık Bakanlığının bütçesini konuşuyoruz. Tabii, Covid-19, maalesef yeni ataklarla, yeni mutasyonlarla devam ediyor ve görünen o ki devam edecek gibi de duruyor. Burada tabii, virüsün çok etkili olmasının önemi var, virüs direkt akciğerlere yerleşerek hastalık yapıyor ve ölüme sebep olabiliyor ama burada kişisel hatalarımız da var, özellikle aşı retçilerinin ve aşya karşı olan tepkilerin getirdiği bir sorun ve buna bağlı olarak toplumsal bağışıklamada yaşadığımız sorunlar önemli bir

negatif etkidir. Onun dışında, maske kullanımındaki gevşeme ve duyarısızlık da bunda etkilidir ve bu durum virüsün dolaşmasına ve dolaşmayla birlikte yeni hastalıklara ve yeni ölümlere de sebep oluyor. Önümüzü göremiyoruz, daha ne kadar virüsle birlikte yaşayacağız belli değil; -ama iki yıl geçti- onun için, bununla ilgili olarak birlikte yaşamaya alışmak veya gereken diğer hizmetleri de yürütmemiz gerekiyor.

Burada, tabii ki virüs hâlâ var ama diğer sağlık sorunları da var. Şimdi, virüsün kendisi bir taraftan direkt hastalık ve ölüm sebebi olurken diğer taraftan diğer hastalıkları da etkilemekte ve sağlık hizmetinin işleyişini bozmaktadır. Bundan etkilenmemek lazım, özellikle kanserleri kastediyorum. Kanserler toplumumuzda en çok ölüme sebep olan 2'nci hastalık grubudur. Türkiye'de ölümlerin yüzde 20'sinin sebebi kanserlerdir ve yılda yaklaşık 90 bin kişinin ölümüne sebep olmaktadır. Onun için, kanser taramalarını yoğun bir şekilde devam ettirmemiz lazım. Tüm vatandaşlarımızı kanser taramalarına davet ediyorum, bunu aksatmamamız gerekiyor -kanserli vatandaşlarımızın da takiplerini ve izlemelerini devam ettirmesi gerekiyor- aksaması hâlinde, karşımıza kanserin yayılmış hâliyle ve terminal dönemlerle geldiği oluyor, çok kişiyi de bu şekilde kaybetmek zorunda kaldık.

Diğer bir konu, kalp hastalıklarıdır. Kalp ve damar hastalıkları, ülkemizin en önemli sağlık sorunudur, tüm ölümlerin yüzde 35'inden sorumludur ve bu yüzden 150 bin kişiyi de kalp hastalıklarından ve damar hastalıklarından kaybediyoruz. Onun için, bunların önlenmesi çok çok önemlidir, primer korumayı çok önemsememiz lazım ve onun dışında da özellikle ve özellikle hipertansiyon kontrol programını, diyabet kontrol programını yoğun bir şekilde ısrarla sürdürmemiz gerekiyor. Bunun yanında, şişmanlık kontrolüyle ilgili çalışmaları ve tütün kontrolüyle ilgili çalışmaları da hızla sürdürmemiz ve yoğun bir şekilde sürdürmemiz gerekiyor.

Başlatılan Kronik Hastalık Takip Sistemi'ni çok önemsiyoruz, hakikaten çok önemli bir konu. Kronik Hastalık Takip Sistemi'nin başarılı olması hayati bir konudur; bu yüzden, tabii ki aile hekimliği sistemini de daha kuvvetli hâle getirmek gerekiyor.

Tabii, poliklinik hizmetlerinin yanında, laboratuvar hizmetleriyle de destek vermek lazım. Özellikle kronik hastalık izlemi, görüntülemeyle ilgili altyapıyı da kuvvetlendirmemiz gerekiyor.

Aile hekimliğiyle ilgili bir diğer önerimiz ise aile hekimlerine, hastaların ilgisizliğinden, takiplerini yaptırmamasından dolayı negatif performans uygulanmamalıdır. Tersine, kişiler bu konuda duyarlı olmalı, takiplerini mutlaka yaptırmalıdır.

Aile hekimliğiyle ilgili bir diğer önerimiz ise aile hekimliği hizmetinin daha etkili olması için kayıtlı kişi sayısının 4 binden 3 bine indirilmesini de öneriyoruz. Böylece aile hekimlerinin daha etkili bir şekilde hasta takibi yapması ve hizmet kalitesini artırması için de mutlaka aile hekimleri başına düşen nüfusu, ekonomik durumunu bozmadan, ödeneklerini kesmeden, 3 bine indirmeyi de öneriyoruz.

Tabii, hayatımızda başka yeni tehlikeler ortaya çıkıyor. Belki virüslerden çok daha önemli sorun hava kirliliği sorunudur. Hava kirliliği, küresel ısınma ve iklim değişikliği belki de insanlığın sonunu getirecek bir felaket tablosu çizebilir; bu yüzden, buna yönelik çalışmaları da yoğun bir şekilde sürdürmemiz lazım. Hava kirliliği olan bölgelerde zaten hava kirliliği başlı başına hastalıkların yüzde 25'inin nedenidir. Hava kirliliği ve buna bağlı olarak küresel ısınma ve iklim değişikliği olduğunda hem direkt hastalıklara hem de dolaylı şekilde hastalıkların artmasına sebep olacaktır. O yüzden, hep birlikte hava kirliliğiyle mücadele etmemiz, hava kirliliğini en azından kontrol etmemiz ve artmasını önlememiz gerekiyor. Bunun için sağlık hizmetlerinde yeni bir yaklaşım var, "Sağlık Etki Değerlendirmesi" denilen bir yaklaşımı artık hayatımıza yerleştirmemiz lazım. Yani, Sağlık Etki Değerlendirmesi, her yaptığımız işin sağlık üzerine ne gibi etkisinin olacağını hesaplamak, gerekiyorsa, bunu kontrol etmek için önlem almaktır. Sağlık Etki Değerlendirmesi'ni tüm bireyler ve tüm kurumlar, kuruluşlar hayatına

yerleştirmelidir. “Önce sağlık.” diyoruz, “Önce sağlık” a gerçekten inanıyorsak her yaptığımız işte bunun insan sağlığı üzerine etkilerini gözlemek, sorgulamak ve bununla ilgili önlem almamız lazım ancak o zaman gerçekten sağlığa önem vermiş oluruz ve bunun sonrasında da sağlık sorunlarını da yenmek ve kontrol etmek de mümkün olacaktır diye düşünüyorum. Hasta randevu sistemimiz, Merkezi Hekim Randevu Sistemi üzerinden yürüyor. Merkezi Hekim Randevu Sistemi’ni önemsiyoruz. Yalnız, burada, özellikle, Merkezi Hekim Randevu Sistemi’ne giremeyenler oluyor, kırsal kesimden giremeyenler oluyor ya da girip randevu alamayanlar oluyor; bunun için de bir düzenleme yapmamız lazım. Mutlaka ve mutlaka başvuran her kişinin o gün poliklinik hizmetini almasını sağlamak lazım. Bunun için, gerekiyorsa poliklinik süreleri artırılabilir ya da poliklinik sayısı artırılarak o gün hastaneye gelenlerin mutlaka muayene olmasını sağlamamız lazım. Özellikle kırsal kesimden gelen insanlar hastaneye gelip muayene olamazsa sorun oluyor.

Tabii, Merkezi Hekim Randevu Sistemi’nin uygulandığı bir diğer alan da diş sağlığıdır; ağız, diş sağlığıdır. Ağız, diş sağlığı farklı bir özellik gösteriyor tabii ki. Devlet hastanelerinde, diş hastanelerinde muayeneye birlikte girişim yapmanız lazım ama girişim yetmiyor, süre yetmiyor; işlem uzuyor ve defalarca gelmesi gerekiyor. Bununla ilgili de özellikle diş hekimliği konusunda düzenleme yapılabilir. Diş konusunda aile hekimliği sistemi uygulanabilir; ağız, diş sağlığı için bir önerimiz bu. Diğerleri de özellikle Sosyal Güvenlik Kurumu, muayenehanelerle, diş hekimleriyle veya özel diş sağlığı merkezleriyle kamuya ödediği ücret üzerinden anlaşma yaparak vatandaşın ağız, diş sağlığı hizmeti almasını kolaylaştırabilir ve bununla ilgili de yapabiliriz diye düşünüyorum.

Tabii, sağlık personeliyle ilgili biraz konuşmam gerekiyor. Şimdi, sağlık hizmetleri hakikaten zor bir hizmettir; eğitimi zordur, meslek uygulaması çok çok zordur ve sanılanın aksine de sağlık personelinin maaşları o kadar da yüksek değildir. Buradaki ek ödeme eklenerek söylenildiği zaman sanki rakamlar yükseliyor gibi gözüküyor ama ek ödemeyi herkes almıyor. Ek ödeme, her zaman, her yerde ve her ay düzenli ödenmiyor. Bundan dolayı da sağlık personelinin maaşları istenildiği gibi gitmiyor veya farklılıklar var. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak tüm sağlık personelinin kapsayan aylıklarda iyileştirme olmasını bekliyoruz. Sağlık personeli arasında ayırım yapmadan, sözleşmeli-kadrolu ayırımı yapmadan, mümkünse sözleşmelilerinin tümünü kadroya geçirecek ya da özlük hakları konusunda eşitleyerek tüm sağlık personelinin maaşlarının iyileştirilmesini istiyoruz; ek ödemenin maaşa yansımını ve bunun da emekliliğe yansımını istiyoruz ve bu düzenlemenin tüm sağlık personelinin kapsayacak şekilde olmasını öneriyoruz.

Tabii, sağlık hizmetlerinde çalışan personelde çok hareketlilik var; istifalar ve ayrılmalar çok oluyor ve bu da sağlık hizmetlerinin var olan yükünü daha da artırıyor. Covid zaten yükünü artırmıştır, bu artan yükte birlikte, sağlık hizmetlerindeki personel eksiklikleri de ciddi sorunlara sebep olmaktadır. Onun için, mutlaka ek alımlar yapılması, yeni sağlık personeli ataması yapılması gerektiğini düşünüyoruz; elimizde yeteri kadar atama bekleyen personelimiz var, bu atamanın yapılmasını bekliyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın Sağlık Bakanı müjde vermişti, artık herkes bunun ilanını ve tarihini bekliyor, herkes bunu bekliyor; bunun da bir an önce açıklanmasını bekliyoruz. Tabii, sağlık personeli açısından, diş hekimlerini, eczacıları, hemşirelerimizi ve sağlık memurlarımızı mutlaka içine alan düzenlemeler yapılması gerekliliğine inanıyoruz.

Sağlık personeli açısından bir önemli konu da asistan eğitimi, uzmanlık eğitimidir. Tıp eğitimi iki bileşenden oluşuyor. Bir; tıp eğitimi altı yıl sürüyor, onun üzerine dört veya beş yıl uzmanlık eğitimi var. Uzmanlık eğitimi hakikaten çok zor, çok ağır bir iş -ancak doktor olanlar veya çocukları doktor olanlar bu durumu bilir- hayatla bağdaşmayan, insanla bağdaşmayan bir durum bu. Kırk sekiz saatlik mesainin bazen otuz altı saatinin hastanede geçtiği oluyor. Onun için, bunu desteklemek, özendirme lazım. Bir de bu tabii ki eğitimin bir parçası, belki böyle de olması zorunlu ama bir şekilde onları desteklemek, motive etmek, özendirme gerekir diye düşünüyorum.

Burada, Türkiye'nin önündeki bir sorunla bitirmek istiyorum. Şimdi, uzmanlık eğitiminde tercihler değişti, Türkiye'nin uzmanlık tercihleri değişti. Gençler piyasa koşulları nedeniyle bazı branşlara yoğunluk verirken, çok daha önemli olan branşlar diye düşündüğümüz, hayati branşlar olarak gördüğümüz genel cerrahi, kadın doğum, beyin cerrahisi, kalp damar cerrahisi gibi branşları seçmiyor ve bu da aslında, gelecek açısından ülkemizin en önemli sorunudur diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın.

SEFER AYCAN (Devamla) – Bitiriyorum.

Bir şekilde bunu özendirmek, teşvik etmek gerekiyor. Evet, şartları çok ağır, nöbetler çok ağır, malpraktis sorunları nedeniyle bunlardan uzaklaşıyor ama bunu da teşvik etmek, özendirmek gerekir diye düşünüyorum.

Bu düşüncelerle, bu duygularla Sağlık Bakanlığı bütçesinin milletimize, devletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür eder, saygılar sunarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ali Muhittin Taşdoğan...

Sayın Taşdoğan, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; sözlerime başlamadan önce salgın dönemi başta olmak üzere her daim insanüstü gayret göstererek milletimize hizmet etme yolunda hayatını kaybeden tüm sağlık çalışanlarımıza Allah'tan rahmet diliyor, fedakâr ailelerine ise milletim, partim ve şahsım adına şükranlarımı sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, kanser, hem dünyada hem de ülkemizde önemli bir halk sağlığı problemi olmakla birlikte en fazla ölüme neden olan 2'nci hastalıktır. Dünyada her 6 kişiden 1'i, ülkemizde ise 5 vatandaşımızdan 1'i yaşamını kanser nedeniyle kaybetmektedir. Türkiye Kanser İstatistikleri 2020 Raporu'nda, her yıl artmakta olan, yeni tanı alan kanser sayılarının 2020 yılında ülkemizde 233 bin olduğu ve kansere bağlı yaşam kaybının ise 126 bin olduğu bildirilmiştir. Sıklık, sağ kalım, mortalite ve öne çıkan kanser tiplerinde ülkeler arası farklılıklar olup sosyoekonomik gelişmişlik önemli bir belirleyici olmaktadır. Bu farklılıklar, aynı ülke içinde farklı eğitim ve gelir grupları arasında da kendini göstermektedir. Ülkemizin nüfusu artmaya devam ettikçe buna paralel olarak yıllık yeni tanı alan kanser hasta sayısı da artmaktadır. 2018 yılında 18 milyon kişinin kansere yakalandığı tahmin edilirken 2040 yılına gelindiğinde bu rakamın yaklaşık 30 milyona ulaşacağı öngörülmektedir. Ayrıca, ülkemizde 75 yaş öncesi her 4 kişiden 1'inin kanser teşhisi alıyor olması da dikkat çekicidir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak seçim beyannamemizde belirttiğimiz şu an TÜSEB bünyesindeki Türk Kanser Enstitüsünün bu konuda etkinliğinin artırılması, hizmet kapasitesinin yükseltilmesi, 2022 yılı itibarıyla stratejik eylem planı hazırlanarak ivedi şekilde aktive edilmesi gerekmektedir. Bakanlığımızın bu konudaki çalışmalarını ise yakından takip etmekteyiz.

Sayın milletvekilleri, günümüz koşullarındaki en doğru tedaviye ulaşma ve bu tedavinin konunun uzmanları tarafından yapılması her kanser hastasının hakkıdır. Bu kapsamda, kanser hastasına yaklaşımda öncelikli hedef doğru tedavi olmakla birlikte, tedavi sırasında hasta ve yakınlarına zaman ayrılması, yakın ilgi gösterilmesi, psikolojik destek verilmesi ve güven ilişkisi oluşturulması önemlidir. Bu sebeple, kanser tedavisinde en etkin hekimler tıbbi onkoloji uzmanlarıdır. Tıbbi onkoloji uzmanlığı, dört yıllık iç hastalıkları ihtisası üzerine yapılan ve ülkemizde sadece iç hastalıkları uzmanlarının sınavla girebileceği; kanserin teşhisi, spesifik ilaçlarla kanserin tedavisi ve kanser hastalarının

bakımı üzerinde eğitim alan üç yıllık yan dal üst ihtisas uzmanlığıdır. Bu gerekçeyle, tıbbi onkoloji uzmanlarının Sağlık Bakanlığına bağlı tüm kamu hastanelerinde 4924 sayılı Kanun'a tabi sözleşmeli uzman tabip olarak atanmalarına ve çalışmalarına imkân sağlanmasını önemsiyor ve öneriyoruz. Sağlık Bakanlığımıza bağlı kamu hastanelerinde bu durum sağlanırsa tıbbi onkoloji uzmanı uzun yıllar aynı hastanede çalışabilir, üniversite hastanelerine ve özel hastanelere geçişler azalır, yurt dışında çalışma arayışları ve beyin göçünün önüne geçilir, tıbbi onkoloji uzmanının uzun yıllar aynı hastanede görev yapmasıyla birlikte kanser tedavisinde ihtiyaç duyulan hizmet kalitesi artar.

Değerli milletvekilleri, özellikle son beş yıl içerisinde birçok sektör ve sanayi kolunda yaşanan millileşme hamleleri kamuoyunun dikkatini çekmektedir, bizler de tüm bu gelişmeleri yakından takip etmekteyiz. Türkiye sağlık sektörüne de genel bakışla bir değerlendirme yaptığımızda artan ve yaşanan nüfus ortalama yaşam süresinde yükselme, sağlık hizmetlerinde ve ilaca erişimde iyileşme, artan refah düzeyi ve farkındalık gibi faktörler nedeniyle ilaç ve tıbbi cihaz talebinin artması sosyal güvenlik harcamalarında ve cari açık üzerinde baskı oluşturmaktadır.

Yaşamakta olduğumuz küresel pandemiyle birlikte yerli ilaç sektörünün önemi daha da ön plana çıkmıştır. Türkiye'de yüz yılı aşkın geçmişiyle çok güçlü bir ilaç endüstrisi bulunmaktadır. Bu sebeple, önümüze getirilen tüm engellere rağmen, "2023 Lider Ülke Türkiye" hedefimiz ve Cumhur İttifakı'nın oluşturduğu millet akli ve ülke yönetiminde gerçekleşen millî adımlar sonrasında ortaya çıkan millî iklimi göz önünde bulundurduğumuzda On Birinci Kalkınma Planı'nda yer alan Türkiye'nin İlaçta Yerelleşme Projesi Türk milletinin geleceği için hayati öneme sahip çalışmalar arasında olacaktır. Millileşme hamlesiyle eş güdümlü, ithalden imale geçiş çalışmaları kapsamında İlaçta Yerelleşme Projesi'ne ivme kazandırılmalı, halk sağlığı ve kamu maliyesi gözetilmek suretiyle erişilebilirliği yüksek, öncelikli ve pazar değerini yitirmemiş ilaçların yerelleştirilmesi Sağlık Bakanlığı nezdinde Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun 2022 yılındaki en önemli öncelik konusu olarak konumlandırılmalıdır. Ek-4/A Bedeli Ödenecek İlaçlar Listesi'ne yeni giren ürünler ve imal satış oranı yüzde 10 ve üzerine çıkması münasebetiyle ikinci aşama yerelleşme grubuna dâhil olabilecek ithal ilaçlar ile üçüncü aşamada yerelleşeceklerini beyan eden firmalarla görüşmeler 2022 yılında tekrar gündeme alınmalıdır. Yüksek katma değerli ürün üretebilen, küresel pazarlara ürün ve hizmet sunabilen, yurt içi ilaç ve tıbbi cihaz ihtiyacının daha büyük bir kısmını karşılayabilen bir üretim yapısına geçilmesi, yerli atıl üretim kapasitesinin kullanılır duruma getirilmesi, ruhsatlandırmaya yönelik mevzuat altyapısı ve Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu kadrolarının güçlendirilmesi, Sağlık Bakanlığının 2022 yılı hedefleri arasında ve bütçesinde öncelikli yerini almalıdır.

Kıymetli milletvekilleri, ülkemizde ruhsatlı olmayan, endikasyon dışı ilaç kapsamında temin edilen ilaç ve tedavilerin hastaya sağlanan klinik faydalarının değerinin etkin şekilde incelenmesi, takip edilmesi, sürdürülebilir devlet bütçesi yönetimine katkı sağlaması esas alınmalıdır. 5 Aralık 2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 7151 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi kapsamında, yurt dışından temin edilen 396 kalem ilaç içerisinde değer olarak en büyük payı yetim ilaçlar ve enzim replasman tedavileri almaktadır. Madde 1'e göre, bu ilaçlar için ruhsat sahibi firma veya Türkiye'deki distribütörü tarafından yurt dışı ilaç listesine girdiği tarihten itibaren üç yıl içerisinde ruhsat başvurusu yapılması ve başvuru tarihinden itibaren en geç iki yıl içerisinde ruhsat alması zorunludur. Bu kapsamda, ilaçların yurt dışı ilaç listesine girdiği tarihten itibaren beş yıl boyunca güncel döviz kuruyla yurt dışından temin edilmesine müsaade edilmektedir. 7151 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi doğrultusunda, döviz kurlarındaki yükseliş nedeniyle risk teşkil eden güncel döviz kuruyla ruhsatsız ilaç tedariki için Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun yoğun çalışmalarını yakinen takip ediyor ve gerekli önlemlerin bir an önce alınması konusunu da destekliyoruz.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de, biyoteknolojik ilaçların reçeteli ilaç pazarı içerisindeki değer bazında payı 2020 yılında yaklaşık yüzde 25'tir. 2022 yılında en üst sıradaki 100 ilacın çok büyük bir kısmını biyolojik ürünlerin alacağı tahmin edilmektedir. Biyoteknolojik ve biyobenzer ilaçları

yerelleştiren firmalar için alım garantili anlaşmalar yapılması yönünde sektörün beklentisi dikkate alınarak ve kamu maliyesi gözetilerek gerekli yol haritası çizilmelidir. Yerel ham madde ve ilaç üreticilerine pozitif ayrımcılık yapılması, 2023 stratejik biyoteknoloji hedefine ulaşılabilmesi ve özel sektörün yatırımlarının devamlılığı için önemlidir. Sermaye yatırımı gerektiren yerleşme projesi, ilaç firmaları üzerinde finansal yükün kamu iş birliğiyle azaltılması sonucu başarıyla gerçekleştirilebilir. Biyoteknolojik ürünlerin Türkiye’de rekabetçi maliyetlerde üretilmesi yani yerel ve milli üretimin artırılması hâlinde hastaların biyoteknolojik ürünlere erişimi kolaylaşacaktır ve böylece kamu ilaç bütçesinin daha verimli kullanılması ve ilaç ithalatına bağlı dış ticaret açığının azalması gibi olumlu gelişmelere katkı sağlanacağı kanaatindeyiz.

Sayın milletvekilleri, Türk ülküsünün fikir babası, şair, yazar ve mütefekkir merhum Hüseyin Nihal Atsız’ı, vefatının seneidevriyesinde, saygı, minnet ve rahmetle anıyorum. Hüseyin Nihal Atsız, merhum Galip Erdem’in de ifade ettiği gibi, büyük heyecanların, çetin yolların, Türk tarihinin parçalanmaz bir bütün olarak görmeyi öğretmenin temsilcisi ve Türk birliğinin dev inançlı bekleyicisidir. Bu duygu ve düşüncelerle merhum Atsız atamızı kendi dizeleriyle yâd etmek istiyorum. “Bilsin cihan ki ben bu cihanın nesindeyim/Bir ülkünün mehabetinin zirvesindeyim/Dünya denen mezellete dalsın her isteyen/Ben ırkımın şeref taşan efsanesindeyim/Herkes bir özleyişle yaşar... Ben de öylece/Altaylar’ın ve Tanrı Dağ’ın çevresindeyim.” (MHP sıralarından alkışlar) Başka bir dizesinde de dediği gibi “Vaktiyle bir Atsız varmış derlirse ne hoş/Anılmakla hangi bir ruh olmaz ki sarhoş?” Vaktiyle bir Atsız varmış, var olsun! (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Hayati Arkaz...

Buyurun Sayın Arkaz. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılı bütçesinin vatanımıza, milletimize ve devletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Cepheden cepheye koşan Gazi Mustafa Kemal Atatürk, bulaşıcı hastalıkların kılıçtan ve kurşundan daha tehlikeli olduğunu görmüştür. Tifo, tifüs, kolera, veba, çiçek, sıtma, verem, cüzzam gibi hastalıkların cephede Mehmetçik’in ölümüne sebebiyet verdiği şahit olmuştur. Bu yüzden, cumhuriyet kurulduktan hemen sonra salgın hastalıklarla mücadelede önem verilmiş, bizim salgın hastalıkla mücadelemiz yaklaşık yüz yıldır vardır. Profesör Doktor Tefik Sağlam, Refik Saydam, Sadi İrmak, Türkan Saylan gibi adını saymadığım birçok bilim insanı Türkiye’de bulaşıcı hastalıklarla mücadelenin öncülüğünü yapmış ve sağlık altyapımızın temelini oluşturmuştur. Kendilerini buradan rahmetle anıyorum.

Değerli milletvekilleri, bizler, Kurtuluş Savaşı yapmış ve seferberlik yapmış bir milletin çocuklarıyız. Birinci Dünya Savaşı’nda öğrencilerinin tamamını şehit veren Mekteb-i Tıbbiye-i’nin torunları bugün coronavirus mücadelesinde gecesini gündüzüne katarak ailelerini görmeden, uyku uyumadan hasta başında şehit oluyorlar. Bu milletin genetiğinde bir özellik vardır; söz konusu vatan, millet ve devlet olunca ucunda ölüm de olsa mücadele ederiz. Bizim doktorlarımızın ve sağlık çalışanlarımızın mücadelesi bunun bir örneğidir. Üstelik biz Sağlık Bakanımız Sayın Fahrettin Koca Bey’in gayretleriyle Covid-19’a karşı dünyada ilk tedbir alan ülkelerden biriyiz. Salgın ülkemize gelmeden Bilim Kurulu oluşturuldu. Hekimlerimiz ve sağlık ordumuz iki yıldır fedakârca çalışıyor. Dünya Sağlık Örgütü bizim bu mücadelemizi gıptayla seyrediyor. Bu vesileyle, başta Sağlık Bakanımıza, doktorlarımıza, sağlık çalışanlarımıza ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, şükranlarımı sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Covid-19'un panzehri ve tek çözümü tartışılmaz aşıdır. Ülkemiz aşılama sürecinde büyük bir özveriyle çalışıyor. Aşılamada kesinlikle en iyi ülkelerdeniz. Ne yazık ki bu kadar çabaya ve özveriye rağmen dünyada 265 milyon insan hastalanmış ve 5,5 milyon insanı kaybetmişiz. Yurdumuzda ise bu rakam, 9 milyon insanımız hastalanmış, 78 bin insanımızı kaybetmişiz. Hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı diliyorum. Vatandaşlarımızın bilime inanmalarını istiyorum. Aşı karşıtlığı yapmak insan sağlığının karşısında durmaktır. Gelin, bu mücadelede dün olduğu gibi bugün de birlikte olalım. Ayrıca, sağlıklı olmak için dengeli beslenme ve egzersizi ihmal edemeyiz. Herkesin bir aile hekimi olduğu gibi spor ve diyet uzmanlarının da olması gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde yürütülen yerli aşı yani Turkovac an itibarıyla hazırdır. İnşallah, çok kısa zamanda vatandaşlarımızı aşılama başlayacağız. Önemli bir örnek vermek istiyorum burada. Çocuk felci aşısını bulan doktor Jonas Salk 1955 yılında verdiği bir röportajda kendisine "Bu aşının patenti kime ait?" dendiğinde aynen şöyle cevap vermiş: "O insanlığa aittir, patent falan yok. Güneşin patentini alabilir misiniz? Bu aşılardan amacı insanlara yardım etmek, ölümü ortadan kaldırmaktır." demiştir. Ben, burada şunu söylemek istiyorum: Doktor Salk'ın görüşünün, Doktor Salk'ın düşüncesinin bugün bütün dünyaya örnek olması gerekiyor. Biz de kendi aşımızı bütün dünya ülkelerinin kullanımına açacağız, ihtiyacı olan her ülkeye aşımızla yardım edeceğiz ve aşığı hibe olarak ihtiyaç olan ülkelere vereceğiz inşallah.

Değerli milletvekilleri, coronavirüse karşı her vatandaşımız sorumluluk üstlendi, herkes bir şekilde mücadelede yer aldı. Bu süreçte, İstanbul'da 2 ayı semtte, iki ayda -bu bir mucizedir- pandemi hastanesi yaptık, bu bir örnektir dünyaya. On beş günde, yıllardan beri ithal ettiğimiz ventilatör yani solunum cihazını kendi imkânlarımızla yaptık. Bir de Covid-19'da olmazsa olmaz olan, tedavisinde mutlaka ihtiyaç olan "high flow" diye bir cihaz vardır, bunu da kendi imkânlarımızla on beş günde yaptık ve kendimiz kullanıyoruz, aynı zamanda da ihtiyacı olan ülkelere hibe ediyoruz. Buradan emeği geçen herkese Türk milleti adına teşekkür ediyorum.

Sağlık hizmetlerinde Türkiye büyük yol katetti. Kullandığımız ilaçların yüzde 88'ini yerli imkânlarla üretiyoruz. Dünyada yaklaşık 159 ülkeye, aşağı yukarı her tarafına tıbbi malzeme, ilaç, medikal araç gereç ve sarf malzeme ihracatı yapıyoruz, ihtiyacı olan ülkelere de hibe ediyoruz.

Tıpta başarı yalnızca hekim hizmetleriyle olmuyor. Sürekli yenilikleri, ilmi, bilimi ve teknolojiyi takip etmek gerekiyor. Bugün tıp sektöründe ameliyatlar artık robotik cerrahi sistemiyle yapılmaktadır. Türk tıbbi bu gelişmeleri takip etmekte ve sürekli ilerlemektedir.

Değerli milletvekilleri, biraz da üretimden, istihdamdan bahsetmek istiyorum. Yerli üretim ve gelişmeler yurdumuzda her alanda devam etmektedir. Sanayicilerimiz ve iş insanlarımız her türlü zorluğa, her türlü sıkıntıya rağmen, iki yıldır süren ağır şartlara rağmen yedi gün yirmi dört saat çalışarak organize sanayi bölgelerinde üretime devam ediyor çünkü Türkiye üretmek zorunda. Ya üreterek var oluruz ya da tüketerek yok oluruz. "Türkiye üretmesin, biz üretip Türklere ucuza satarız." anlayışı yok artık. Türkiye, Avrupa'nın ya da ABD'nin pazarı değildir, biz kendimiz üretip ihraç ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, Avrupa, statik ve yaşlanmıştır ancak Türkiye dinamik, güçlü ve kararludur. Türk malları Avrupa'da ve dünyanın birçok yerinde büyük ilgi görüyor. Bu yıl sonu itibarıyla ihracatımız inşallah yaklaşık 250 milyar doları bulacaktır. Bu rakamların yüzde 51'i Avrupa'ya, yüzde 49'u ise diğer kıtalara olmak üzere pazardaki yerimizi alıyoruz. Dünyanın en güzel coğrafyasına sahip olan vatanımızın turizm sektöründe ilk sıralara yükselmesinin yanı sıra sağlık turizmi alanında da kesinlikle dünyanın en iyilerindeniz.

Coronavirüs salgını döneminde görüldü ki bir takım elbiseyle yaşayabiliyoruz ama gıdasız yaşayamıyoruz. Gıda konusu milli bir konudur. Gıdasını kendi üretmeyen ülkeler asla bağımsız olamazlar. Tarımsal olarak dışa bağımlı olursak yokluktan, kıtlıktan ve ithalattan kurtulamayız. Dünyada en çok bitki çeşitliliği olan nadir ülkelerden biriyiz. Yeryüzünde tarıma en elverişli topraklar bizim topraklarımızdır. Yıllık 18 milyar dolar tarım ürünü ihraç ediyoruz. Her türlü zorluk ve sıkıntıya rağmen hayvansal ürünlerde dünyada 7'nci, Avrupa'da 3'üncü sıradayız. Gecesini gündüzüne katan girişimciler, iş insanları, yatırımcılar, çiftçiler, üreticiler ve ülkemizin büyümesini isteyenlerin her birisi vatensever, kahramandır. Alın teriyle ve emekle üreterek cari açığı kapatacağız.

Türk havacılık sanayisinin temellerini atan hemşehrim Nuri Demirağ'a yapılan yanlış artık tekrar etmeyecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yerli ve millî silah sanayisinin babası olan Nuri Killigil'in izinde giden yatırımcılara engel olmayacağız. Buradan hepsine büyük Türk milleti adına teşekkür ediyorum. Savunma sanayisinin yatırımlarına destek olacağız. Bugün kahraman Mehmetçik'in ve güvenlik güçlerinin kullandığı araç gereç ve silahların yüzde 80'i yerli ve millî üretdir. Bu silahlar Suriye ve Irak'ta terör örgütlerinin, Karabağ'da Ermeni çetelerinin ve Libya'da emperyalizmin kafasında patlamıştır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti devleti kendi kararını kendisi veren, 400 milyonluk Türk dünyasının ve 2 milyarlık İslam âleminin umudu, Selçuklu'nun kalbi, Osmanlı'nın vicdanı ve cumhuriyetin aklıyla geleceğe yürüten güçlü ve büyük bir devlettir. Balkanlarda Adriyatik Denizi'nden Çin Seddi'ne, Kamerun'un kuzeyinden Karadeniz'in kuzeyine kadar kime sorsak "Bizim ikinci vatanımız Türkiye." diyor. Türkiye artık bölgenin süper gücü. Türkiye'nin artık Avrupa'ya ihtiyacı yok, Avrupa'nın bize ihtiyacı var. Türk iş adamları dünyanın her tarafında iş üretmekte, istihdam yaratmaktadır. Bizler yerli üretimden, Anadolu'nun emek kokan topraklarından, teknoloji, sanayi ve yatırımlardan asla vazgeçmeyeceğiz çünkü üretim her şeyin anasıdır; üretim berekettir, zenginliktir; üretmek var olmanın bağımsızlığıdır; üretim bu milletin onurudur, istiklalidir. Geçmişinden miras, geleceğinden ödünç aldığımız bu vatan bize emanettir, Milliyetçi Hareket Partisi bu emanetin yılmaz bekçisidir. Ülkücü milliyetçi hareket olarak Türk milletinin hamurunda, mayasında ve her şeyinde varız.

Türk milliyetçilerinin lideri Doktor Devlet Bahçeli Bey'in dediği gibi "Ne istiyorsak Türk milleti içindir." diyorum, bütçenin tekrar hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Sadir Durmaz...

Buyurun Sayın Durmaz. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SADİR DURMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, Gazi Meclisi saygılarımla hürmetle selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; insanoğlu çeşitli modern akımların etkisiyle kendisini her şeye gücü yeten ve hiçbir şeye ihtiyacı olmayan bir varlık olarak konumlandırmaya başladığında, esasında kendi sonunu da hazırlamış oldu. Sanayi Devrimi'yle başlayan süreç, teknolojinin akıl almaz hızda ve çeşitlilikte gelişmesi, kutsal hayatın dışına atan Batı merkezli düşünce, insanı çevreye hükmetmeye yöneltmiş; bu durum, insanoğlunun hayatını kolaylaştırırken çevreye büyük zarar vermeye başlamıştır. Değişen ve sınırsız boyuta ulaşan tüketimin sonucunda salınan sera gazları tabiattaki düzeni bozmuş, dengeleri altüst etmiştir. İnsanlığın geleceği ne yazık ki yine insan eliyle tetiklenen iklim krizi nedeniyle tehdit altına girmiştir. Bu tehdit bazı yaşam alanlarında hayatta kalmayı imkânsız kılarken

buna bağılı göçler de iklim mültecilerini ortaya çıkarmıştır. Belli alanlara yığılmalar o alanların taşıma kapasitesini olumsuz etkilemekte, kentler nüfusun temel ihtiyaçlarını karşılayamaz hâle gelmektedir. Ülkemiz küresel iklim krizinden en fazla zarar görecek iklim kuşağında yer almakta olup bu durumun doğal etkileri maalesef son iki üç yılda net bir şekilde görülmüştür. Bir yanda ülkemizin ciğerleri, oksijen depoları ormanlarımız yanarken, diğeryanda aşırı yağışlardan kaynaklı sel felaketleri yaşanmış ve milletimizi derin acılara sevk etmiştir.

Yeri gelmişken, özellikle yakın zamanda üst üste yaşadığımız doğal afetler karşısında Bakanlığımızın üstün gayreti ve mücadelesi nedeniyle Sayın Bakanımızın şahsında Bakanlık personelimizi tebrik ediyorum. Keza, aynı şekilde, 2019 yılının Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve tüm dünyayı etkisi altına alan pandemi sürecindeki özverili çalışmaları, vatandaşımızın canını kurtarmak için kendi canlarını hiçe sayan gayretleri, canhıraş çalışmaları nedeniyle sağlık çalışanlarımızı da tebrik ediyor, Sayın Bakanımıza bu önemli çalışmaları sebebiyle şükranlarımı sunuyorum. Rabb'im ülkemize, milletimize başka afetler yaşatmasın diyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Birleşmiş Milletler raporuna göre, 2050 yılında dünya nüfusunun 10 milyarı geçeceği tahmin edilmektedir. Artan nüfus üretimde yeni talepler doğuracak, taleplerin karşılanması için ortaya çıkacak olan arz sunumu da doğal olarak zararlı gazların salımını arttıracaktır. Son yüzyılda atmosferdeki karbon salımı oranı yüzde 42 oranında artmıştır. Bilim insanları son yüz elli yılda hava sıcaklığının 1,5 derece yükseldiğini, 2 derece yükselmesinin daha fazla felaketlere yol açacağını, 4 dereceye ulaşırsa -Allah korusun- insanlığın varoluş tehlikesi yaşayabileceğinin altını çizmektedir.

İklim değişikliğiyle birlikte dünyanın doğal ve tarihî dokusu hızla bozulurken su ve gıda yetersizliği hatta kıtlığı baş göstermeye başlamıştır. Birleşmiş Milletler verilerine göre 2025 yılından itibaren 3 milyar insan su kıtlığı yaşayacaktır. Görünen o ki su ve gıdaya dayalı krizler diplomasinin en büyük açmazlarından biri hâline gelecektir. Dünyada toplam enerji tüketiminin yaklaşık üçte 1'i binalarda tüketiliyor ve dünya atmosferine salınan toplam karbondioksitin yüzde 24'üne bu enerji tüketimi neden oluyor. Isıtma, soğutma, havalandırma ve aydınlatma gereksinimleri için tüketilen bu enerji, çevresel sorunları tetiklerken ekonomik maliyetleri de artırmaktadır. Bu anlamda, giderek daha da ulaşılabilir özel bir hedef hâline gelen sıfır enerjili bina sisteminden hareketle hayatın her alanında enerji tasarrufunu esas alan uygulamalar birçok ülkenin kısa ve orta vadeli hedefleri arasında yer aldığı gibi bizim de hedeflerimiz arasında yer almalıdır.

Enerji verimliliğinin merkeze alındığı tam bu noktada Paris İklim Anlaşması acil bir eylem planı olarak karşımızdadır. Türkiye, Paris İklim Anlaşması'nın tarafıdır ve yüce Meclisin takdiriyle yürürlüğe koymuştur. Her ne kadar Yeşil İklim Fonuna erişimimizde bize çifte standart uygulansa da ülke olarak bugün için değil, yarınımız için düşüncesinden hareketle 2053 yılında sıfır karbon salımı hedefine olan desteğimiz tamdır.

İklim değişikliğiyle mücadelede zorlu bir virajdayken yenilenebilir enerji kaynakları alternatiften ziyade tek seçenek olarak karşımızdadır. Dünyada üretim tarz ve teknolojileri değişirken Türkiye yeni bir eşikte olup rüzgârdan ve güneşten yani tabiattan yararlanmak, bunu yaparken de sıfır karbon salımını sağlamak geleceğimizi kurtarabilmemiz için belki de ülkemiz ve insanlık adına son şansımızdır.

Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin 2 Kasım 2011 tarihli partimizin grup toplantısında ifade ettikleri üzere Türkiye bu alanlarda zengindir. Doğru planlama, doğru strateji ve doğru yatırımlarla enerjideki dışa bağımlılığımız zayıflayacak, millî gelirimiz ilerleyen dönemlerde önemli ölçüde yükselecektir. Artık çevreyle dost ve barışık bir gelecek planlaması sadece Türkiye için değil, bütün ülkeler, bütün toplum ve milletler için hayati bir zorunluluktur.

Gelecek nesillerin istikbali açısından Türk sanayisinin üretim tarz ve tekniklerinin çevreye tam duyarlı, sıfır salımı esas alan ve Allah'ın tabiat eliyle verdiği nimetlerden tam kapasiteyle yararlanan bir değişim ve dönüşüm yaşaması gerekmektedir. Vatanimiz canımız ise dünya evimizdir. Vatanimizi da dünyamızı da canımız gibi sevmeliyiz. Biz, Milliyetçi Hareket Partisi olarak geleceğimizi korumak adına atılacak her adımı destekliyor, değerli buluyoruz. Türkiye, 2053 yılında sıfır karbon salımına ulaştığında hem iklim değişikliğiyle mücadelede öncü bir rol üstlenecek hem de mali dengede en büyük yükü oluşturan ithalat kalemi olan enerjideki açığı kapatarak Türk ekonomisini de güçlendirmiş olacaktır. Bu hem çevrenin selameti hem de mali yapının istikrarı açısından bir zarurettiler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde kurulan Türkiye Cumhuriyeti, onun gösterdiği muasır medeniyetler hedefine ulaşma yolunda millî savunmadan ulaştırmaya, sanayiye; sağlıktan tarıma, çevre ve şehircilikten eğitime kadar her alanda emin adımlarla ilerlemektedir. Bu büyük hedefe esastan ve usulden bağlı olan Cumhur İttifakı, ülkemizi zamanın ilerisine taşıyacak projelere imza atmak için canla başla çalışmaktadır. Bu bağlamda, 2017 yılında başlatılan Sıfır Atık Projesi büyük takdir ve beğeni toplamıştır. Sıfır atıkla israfın önüne geçilirken bir anlamda dönüşümsel ve döngüsel bir ekonomi işletilerek millî gelire yeni bir katkı kalemi de oluşturulmaktadır. Bu katkı yeni iş kollarının oluşmasını ve genişlemesini temin ederek istihdama da doğrudan fayda sağlamaktadır. Bakanlığımızın verilerine göre bugüne kadar Sıfır Atık Projesi kapsamında 2020 yılında değerlendirilebilir her türlü atıktan toplam 7,2 milyon ton atık geri kazandırılmış, bu sayede, yüzde 13 olan geri kazanım oranı yüzde 22,4'e çıkarılmıştır. Bunun yanı sıra, hep birlikte katkı verdiğimiz ücretli poşet uygulamasından sonra 354 bin ton plastik atığın oluşumu engellenmiş; 2,44 milyar lira tasarruf edilmiştir. Yine, buna bağlı olarak 14.640 ton sera gazı salımını da engellenmiştir. Başta dünyanın takdirini toplayarak Birleşmiş Milletlerden ödül alan Sıfır Atık Projesi'ni ve çevre hassasiyeti üzerine kurulu diğer Bakanlık projelerinin fikir sahiplerini ve yürütücülerini tebrik ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz içeride ve dışarıda varlığına yöneltilen birçok sorunla uğraşırken aynı zamanda fay hatlarının tehditleriyle de mücadele etmek zorundadır. Ülke topraklarımızın yüzde 66'sı birinci ve ikinci derece deprem kuşağında yer almaktadır. Son yüzyıl içerisinde maruz kaldığımız 6 ve üzerinde şiddete sahip deprem sayısı 56'dır. Yani iki seneye bir 6 şiddetinde depremlerle muhatap olmaktadır. Bu noktada kentsel dönüşüm çalışmaları büyük bir önem arz etmektedir. Bilim insanlarının en geç 2030'a kadar Marmara'da büyük bir deprem olacağını ifade ettiği herkesin malumu olup, Bakanlığımız ve belediyeler kentsel dönüşüm çalışmalarını bu yönüyle değerlendirip seferberlik hâlinde olmak durumundadır. Türkiye'de yaklaşık 6,7 milyon konut stoku sağlıksız durumdadır ve acilen bu stok kentsel dönüşümle yenilenmeli ve depreme dayanıklı hâle getirilmelidir. Depremın şakası yoktur. "Türkiye'nin Her Yerinde Kentsel Dönüşüm" sloganıyla başlatılan çalışmada Bakanlık, belediyeler ve vatandaşa ayrı ayrı iş düşmektedir. Bu tehlikeyi ancak büyük bir koordinasyonla aşmamız mümkündür. Aksi takdirde, Allah korusun, deprem değil tedbirsizlik felaketimiz olacaktır. Bölgesel mimariyi gözeten, yerinde, gönüllü ve hızlı dönüşümle Türk şehirlerinin geleceği, Türk milletinin de canı kurtarılmalıdır.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; biraz önce bahsettiğimiz, kırsaldan kentlere yoğun göçler sonucu yaşanan sorunların daha hızlı ve etkili çözümünü konusu bugün akıllı şehir uygulamalarını gündeme getirmiştir. Akıllı şehir uygulamaları, kentte yaşanan sorunları tespit eden, doğru tanımlanmasını sağlayan ve anlık müdahale imkânı sunan özelliğinin yanında, verimlilik esaslı teknolojiyi oluşturmaktadır. Bu nedenle, çevreye barışık, daha sağlıklı kent yaşamı için yerel yönetimlerimiz teknolojinin imkânlarından mutlaka yararlanmalı, akıllı şehir uygulamalarına mutlaka kafa yormalıdır. Bu konuda Bakanlığımız yerel yönetimlerimizle koordineli şekilde farkındalık çalışmaları yapmalı, akıllı şehir uygulamalarını da daha geniş alana yaymalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” sözünü millet ve devlet ilişkisi bağlamında esas alıyoruz. Çevrecilik, milliyetçiliktir diyoruz ve çevreye sahip çıkmanın milletin geleceğine sahip çıkmak olduğunun idrakiyle hareket ediyoruz. Yine “Yaratılanı severiz Yaradan’dan ötürü.” diyen Yunus Emre’nin bu veciz dizesini ilke olarak benimsiyor, insana, tabiata ve diğer mahlukata bu cepheden bakıyoruz.

Kadim umdelere bağlı kalmakla beraber, zamanın imkân, şart ve usullerini tatbik ederek insanı, tabiatı ve mahlukatı koruyacak, geliştirecek her türlü sürdürülebilir plan ve çalışmanın Cumhuriyet İttifakı ruhuyla yanında olduğumuzu beyan ediyor, bütçenin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Kurucu ve Gazi Meclisimizi hürmetle selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Sefer Aycan...

Buyurun Sayın Aycan. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak aile kurumuna çok önem veriyoruz ve aileye yapılacak her türlü desteği peşinen desteklemeye de devam edeceğiz. Aile yapımızı kuvvetlendirmek ve aile yapımızı desteklemek gerekiyor. Bunun için Milliyetçi Hareket Partisi olarak evlilik öncesi eğitimi çok önemsiyoruz. Mutlaka herkes, her evlenecek kişi, hatta mümkünse birlikte eğitime alınmalı, evliliğin bilincine erişmelidir fakat bir gerçek var, toplumumuzda boşanmalar artıyor. Maalesef boşanmalar ciddi bir sorun olarak karşımızdadır. Sadece boşanma değil, boşanmanın oluşturduğu sorunlar da hayatımızı etkilemekte. Tabii, boşanma kararından önce de mutlaka aile danışmanlığını öneriyoruz ve evlilikleri, aileyi kurtarmaya çalışmamız gerektiğini düşünüyoruz. Ama karar verilmişse ve iki taraf da boşanma niyetindeyse davaların da hızlı bir şekilde sonuçlanması, kişiler arasında, aileler arasında çatışmaya son vermek gerektiğini de düşünüyoruz çünkü bu toplumsal bir sorun hâline geliyor.

Tabii, boşanma başlı başına sorun ama yeni sorunlara da sebep oluyor. Bunlardan biri, özellikle çocuklu ailelerde çok daha farklı sorunlara sebep oluyor. Burada, Milliyetçi Hareket Partisi olarak önerimiz velayetin anne-babaya ortak olarak verilmesinden yanadır. Velayet, anne-babanın hakkıdır, yasalar da aslında buna göre düzenlenmelidir. Medeni hukukta böyle bir değişiklik yapılarak velayet ortak hâle getirilmelidir. Bununla ilgili İnsan Hakları Beyannamesi de zaten bunu söylüyor ve biz de bunu kabul etmişiz aslında. Medeni hukukumuzda da buna yönelik değişiklik yapmamız gerekir diye düşünüyorum çünkü boşanmış her kişinin çocukları üzerinde hak ve yükümlülükleri vardır. Kişi boşanabilir ama annelik, babalık çocuklar için devam eden bir hukuktur ve biz buna inanıyoruz ve bunun desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Diğer bir konu yoksulluk nafakası meselesi. Bu da kanayan bir yara toplumda. Özellikle hem yoksul kişiler nafaka ödemekte sıkıntı çekiyor hem de nafaka alan mağdur oluyor. Özellikle, Milliyetçi Hareket Partisi olarak hiçbir kadınının mağdur olmasını istemiyoruz. Ekonomik nedenlerle bir kadın mağdur olmamalıdır. Evlenmiş, boşanmış bir kadının mağduriyetine asla razı olamayız ve bu kadının istenmedik davranışlara veya hareketlere yönelmesine de izin vermemek adına mutlaka aile desteğini vermemiz gerektiğini, devletimizin buna sahip çıkması ve desteklemesi gerektiğini düşünüyoruz.

Çocuklarımız çok önemli, mutlaka korunmalıdır. Tabii ki her çocuğun en iyi yeri annesinin, babasının yanındır, ailesidir ve bu aile içerisinde çocuğun bakımının sürmesi için desteklemeleri artırmamız gerekiyor, danışmanlık ve maddi destekleri artırmamız gerekiyor. Ama aile eğer parçalanmışsa veya çocuk istismar veya ihmal ediliyorsa bunun sahibi devlettir. Hiçbir çocuğumuzun da istismarına ve ihmeline izin vermemek gerekiyor.

Sokakta hiçbir çocuk olmamalıdır, hiçbir çocuğumuzun çalıştırılmasına izin vermememiz gerekiyor. Mutlaka sokaktaki çocuklar kurtarılmalıdır.

Çocuklarla ilgili bir diğer konu, çocuk evlilikler. Çocuk evliliklere de asla izin vermemek gerekiyor. Zorlandığı zaman, özellikle bu kız çocuklarının devlet güvencesine ve korumasına alınması gerektiğini de düşünüyoruz.

Engelliler hayatımızın bir parçası. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak tüm engellilerin önündeki engellerin kalkmasını ve tüm engellilerin eşit vatandaş olarak, kimseye bağımlı olmadan yaşamasından yanayız. Engellilere yapılacak herhâlde en büyük iyilik onların eğitimini ve istihdamını sağlamaktır. Bunun için evet, devletimiz kotalar koymuş ama özellikle özel sektör bu kotalara uymuyor; bu özel sektöre baskı yapılması gerekliliğini düşünüyoruz. Ya da aldıkları kişilere mobbing uygulayarak işten ayrılmalarına sebep oluyor; bunu da denetlemek, değerlendirmek ve mutlaka engelli istihdamı konusunda özel sektörü uyarmak ve yönlendirmek gerekiyor. Kamuda da kotalar artırılabilir ve böylece engellilerin iş sahibi, meslek sahibi olarak kimseye bağımlı olmadan yaşamasından yanayız.

Engelli bakımı için, evde bakım için yapılan hizmetleri destekliyoruz. Sosyal devlet anlayışıyla yapılan yardımların hepsini doğru buluyoruz, daha da artırılarak verilmesinden yanayız. Fakat tabii ki evde bakılamayacak engellilerimiz de var; yüzde 100 engelli olan, fiziksel engelli ya da psikolojik engelli olan kişilere de engelli bakım merkezleri çok önemli bir konu. Engelli bakım merkezlerini desteklemek, buraları da özendirmek ve hiçbir şekilde sokakta ne psikolojik ne fiziksel anlamda engelli kalmayacak şekilde buna da destek vermek gerekir diye düşünüyoruz.

Tabii, yaşlı bakımı önemli bir konu. Bununla ilgili de özellikle tercihimiz evde kendi ailesiyle, sosyal çevresiyle birlikte yaşamasıdır ama eğer bu yapılamıyorsa, yaşlıya bakılamıyorsa gündüz yaşlı bakımevleri, gece yaşlı bakımevleri şeklinde yapılar oluşturabiliriz çünkü hayatın gerçekleri de ayrı bir sorun. Bir diğer konu da tabii, çok ileri yaşlıların ve kimsesiz yaşlıların da mutlaka engelli bakım merkezine alınması gerektiğini düşünüyoruz.

Tabii, tüm toplumu ilgilendiren bir durum bu sorunlar. Onun için hayatımızın bir parçası engellilik, yaşlılık. Bununla ilgili olarak Aile Bakanlığımızın sosyal hizmet merkezleri hizmet veriyor. Tek elden bu hizmetleri yöneterek, yönlendirerek etkin bir şekilde sunulmasından yanayız. Sosyal hizmet merkezlerinin sayısı artırılabilir. Örneğin, her 100 bin nüfusa bir sosyal hizmet merkezi kurulabilir ve o bölgedeki kişiler, aileler izlem altına alınabilir ve ailelere gereken takipler ve destekler verilebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SEFER AYCAN (Devamla) – Sosyal hizmet merkezlerindeki personelin durumu artırılabilir ve kadro niteliği daha da yükseltilebilir. Sosyal çalışmacı, psikolog, sosyolog, evde bakım teknikerleri gibi personel sayısı artırılarak buralara daha yoğun bir şekilde hizmet götürmemiz lazım, devletin Türk ailesinin daima yanında olması lazım.

Aile Bakanlığında çalışan personelin özlük haklarıyla ilgili de birkaç cümle söylemek istiyorum. Sözleşmeli şekilde personel çalışmaması gerekir, bunların kadroya geçirilmesini önemsiyoruz. Bir de ders ücreti karşılığı çalışan bakanlık personeli var, bunların da kadroya geçirilmesini ve personel arasındaki farklılığın ortadan kaldırılmasını öneriyoruz.

Tüm personeliyle Aile Bakanlığına, Türk ailesine hizmet etmek yolunda, bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim, saygılar sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Arzu Erdem...

Buyurun Sayın Erdem. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

“İstersen dünyada her şeyden el çek/Bayrağı, ırkını, dünü unutma!” Vefatının 46’ncı yılında ulu Türkçü merhum Hüseyin Nihal Atsız’ı saygıyla anıyorum.

Değerli milletvekilleri, toplumlara millet olma özelliğini kazandıran millî, manevi değerlerimiz varoluş kaynaklarımızdır. Türk milleti olarak bizler millî değerlerimizi, vatan sevgisi, bayrak sevgisi, millî marşımız, istiklalimiz, dinî inancımız, gelenek ve göreneklerimiz, yakın tarihimizde verdiğimiz mücadeleler ile devlet ve millet büyüklerimizde bulmaktayız. Millî değerlerimiz aziz Türk milletinin millî şuurunu temsil etmektedir. Millî şuur millet demektir. Millet ise mutlaka bir devlet oluşturmaktadır. Bu sebeple, millî değerler bir milletin olmazsa olmazlarıdır. Manevi değerler ise bir milleti bir arada tutan, devleti güçlü kılan en önemli unsurların bir diğeridir. Her birimizin nasıl ki kimlik belgeleri varsa her toplumun da kendine has bir kimliği vardır. Milletlerin kimlikleri de onların manevi değerleridir. Bu değerler toplum bireylerini birbirine bağlamakta, aralarında ortak bir dil oluşturmaktadır.

Türk milleti, tarih boyunca millî olma özelliğini muhafaza etmiş, manevi değerlere sadakati neticesinde özgün bir millet olma başarısını sürdürebilmiş ender milletlerdendir. Bizler de atalarımızdan gelen bu başarının haklı gururunu taşımaktayız. Ancak ne acıdır ki kalabalıklaşan şehir hayatı birlikte yaşama kültürünü zayıflatmıştır ve yüzlerce yılın sonucu oluşturduğumuz bu değerlerin maalesef yaşanmasını azaltmıştır. Şehir kültürü içinde toplum gitgide bireysel yaşamaya yönelerek diğer insanlarla paylaşım kültürünü unutmaya başlamıştır. Gelişen teknoloji bize çok şey katmıştır ama ne yazık ki bizden çok şeyi de almıştır ve bu değerlerimizin yıpranmasına sebep olmuştur. Özellikle evlatlarımızı bu değerler çerçevesinde eğitmek ve yetiştirmek oldukça önemlidir çünkü evlatlarımızın dinî ve ahlaki değerlerden uzaklaşmaları, örf ve âdetlerimize uymayan davranışları benimsemeleri zararlı akım ve alışkanlıkların tuzağına düşmelerine yol açmaktadır. Bu sebeple, geleceğimizin teminatı olan gençlerimizi millî, manevi ve kültürel değerlere uygun yetiştirmek anne, baba, eğitimci ve toplum olarak hepimizin vazifesi. Unutmayalım ki Türk milletinin sayısız tehdit ve zorluk karşısında asırlarca ayakta kalması, hiçbir zaman boyunduruk altına girmeden varlığını sürdürmesi, her biri diğerinden güçlü 16 büyük devlet kurarak milyonlara hükmetmesi insanımızın millî birlik konusundaki duyarlılığı ve hassasiyetinin bir sonucudur. Türk insanının bu husustaki kararlılığı milletimizi tarih sahnesinde yüzyıllarca lider ve öncü konumda tutmuştur.

Değerli milletvekilleri, Türk Müslüman milleti olarak bizler, hür yaşamış, vatanını hiç düşmanına terk etmemiş ve bu uğurda ölmeyi kendine şeref saymış, bayrağını göklerden indirmemiş, kendi kültürünü bütün dünyaya bildirmiş, hayatını en sağlam temellere dayandırmış ve dinî birikimlerini terk etmemiş bir milletiz. Atalarımızın yaptığı gibi millî ve manevi değerlerimizi sahip çıkmalı, tarihten getirdiğimiz güzelliklerimizi benimseyip hayatımıza adapte ettikten sonra bu hususların her birini de çocuklarımıza aktarmalıyız. Unutmayalım ki gelecek, çocuklarımızın ellerinde şekillenecektir.

Bu hususta Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı birlikte bir eylem planı hazırlamalı ve toplumsal huzurun, millî, manevi değerlerimizin güçlendirilmesi için eğitim programı oluşturmalıdır. Belediyelerimiz, kaymakamlarımız ve valilerimiz eliyle millî ve manevi değerlerimizi güçlendirecek, Türk aile yapımızı güçlendirecek müfredat kaynakları oluşturulmalı ve temel ders niteliğinde programa alınmalıdır. Anayasa’mızın ilk 4 maddesi evlatlarımıza yol haritası olarak “ilk ezber” şeklinde verilmelidir. Devletimizin adı Türkiye Cumhuriyeti devletidir. Türkiye devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir. Bayrağı ay yıldızlı al bayraktır. Millî marşı ise İstiklal Marşı’dır. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bu cümlelerin tamamı evlatlarımıza ilk eğitim olarak okullarda verilmelidir.

Değerli milletvekilleri, fiziksel ve psikolojik şiddet günümüzde giderek artan önemli bir toplumsal sorun hâline gelmiştir. Kadın, erkek, çocuk, hayvanlarımızın bile şiddet vakalarıyla hedef hâline geldiği bir dünya düzeninde özellikle ölümcül sonuçları ne yazık ki ülkemizde de görmekteyiz. Vatana ve millete ihanetin affı olmaz, çocuğa ve kadına istismarın affı olmaz, hayvana işkencenin affı olmaz, vahşice işlenen cinayetlerin elbette ki affı olmaz. Yasal düzenlemeler tamamlanmalı, uygulamadaki eksiklikler gözden geçirilmek suretiyle, belki cezaların caydırıcılığının artması açısından cezai müeyyideler artırılmalıdır. Tüm bunların yanı sıra, bu hususlarda en önemlisi, düzenli eğitimler verilmelidir.

Mücadeleyi sadece devletten beklememeli, toplumsal, hatta bireysel anlamda hepimiz üzerimize düşeni mutlaka ve mutlaka yapmalıyız. Erkek çocuklarımızın gelecekte şiddet yanlısı olmaması, kız çocuklarımızın ise şiddet mağduru olmaması adına önlemler almalıyız. Aile kurumunun önemini anlatmak için gençlerimize evlenmeden önce eğitim vermeliyiz. Anne-babalara çocuklarını nasıl yetiştirmeleri gerektiği konusunda mutlaka eğitim vermeliyiz. Kısaca, toplumun huzurunu sağlamak için bir elimiz vicdanımızda, bir elimiz taşın altında olmalı.

Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin de vurguladığı gibi, vatandaşlarımızın maddi ve manevi zorluklarının yanında ruhsal olarak da sorun yaşadıklarını görüyoruz, ağırlaşan problemlerin farkındayız. Hakların, sınırların ve yetkilerin açık ve net şekilde belirlendiği bir toplumsal sözleşmeye yani ruh sağlığı yasasına ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz; bu hususta bir çalışma yapılması gerekmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler, aziz Türk milletimizin huzuru için çalışıyoruz, çalışmaya da devam edeceğiz.

Çalışma Bakanımız burada olduğu için, ben özellikle -kahraman Türk polisimizin 3600 ek göstergesiyle ilgili çalışmalarımızın yapıldığını biliyoruz- bu hususta hangi aşamaya geldiğini... Kısa zamanda sonuçlanmasını temenni ettiğimi belirtmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ARZU ERDEM (Devamla) – Ayrıca, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında personel ihtiyacının karşılanması için sosyolog, öğretmen, psikolog, sosyal çalışmacı, hemşire, fizyoterapist, büro memuru ve sağlık memuru unvanlarına sahip, Bakanlığın onayıyla yılın on iki ayı, haftalık otuz dokuz saat tam zamanlı çalışan meslek elemanları bulunmaktadır. Ek ders karşılığı çalıştırılan bu meslek elemanlarının özlük hakkı ve statüsü bulunmamaktadır. Kadrolu çalışanlarla aynı işi yapmalarına rağmen hemen hemen asgari ücret düzeyinde maaş alan ve sosyal güvenceleri olmayan bu kardeşlerimiz için bir düzenlemenin yapılması yönünde bir çalışmanın yapılması faydalı olacaktır.

Ben, her şeyden önce tüm Bakanlıklarımızın; Sağlık Bakanlığımızın, Çalışma Bakanlığımızın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız ve Çevre, Şehircilik Bakanlığımızın bütçelerinin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Nevin Taşlıçay...

Buyurun Sayın Taşlıçay. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA NEVİN TAŞLIÇAY (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Mesleki Yeterlilik Kurumu bütçeleri üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz aldım. Bu vesileyle yüce Meclisi ve ekranları başında bizleri takip eden aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Uzun süredir tüm dünyanın gündeminde olan salgında milyonlarca insan sağlık problemi yaşamış, hayatını kaybetmiş, işsiz kalmış, sosyal ve ekonomik zorluklar yaşamıştır. Alınan kısıtlama tedbirleriyle de ekonomik aktivite ciddi oranda azalmış, dolayısıyla işsizlik artmıştır. Bu olumsuz etkileri hafifletmek amacıyla kısa çalışma ödeneği, mali destekler, vergi indirimi ve erteleme vatandaşlarımızı kısmen rahatlatmıştır. Bugün, işsizlikle mücadele etmenin ana unsurlarından biri de istihdamı merkezine alan büyüme ve girişimcilik kabiliyetidir. Bu kabiliyetin geliştirilmesi için girişimcinin üretime dayalı her türlü çabası desteklenmelidir. Yapılan yatırımlar yalnızca ekonomik olarak değil, aynı zamanda insan emeğine verilen kıymet olarak değerlendirilmelidir. Odak noktası insan olan, iş gücü kalitesinin arttığı, ücret verimlilik ilişkisinin hakkaniyetle kurulduğu, iş güvenliği şartlarının üst düzeyde tutulduğu bir çalışma hayatı oluşturulması hedeflenmelidir. Sendikalı ya da toplu iş sözleşmeli iş yerlerinin artması adına gerekli düzenlemeler hayata geçirilmelidir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, asgari ücret politikasında vatandaşımızın refah düzeyini artırmak, asgari ücretlilere toplu taşımada ulaşım desteği sağlamak, asgari ücretin vergiden muaf tutulmasına imkân sağlamak gibi düzenlemelerin bir an evvel hayata geçirilmesini önemsiyoruz.

Sayın milletvekilleri, biz tüm iş kollarında liyakati önceliyor, özellikle kamu kurum ve kuruluşlarındaki sözleşmeli, ücretli ve geçici personel politikasının revize edilerek bu çalışanların kadrolu hâle getirilmesinin de doğru olacağına inanıyoruz. Sadece çalışanlarımızın değil, emeklilerimizin de yaşam kalitesinin artırılması için bazı düzenlemeler elzemdir. Emekli maaşlarındaki eşitsizliklerin yanı sıra, aldıkları sağlık hizmetleri için ödedikleri katkı payı da emeklilerimizin hayatını zorlaştırmaktadır. Bu sebeple, emeklilerin ücret dengesizliğinin giderilmesi ve sağlık için ödedikleri katkı payının kaldırılmasından yanayız.

Engelli vatandaşlarımızın çalışma hayatına katılımının kolaylaştırıldığı, kamuda engelli kotasının artırıldığı ve engellilere yönelik iş ve meslek danışmanlığının artırıldığı bir süreci yönetmek gerekmektedir. Kamuda uyum programı, özel sektörde de hibe programlarıyla desteklemek ise ayrıca anlamlı ve elbette faydalı olacaktır.

Kayıtlı istihdamı teşvik edici çalışmalar yapılmalı, kayıtlı istihdamın zor olduğu sektörlerle yönelik kolaylaştırıcı çalışmalar artırılmalıdır. Meslek okulları daha işlevsel hâle getirilerek birçok sektörde gündemde olan ara eleman ihtiyacı bir an önce giderilmelidir. Nitelikli iş gücü için Türkiye Yeterlilik Sistemi'ni işletmeyi ve geliştirmeyi misyon edinmiş Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Mesleki Yeterlilik Kurumu, insan kaynakları yönetimine ve çalışma hayatına yeni bir bakış açısı getirmiştir. Çalışanların iş hayatında geçerli olan bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazanmasında Mesleki Yeterlilik Kurumunun önemli bir görevi yerine getirdiğini vurgulamak isterim. Bu anlamda pek çok meslek dalında Mesleki Yeterlilik Belgesi uygulamasını zorunlu hâle getirmek iş hayatında da kaliteyi artıracaktır.

Sayın milletvekilleri, salgınla mücadelede Türkiye öngörülü, planlı, bilimi esas alan yaklaşımı ve etkili hareket kabiliyetiyle dünyada öne çıkan ülkelerden olmuştur. Türkiye, sosyal güvenlik konusunda da sayılı ülkelerden biri konumuna gelmişken bunun sürdürülebilirliği önemlidir.

Coronavirüs salgınıyla mücadelede sektör ayrımı yapılmaksızın tüm işletmeler ekonomik sıkıntı yaşamıştır. Sağlık alanında hizmet veren sektörlerde kalitenin düşmemesi, vatandaşa hizmetin aksamaması için bu alanlarda iyileştirme ve düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Ülkemizdeki 27.884 eczane eczacısı, birinci basamak sağlık hizmet sunucuları olarak, uygulamaya konulduğu ilk günden bugüne sağlıkta dönüşüm sürecinde her türlü fedakârlığı göstermiştir. Salgın döneminde de halk sağlığını önceleyerek bütün sağlık çalışanları gibi insanüstü bir gayret ortaya koymuşlardır fakat bugün, eczacılar, artan işletme giderleri sebebiyle, sundukları hizmetin sürdürülebilir olması adına ilaç fiyat kararnamesinde acilen bir düzenleme yapılması beklentisi içindedir. Ayrıca, yüce Meclisimizin gündeminde olan doktorlara ve dış hekimlerine yönelik iyileştirmenin eczacı, hemşire, sağlık teknisyeni ve veteriner gibi tüm sağlık çalışanlarını kapsamaması da temennimizdir.

Özellikle ilaç ve tıbbi cihazdaki dışa bağımlılığı azaltmak adına yerleşme konusunda çalışmalara hız verilmeli, yurt dışından temin edilen ilaçların sayısının azaltılmasına yönelik Türkiye’de bu ilaçların yapılması konusunda teşvik uygulamaları artırılmalıdır. Yerli Covid-19 inaktif aşımız Turkovac’ın yaygın kullanıma girecek olması da bu anlamda gurur verici bir gelişme olmuştur.

Değerli milletvekilleri, bazı insanlar bir inanmışlığın timsali olarak hafızalarda yer edinirler; onlar Kutup Yıldızı gibidir, yol gösterirler. “Ahlak, millet yapısının temelidir; o olmadan hiçbir şey olmaz.” diyen, Türk milliyetçiliğinin fikir kutbu, tarih bilincinin aydınlık ufkü Hüseyin Nihal Atsız’ı vefatının 46’ncı yılında rahmetle ve minnetle anıyor; bu duygu ve düşüncelerle yüce Türk milletini ve Genel Kurulu tekrar saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ayşe Sibel Ersoy.

Buyurun Sayın Ersoy. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul görüşmelerinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Mesleki Yeterlilik Kurumu bütçeleri üzerinde konuşma yapmak üzere Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Çalışma hayatı, işçi ile işveren haklarının dengeli bir şekilde korunmasının yanında işin korunmasını da dikkate alan politikalar çerçevesinde tanzim edilmesi gerekmektedir. Eğitim ve istihdam planlaması yapılmalı, merkezî eğitim güçlendirilmeli, istihdamı koruyan ve geliştiren bir sosyal yardım sistemi kurulmalı ve sendikal haklar da çağdaş normlara uygun hâle getirilmelidir.

Bilindiği üzere, tüm dünyada salgının etkisiyle bütçe açıkları, borçluluk, işsizlik, enflasyon yüksek oranda artmıştır. Bugün, dünyada, enflasyonun geçici mi kalıcı mı olacağı tartışılmaktadır. Dünyada, bilhassa enerji ve ham madde fiyatları anormal düzeyde artmış, gıda fiyatları son yılların en yüksek seviyesine çıkmıştır. Hayat pahalılığı nedeniyle başta emekliler ve çalışanlar olmak üzere dar ve sabit gelirli vatandaşlarımız da bu durumdan etkilenmektedir. Tabii ki çalışanların ve emeklilerin maaşlarında ve asgari ücrette artış yapılırken bu durumun dikkate alınması gerekmektedir. Bunun yanında, emekli aylıklarında iyileştirmeler yapılmalı, sağlık hizmetlerinden alınan bazı katılım payları emeklilerden alınmamalı. Prim gün sayısı ve hizmet yılı şartlarını tamamlayıp yaş şartını bekleyenlerden, işsiz durumda kalanlardan genel sağlık sigortası primi alınmamalıdır. 2022 yılında düzenleme yapılacağı müjdesi verilen 3600 ek göstergeyle ilgili çalışmada ek gösterge sisteminin tüm boyutlarıyla ele alınması, eşitsizliklerin de giderilmesi gerekmektedir. Kamuda ücret adaletini sağlayacak, statü ve istihdam karmaşasını giderecek, işe girişte ilerleme ve yükselmeye liyakati esas alacak bir personel rejiminin uygulamaya konulması ihtiyacı devam etmektedir. Kamu çalışanlarının işe girme sürecinden başlayarak, çalışırken bağlı oldukları hukuki ve mali statü ile emekliliğe dair düzenlemelerin bir bütün hâlinde ele alınması, sistem bütünlüğü ve etkinlik bakımından önem arz etmektedir. Engelli, eski hükümlü vatandaşlarımızın meslek edinerek işlerini kurmaları için Bakanlığımız tarafından yapılan destekleri olumlu buluyoruz, bundan sonra da artarak devam ettirileceğine inanıyoruz.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak net asgari ücretin açıkl sınırının üzerine çıkarılması, asgari ücretten vergi alınmaması ve asgari ücretliye büyükşehirlerde ulaşım desteği verilmesi görüşünde olduğumuzu belirtmek isterim. Asgari ücretlinin enflasyon karşısında ezilmemesini sağlayacak, çalışanların hakkını koruyacak çalışmalarınızı destekliyor ve bu sürecin vatandaşlarımızı memnun edecek şekilde nihayete ereceğine inanıyorum.

Değerli milletvekilleri, Mesleki Yeterlilik Kurumu, “hayat boyu öğrenme” ilkesiyle paydaşlarıyla birlikte yeterlilikleri tanımlayan ve tanıyan, uluslararası düzeyde kalite güvencesi sağlanmış, Ulusal Yeterlilik Sistemi’ni kurmak ve işletmek amacıyla kurulan; günlük hayatımızın her aşamasında aldığımız hizmetlerin ve yapılan işlerin kalitesinin artırılması, belli bir standart kazandırılması açısından önemli bir Kurumdur. Günümüzde küreselleşme, bilgi ve iletişim teknolojisindeki yenilikler, teknik ve mesleki eğitim tüm ülkelerde eğitim sürecinin önemli bir parçası olmaktadır. Mesleki eğitim ve öğretim, bireyi hayata hazırladığı ve demokratik bir toplumda gerekli olan becerileri sağladığı için büyük önem taşımaktadır. Mesleki eğitim ve öğretim sanatkârlık, pratik deneyim ve pratik problem çözüme yeteneğini de geliştirir. Verilen hizmetler ve yapılan işler bazında kalitenin artırılması ve standartların yükseltilmesi ülke ekonomisine katma değer sağlayacağı gibi verimliliği de artıracaktır. Kurum tarafından çeşitli sektörler için verilen eğitimlerin, istihdamla uyumu güvence altına alarak nitelikli insan kaynağının oluşmasına öncülük etmesi beklenmektedir.

Mesleki yeterliliğin önemi, ülkemizde, ne yazık ki çok geç anlaşılmıştır. Verilen eğitimlerin ve getirilen standartların yalnızca bir prosedür, ayrıntı veyahut tamamlanması gereken bir ön şart hâline gelmemesi gerekmektedir. Kurumun gerekli siyasi destekle amacına ulaşacağı düşünülmektedir.

Mesleki Yeterlilik Kurumu kamu personelinin eğitimi, kadrosu, işe alımı, mali ve sosyal hakları ve nakilleri gibi tüm işlemlerden sorumlu olarak yoğun bir şekilde çalışmaktadır. Kamu çalışanlarının hizmet kalitesinin artırılması ve vatandaşlarımızın kamuda istihdam edilmesi noktasında kritik görevi olan Kurumun atama, nakil ve yükselmelerde liyakat sisteminin tesisi, çalışan ile çalışmayanın, bilen ile bilmeyenin ayırt edileceği performans sisteminin tesisinde yaşanan sorunları çözüme kavuşturması gerekmektedir. Liyakat ve performans sisteminin sağlıklı bir şekilde tesis edilmesi için gerekli kanuni düzenlemelerin yapılması yüce Meclisin sorumluluğundadır diyor, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Mesleki Yeterlilik Kurumu bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.56

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.18****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Rümeyşa KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33’üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Evet, gruplar adına, şimdi, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına yapılacak konuşmalara devam ediyoruz.

Sayın Habip Eksik, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HABİP EKSIK (İğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, insan yaşamını, insan sağlığını korumak için canı pahasına mücadele eden tüm sağlık emekçilerini buradan saygıyla selamlıyorum, mücadelelerinin önünde saygıyla eğiliyorum. (HDP sıralarından alkışlar) Ayrıca, yaşamını yitiren ve sağlık hizmetini sunarken yaşamını yitiren tüm meslektaşlarımızı da buradan rahmetle anıyorum. Aynı zamanda, cezaevlerinde yaşamını yitirenleri de burada bir kez daha saygıyla anıyorum.

Değerli milletvekilleri, sağlığın bütçesini görüşüyoruz ama şunu belirtmekte fayda var: Bütçeleri bakanlar yapmıyor, bütçeleri bakanlıklar yapmıyor; bütçeleri tek adam yapıyor, saray yapıyor, AKP Genel Başkanı Erdoğan yapıyor.

Bakın, bakın, bir kanun teklifi geldi, hekimlerin özlük haklarıyla ilgili, ek ödemelerinin emekliliğe yansmasıyla ilgili bir teklif görüşülürken 7 maddelik bir ihdas yapıldı ve olumlu olduğu için bizler de tüm partiler olarak olumlu oy verdik ve kabul edildi. İki gün sonra, Sayın Bakan ve AKP Genel Başkanı Erdoğan kameraların karşısında bir görüntü verdiler. Sayın Bakan oradaki basın mensuplarına dedi ki: “Hekimlerin özlük haklarıyla ilgili, maaş ve emeklilikleriyle ilgili bir düzenleme var.” Ama AKP Genel Başkanı Erdoğan kendi Bakanına inanmadı, güvenmedi; oradaki basın mensuplarına ısrarla şunu söyledi: “Ne dedi, ne dedi, ne dedi de ne dedi?” Tutturdu “Ne dedi?” Çünkü kendi bakanlarına güvenmiyor çünkü “Tek adamım; her şey benim elimden geçer, her şeyi ben belirlerim.” diyor. Onun için de bu sağlık bütçesini de tek adam yaptı, AKP Genel Başkanı Erdoğan yaptı diyoruz.

Bakın, AKP Genel Başkanının sağlıktaki yanlış politikalarla ilgili ısrarı, Sağlıkta Dönüşüm Programı’ndaki ısrarı bugün, hastanın müşteri olarak algılanmasına, sağlığın ticari bir meta olarak algılanmasına sebep oldu ve her geçen gün ilaç ve tıbbi malzeme lobilerine âdeta paralar aktarılıyor ve büyük inşaat firmalarına ihaleler paslanıyor.

Bakın, bunun sonucunda da sağlık her geçen gün daha da kötüleşiyor. Bugün Türkiye’de her yıl 200 binden fazla insan kansere yakalanıyor. Ölümlerde 2’nci sırada yüzde 25’le kanser hastalığı var,

3'üncü sırada KOAH var. Bakıyorsunuz bu bütçeye, bunlarla ilgili hiçbir şekilde bir önlem yok, bir bütçe yok. Sadece ne var? AKP Genel Başkanı Erdoğan'ın yanlış politikalarda ısrarı var, sağlık şiddetini tırmandıran o ısrarı var, hâlâ duruyor çünkü hekimlere yönelik, sağlıkçılara yönelik alt benliğinde hâlâ bir öfke var değerli milletvekilleri.

Sağlık bütçesine baktığımız zaman, yüzde 6,7'lik bir oran ayrılmış. AKP Genel Başkanı Erdoğan çıktı, dedi ki: "Avrupa gıda bulamıyor, Amerika gıda bulamıyor." ama bakıyorsunuz, aynı ülkeler, ABD yüzde 17,1 ayırmış sağlığa; Almanya yüzde 11,7; Fransa yüzde 11,1 -2019 verilerini diyorum, 2021 verileri daha yüksek- ve şunu özellikle belirteyim: Sayın Bakan, bu bütçe sizin sağlık hizmetini sunmanıza yetmeyecektir. Sene ortasında ameliyatlar yapılamayacak ve aynı zamanda ilaçlar bulunamayacaktır çünkü bu bütçe, buzun sobanın yanında eridiği gibi eriyor. Daha, sağlık bütçesi Plan ve Bütçe Komisyonuna geldiği sırada biz hesaplama yaptık bu döviz garantili giderlerle ilgili, 22 milyar TL tutuyordu; o, hortum görevi gören şehir hastanelerine verilen o döviz garantileri ve hizmet alımları 22 milyar TL tutuyordu; şimdi hesapladık 30 milyar TL'yi geçmiş. Açıkçası, şunu net bir şekilde belirtelim: Sağlık bütçesi sobanın yanında buz gibi eriyor ve siz, senenin ortasında sağlık hizmetini sunamayacak duruma geleceksiniz Sayın Bakan, o açıdan net bir şekilde belirtelim.

Bir pandemi sürecindeyiz ama AKP iktidarının bu pandemiye resmen bir lütfâ dönüştürdüğünü, fırsata dönüştürdüğünü hepimiz gözlerimizle gördük.

Bakın, illerde il hıfzıssıhha kurulları kurulmuş; resmen, muhalefeti engelleme kurulları; adını "muhalefeti engelleme kurulları"na dönüştürmek lazım.

Yine, bir Bilim Kurulu kuruldu, bu Bilim Kurulunun sözcüsü AKP Genel Başkanı Erdoğan; "Benden başka bilimi daha iyi bilen yoktur." diyor çünkü bütün açıklamaları o yapıyor. Bilim Kurulunun aldığı bütün kararlar önce sarayla, sonra basınla paylaşılıyor. Ve size şunu belirteyim: Bilim Kurulunun gücünün yettiği tek yer maalesef ama maalesef cezaevleridir; başka hiçbir yere gücü yetmiyor.

Bakın, insanlar cezaevinde yaşamlarını yitiriyor, sağlıklarını yitiriyor, sağlığa erişemiyorlar ama Bilim Kurulu hâlâ diyor ki: "Cezaevi dönüşünde on dört günlük bir sağlık tecridine tabi tutulacaksınız." Yine, bakıyorsunuz, aynı Bilim Kurulu iki yıldır insanların açık görüş yapmasını engelliyor; öneriyor, öyle yapıyor ama bilmiyor ki sağlık, bedenen ve ruhen tam bir iyilik hâlidir; sağlık, insanları öldürme merkezlerine dönüştürülen cezaevlerinin yanlış politikalarına hizmet etmek değildir.

Bakın, bugün, iktidarın borazanı olan paçavra gazete nasıl bir başlık atmış: "Cezaevinde beslenen bir terörist daha öldü!" İşte, AKP iktidarının ve AKP Genel Başkanı Erdoğan'ın cezaevlerini dönüştürmeye çalıştığı yer budur, insanları orada öldürmektir; o açıdan, şunu özellikle belirtiyoruz: Türkiye cezaevleri resmen bir ölüm evlerine dönüşmüştür. Bunda Bilim Kurulunun da ATK'nin de AKP Genel Başkanı Erdoğan'ın da payı var. Gün gelecek elbette hesabını soracağız.

Bakın, "pandemi" dedik, insanlar bu şekilde ölümlerini gömerken, AKP Genel Başkanı kendine uygun bir şeyle, yakın gördüğü kişilere bu şekilde cenaze törenlerini düzenledi. Kendine göre bir pandemi süreci yürütüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

HABİP EKŞİK (Devamla) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Biz Halkların Demokratik Partisi olarak elbet gün geldiğinde bunların hesabını soracağız ama şunu da özellikle belirtmek istiyoruz: Sağlığa ayrılan bütçe azdır, en az yüzde 10 olmalıydı ve pandemiye yönelik ek bir bütçe çıkarılmalıydı.

Yine, şunu özellikle belirtelim: Sağlıkta Dönüşüm Programı'ndan vazgeçilmeliydi, koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verilmeliydi, tedavi edici sağlık hizmetlerini biraz daha ona göre arka plana çekmemiz gerekirdi çünkü "İnsanları hasta et, müşteri artsın." psikolojisinden kurtarmamız gerekirdi bu politikaları.

Yine, şunu özellikle belirtmekte fayda var: Sağlık demokratikleştirilmeli ve toplumsallaştırılmıyordu. Tek adam sarayda oturup "Sağlığa bu kadar bütçe ayırdım." dememeliydi. O açıdan biz HDP olarak geldiğimizde sağlığı demokratikleştireceğiz, toplumsallaştıracağız ve ana dilinde sağlığı bir hak olarak, hizmet olarak sunacağız diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Semra Güzel, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ben de pandemi sürecinde hayatımı kaybeden tüm emekçileri buradan anarak başlamak istiyorum.

Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü bütçesine dair söz aldım.

Bilindiği gibi, küresel güçlerin paylaşım savaşlarının bir sonucu olarak birçok yerde yerinden yurdundan edilmiş göçmenlerin, sığınmacıların, mültecilerin gittikleri yerlerde maruz kaldıkları en büyük hak ihlallerinden biri de sağlık hakkı ihlalleridir. Gerekli devlet desteği sunulmadığından göçmenler yoksulluk, kötü barınma ve beslenme koşulları nedeniyle sağlık açısından en kırılgan gruplar içerisinde yer alıyor. Türkiye'de de yaklaşık 5,5 milyon mülteci ve göçmen bulunmakta ancak sadece geçici koruma altında kayıtlı bulunanlar ve Göç İdaresi Başkanlığının öngördüğü yerlerde yaşayanlar genel sağlık sigortasından faydalanabiliyor. Kayıtsız göçmenler ise sadece acil ve koruyucu sağlık hizmetlerinden kısmi bir şekilde faydalanabiliyor, bunlarda da ciddi sorunlar yaşıyorlar. Bazı hastaneler belgesiz göçmenlerin acile başvurusu durumunda kolluk kuvvetlerine haber veriyor. Bu nedenle de birçok göçmen ve sığınmacı, sınır dışı edilme kaygısıyla sağlık merkezlerine gitmekten kaçınıyor.

Bunların yanında, yapılan birçok akademik anket ve araştırmada da göçmenler, istedikleri hekime muayene olamadıklarını, tedaviye ücretsiz bir şekilde erişimi sağlayamadıklarını ve hastanelerden bunun için gerekli belgeleri temin edemediklerini, tedavi edici süreçlerde hastalıklarıyla ilgili yeterli bilgi alamadıklarını ve dışlayıcı davranış ve muamelelere maruz kaldıklarını, kültürel ve inanç noktasında da hassasiyetlerinin dikkate alınmadığını ifade etmişler. Özellikle hastanelerde tercüme hizmetlerinin yetersiz olması nedeniyle şikâyetlerini aktaramadıklarını ve çoğu zaman yanlış teşhis konulduğunu ve yanlış bölümlere yönlendirildiklerini ifade etmişler. Bir sığınmacı hastanın yapılan bir çalışmada söylediği sözleri aktaracağım. "Bazen doktorlara sorunlarımızı anlatamıyoruz, tercüme sorunu yaşıyoruz. Geçen, doktorun birisi bana grip ilacı vermesi gerekirken yanlış tercümeden dolayı doğum kontrol hapı vermiş, sonradan fark ettim." İşte bizler bu yüzden tam da ana dilinde sağlık hizmetlerinin bir insan hakkı olduğunu ve çok dilli sağlık hizmetlerinin hayata geçirilmesi gerektiğini ifade ediyoruz.

Göçmenlerin sağlık hakkına erişimde yaşadığı sorunları giderme adına, belgesiz olanların ve kayıt dışı olanların hastanelerde kolluk kuvvetlerine bildirilmesi uygulamasından vazgeçilmeli; tedaviye ve ilaçlara erişim ücretsiz bir şekilde sağlanmalı; geçici koruma altındaki göçmenler, ülkelerindeki sosyal, kültürel özellikler dikkate alınarak geçimlerini sağlayabilecekleri, sağlık hakkına sorunsuz bir şekilde erişebilecekleri -talepleri doğrultusunda- illere yerleştirilmeli; özellikle, tedavi süreçlerinde inanç ve kültürel özellikler dikkate alınarak kendilerine yaklaşılmalı; göçmen, mülteci ve sığınmacıların sağlık hakkından yararlanma hususunda son derece karmaşık ve bürokratik uygulamalar sadeleştirilmeli ve hekim ve sağlık çalışanları bu konuda eğer gerekiyorsa eğitim çalışmalarıyla bilinçlendirilmelidir.

Evet, değerli milletvekilleri, sığınmacı kadınların sağlık sorunları çok daha fazla; hijyen ürünlerine erişim olmaması aslında en çok da kadın sağlığını etkiliyor, pedlere erişimleri dahi çok zor. Yine, üreme sağlığında gebelikten korunma, doğum, doğum öncesi ve doğum sonrası bakım, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, yine, düşük, istenmeyen ve plansız gebelikler, doğum komplikasyonları gibi konularda yeterli hizmeti alamadıklarını ifade ediyorlar. Göçmen gebelerin doğum için hangi hastaneye gidecekleri konusunda bilgilendirme de yapılmadığı için evde doğum oranları artıyor ve bu da anne ve bebek yaşamı konusunda ciddi riskler taşıyor. Bununla birlikte, sınırlarda yaşanan şiddet ve taciz olayları gibi suçlar da hem beden bütünlüğünü hem de psikolojik sağlığı yerle bir ediyor. Bu sene sınırda yakalanıp Van Geri Gönderme Merkezine gönderilen İranlı sığınmacı bir kadına tecavüz eden devlet görevlilerini ve bu olayı hâlâ unutmadık.

Değerli milletvekilleri, kimse bu iktidardan lütf beklemiyor. Mülteciler İçin Mali Yardım Programı kapsamında oluşturulan fondan Türkiye'ye şu ana kadar gelen 4,3 milyar avroluk para nereye, nasıl harcandı ve önümüzdeki yıllarla beraber gelecek olan 3 milyon avroluk parayı nereye harcayacaksınız? Bu fondan göçmen sağlığına ayrılan bir pay var mı?

Yasalar çerçevesinde “Herkes, ulusal yasalar ve uygulamalarda belirtilen şartlar çerçevesinde koruyucu sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkına ve tıbbi tedaviden yararlanma hakkına sahiptir. Devletler bu hakkı garanti altına alacak faaliyetlerle tanımlanmalı ve uygulamayı yürürlüğe koymalıdır.” Bu, Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi’nde yer alan bir maddedir çünkü sağlık, evrensel bir haktır. Sağlık ancak insanlar geçinebiliyorsa, beslenebiliyorsa, barınabiliyorsa, giyinebiliyorsa ve hijyenik bir koşulda yaşayabiliyorsa gerçekleşebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SEMRA GÜZEL (Devamla) – Göçmenlerin yer yokluğundan sokaklarda yattığı bir süreçte milyonlarca lira harcıyıp çürümeye bıraktığınız İskenderun Pirinçlik Eğitim ve Karantina Tesislerinin içler acısı bu durumu aslında sağlığın geldiği noktayı gösteriyor. Evet, bu merkez salgın süreçlerinde kullanılmak üzere otuz altı yıl önce yapılmış ama şu an bu hâlde. Göçmenlerin sağlık haklarından mahrum bırakılması ve bu konuda politikaların iyileştirilmemesi, insanların ölüme ve hastalığa terk edilmesi kabul edilemez. Bizler de bu uygulamaları kabul etmiyoruz ve bu bütçeyi de kabul etmediğimizi ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu üzerine söz almış bulunuyorum ve bu vesileyle ekranları başında bizleri izleyen bütün halklarımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Şimdi, çok konuştuk burada, bu ekranlarda, bu kürsüden de; Sağlıkta Dönüşüm Programı AKP’li yıllarda başladı ve bu Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın yarattığı yıkımlar üzerine çok sözler sarf ettik ve bu sağlıkta dönüşümün sağlık parametrelerini nasıl bozduğunu da çok iyi biliyoruz ama ne yazık ki Sağlık Bakanlığı çok uzun süredir bizlere veri açıklamayarak aslında bu Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın sağlıkta yarattığı yıkımı görmezden gelmemizi ya da bir şekilde gözlerden sakladığını da ifade etmemiz gerekiyor.

Şimdi, Sağlıkta Dönüşüm’ün en temel başlıklarından birini asıl, sağlığı bir kamusal temel hak olunmaktan çıkarması, piyasanın insafına terk etmesi ve hastayı müşteri, hastaneyi ticarethane hâline getirmesi ve bununla beraber de aslında sağlık hakkını gasbetmesi olarak da özetleyebiliriz. Bu temel

bakış açısı neyi önceliyor? Aslında koruyucu sağlık hizmetlerini değil, tedavi edici sağlık hizmetlerini önceliyor ve bu anlamıyla da aslında bütün kaynaklarını ve önceliklerini ne yazık ki tedavi edici sağlık hizmetlerine ayırıyor. Bu anlamıyla Sağlık Bakanlığının bütçe sunuşunda ifade ettiği “2022 yılı merkezî yönetim bütçesinde koruyucu sağlık hizmetlerine ayırdığımız kaynağı önceki yıla göre yüzde 103 oranında artırarak 38 milyar 729 milyon TL’ye çıkardık.” itirafı ya da ifadesi aslında bir şekilde, dolaylı olarak şimdiye kadar koruyucu sağlık hizmetlerinin öncelenmediğini de bize göstermektedir değerli arkadaşlar.

Şimdi, bu sağıktaki dönüşüm neyi getirdi aynı zamanda? Bir defa, sağlık hizmeti ücretli hâle geldi, ana dilinde sağlık hizmeti zaten AKP’nin hiçbir zaman için gündeminde olmadı ve bununla beraber de sadece sağığa erişimde değil aynı zamanda diğerlerine yani ilaca erişim konusunda da ciddi sorunlar yaşamaya başladık.

Şimdi, AKP yıllarca şöyle bir propaganda yaptı, dedi ki: “Artık istediniz eczaneden ilaç alabilirsiniz. Biz, işte, hastanelerdeki kuyukları bitirdik.” Doğru, hastanedeki kuyukları bitirdiniz ama MHRS sistemi üzerinden artık kuyuklar evlere taşınmış durumda ve insanlar evde MHRS sistemi üzerinden randevu almaya çalışıyorlar. Sadece bu da değil, eczanelerde de “Herkes istediği eczaneye gidebiliyor.” Doğru ama bir koşulla, cebinde parası varsa, cepten ödeme yapabiliyorsa ve diğer bir koşul, eğer eczanede ilaç varsa. Çünkü mevcut durumda eczanelerde ciddi bir ilaç sorunu var, hastalar eczanelerde, eczaneler de ecza depolarından ilaç bulamıyorlar. Neden? Çünkü aslında ilaç kuru şu anda 4,75 TL’de sabitlenmiş durumda ama avronun TL karşısındaki değeri 14-15 civarında. O zaman, bu aradaki ciddi farkla ilaç bulunmaması normalleşmiş oluyor çünkü biz ilaçta dışa bağımlı bir ülkeyiz ve artan kur fiyatları tabii ki ilaç tedarikini de bire bir etkilemek durumunda ya da etkiliyor diye de ifade edebiliriz.

Şimdi, diğer bir mesele değerli arkadaşlar, sadece ilaca erişimde sorun yok, aynı zamanda yerli ilaca erişimde de ciddi bir sorun var. Neden? Çünkü yerli ilaç üretiminde de aynı zamanda ithal ara maddeye ya da ham maddeye bağımlı bir durumdayız ve bu anlamıyla aslında büyük bir ilaç krizi yaşıyor. Türk Eczacıları Birliğinin açıklamasına göre, 657 ilaca erişimde sorun yaşıyor ve bu eğer giderilmezse büyük bir ilaç kriziyle karşı karşıya olduğumuzu ifade etmemiz gerekir.

Normalde ilaçta yaşanan tedarik sıkıntısı her yılın kasım ayından itibaren başlarken -kasım-aralık gibi- bu yıl bu eylül ayına, hatta ağustos sonlarına taşınmış durumda ve bu konuda da ne yazık ki hiçbir önlem alınmış değil. Bunun yerine Bakanlığın, ne yazık ki -AKP iktidarının genel akıllı olan- depoları basma ve eczaneleri denetleme gibi aslında insanın “akıl tutulması” diyebileceği bir yöntemle başvurduğunu da görüyoruz. Evet, bu ülkede yaklaşık 28 bini aşkın eczane var ama Sağlık Bakanlığı, 261 eczanenin stoklarında sorun olduğunu ya da uyumsuzluk olduğunu fark etmiş. Yani 28 bin eczanenin karşısında 261 eczanenin stokunda sorun olmasını “Eczacılar stok yapıyor.” diye kamuoyuna sunmak ve bunun üzerinden manipülasyon yapmak aslında topu taca atmaktır, sorunla muhatap olmamak, sorunu da görmezden gelmektir değerli arkadaşlar.

Diğer bir mesele, zaten katkı, katılım paylarıyla ücretli hâle gelen sağlık hizmeti diğer bir sorunla karşı karşıya. En son yine, Bakanlık 8 Eylül tarihinde Resmî Gazete’de, Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ’i yayımladı ve bununla da 52 ilacın SGK kapsamından çıkarılmasına hükmetti. Yani artık 52 ilaç da ödeme kapsamından çıkarıldı. Son iki yıl içerisinde 1.308 ilaç ya ödeme kapsamından çıkarılmış ya da pasif duruma alınmış. Yani Sayın Bakan, ne yazık ki ve ne yazık ki o çokça ifade ettiğiniz sağığa erişim sorununda ciddi sorun var ve sağık paralı hâle gelmiş durumda, piyasanın koşullarına ne yazık ki bırakılmış durumda. Peki, kapsam dışına aldığınız ilaçların içerisinde ne var: Kas gevşetici kremler, ağırı kesiciler, iltihap giderici spreyler

ve pandemi döneminde çok kullanılan ağız ve boğaz spreyleri ve en önemlisi, bebeklerin dış çıkarma döneminde kullandıkları ağır kesici jeller. Yani artık, anneler, bebeklerinin dışı çıktığında gidip para verip o jelleri almak zorundalar çünkü Bakanlığınız, onların ücretsiz alınmasını uygun bulmamış.

Diğer bir mesele, şimdi, en nihayetinde, sağlıktaki bu ilaca erişim meselesinin sarf malzemesinde de yaşandığını görüyoruz. Geçen gün bir seçmenimiz aradı ve şunu söyledi: “Vekilim, ben hastaneye gittim, çocuğumu muayene ettiler ve bana dediler ki ‘Serum takılması lazım.’ Ama hastanede, Muş Devlet Hastanesinde serum yoktu, bu nedenle çocuğumu aldım, eve geldim.” Yani düşünün bu ülkedeki hastanelerde artık en sıradan olan sarf malzemesi bile yok, serum bile yok ama bütün bunlara gözünü, kulağını tıkayan bir Sağlık Bakanlığı var ne yazık ki.

Değerli arkadaşlar, diğer bir mesele SMA ve ALS hastalarında. 2018 yılında ben ve yine birçok milletvekili arkadaşımız SMA’yla ilgili kanun teklifi verdik ve dedik ki evlilik öncesi SMA tarama testleri yapılsın ve SMA’nın bütün tipleri için SGK ödeme yapsın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Ve aradan geçen bunca zamana rağmen bir düzenleme yapılmadı. En son, Sayın Bakan, bütçe görüşmelerinde buna dair bir düzenlemeye gittiklerini ifade ettiler ama aradan geçen dört yılda binlerce SMA’lı çocuk doğdu, binlerce SMA’lı çocuk ilaca erişimde sorun yaşadı.

Yine HPV aşısı için kanun teklifi verdik ve dedik ki: Kız çocuklarına çocukluk çağında HPV aşısı yapın, bunu ulusal aşı takvimine alın, böylelikle serviks kanserinden çocuklarımızı koruyun. Sayın Bakanlığın cevabı var burada, diyor ki: İşte “Bilmem ne kurulumuz var, o kurul uygun görürse yapacağız.” Yani sizin kurulunuz bir defa demokratik değil; ikincisi, katılımcı değil; üçüncüsü, hangi saiklerle hareket ettiğini bilmiyoruz. Siz burada demişsiniz ki: “Biz tarama yapıyoruz ve serviks kanserlerini erken dönemde tespit edip tedavi ediyoruz.” Oysa biz diyoruz ki: Çocukları aşılayın ki serviks kanseri olmasınlar, serviks kanserine yakalanmasınlar.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Sait Dede, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA SAİT DEDE (Hakkâri) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bütçeden aldığı pay oransal olarak altmış yıldır yerinde sayan Sağlık Bakanlığı bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Dünya genelinde hâlen Covid-19 pandemisi devam etmektedir. Bizler, sırf bu yüzden 2022 genel bütçesinde sağlığa ayrılan payın en az yüzde 10’un üzerine çıkacağını düşünüyorduk ama maalesef yine yüzde 6,6’da kaldı. Ve sağlığa ayrılan bu bütçenin büyük bir kısmı da yine, her zaman olduğu gibi şehir hastanelerine ayrıldı. Bakın, şehir hastanelerine bu bütçeden 22,5 milyar TL ayrıldı; bunun 14 milyar 91 milyon 904 bin lirasının kira bedelleri olarak belirlendiğini, geri kalan 7 milyar 473 milyon lirasının da hastanelerin hizmet alımı suretiyle sunduğu hizmetler için ayrıldığını görüyoruz. Artık “Almanya bizi kısıyor.” yerine Sayın Bakan “ABD de bizi kısıyor.” diyebilirsiniz. (HDP sıralarından alkışlar) Çünkü bu kira bedellerine ödenen pay ABD’nin Covid-19 aşı çalışmalarına ayrılan paydan çok daha fazladır. Sağlığı, alınıp satılan bir metaya, hastaneleri işletmeye, hastaları müşteriye ve sağlık emekçilerini köleye çeviren Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın sonucu, yandaş şirketlere ayrılan payın koruyucu sağlık hizmetleri için ayrılan paydan çok daha yüksek olduğunu görüyoruz. Sağlık, emek ve meslek örgütleri tarafından birçok defa dillendirilmesine rağmen koruyucu sağlık hizmetlerinde Covid-19’la ilgili bir başlık oluşturulmadı.

Sayın milletvekilleri, Türkiye’de Sağlıkta Dönüşüm Programı’yla sağlık ocakları işsiz olarak lanse edilip kapatılarak birinci basamak sağlık hizmetlerinin temel özellikleri olan erişilebilirlik, kapsayıcılık, eş güdümlü ve süreklilik sistemsel olarak zayıflamış, coğrafi bilgi sistemi yok olmuştur. Sağlık hizmeti sunumunun 83 milyonu ilgilendiren temel bir hizmet olduğunu burada Sağlık Bakanlığı unutmamalıdır. Sağlık kurumları, insanları yaşatmaya çalışan, yaşam kalitesini yükseltmek için çaba harcayan kurumlardır. Bu kurumlar doğrudan yaşama değmektedir, halkın kendi kurumlarıdır. Türkiye halkları böyle ranta dayalı bir sağlık sistemini hak etmiyor. Yurttaşları hastalandırarak ya da hastalanıp yandıya gelir kapısı olacak bir sağlık sistemini değil yurttaşları koruyacak, sağlık emekçilerini koruyacak bir sağlık sistemine acil ihtiyaç vardır

Bakın, daha geçen gün sağlık emekçileri birçok ilde iş bırakma eylemi gerçekleştirdi. Yine, nitelikli bir sağlık hizmeti için “Beyaz Yürüyüş” gerçekleştirdiler. Neden ısrarla kulağınızı bu seslere tıkıyorsunuz? Neden önerilerini, uyarılarını dikkate almadığınız Türk Tabipleri Birliğini, Sağlık Emekçileri Sendikasını, siyasetçileri, hekimleri televizyon ekranlarında hedef alanlara tepki göstermiyor, önlem almıyorsunuz? Bakanlığınız bu kurumları düşman olarak mı görüyor? Yalnızca 2020 yılında 12 bine yakın Beyaz Kod verilen sağlıkta şiddet olayı yaşandı. Bunun, tüm bu yaklaşımların bir sonucu olduğunu görmüyor musunuz? Hekimi, hemşiresi, diğer bütün sağlık emekçileri; ağır çalışma koşulları, uzun nöbetler, eksik istihdam, sağlıkta şiddet, özlük haklarının aşındırılması, yoksulluk sınırının altında kalan düşük aylık gelir nedeniyle zor durumdadır. Sağlık emekçilerinin yaptıkları her bir iş kritik önemde olduğundan sağlık bir ekip işidir diyoruz. Ancak son maaş düzenlemesiyle, uygulamasıyla ekip işi olarak bakmadığınız bir daha ortaya çıktı. AKP Genel Başkanı tüm basının önünde ısrarla soruyor: “Para pul işini konuştunuz mu?” Aslında kendi Bakanlığınıza dair iki cümle kurarken dahi icazet almak zorunda hissettiğiniz için, hesap vermek zorunda kaldığınız için emin olun biz de sizin adınıza üzülmüyoruz. AKP Genel Başkanının tek derdi para pul, sizi bu Bakanlığın başına getirmesinin sebebi de bu. Şirket gibi yönetiyorsunuz, nihayetinde kâr ve zarara bakıyorsunuz. Ancak bütün sağlık emekçileri adına, emeği önceleyen bir parti olarak diyoruz ki: Çalışma barışının bozulmaması için bir an önce bu yasanın tüm sağlık emekçilerini kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Son zamanlarda, siyasi vesayet baskısıyla idareciler tarafından ayrımcı politikaların uygulandığına şahit oluyoruz. İdareciler kendisi gibi düşünmeyen, farklı siyasal görüşlere sahip, etnik kökenini beğenmediği ve hatta kendisine ya da onu atayan kişi ve iktidara muhalif bir sendikaya üye olsa dahi çalışanlara farklı uygulamaları reva görmektedir. Sadece Hükümete yakın bir sendikaya üye olanların idareci, servis sorumlusu, başhemşire, şef gibi pozisyonlara atamalarının yaygın olarak yapılması, çok basit bir tayin işi için bile insanların sendika değiştirmek durumunda bırakılmaları kolektif bir emeğin sonucu olan sağlık hizmetinin nitelikli şekilde yerine getirilmemesini sağlayabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SAİT DEDE (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

Sayın Bakan, son olarak, ana dilinde sağlık hizmetinin öneminden bahsetmek istiyorum. Bu konuyu Komisyon aşamasında da dile getirmiştik, sağlık kadar elzem bir alanda ana dilinde sağlık hizmeti almanın önemini, sağlık personelinin var olan sıkıntısını kendi dilinde anlatmasının ne kadar önemli olduğunu siz bir hekim olarak elbette çok iyi bilirsiniz. Peki, bu konuda bir girişiminiz olacak mı, bunun için bir çalışmanız olacak mıdır? Sağlık hizmetinin Kürtçe verilmiyor olmasının önünde nasıl bir engel bulunmaktadır? Bu, Kürt, Kürtçe düşmanlığı değil de nedir? Siz bir hekimsiniz ve ben

bir yurttaş olarak size geliyorum, şunu söylüyorum: "...”(x) (HDP sıralarından alkışlar) Bu durumda ne yaparsınız, ne yapmayı düşünüyorsunuz? Eğer bu, Kürt düşmanlığı değil, Kürtçe düşmanlığı değilse bize burada bir açıklama yapın. Eğer siz bu konuda bir düzenleme yaparsanız, bir adım atarsanız, Meclis başta olmak üzere diğer kurumların da bu konuda bir adım atacağını düşünüyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın İmam Taşçier, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA İMAM TAŞÇIER (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Genel Kurulu izleyen sevgili halkımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sağlık Bakanlığı bütçesi üzerinde söz aldım. 2022 yılı bütçesinin bu halkın bütçesi olmadığı, hele hele Kürtleri yok saydığı, Kürt halkını hiçe saydığı bir bütçe olması dolayısıyla bu bütçeyi reddettiğimizi şimdiden söylüyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakan, Türkiye’de 25 milyon Kürt’ün yaşamakta olduğunu hepimiz biliyoruz ama Kürtler eğitimlerini ana dilleriyle alamadıkları için tıp eğitimlerini de ana dilleriyle alamıyorlar.

HACI ÖZKAN (Mersin) – 2002 öncesinde Kürtçe konuşamıyordun; ben konuşamıyordum, ben de Kürt’üm, bilgin olsun.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Ne güzel...

HACI ÖZKAN (Mersin) – Başka her yerde Kürtçe konuşabiliyorsun.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, rica ediyorum, lütfen...

Sayın Özkan...

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Dinleyin, ben de diyorum, ondan sonra siz de eğitimin yararını anlarsınız.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Herkes senin gibi dilini unutsun istiyorsun!

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Kürt çocukları ana dillerinde eğitimlerini alamadıkları için tıp eğitimi de alamamış oldular. Sağlık sorunları için hastaneye giden Kürtlerin daha ilk adımda sıkıntılarla karşılaştığını hepimiz biliyoruz. Bu sıkıntıları doktorla oluşan diyalogdan daha iyi anlarız. Bunu biraz dile getirmeye çalışacağım.

Sayın Bakan, benim bildiğim kadarıyla -yanılmıyorsam- sizin aileniz de bir Kürt aile; Orta Anadolu’ya göç etmiş, öyle biliyorum, yanılıyorsam düzeltirsiniz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – İnsanları etnik kökenine göre ayıran ırkçı bir konuşma yapılıyor! Resmen ırkçılık yapıyorsunuz. Kimin ailesinde, hangi etnik köken... Bununla mı meşgul olalım?

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Ailede Kürtçe konuşulup konuşulmadığını bilmiyorum. Eğer aile asimile olmamış ise mutlaka Kürtçe konuşuluyordur.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – “Asimile” ne demek, niye asimile olsun?

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Evet, ana dilini kullanamadığı zaman asimile olur.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – İrkçi, ırkçısın sen!

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Bir hastanın ana dilinden başka bir dilde kendisini ifade etmede zorlandığını hepimiz çok çok iyi biliyoruz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Türkiye’de kaç tane ana dil var?

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Akçay, dinlerseniz iyi olacak ya!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Dinlediğim için cevap veriyorum.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Hele hele bu hasta diğer dilde iyi de bir eğitim almamışsa kendi sorununu anlatmakta sıkıntı yaşayacaktır. Örneğin, benim diyeceklerimi Kürt vekiller ve doktorlar da düşünsün, şimdi birkaç kelime bir şey söyleyeceğim: "...”(x)

BAŞKAN – Sayın Milletvekili, lütfen Türkçe konuşun.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Başkanım, teamül hâline gelmeye başladı artık bu.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ya, her gün bu zirvaları dinlemek zorunda mıyız ya!

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Okumadan söyle, okumadan.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – "...”(x)

BAŞKAN – Sayın Milletvekili, bakın, anlaşılıyor, içeriğini bilmiyoruz.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Sayın Bakan bunları anladı.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Bilmiyoruz ki Sayın Başkanım, belki PKK propagandası yapıyor.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Bunlar dildir, dil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arapça anlatınca kimse rahatsız olmuyor, İngilizce anlatınca kimse rahatsız olmuyor; Kürtçe deyince böyle herkes... Anlamıyorum ben bu işi, insan hakkı ya!

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – O doktor Kürtçe eğitim almamış ise inanın, Kürt olan doktor dahi bu terimleri anlamakta zorlanır ama hasta Kürtlerin kullandığı sözcükler bunlar -herkes de bunu bilir-doktor eğitim almamışsa kendisini bu şekilde ifade edemez, edemediği için hasta sağlıklı bir tedavi alamaz. Bu, Hükümetin sağlık politikasının eğitim boyutu.

Bir de bu Hükümetin sağlık politikasının yatırım boyutu var. Bunu da şöyle dile getirebilirim: Devletin yüz yıldan bu yana süregelen yatırım politikaları ile Sağlık Bakanlığı politikası da tıpatıp örtüşmektedir. Şöyle ki: Son yıllarda en çok övüldüğü şehir hastaneleri -ki biz tasvip etmiyoruz onları- 13 tane faaliyete giren hastane var şu an, sadece 1 tanesi Elâzığ'da, nüfusu en az olan illerimizin birinde, 12 tanesinin hepsi batıda; bunun da ne kadar sağlıksız bir şekilde yayıldığını görüyoruz.

Onun dışında, Covid-19 hastalığının Kürtlerin yaşadığı coğrafyada çok yaygın olduğunu hepimiz görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Nedeni ise: Bir, ana dilleriyle onlara bunun gerekliliği anlatılmamaktadır; ikincisi ise bu iktidara olan güvensizlikten kaynaklı hastalar bu aşırı olamamaktadır.

Evet, bazı şeyler de uygulandı Kürt illerinde, doğuda: Şark istiklal mahkemeleri orada uygulandı önce; faili meçhuller, 1990'lı yılların faili meçhulleri Kürt illerinde uygulandı önce; 4 bin tane köy orada boşaltıldı önce; bahsettiğim bunlar 1990'lı yıllarda, hâlen devam eden bu tür uygulamalar... Şuraya geleceğim –zamanım da az kaldı- Kürt meselesini çözmediğimiz sürece –biz, aslında bu son yıllarda çözüm yollarına da iyice yaklaşmıştık- bu tür sorunların devam edeceğini hepimiz biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Taşçier, süreniz doldu.

(x) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Bu Meclis, bu iktidar, bu muhalefet Kürt sorununu Meclis çatısı altında tartışabilir, çözebilir, çözüm yollarını geliştirebilir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Oya Ersoy, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, eve gelen faturalardan yedikleri ekmeğe kadar tüm giderleri doların artış hızıyla yarışan ve aldıkları ücretler Türk lirasının değeriyle birlikte pul olan, her geçen gün daha çok yoksullaştırılan ve sokaklarda, meydanlarda “Artık yeter, geçinmek istiyoruz.” diyen tüm yurttaşları, bu ülkenin tüm yurttaşlarını saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Evet, bu bütçe görüşmeleri başladığında dolar 9 lira 26 kurdu, şimdi 14’e dayandı. Daha Mecliste görüşmeleri tamamlanmadan bütçenin üçte 1’i yok oldu. Peki, biz neyi görüşüyoruz şu an?

AKP Genel Başkanı açıklama yapıyor, diyor ki: “Zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapan anlayışa asla müsaade etmem.” Ya, gerçekten halkın aklıyla dalga geçiliyor. Zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapan kim? Bizzat saray, AKP iktidarı.

Biliriz ki her gerici iktidar sıkıştığında dini kullanır, din bezirgânlığına sığınır. Evet, AKP Genel Başkanı yine, dün Bakara suresinden alıntı yaptı, “Muhakkak ki sizi biraz korku ve açlıkla mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle deneriz.” dedi. Ya, soruyorum: Korku salan kim? Açlık yaratan kim? Mallardan, canlardan, ürünlerden eksilten kim? Yine bu iktidar. Halkın aklıyla dalga geçmeyin.

Dolar artışı kime yarıyor, buradan soruyorum. Evet, asgari ücretle geçinmek zorunda bıraktığınız işçilere, üç kuruş maaşla geçinmeye çalışan emekliye, maaş vermemek için emeklilik hakkını gasbettiğiniz EYT’lilere mi yarıyor; halkın alım gücü düştüğü için iş yapamayan esnafa, borcu 201 milyara ulaşan, traktörüne haciz gelen ve mazota, gübreye yapılan zamlarla beraber ekim yapamayan çiftçiye mi? 7,9 milyona ulaşan işsizlere mi yarıyor, bunun yüzde 30’u kadın işsizlere mi?

Siz halkı bilerek ve isteyerek yoksullaştırıyorsunuz. Amacınız Türk lirasının değerini düşürmek ve memleketi yabancı sermaye için ucuz emek cenneti hâline getirmek, tek amacınız bu. Siz dolar istifçilerinin, vurguncuların, 5’li çetenin yanındasınız. Ve mandacılıktan bahsediyorsunuz, ben size mandacılığın ne olduğunu söyleyeyim: Şehir hastanelerini Danimarka’ya satıp bir de üzerine hasta garantisi ücret ödemektir mandacılık.

RECEP AKDAĞ (Erzurum) – Yok hasta garantisi.

OYA ERSOY (Devamla) – Ve mandacılık “En kelepirci memleket bizim ki.” diye övünmektir. Siz, Türk lirasının değerini düşürüp memleketin yer altı ve yer üstü varlıklarını kelepirci fiyatına yabancı sermayeye peşkeş çekmek için sunuyorsunuz. Evet, siz, şehir hastanelerini yandaşlarınıza yaptırıp onların da Danimarka şirketine satmasını sağlayanlarsınız. Siz Katarlılara, Birleşik Arap Emirlikleri’nin kapısına gidip ülkeyi kelepirci fiyatına satmaya çalışanlarsınız. Yıllardır ne tarihî ve kültürel varlık dediniz; yağma, talanda sınır tanımadınız; ormanlar bundan en fazla nasibini alanlar. Orman Kanunu’nun Uygulanması Hakkında Yönetmelik’te değişiklik yaptınız, en son yaptığınız değişiklikle orman alanlarının yapılaşmasının önünü açtınız. Evet, bunu ilk defa yapmıyorsunuz, yirmi yıldır kamu yararı bahanesiyle, bunun arkasına sığınarak -ki bu kesinlikle ve kesinlikle şirket yararı-ormanlık alanları talan ettiniz. Sadece 2010 ile 2020 arasında on yılda 11 kez yasa ya da kararname çıkarıp orman alanlarını orman alanı vasfı dışına çıkardınız ve kullanıma açtınız. Sadece 2012 ile 2020 arasında tam 50 bin işletmenin orman alanlarında kurulmasına izin verdiniz. Bu izinlerle yaklaşık 340 bin hektarlık orman alanı yok edildi. Evet, ülke topraklarını karış karış maden ruhsatı vererek delik deşik ettiniz, Kaz Dağları’ndan Murat Dağı’na, Edirne’den Kars’a madencilik ve enerji şirketleri eliyle ormanları yok ediyorsunuz. Yandaşlarınız maden çıkardığı bölgenin tüm güzelliklerini yok edip

bölgenin posasını ardında bırakarak gidiyor. Peki, ya bölge halkı... Onlara sadece çevre kirliliği, talan edilmiş topraklar, kirlenen su varlıkları kalıyor.

Kentlerin yağması, doğanın talanı üzerine kurulu neoliberal politikaların sonucunda son bir yıldır yaşadıklarımız: Tuz Gölü'nde suların çekilme oranı yüzde 65; buğday, arpa, mercimek, pamuk gibi çeşitli ürünlerin yetiştiği Amed, Mardin ve Batman'da kuraklık kuru tarımın yüzde 70'ini etkiledi ve arazi çorak hâle geldi, önümüzdeki yıl için Türkiye, tahıl ve bakliyat ithal etmek zorunda kalacak; sanayi ve evsel atıkların boca edildiği Marmara Denizi'ni de müsülaj kapladı; iklim krizi ve yüksek sıcaklıklar nedeniyle Antalya ve Muğla başta olmak üzere, Akdeniz ve Ege Bölgesi'nde yüz binlerce ormanlık alan kül oldu; Kastamonu, Bartın, Sinop, Artvin, Kars, Van ve Hakkâri'de sel felaketleri meydana geldi. Evet, bunun adı "iklim krizi" değil; bu, neoliberal politikaların yarattığı tam anlamıyla bir ekolojik krizdir. Doğa kendini yenileyemiyor, sizin talanınızın hızına yetişemiyor ve ölüyor.

Paris İklim Anlaşması'nı imzalamakla övündünüz, bununla övünürken de ormansızlaştırmaya son vermek yerine son kalan orman alanlarını da talana açmayı hedefliyorsunuz. Bakın, bir yandan ormanları katlederken diğer yandan da ekoloji koridoru oluşturmak bahanesiyle 81 ilde millet bahçelerini yaygınlaştırmaktan bahsediyorsunuz. Ben size millet bahçelerinin ne olduğunu söyleyeyim; millet bahçeleri, TOKİ eliyle yapılan bir rant projesidir. Ekoloji koridorundan bahsediyorsanız, öncelikle Validebağ'dan elinizi çekin. Validebağ Korusu İstanbul'un Anadolu yakasının en büyük doğal yeşil alanı ve birinci derece doğal sit alanıdır; eğer bugün hâlâ varlığını koruyorsa Validebağlıların direnişi sayesinde. Millet bahçelerine ayırdığımız rakamı vereyim: Sadece 2021 yılı 7 bakanlığın bütçesini aştı. "Bunları TOKİ'ye yaptırıyorsunuz." demiştim, TOKİ'den bahsetmişken TOKİ'nin kuruluş amacını hatırlayan var mı burada? Sosyal konut üretimi. Dünyada 2021 yılında en çok kira artışı olan ilk 5 şehrin 3'ü Türkiye'de: İstanbul, İzmir, Ankara. Ülke genelinde kiralar son bir yılda yüzde 55 oranında arttı ve yurttaşlar ciddi bir barınma sorunuyla karşı karşıya. Siz ne yapıyorsunuz? "Kentsel dönüşüm" adı altında –nerede bir dönüşüm görürseniz orada mutlaka bir mala çökme anlayın, emeğe çökme anlayın- bu insanları kendi mahallelerinden, evlerinden koparıp şehir dışlarına sürme operasyonu yapıyorsunuz. İstanbul'da Fikirtepe, Tozkoparan, Kâğıthane, Çekmeköy ve Farabi Sokak'ta yapılan budur.

Evet, Bakanlığımızın görevi Sayın Çevre Bakanı, çevreye duyarlı, depreme dayanıklı, sağlıklı konutlarda insanca yaşanılmasını sağlayacak projeler yapmaktır; betona ve ranta dayalı inşaat politikalarını uygulamak değil.

Evet, "emeğe çökme" "kentsel dönüşüm" derken -"çökme" dedim, dönüşümlerin hepsinde bir çökme var- şimdi de bir "geri dönüşüm" adı altında katı atık toplayıcılarının emeğine göz diktiniz, İstanbul'da Bahçelievler ve Ümraniye başta olmak üzere katı atık toplayıcılarının yaşadığı depolara baskınlar yaptınız, yüzlerce atık toplayıcısının çekçeklerine el koydunuz. Katı atık işçilerine saldırmanızın nedeni çevre kirliliğini engellemek falan değil, Çevre Ajansına devretmek. "Sıfır Atık Projesi'yle ekonomiye katkı sağlamak" dediğiniz şey şirketlerinize yeni rant kapısı açmak.

Şimdi, Çevre Ajansı ne yapıyor? Bu Ajans, Türkiye'nin toplam 38 milyar lira olan atık sektörünü kontrol altına alma derdinde ve hedefi de bütün atıklar değil ha, sadece depozitolu atıklar. Yani para getiren atıklar Türkiye Çevre Ajansının olacak, getiremeyen atıklar ne olacak? Elektrik Piyasası Kanunu gereğince yakılacak, biyokütle sayılacak ve fahiş devlet teşvikleri de yine halka ödetilecek. Aynen ne biliyor musunuz? Geçmediğimiz köprülerin, kullanmadığımız otoyolların parasını ödediğimiz gibi, dönüştürülmeyen atıkların maliyetlerini de halka ödeteceksiniz.

Evet, konuşmamı katı atık toplayıcılarının bir sözüyle bitirmek istiyorum; katı atık toplayıcıları diyor ki: "AKP, çöpümüze kaldı." Evet, bu halkın çöpleri bile artık sizi kurtaramayacak ve siz gittikten sonra bizim gerçekten çok işimiz var, biz yirmi yıl boyunca yıkılan bir ülkeyi yeniden inşa etmek

zorundayız ve AKP'nin yarattığı bu hasarı gidermek adına birilerinin düzenin aksayan yanlarını sözde iyileştirip yola devam etme niyetinde olduğu açık. Ben, buradan bu niyette olanlara da bir iki laf etmek, onlara seslenmek istiyorum: Sarayın üzerine tüy diktiği bu köhne düzeni iyileştirmeye, güçlendirmeye sürdüremezsiniz. Evet, Kürt halkının haklarını sağlamadan bu ülke düzelmez, kadınlar eşit ve özgür olmadan olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OYA ERSOY (Devamla) – Başkanım...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

OYA ERSOY (Devamla) – Din bezirgânlarının tamamı bu toplumdan yalıtılmadan, Diyanet kapatılmadan olmaz. Eğitim sistemi topyekûn değişmeden, üniversiteler özerk ve demokratik olmadan bir gelecek planı yapılamaz. Çevre ve doğa talanı tamamen engellenmeden olmaz, bu sömürü düzeni bitmeden olmaz; kısacası sosyalizm olmadan, sosyalistlerin iradesi olmadan olmaz. (HDP sıralarından alkışlar)

RECEP AKDAĞ (Erzurum) – Onun için sağlıklı iyileştirmeleri istemiyorsunuz, proleterlerin zincirlerinden başka bir şeyi kalmasın diye.

BAŞKAN – Sayın Murat Çepni, buyurun.

HDP GRUBU ADINA MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız; dünyamız büyük bir yok oluşla karşı karşıya; uzunca zamandır özellikle iklim kriziyle ilgili tartışmalar var. Bu tartışmalara hem sermaye devletleri, şirketler bir taraftan dâhil oluyor fakat bir taraftan da meselenin doğrudan mağduru olan, doğrudan sonuçlarıyla karşı karşıya kalan ezilen, yoksul milyarlarca insan. Evet, Türkiye de bu tartışmaya dâhil oldu fakat Türkiye, sürece dâhil olduğunda politikasını ne kadar çok kirleten varsa esasen sorumluluğu onların alması üzerine kurmuştu fakat bu politikanın özellikle bu geçtiğimiz COP tartışmalarında bir kez daha güncellendi ki hiçbir karşılığı yok. Çünkü dünyanın herhangi bir yerinde kaybolan bir ormanın sonuçlarını Türkiye’de pekâlâ yaşıyoruz. Türkiye de fazlasıyla bu küresel iklim krizinin yani kapitalizmin krizinin sonuçlarıyla karşı karşıya; kuraklıkla karşı karşıya, gıda kriziyle karşı karşıya ve benzeri. Şimdi, dolayısıyla, Türkiye’de biz Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını tartıştığımızda sadece bu Bakanlığı tartışmış olmuyoruz, tartışmıyoruz maalesef çünkü AKP’li yıllar söz konusu olduğunda çok komplike bir organize işlerle karşı karşıyayız. Yani Tarım ve Orman Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Adalet Bakanlığı velhasıl tüm bakanlıklar aslında bütün bu bahsettiğimiz doğa talanı, çevre talanı konularında organize bir ittifak içerisinde. Nasıl işliyor sistem? Şöyle işliyor: Başta bir tek adam var, bu tek adamın yaratmaya çalıştığı bir sermaye birikimi var, bu sermaye birikiminin aracı beton ekonomisi; bunun için, etrafında “5’li çete” dediğimiz şirketler var, bu şirketlerin talepleri var. Bu şirketler talep ediyor, tüm bakanlıklar bunu emir telakki ederek hayata geçirmeye çalışıyorlar. Süreç buna benzer, şöyle geliyor: Bir doğa tahsis ediyor bu şirketlere, bu doğa tahsisinden sonra yaşam alanları ortadan kalkan köylüler direnişe geçiyorlar, direnişe geçenlerin karşısına İçişleri Bakanlığının kolluk güçleri dikiliyor, burada insanlar bir yardım görürüz, buluruz derdiyle mahkemelere gidiyorlar, mahkemelerde yine sarayın tetikçisi hâline gelmiş hukukçular devreye giriyorlar ve en nihayetinde mesele Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına geliyor ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı da tüm bu -turnak içerisinde- süper projelere janjanlı makyajlar yaparak janjanlı kılıflar uydurmaya çalışıyor.

Şimdi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, aslına bakarsanız hem dünyada hem de Türkiye’de böylesine ekolojik yıkımın tartışıldığı günlerde bir kere kendisini bir bütün olarak bütün

bu bakanlıkların karşısında konumlandırması gerekiyor, onlara karşı belki bizden daha fazla mücadele etmesi gerekiyor ama tam tersine, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütün bu yıkım politikalarının meşrulaştırılması için çaba harcıyor. Bu, gerçekten trajik, çok trajik bir durum. Trajikliği şuradan kaynaklı: Burada birçok bakanlığın bütçesini tartışıyoruz fakat bütün bu bakanlık bütçelerinin, politikalarının, yaptığımız eleştirilerin telafisi bir biçimde mümkün olabilir. Yani sağlık politikalarını değiştirebiliriz, ekonomi politikalarını değiştirebiliriz, eğitim politikalarını değiştirebiliriz kısa ya da orta vadede fakat bu yaşanan ekolojik yıkımın düzeltilmesi neredeyse imkânsız. O yüzden, bugün yaptık yaptık, yapamazsak eğer gerçekten gelecek karartılmış olacak.

Şimdi, düşünün, nasıl bir Türkiye’deyiz? Yirmi yıllık AKP dönemi, tarihin en kapsamlı yıkımlarını yaşattı bize. Gerçeklerin, hakikatlerin ortaya koyulması lazım. Bakın, Türkiye yüz ölçümünün yarısından fazlası madenlere ayrılmış durumda, yani bunu düşünün, bunu kafanızda bir canlandırın; yarısından fazlası... Fakat Komisyonunda sorduğumuzda şunu söyledi bize Bakanlar, dediler ki: “Evet, biz bunu böyle yaptık ama bu, şu anlama gelmez: ‘Bütün bu maden sahalarında maden ruhsatı vereceğiz.’ anlamına gelmez.” Düşünün, böylesine komik, trajikomik bir açıklamayla karşı karşıya kalabildik.

Yine, denizler, Marmara Denizi’nde olduğu gibi, yok oluyor; göller, 70 civarında göl yok oldu, kurudu gitti; ormanlar zaten son derece büyük bir saldırı altında fakat yine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının yaptığı açıklama da ormanlar yok ediliyor fakat ormanların oranı nedense, nasıl oluyorsa artıyor, tıpkı TÜİK’in rakamları gibi. Fakat mantık şu: Dikilen fidanlar orman sayılıyor. Yani dikilen bir fidan ile ormanın bambaşka şeyler olduğunu maalesef ki maalesef biz burada anlatmak zorunda kalıyoruz ya da bilim insanları döne döne bunu anlatmak zorunda kalıyorlar. Derelerimiz işgal altında, HES’lerle işgal altında. Nedir? “Yenilenebilir enerji” adı altında HES’ler doğada, Karadeniz’de, Türkiye’de dereleri ortadan kaldıran bir politikaya dönüşmüş durumda.

Şimdi, bakın arkadaşlar, küresel iklim krizine karşı mücadele COP’ta tartışıldı, Türkiye’de tartışılıyor; Komisyonumuzun, Bakanlığımızın da temel dertlerinden bir tanesi ama aynı dönemde, bakın, nükleer santral projeleri var. Nükleer santral projeleri hâlâ, şu anda muazzam bir yatırım olarak sunulmaya çalışılıyor iktidar tarafından.

Sinop nükleer santraliyle ilgili yeni bir gelişme var, bunu anlatmak istiyorum. Bilirkişi raporu açıklanmış geçtiğimiz günlerde. Bilirkişi raporunda şu söyleniyor: “Kaza durumunda acil tahliye güç. Atıkların akıbeti belirsiz -yani nükleer atıkların nereye depolanacağı belirsiz- yer seçimi hatalı. ÇED raporu eksik -yani Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının burada marifeti var- izinsiz ağaç kesimi var -döne döne burada anlattık, yüz binlerce ağaç katledildi Sinop’ta- hafriyat tozu emisyonu eksik hesaplanmış. Kandilli Rasathanesi’nin deprensellik çalışmasının raporu yok, belirlemesi yok. Heyelan yer raporu yok.” Düşünün, bütün bunların olmadığı bir nükleer santralle karşı karşıyayız Sinop’ta.

Sinop’ta nükleere karşı direnen arkadaşlarımızı buradan selamlıyorum, nükleer karşıtı platformları buradan bir kez daha selamlıyorum.

Bir diğer örnek arkadaşlar, yine, bir gelişme daha: Muğla’da, yine, ormanlarını devletten koruyan İki köylü var. Buradan, yine, bir kez daha, başlarken, İki köy’de direnen köylüleri ve orada ekoloji mücadelesi yürüten tüm arkadaşlarımızı selamlıyoruz; muazzam bir direniş ortaya koydular, ne yapmak gerektiğini ortaya koydular. Orada da yeni bir gelişme var. Daha önceki aylarda verilen bilirkişi raporu incelemesi iptal edildi. Yani orada usulsüz bir bilirkişi incelemesi olmuştu, bu şimdi yenileniyor. Orada da yine, bir durdurma kararı var. Durdurma kararından sonra şirketin şu anda bir genişletme çalışması olmaması gerekiyor. Orada Yeniköy ve Kemerköy Termik Santralleri var. Şimdi, burada 780 dönüm orman yok edilmek üzere. Düşünün, Muğla, bu yaz en çok ormanın yandığı ilden bahsediyoruz, yüz

ölçümünün çoğunun maden sahasına dönüştürüldüğü bir alandan bahsediyoruz ve burada köylüler ormanlarını yine bakanlıklardan, bir bütün olarak bakanlıklardan koruyorlar, saldırıya uğruyorlar vesaire vesaire. Buradan bir kez daha ormanlarını koruyan köylülerimizin direnişini selamlıyoruz ve onların yanında olacağımızı buradan bir kez daha belirtiyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

Bakın, aynı zamanda, termik santraller meselesi, termik santraller, işte, fosil yakıtlar meselesi ısınmayla ilgili en temel meselelerden bir tanesi fakat biz bu konuda da yine ikiyüzlü ve tutarsız bir politika ortaya koyuyoruz. Dünyada en çok kömürlü termik santrali bulunan 10 ülkeden biri Türkiye. Termik santraller ve çevre kirliliği her yıl 28 bin ila 58 bin insanın erken ölümüne sebep oluyor. Sadece Çanakkale’de, Kaz Dağları’nda 400 bin ağaç katledildi ve düşünün, ağaçların katledildiği yerde biz küresel iklim krizine karşı mücadele ediyoruz. 780 dönüm, yine ormanların yok edilmesi, bunu çok temel olarak arkadaşlarımız da belirttiler.

Şimdi, termik santral meselesi, Türkiye’de 28 tane kömürlü termik santral var fakat 30’dan fazla da proje var; Çin’den sonra en fazla kömürlü termik santral planlaması yapan ülke yani Çin sadece ucuz emek açısından örnek alınmıyor, bu açıdan da pekâlâ örnek alınan bir ülke.

Peki, biz ne yapacağız? Bizim yapacağımız şunlar değerli arkadaşlar, değerli halkımız: Biz bunun bir sistem sorunu olduğunu düşünüyoruz. Ranta dayalı, kâra dayalı, sermayeye dayalı bir yönetim anlayışının karşısında, demokratik, halkçı, ekolojist, kadın özgürlükçü bir halk iktidarını hedefliyoruz, bir siyaseti hedefliyoruz. Demokratik ve halkçı diyoruz çünkü halkın ve tüm tarafların demokratik dâhiliyeti olmadığına, işte, bu mesele gelir, 5’li çete gibi şirketlerin insafına kalır. Bir diğeri de halkçı olacak, doğadan yana olacak yani halka ve doğaya rağmen hiçbir kalkınma stratejisini kabul etmiyoruz, reddediyoruz; bu, artık tüm dünyada böyle olmak zorunda. Şirketlerin kârını değil, halkın ve doğal yaşamın çıkarını esas alan bir stratejiyi, bir siyaseti hedef alacağız.

Enerji konusunda, kesinlikle kamulaştıracacağız. Her şeye rağmen enerji yatırımını reddediyoruz; doğayı katleden, insanı zehirleyen bir enerji yatırım politikasını reddediyoruz; iklim krizini derinleştiren tüm bu projeleri reddediyoruz, bunları iptal edeceğiz, bunları reddediyoruz, kaldıracacağız ortalıktan.

İnsanların büyük kentlere göçü yani bu mesele en kritik meselelerden bir tanesi. Siz insanların doğduğu yerde karnını doyurmasını engellerseniz; tarımı, hayvancılığı bitirirseniz insanları göçe zorlarsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MURAT ÇEPNİ (Devamla) – Göçe zorladığımız koşullarda da Kanal İstanbul gibi 1 milyona yakın insanın yeniden orada yerleşeceği kentler kurarsınız. Bu anlamda biz, demokratik anlamda, demokratik halk iktidarı koşullarında halklarımızın kendi yaşadıkları yerlerde yaşamlarını idame ettirecekleri koşulları sağlayacağız.

Yine, termik santral ve nükleer santral projelerini iptal edeceğiz; bunları bir suç olarak görüyoruz.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: Tüm bu yıkım projelerine imza koyanlar, onay verenler bilsinler ki suç işliyorlar ve bu suç, öyle basit suçlar değil, insanlığa karşı işlenmiş suçlardır. O yüzden buradan bir kez daha uyarıyoruz. Bu suça hiç kimse ortak olmasın. Halkımıza da çağrımız şudur: Bu düzeni biz değiştireceğiz, demokratik halkçı bir iktidarı biz mutlaka kuracağız. Bizim tüm sorunlara çözümümüz var; yeter ki yan yana gelelim, yeter ki birleşelim ve mutlaka kazanacağımıza olan inancımızı her zaman koruyalım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kemal Peköz, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Başkan, vekiller, Sayın Bakanlar; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Yine, kumpas davalarıyla çeşitli nedenlerle, çeşitli şekillerde cezaevlerinde rehin tutulan arkadaşlarımızı ve ekranları başında bizleri izleyen ve sosyal medyalarında bizleri izleyen halkımızı saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, buraya gelirken bütçeyle ilgili konuşup onlarla ilgili eleştirilerimi gündeme getirmek istiyordum ama bugüne kadar hem komisyonlarda hem komisyonlardan önce şehirlerde değişik yerlerde yaptığımız toplantılarda halkımızla bir araya geldiğimizde bütçeye ve geçim standartlarına yaklaşımınızı çokça dile getirdiğimiz için ve bunların sizin üzerinizde hiçbir etki yapmadığını, dolayısıyla, sadece ve sadece bütçeyle ilgili görüşürken de demokrasiyi bir sayıya indirmediğinizi ve sayı çoğunluğunuzla bunları istediğiniz şekilde geçirdiğinizi, bir değişiklik yapmadığınızı görünce başka şeyler anlatmak daha çok doğru olur diye düşündüm. Zamanım kalırsa da depremle ve dönüşümle ilgili birkaç şey ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, sabah buraya gelmeden önce gazetelere bir bakmak istedim ve kendisine “gazete” diyen, aslında gazete dışında her şeye benzeyen, beş paralık bir değeri de olmayan bir evrakimetrüke şöyle bir yazı yazmıştı -biraz önce arkadaşımız da dile getirdi- diyor ki: “Cezaevlerinde beslenen bir terörist daha öldü.” ve daha sonra altına da yazmış: “DBP’de daha önce görev yapmış olan birisi odasında, hücrelerinde ölü bulundu.” Kimdi bu arkadaş? Garibe Gezer; 28 yaşında, cezaevinden cezaevine nakledilirken tacize ve tecavüze uğramış, intihara kalkışmış, daha sonra “Tek başına bir hücreye konulduğu için ve arkadaşlarının yanına gitmek istediği hâlde gönderilmediği için odasında ölü bulundu.” denilen ve intihar ettiği söylenen kişi. İnsan tek başına bir hücrede nasıl intihar eder, orada ne gibi intihar malzemesi var? O ayrı bir konu ama bunun üzerine böyle bir yazı yazılıyor.

Bunu okuyunca, bunu görünce aklıma Dalai Lama geldi. Dalai Lama; 3,5 yaşında kendisi üzerinde beliren kerametler nedeniyle Tibetliler tarafından dinî lider kabul edilmiş bir kişi; şu anda yaşıyor, yaşı bir hayli ileri olmasına rağmen yaşamaya devam ediyor. Onun çok sevdiğim bir sözü var, öncelikle onu söylemek istiyorum. Dalai Lama “Karşınızdaki düşmanınız ya da rakibiniz, kim olursa olsun hiç kimseye karşı yüreğinizde kine ve nefrete yer vermeyin çünkü kin ve nefret önce sizi tüketir çünkü hiçbir düşmanınız size yirmi dört saatini ayırmaz ama yüreğiniz yirmi dört saat sizinle beraberdir, dolayısıyla da yüreğinize koyduğunuz kin ve nefret önce sizi, sonra bağlı olduğunuz toplumu, sonra da dünyayı tüketime götürür.” diyor. Doğrusu böyle bir kin ve nefreti anlamak mümkün değil, bu kadar kin, bu kadar nefret niye? Üstelik bir insan öldükten sonra, ne olursa olsun, suçu olsun ya da olmasın “Ölüm hükmü kaldırır.” derler. Buna rağmen bu yazılabiliyor ama kimse dönüp buna herhangi bir şey yapmıyor; RTÜK de dâhil olmak üzere. Basın İlan Kurumu da ilan vermeye devam ediyor ve bunu besliyor.

Yine, yaşamdan alınmış başka bir şey, Kürtçeyle ilgili. Arkadaşlarımız iki kelime Kürtçe konuştukları hemen çıldırmaya başlıyorsunuz ve bağırıyorsunuz. Geçen gün bir arkadaşımız burada Arapça konuştu, hiçbirinin tepki göstermediniz. Bu, neyin ne olduğunu çok bariz bir şekilde gösteriyor. Elbette ona da gösterilmemeli ama ona gösterilmeyen Kürtçeye hemen, anında gösterilebiliyor.

Seneler önce yayıncılık yaptığım dönemde bir doktor arkadaş bir kitabımı yayınlamak üzere yayınevime gelmişti. Yaşıyorsa -ki yaşadığını tahmin ediyorum- biz yaşlardaydı, Doktor Hikmet Bukan, Konyalı bu arkadaş. Konuşma sırasında Kürt olduğumu öğrenince “Ben de Kürtçe biliyorum.” dedi. “Sen Konyalısın, Kürtçeyi nereden biliyorsun?” dedim, tabii Cihanbeyli’yi filan da o zaman bilmiyordum doğrusu, hesaba katmamıştım. “Ya, Kemal Bey, ben Cihanbeyli’de çalışıyorum.” “E, ne olur Cihanbeyli’de çalışıyorsunuz?” dedim, “E, oraya hastalar geliyor, içinde de çok sayıda Kürt var,

büyük bir çoğunluğu Kürt. Ben onların dilini anlamazsam onlara nasıl hizmet ederim?" dedi. Biraz önce burada İmam arkadaşımız, Habip arkadaşımız Kürtçeyle ilgili, sağlık hizmetiyle ilgili iki kelime kullandıkları zaman hemen birileri ayağa kalkıp tepki göstermeye kalktı. Oysaki olması gereken buydu ve olması gereken bu insanları anlamaktı, dolayısıyla da hizmeti onların dilinde vermektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

KEMAL PEKÖZ (Devamla) - Size bir eleştiriye giremedim, giremeyeceğim galiba. Zaten dediğim gibi daha önceleri bunları yaptık ve yapmaya da devam edeceğiz.

Bir şey daha anlatayım, sizin durumunuzu biraz anlatıyor. Köyün birinde bir gün insanlar toplanmış bir şeye bakıyorlar. Birisi geçerken "Ne oluyor?" demiş. "Birisini minareye çıktı, intihar etmek istiyor." demişler. İşte, kimi "İn." diyor, kimi "Atla" diyor, kimi "Atlayamazsın." diyor falan konuşuyorlar. "Ya, kolay bu iş, ben onu indiririm oradan, kolay." diyor. "Nasıl indireceksin?" "Bana bir ip getirin, uzun bir ip olsun." diyor. Getiriyorlar ipi, kement gibi bağlıyor, fırlatıyor, adama "Tut bunu." diyor, adam tutuyor, "Dola bunu beline." diyor, doluyor, çekiyor, adam yamyassı yerde ölüyor. Herkes toplanıyor başına "Ya, kardeşim adamı öldürdün." diyorlar. "Ya, ben bir iş yaptım ama bir terslik var bu işte. Ben iple bir insanı kurtarmıştım ama kuyudan mı çıkardım, minareden mi indirdim onu hatırlamıyorum." diyor. (HDP sıralarından alkışlar) Siz de şu anda o durumdasınız, gemi azıya almışsınız dört nala gidiyorsunuz, Allah sonunuzu hayır eylesin demekten başka yapacak bir şey yok.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ayşe Acar Başaran, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen değerli halkımız; cezaevlerinde rehin tutulan başta Eş Genel Başkanlarımız Figen Yüksekdağ, Sebahat Tuncel, Gültan Kışanak, Selahattin Demirtaş olmak üzere bütün arkadaşlarımızı buradan saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Ben de partimiz adına Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı üzerinde söz aldım. Tabii ki bu yıl da her yıl olduğu gibi bu bütçenin içerisinde kadının ismi yok. Şaşırık mı? Hayır, şaşırmadık çünkü AKP iktidarı on dokuz yıllık iktidarı boyunca çok sinsi bir biçimde, aslında sanki toplum hiç anlamıyormuş gibi bir yöntemle, kendi 2023 hedeflerini ortaya koyarken kadınlara da bir yaşam biçimi, bir form belirledi ve kadınları bu formun, bu yaşam biçiminin içerisine sıkıştırmak için elinden gelen bütün adımları, elindeki bütün mekanizmaları işleterek gerçekleştirdi. Tabii, bunu yargıyla, yürütmeye, yasamayla, medyayla, Diyanetle ve dediğim gibi neredeyse elindeki bütün aygıtları, bütün mekanizmaları işleterek gerçekleştirmeye çalıştı ve bir taraftan da bu mekanizmaları işletirken iktidar, erkeklerle, toplum içerisindeki erkeklerle hem fikrî hem eylemsel bir ittifak gerçekleştirdi. Bu ittifakla kendi söylemlerini, eylemlerini organize ederken erkekleri de toplum içerisinde kadınlara karşı kışkırttı, kadınlara karşı şiddetin en yüksek olduğu dönemlerden birini yaşamamıza vesile oldu. Şimdi, "Bunu nasıl yaptı?" diye sorarsanız birkaç tane sadece örnek vermek istiyorum. Tabii ki bunları çoğaltabiliriz. AKP Genel Başkanı -şu anda da Cumhurbaşkanı- Kadın ve Adalet Zirvesi'nde konuşmuş. Bakın, Kadın ve Adalet Zirvesi. Bu zirvede kadınların ve erkeklerin fitraten eşit olmayacağını ifade etmiş. Yine Başbakanlık döneminde Erdoğan "O kadın mıdır, kız mıdır..." gibi bir söylemde bulunmuş. Yine Maliye Bakanı da -hatırlarsınız Mehmet Şimşek, bu ülkede çokça Maliye Bakanı değiştiği için belki hatırlamada değildir ama- "İşsizlik oranı niye artıyor biliyor musunuz? Çünkü kriz dönemlerinde daha çok iş aranıyor. Özellikle kadınlar arasında kriz döneminde iş gücüne katılım oranı artıyor." diyor. Yani kadınların istihdama katılımını işsizliği artıran bir veri olarak sunuyor. Yine, Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'nun söylemi. Kadın "İş istiyoruz Sayın Bakanım." diye kendisine seslendiğinde "Evdeki işler size yetmiyor mu?" gibi söylemler kullanmıştı. Şimdi, iktidar bu söylemleri en yüksek perdeden söylerken...

Yine, bir dönem hatırlarsınız bütün televizyon programlarında evlilik programları vardı, işte insanları evlendiriyorlardı çünkü buna özendirme ihtiyacı vardı. Şimdi ne yapıyorlar? Kadınlara yemek yaptırıyorlar. Şimdi ne yapıyorlar? Yine, şiddetin pornografisini televizyon programlarında izliyoruz çünkü şiddeti meşrulaştıran, normalleştiren, magazinselleştiren bir medya çemberinin içerisindeyiz. İktidar, medya bunu yürütürken yargı nasıl bir politika izliyor? Yargı da kadınlarla ilgili her türlü dosyalarda erkekleri aklamak için elinden gelen her gayreti gösteriyor. Kravat indirimi uyguluyor, takım elbise giyince erkeklerle indirim uyguluyor, yetmiyor, işte duruşma salonlarında iyi gördükleri için indirimler uyguluyor. Tahrik indirimleri uyguluyor çünkü kadın, işte, gece bir vakitte çıkmış, yüksek sesle konuşmuş, yüksek sesle gülmüş. Hatırlarsınız, gülmeyi bile iffetsizlik olarak kabul eden bu iktidarın üyeleri vardı.

Şimdi, yargı da kadınlara yönelik her türlü suçta cezasızlık politikalarını sistematik bir biçimde uyguluyor. Bu, bilmeyerek, istenmeyerek uygulanan bir yöntem değil. Bunun en yakın örneğini ne zaman gördük? Erkekti ama bir de üstüne, bir baskı daha vardı, üniformalıydı. Bu ülkede erkekseniz, hele hele üniformalı bir erkekseniz her türlü suçu işleme özgürlüğünüz vardır. Musa Orhan bir genç kadına tecavüz etti, kadını günlerce hürriyetinden yoksun bıraktı. Kadın, en son başvurularından sonuç alamayınca -İpek Er- bir mektupla yaşamına son verdi. Musa Orhan ne kadar ceza aldı biliyor musunuz? On yıl. On iki yıldan da indirildi iyi hâlden -çok iyi hâlli idi ya- ve hâlâ elini kolunu sallayarak serbest bir biçimde kadınlara tehlike oluşturmaya devam ediyor. Ama bir tane de kadınlar açısından size örnek vereyim ki hani bu iktidarın yarattığı erkek yargının pratiklerini görmemiz için. Ayşe Gökkan, Nusaybin Belediye Başkanlığı da dâhil olmak üzere bütün ömrünü kadın mücadelesi için harcayan bir arkadaşımız, erkek egemen sistemin kadınları nefessiz bıraktığını söyleyen bir kadın arkadaşımız, bunun için bütün yaşamını mücadeleye vermiş bir arkadaşımız. Defalarca ifadeye çağırılmış, defalarca yürüttüğü kadın mücadelesi nedeniyle yargılanmak istenmiş. En son sadece kadın faaliyetleri yürüttüğü, TJA yani "..."(x) aktivisti olduğu için, bir Kürt kadını olduğu için, kadın mücadelesi yürüttüğü için otuz yıl cezaya çarptırıldı. İşte, erkek yargının pratiği. Bir taraftan tecavüzcü, bir kadını ölüme sürükleyen bir uzman çavuşa verdiği on yıl, bir taraftan da kendi kimliğini, kendi cinsini savunduğu için otuz yıllıca cezalandırılan Ayşe Gökkan. İşte, 2'si arasında ortaya çıkan farkı hep beraber görüyoruz ve deneyimliyoruz.

Şimdi, iktidar, dediğim gibi, bütün bu aygıtları işletirken bir taraftan da ne yapıyor? Bütün kadınların kazanımlarını gasbetmek için her türlü uygulamaları da adımları da atmaktan geri durmuyor. Bakın, bu ülkede nafaka hakkı tartışmaya açıldı. Başaramadılar ama hâlâ nafaka hakkını, kadınların nafaka hakkını gasbetmek için ellerinden gelen her türlü çabayı gösteriyorlar. Bu kürsülere, bu Meclis zeminine defalarca çocuk yaştaki kız çocuklarının istismarını meşrulaştırmak için küçük yaşta evlilik adı altında kanunlar getirilmeye çalışıldı. Yine, İnfaz Kanunu'yla, bu Mecliste biz defalarca itiraz etmemize rağmen kadın ve çocuklara karşı suç işleyenler serbest bırakıldı ama mücadele eden kadınlar yine cezaevlerinde dört duvar arasında rehin tutulmaya devam edildi. En son ne yapıldı, biliyor musunuz? Bu Mecliste bir taraftan işte gerçekten kadına yönelik şiddetle mücadele ediliyormuş gibi bir algı yaratılıp şiddete karşı komisyon kurulurken bir taraftan da İstanbul Sözleşmesi'nden bir gece yarısı tek adamın imzasıyla geri çekildiğimiz ilan edildi. Peki, bu arada Aile Bakanı ne yaptı dersiniz? Sustu. Tarihe tek kadın Bakan olarak... Yani bu Hükümetin tek kadın Bakanı, o da aileden sorumlu, o da yine aileyle görevlendirilmiş kadın Bakan, İstanbul Sözleşmesi'nden geri çekildiğini ilan ettiğinde Cumhurbaşkanı, tek kelime etmedi ama ne yaptı biliyor musunuz? İstanbul Sözleşmesi'nden geri çekildikten sonra kadına yönelik şiddetin azaldığı üzerinden veriler paylaştı, bunu meşrulaştırmaya çalıştı. Bununla da tarihe böyle bir Bakan olarak da geçmiş oldu.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Yine, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı ne yaptı? Bir pandemi süreci yaşadık. Biz defalarca söyledik, kriz ve savaş süreçleri en fazla kadına yönelik şiddetin arttığı süreçlerdir dedik ve çağrı yaptık, acil eylem planı yapın dedik. Yine, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı ne yaptı? “Şu anki şiddet verileri tolere edilebilir seviyede.” dedi. Ama biz buradan kendisine bir kez daha söylüyoruz: Kendisi için tolere edilebilir seviyede olabilir ama biz kadınlar şiddeti artık tolere etmiyoruz. Bu ülkede değil şu anda açıklanan rakamlardaki kadar yüksek rakamda şiddet ve cinayeti, tek bir kadının yaşamını yitirmesini, tek bir kadının artık bu ülkede şiddete uğramasını kabul etmiyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

Bakın “Tolere edilebilir.” dediği verileri açıklamak istiyorum Bakana: İlk on bir ayda 411 kadın, erkek şiddeti sonucunda katledilmiş. Bugün bile kadın katliamı haberi aldık, yine bir kadın. Bir iki gün önce Garibe Gezer cezaevinde şüpheli bir biçimde yaşamını yitirdi. Tabii ki bu aldığımız veriler kadınların büyük emek ve çabasıyla elde ettikleri veriler çünkü uzun bir süredir zaten Bakanlık sağlıklı bir veri kamuoyuyla paylaşmıyor. Çünkü kendilerine göre kadına yönelik her türlü şiddet kadına yönelik şiddet sayılmıyormuş, onun için bu verileri de zaten sağlıklı bir biçimde de kamuoyuyla paylaşmıyor. Şimdi, bu kadar ağır bir tablo karşımızdayken bizden tolere edilmesini bekliyor, tolere etmiyoruz. Sadece şiddetle mi yüz yüze kalıyor kadınlar bu iktidarın yürüttüğü politikalar nedeniyle? Hayır, işsizlikle de yani hem bedenimiz hem de emeğimiz sömürülüyor bu ülkede. Bu süreçte biz HDP Kadın Meclisi olarak kampanya yürüttük “Kadın yoksulluğuna hayır, kadınlar için adalet.” diye. Onlarca şehir gezdik, binlerce kilometre yol gittik, yüzlerce kadınla bir araya geldik ve gördük ki kadınların tümü güvencesiz ve ucuz iş gücünde çalışıyorlar. Kadınların hiçbirinin kendi sağlık güvencesi neredeyse yok, olanların rakamı da çok az sayıda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) - Bu kadınlar sürekli aile bireylerine bağımlı oldukları için de şiddet ortamlarından uzaklaşma konusunda büyük zorlanma yaşıyorlar.

Yine, sadece engelli, mülteci kadınlardan da söz ederek bitirmek istiyorum. Bu ülkede bir de engelli kadınlar var; sizin tamamen sağlamcı ideolojiniz nedeniyle toplumdaki yüzde 100 soyutladığımız, izole ettiğiniz engelli kadınlar var. Aylık bakımlarla evde kalma koşulu getirdiğiniz ve toplumun hiçbir alanına ve toplumsal alana karışmasına izin vermediğiniz kadınlar, engelli kadınlar bu toplumun bir parçası ve bu toplumdaki izole edilmek istemiyorlar.

Mülteci kadınların yaşadıklarını arkadaşlarımız zaten ifade etti ama şunu bir kez daha ifade etmek istiyoruz: İktidar, kadınlara bir savaş açmış durumda, kendini, rejimini kurumsallaştırmak için ama dün de gördünüz, kadınlar bu saldırılarının karşısında geri adım atmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) – Kadınlar sizin bu tekçi sisteminizin karşısında çoğulcu, kadın özgürlükçü bir sistemi kuracak.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Filiz Kerestecioğlu, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa İstatistik Ofisi (EUROSTAT) verilerine göre, Türkiye, çalışanlar için dünyanın en kötü 10 ülkesi arasında, SGK verilerine göre ise hem çalışanların yüzde 42’si asgari ücret alıyor hem de bu ücret Avrupa’daki en düşük asgari ücret. Yurttaşlar düşük ücrete, güvencesiz çalışma koşullarına rağmen işleri varsa kendilerini şanslı sayıyor çünkü nüfusun yüzde 20’si işsiz; kadınlarda ise bu oran yüzde 30 yani her 3 kadından 1’isi işsiz. Çalışma yaşamında bu, özet bir tablo.

Bu arada, Bakanlık istihdam politikası oluştururken İŞKUR'un işsizlik verilerini mi kullanıyor yoksa TÜİK'in verilerini mi kullanıyor, merak ediyoruz çünkü ikisi birbirine zıt, tezat bilgiler paylaşıyor. Örneğin, 2021 Eylül ayında İŞKUR kayıtlı işsiz sayısının 219 bin kişi arttığını söylüyor, TÜİK'e göre ise 160 bin kişi azalmış. Buradan TÜİK'in niye kimselere randevu vermediği de anlaşılıyor aslında. (HDP sıralarından alkışlar) Ama gerçek işsiz sayısını belirlemek için bir de TÜGVA'ya bakmak lazım çünkü asıl orası biliyorsunuz özel istihdam bürosu olarak çalışıyor.

En çok çocuk işçi çalıştıran ülkelerden biriyiz, 2 milyondan fazla çocuk çalışmak zorunda bırakılıyor. İŞİG Meclisi, İş Güvenliği Meclisi, son yaptığı açıklamaya göre, son sekiz yılda 500'den fazla çocuğun iş cinayetlerinde hayatını kaybettiğini raporladı. Çocuk, işçi ve ölüm; bunlar asla yan yana gelmemesi gereken sözcükler.

2021'in ilk on ayında en az 1.853 işçi çalışma koşulları güvenli olmadığı için hayatını kaybetti. Her gün iş kazası denilen olaylarda ölen işçilerin haberlerini okuyoruz ama "iş kazası" diyerek geçiştirilen bu cinayetlerin önü niçin alınamıyor diye sormayacağım çünkü kapitalizm öldürür, biliyorum. AKP'li kapitalizm ise katbektat öldürüyor maalesef. (HDP sıralarından alkışlar)

Peki, yurttaşlar bu güvencesiz koşullarda çalışmaya mecbur kalırken aldıkları ücretlerle geçinebiliyorlar mı? Tabii ki ona da hayır. Bu ülkede 7 milyon işçi açlık sınırının altında ücret alıyor. Tabii, bu 7 milyon verisi, açlık sınırını hesaplayabildiğimiz günlere ait. Son aylarda bu hesabı yapmak da imkânsızlaştı. Temel ihtiyaç ürünlerinin her gün fiyatları artıyor. Çiğ süte tek seferde yüzde 47 zam gelebilir mi? Geldi ama. Gıda krizi de hızla geliyor. Evet, marketlerde şeker, yağ, un satışı kısıtlanıyor.

Biraz da yarattığımız bu krize çözüm diye önerdiğiniz Çin tipi ekonomik modele bakalım. Çin, emeğin ucuzlatıldığı büyüme modelini 1980'lerde kullandı ve büyük bir emek sömürüsü yaptı. Bu öyle güzel bir model olarak aktarılmasın ama bir yandan da ciddi bir planlaması ve sanayi teknoloji politikası vardı. Şimdi, sizin bu kötü modelden bile örnek aldığımız kısım sadece emeği ucuzlatmak. Halka diyorsunuz ki: "Kısa vadede ücretler ciddi şekilde bastırılacak. Gelir dağılımı daha da bozulacak ama eğer böylesine bir kurtuluş savaşında isyan ederseniz daha büyük bir baskı rejimi olacak ve yoksullaşmaktan başka bir seçeneğiniz yok."

Şimdi, baskı rejiminin sinyali, 25 Kasım 2021'de Millî Güvenlik Kurulu bildirisinde de verildi. Erdoğan, tehditlere karşı gerekli güce sahip olduklarını MGK'ye iletti ve dedi ki: "Ekonomi politikalarını hayata geçirme sürecinde karşılaşılabilecek tehditler ve sınamalar değerlendirilmiştir." Şimdi, bu ne demektir? Aslında biz buradan şunu anlıyoruz: Hem Çin modeli bu model hem de çok tanıdık bir başka model; 12 Eylül darbe modeli. Aynen 12 Eylül'de de böyle olmuştu. Aynı 12 Eylül darbe rejimi gibi yine önceden tehdit etmeler, işçi sendikalarını devre dışı bırakmalar, enflasyon ve devalüasyonun aşağıya ettiği reel ücretler ve basına "İntihar haberlerini yazmayın." diye geçilen baskılar. Yoksul daha yoksul, zengin daha zengin anlayacağımız.

Ve "Barınamıyoruz." diyen öğrenciler yarın Ankara'ya geliyorlar. Evet, "Barınamıyoruz." diyorlar, "Bizimle yürüyün." diyorlar ve yarın Ankara'ya geliyorlar. Sayın bakanlar, sayın iktidar; aslında buna neden olduğunuz için bunu söylemek tabii, belki komik oluyor ama gerçekten onları engellemek yerine, onların sorunlarını çözün; yapmanız gereken bu, sorumluluk almalsınız.

Değerli arkadaşlar, birçok konuşmamızda da değindiğimiz gibi en çok işsiz kalan, kayıt dışı çalışanlar kadınlar ve iş yerinde taciz ve mobbinge uğrayanlar da kadınlar. Ama bunların çözümü olduğunu da biliyoruz. İş yerlerinde kadın kotası gerekli, çocuk-yaşlı bakımı kamusal hizmet olarak sunulmalı, 50'den fazla çalışmanı olan iş yerlerine kreş açma zorunluluğu getirilmeli, iş yerinde tacizi ve şiddeti önlemek için hazırlanan 190 sayılı ILO Sözleşmesi imzalanmalı ama daha çok söyleyecek önerimiz var fakat "Kadınlar iş aradığı için işsizlik oranı yükseliyor." diyen zihniyetin bu sorunları çözmeye de gönüllü olmadığı ortada.

O yüzden, söylemek isterim ki günlerdir Mecliste bir söz dolaşüyor ya “Geliyor gelmekte olan.” diye, işte o, sizden başkası değil sevgili halkımız yani örgütlü mücadele ve dayanışma. “Geliyor gelmekte olan.” sizsiniz, yoksa partiler, şunlar bunlar değil aslında. (HDP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bütçenin Komisyon görüşmelerinde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanını beşinci yargı paketindeki çocuk teslimiyle ilgili uyarıydık, aynı şekilde Adalet Bakanını da uyarıydık bu konuda. Size 2 Aralık tarihli bir Anayasa Mahkemesi kararından söz etmek istiyorum. Çocuk teslimi sırasında boşandığı erkek tarafından öldürülen bir kadın hakkında açılan davada AYM, önemli bir karar verdi. Bu kadın, 2013’te boşandığı erkek tarafından tehdit edildiği için şikâyetinde bulunmuş, tedbir kararı aldırılmıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Tedbir kararı bittiği gün çocuk teslimi sırasında öldürüldü. İşte, biz de bunu söylüyorduk. AYM de burada kamu görevlilerinin, yaşam hakkını koruma ve etkili soruşturma yükümlülüğünü ihlal ettiğine karar verdi. Bu yaptığımız, icrayı ve çocuk polisini oradan kaldırmak daha çok kadın cinayetine ve daha çok çocuğun istismarına neden olacak.

Ayrıca dün Erzurum Palandöken’de Diyanete bağlı bir Kur’an kursunda 7 çocuğu istismara maruz bırakan fail, kaçmak isterken gözaltına alındı. Yeni Ensar vakalarını, facialarını önlemenin de sizin sorumluluğunuzda olduğunu hatırlatmak isterim.

Dün 2 kadın öldü, biri cezaevinde, Garibe Gezer; diğeri KHK’li ihraç Fatma Demirel. Üzüntülerimi ifade etmek istiyorum buradan ve bunlar da ne intihar diyorum ne de aslında başka bir şey; gerçekten, cinayete teşvik aslında.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Dirayet Dilan Taşdemir, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ederim Başkan.

Ben de hem televizyonlarda bizi izleyen halklarımızı hem de cezaevinde rehin tutulan tüm arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Mesleki Yeterlilik Kurumu, çalışma alanlarını ve iş bulabilme şartlarını göz önünde bulundurmadan sadece AB’den fon alabilmek için sertifika veren bir kuruma dönüştü. Dolayısıyla, sadece açığa çıkardığı sonuç da sertifikalı işsizler.

Değerli arkadaşlar, TÜRK-İŞ verilerine göre 4 kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için gerekli aylık gıda tutarı yaklaşık 3 bin TL. Buna konut, kira, elektrik, su, yakıt, ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar dâhil edildiğinde toplam tutar 10 bine yaklaşıyor ama yaklaşık 13 milyon kişi, asgari ücretle geçinmek zorunda. Bu 13 milyon, sadece kayıtlı kişi sayısı ama diğer taraftan baktığımızda neredeyse ülke nüfusunun yarısı, asgari ücret veya asgari ücretin altında bir ücretle geçinmek zorunda bırakılıyor.

Peki, bu insanlar bu ücretlerle nasıl geçiniyor, hiç merak ediyor musunuz? Hani siz merak etmeseniz de biz yine de anlatmaya çalışalım. İnsanlar geçinebilmek için tek öğün besleniyor. Yine, evini ısıtamıyor, meyve, sebze, et zaten lüks tüketim maddesi hâline geldi, çocuklarına süt alamıyorlar; derin bir yoksulluk ve açlıkla karşı karşıyalar. İşte, tam da bunun için biz, asgari ücretin 6 bin TL olması gerektiğini ısrarla vurguluyoruz ve bu asgari ücretin de vergiden muaf tutulması gerektiğini öneriyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

Yine, değerli arkadaşlar, emekli maaşları artık maaş olmaktan çıktı, emekliler 1.500 TL maaş alıyor. Sayın Bakana sormak istiyorum: Gerçekten 1.500 TL'yle emekliler nasıl geçinsin? Gerçekten emekliler geçinmiyor, onun için, onurlu bir yaşam için emeklilerin ücretinin 5 bin TL olması gerektiğini HDP olarak öneriyoruz.

Yine, bakın, basına da yansdı değerli arkadaşlar, bir emekli vatandaşımız geçinemediği için bir fabrikaya gidiyor iş aramak için, iş bulamıyor. Fabrikanın önünde bulunan ekmeği almak istiyor ama utandığı için "Ekmeği tavuklar için almak istiyorum." diyor ama o ekmeği aslında eve götürüp eşyle yemek için istiyor ve bunu da gözyaşları içerisinde anlatmaya çalışıyor. Buradan bir kez daha söyleyelim, utanması gereken, emekliler değil; utanması gereken, o vatandaşımız değil. Utanması gerekenler kimlerdir biliyor musunuz? Utanması gerekenler; üç maaş alanlardır, şatafat içinde yaşayanlardır, bu ülkenin kaynaklarını yandaşlarına pul edenlerdir ve milyon dolarlık araçlara binenlerdir ama maalesef gelin görün ki utanma nerede kaldı? (HDP sıralarından alkışlar) Bırakın utanmayı, yarattıkları krizi şimdi de ayetlerle açıklamaya çalışıyorlar. Neymiş? Faizi Nâs'la, yoksulluğu da Bakara'yla açıklıyorsunuz yani kendiniz lüks içinde yaşıyorsunuz ama dönüp halka da diyorsunuz ki: "Şükredin." Gerçekten bunun karşısında insan pes diyor, başka da bir şey diyemiyor.

Yine, değerli arkadaşlar, AKP, her yıl emekçilerin aleyhine yasalar çıkaran, güvencesiz çalışma koşullarını oluşturan, iş cinayetleriyle ünlenen, hak ve özgürlük mücadelesine karşı baskıyı süreklileştiren emek düşmanı bir iktidardır.

Bakın, bu iktidarın on dokuz yıllık döneminde emekçilerin başına ne gelmiş? Soma, Davutpaşa, Ostim, Torunlar, Isparta, Düzce, Ermenek, Esenyurt, Erzurum, Samsun, Güllük, Elbistan, Şırnak, Dursunbey, Hendek, üçüncü havalimanı, Tuzla Tersaneleri, kot kumlama gibi birçok iş katliamı bu dönemde meydana geldi. Türkiye'de her yıl yaklaşık 120 bin ile 360 bin arasında işçi, meslek hastalığına yakalandı. İş cinayetleri sonrası adaletsizlik, cezasızlık bir kural hâline geldi; bu cezalar çoğu zaman para cezasına çevrilmiş ve yirmi dört ayla taksitlendirilmiştir. Devlet kendi yasalarına dahi uymamış, çalışan çocukları korumamıştır. Mevsimlik tarım işçilerinin üçte 1'i 14 yaş ve altında olmak üzere her yıl 60-70 çocuk çalışırken hayatını kaybetmiştir; her yıl 120 ile 150 civarında kadın çalışırken yaşamını yitirmiştir. Nüfusun yaklaşık yüzde 10'una yaklaşan göçmenler; sigortasız, ucuz, dışlayıcı yani tamamen korunmasız koşullarda çalışmıştır. Son dönemde her yıl 100 civarında göçmen işçi, hayatını kaybetmiştir. Yine, Türkiye, iş cinayetleri sıralamasında dünyada 3'üncü sırada. AKP'nin iktidara geldiği Kasım 2002'den beri de yaklaşık 28.380 işçi hayatını kaybetti; sanki insanlar çalışmamış, savaşmış.

Tabii ki bu tablonun bir de kadınlar açısından daha vahim bir durumu söz konusu. Yoksulun da yoksulu denilebilecek bir kitle var, o da kadınlardan oluşuyor. Ülkemizde kadınlar derin bir yoksulluk hâlini yaşıyor. Cinsiyetlerinden kaynaklı ayrıca emekleri sömürülüyor, görünmez kılınıyor ve değersizleştiriliyorlar.

Bakın, araştırmalar bu konuda bize daha net veriler veriyor. Yani, bir yıldan uzun süre işsiz kalma oranının erkeklerde yüzde 20 iken kadınlarda yüzde 33 olduğunu göstermektedir. Yine, DİSK-AR'ın Ekim 2021'de yayımladığı rapora göre, cinsiyete göre işsizlik oranlarında kadın işsizliği, tüm işsizlik türlerinde en yüksek kategori olarak görülmektedir.

PERO DUNDAR (Mardin) – Acaba Bakanlar bizi dinlese nasıl olur?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Kart verme günleri mi bugün, hayırdır, iş takibi günü mü?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ben dinliyorum, merak etmeyin.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sanki iş takip günü bugün.

PERO DUNDAR (Mardin) – Ziyaretlerini sonra da yapabilirler.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) – “İşgücü Piyasasında Kadınların Yeri ve Politik Önerileri” başlıklı rapora göre: Türkiye, kadın istihdam oranıyla dünyada son sıralarda yer almaktadır. Yine, aynı rapora göre kadınların yüzde 50’sinden fazlası hizmet sektöründe, yüzde 25’i tarım sektöründe ve yine, yüzde 15’ine yakını da sanayi sektöründe çalışıyor. Tarımdaki kadınların yüzde 75’i ise ücretsiz aile işçisi olarak istihdam ediliyor. Kadınlar eşit işe eşit ücret almadıkları gibi, kadın işçilerin dörtte 1’i ise asgari ücretin altında ücret alıyor.

Yani, bu rakamları umursamıyorsunuz biliyoruz çünkü size göre zaten kadınların bir tane işi var, ev içi işleri kadınların asli görevidir, zaten kadınlar bu işleri de severek yapıyorlar, sizin iddianıza göre. Onun için kadın işsizliğini, kadın yoksulluğunu kendinden dert eden bir iktidarla biz karşı karşıya değiliz. Ama bilin ki bunu biz dert ediyoruz çünkü bizim için eşit, adil, özgür bir yaşamın önünde bu tutum engeldir. Onun için de biz bu durumu kabul etmiyoruz, etmeyeceğiz ve mutlaka da değiştireceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

Bunun için de biz HDP Kadın Meclisi olarak evet, tarım işçisi kadınlarla, emekçilerle Türkiye’nin dört bir yanında, 18 kentte bir araya geldik; onların sorunlarını dinledik, raporlaştırdık ve seslerinin, sözlerinin mücadelesini vermeye devam ediyoruz.

Bakın, o kadınlardan sadece bir ikisinin sözlerini burada sizinle paylaşmak istiyorum. Ne demişti kadınlar: “Para yok, çocuklarımı okula gönderemeyeceğim. On bir saat çalışıyorum ve günlük sadece 30 TL alıyorum; aldığımı ekmeğe veriyorum, mecburum çalışmaya. Akşama kadar gözümün ferri gidiyor, kırımı ödeyemiyorum.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) – Yine, başka bir kadın: “55 yaşındayım, ömrüm çalışmakla geçti, onlarca şehre gittim, yapmadığım iş kalmadı, aylık alıyorlar dünyanın parasını, Allah onlardan razı olmasın. Fakirler ölür, zenginler bakar işte. 9 yaşından beri il il gezdim; çuval, mısır fabrikalarında çalıştım, eninde sonunda çöktüm, şimdi de üzüm torbaları önünde kaldım. Siverek’ten tut, İzmir Söke’ye; Karadeniz’de çadır kurmadığım yer, su içmediğim pınar kalmadı. Başka işte çalışsam iki defa emekli olmuşum şimdiye kadar.”

Maalesef nerede bir yoksulluk varsa orada muhakkak da kadınlar var ama biz HDP Kadın Meclisi olarak gittiğimiz her yerde, her alanda kadınların bu mücadelesinin yanında seslerini, sözlerini duyurmaya çalışacağımızı bir kez daha buradan ifade etmek istiyorum.

Genel Kurulu da selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına yapılacak olan konuşmalara başlıyoruz.

İlk söz, Sayın Mehmet Bekaroğlu’nun.

Buyurun Sayın Bekaroğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, kürsüyü dezenfekte etmiyorsunuz, etmeniz lazım kürsüyü. Dezenfekte olması gerekir arkadaşlar.

BAŞKAN – Artık bıraktık o işi efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sesiniz anlaşılıyor Sayın Başkan, yüksek sesle konuşur musunuz? Bizler de ne söylediğinizi duymak istiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu’yla aramızda özel, Sayın Tanal.

Buyurun.

CHPGRUBU ADINA MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul)– Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sağlık Bakanlığı bütçesini konuşacağım ağırlıklı. Önce iki konuda açıklama yapacağım, sonra vakit kalmaz. Birincisi; sağlığı pazar, hastayı da ticari meta hâline getiren bu sağlık düzenini biz değiştireceğiz. CHP olarak, sağlık meselesine bambaşka bir açıdan bakıyoruz; sağlık, bir temel insan hakkıdır, asla ve asla ticarileştirilemez. CHP iktidarında sağlık hizmetleri büyük ölçüde kamu eliyle yürütülecektir; sosyalizasyona dayalı, koruyucu hekimlik hizmetleri önceliğimiz olacaktır. Bu doğrultuda büyük bir sağlık devrimi yapacağız.

Sayın Bakan, bütçe görüşmeleri esnasında Turkovac aşısını anlatırken laf attım ona, dedim ki: “Bu ülkede aşı iki yüz sene evvel yapıldı.” Sayın Bakan da “Turkovac’ın çıkmasına sevinmiyorsunuz, üzülüyorsunuz.” gibi bir laf etti; daha sonra da herhâlde bir halkla ilişkiler çalışması yaptılar. Bütün medyada sanki biz, ben Türk aşısına karşı çıkıyoruz gibi bir algı oluşturdu Sayın Bakan, haksızlık yaptınız.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, Genel Kurula hitap edin.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Bakın, Sayın Bakanım, benim özel hastanelerim yok, insanlar hastalansın da benim hastaneme gelsin demiyorum. Böyle bir şeye hakkınız yok.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Öyle bir şey yok.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Sağlık Bakanlığının bütçesi yüzde 50 oranında artmıştır, ne var ki bu artış, pandemi harcamaları ve şehir hastanelerine yapılacak ödemeler dikkate alındığı zaman bir artış sayılmaz. Hani, Cumhurbaşkanı Erdoğan “Bir kuruş bile harcamadan yapıyoruz.” demişti ya, şehir hastaneleri dedikleri gibi değil. 2017’den itibaren bütçeden “hizmet ve kira bedeli” adı altında büyük paralar ödenmektedir.

Değerli arkadaşlarım, içinden geçtiğimiz süreç, bu neoliberal ekonomi ve sağlık politikalarının pandemi dolayısıyla denendiği önemli bir dönem olmuştur. İnsan sağlığını ve her şeyi ticaretin konusu hâline getiren neoliberalizmin ne kadar insanlık dışı bir sistem, model olduğunu bu vesileyle bir kere daha gördük. Yok, bu sefer sadece zenginler daha zengin, fakirler daha fakir olmadı; fakirler aşı bile bulamadı, Afrika’da hâlâ aşı ulaşmamış ülkeler var.

Ya, sayın milletvekilleri -AKP’li milletvekillerine söyleyeyim özellikle- işler anlattığınız gibi değil Sayın Bakan, ortada öyle bir pozitif ayrışma, büyük başarı hikâyesi filan yok. Toplumu bu işe katamadınız, halkla ilişkileriniz de çok kötüydü, kimse sizin söylediklerinize inanmadı. İnsanlara gerçeği söyleyip onlardan destek isteyeceğinize Avrupa’da durumun ne kadar kötü olduğunu anlattınız, bu şekilde Türkiye’de işlerin ne kadar yolunda gittiği algısını oluşturmaya çalıştınız oysa hâlâ Türkiye’de günde 20 bin, 30 bin yeni vaka açıklanıyor ve 200 insan ölmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu iktidar pandemiye insan ve insan sağlığı olarak değil, para ve üretim olarak gördü, milyonlarca insanı çalıştırmaya devam etti; yetmedi, ekonomi yavaşlamasın diye kapanmaları geciktirdi ve yeteri kadar uygulamadı. Pandemi harcamaları diye kredi hacmini büyütmekten başka hiçbir şey yapmadınız, sadece patronları gördünüz; güya onlar yatırım yapacaktı, istihdam olacaktı ama öyle olmadı, güven ortamı olmadığından dolayı gittiler, aldıkları kredileri dövize ve altına yatırdılar genellikle tabii. Söyledik ama kulak asmadınız, doğru olan, insanlara direkt yardım etmenizdi çünkü insanlar bunu harcayacaktı, piyasa da canlanacaktı. Doğrudan yapılan yardımlar gayrisafi millî hasılanın yüzde 3’ü civarında oldu ama yüzde 10’u geçti yaptığınız krediler. Böyle olmasına rağmen hem Sayın Cumhurbaşkanı hem de bakanlar “Biz pandemide gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 13’ü kadar yardım yaptık.” diye açıklama yaptı. Ayıp yani, böyle bir şey yok.

Değerli milletvekilleri, “Şehir hastaneleri sayesinde insanlar koridorlara yığılmadı.” diye övünüp durdunuz. Yoğun bakımlarda başarı sizin değildir, sağlığı ticarileştiren Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın da değildir. Yoğun bakımlarda hekimlerimiz ve diğer sağlıkçılar; cansiparane bir şekilde çalıştılar, görülmemiş kahramanlık örnekleri ortaya sergilediler, eğer Covid-19’la mücadelede bir başarı varsa bu başarı sağlıkçılarımızdır. Onları tebrik ediyorum, saygılarımı sunuyorum; onlarcası öldü, hepsine Allah’tan rahmet diliyorum.

Değerli arkadaşlarım, Covid-19’la mücadeleyi zora sokan, sağlıkta Dönüşüm Programı’nızdır. Bu programın koruyucu hekimlik bölümünün eksik olmasından kaynaklandı bu. Bu vesileyle, ülkemizde koruyucu hekimlik sisteminin kurucusu olan Nusret Fişek Hocayı da saygı ve rahmetle anıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

“150 ülkeye tıbbi yardım ve aşı gönderdik.” diye övünüp durdunuz; içeriye algı operasyonu yapmak için gerçeği büktünüz; hastalığı, insanların acılarını bile kullanıyorsunuz. O neydi öyle? Sayın Cumhurbaşkanının imzasıyla evlere 5 adet maske, 1 şişe kolonya gönderdiniz, kime ihale etmiştiniz ki bunu? “İngiltere’ye maske gönderiyoruz.” diye şişinip durdunuz ama hâlâ aşı meselesini halledemediniz. Maalesef, aşılama henüz pandemiyi kontrol altına alacak bir noktaya gelmedik. Bu süreçte, Sağlıkta Dönüşüm Programı’nda aşı üretiminin âdeta yasaklanmasının ne kadar yanlış olduğunu bir kere daha gördük.

Değerli arkadaşlarım, bu ülkede gerçekten yüz sene evvel aşı üretiliyordu. Üretilen aşılarda hem ülkeye yetiyor hem de bunları dışarıya satıyorduk. Ne var ki yirmi senelik Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsüne yatırım yapılmadı, aşı altyapısı yok edildi ve sonunda da kapatıldı. Şimdi aşılarda tamamı neredeyse dışarıdan geliyor; Belçika’dan, Çin’den, Hindistan’dan. Bir tanesi Türkiye’de yapılıyor, konjuge pnömokok aşısı, bunu da Pfizer yapıyor değerli arkadaşlarım. Bakın, siyasette “ihane” kelimesinin kullanılmasını doğru bulmuyorum, eğer kullanılacaksa bir ülkenin aşı altyapısının yok edilmesinden daha büyük bir ihanet olmaz değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu Sağlıkta Dönüşüm Programı’na biraz da yakından bakacak olursak, yıllardan beri âlâyıvalayla anlattığınız Sağlıkta Dönüşüm Programı özette şudur değerli arkadaşlarım: Devletin sağlıktaki payının azaltılması, özel sektörün payının artırılması, hastanelerin işletmeler hâline getirilmesi, hastanın adının hizmet alan müşteri yapılması ve hâliyle de müşterilerden katılım payı ve fark alınması. “Sağlıkta Dönüşüm Programı” dediğiniz olay budur değerli arkadaşlarım.

Şimdi, “Hasta memnuniyeti var.” diyenleri duyar gibiyim. Evet, büyük ölçüde otelcilikten kaynaklanan bir memnuniyet vardı ama şimdi, öyle değil; artık hizmete ulaşım da bile sorunlar var, randevu bile veremiyorsunuz.

Değerli arkadaşlarım, Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın getirdiği bir yenilik de performans sistemidir. Ne kadar iş, o kadar para. Hasta muayene süresini beş dakikaya kadar düşürdünüz. Kaliteden uzaklaşan, hekim-hasta ilişkilerini ortadan kaldıran, ciddi ve zor sağlık sorunlarının tedavisini engelleyen bu ortam insani bir ortam değildir. Sağlık çalışanları sadece performans sistemiyle hırpalanmadı değerli arkadaşlarım, sistemden kaynaklanan sorunların sorumlusu olarak da sağlık çalışanları gösterildi, âdeta hedef gösterildi sağlık çalışanları. Sağlıkta şiddetin temel sebeplerinden bir tanesi de bu yönetimdir değerli arkadaşlarım. Bu kısırtılmış sağlık düzeni hekimleri bıktırmıştır, sağlıkçılar mutlu değildir. Yurt dışına gitmeye çalışan çok sayıda hekim ve diğer sağlık çalışanı var; yılda bin civarında hekim ülkeyi terk etmektedir.

Tıp eğitimine de çok büyük darbe vuruldu. Tıp eğitimi “daha çok para” sloganıyla uyumsuz değerli arkadaşlarım. “Çok doktor, çok temas, çok para” diyerek tıp fakültelerinin kontenjanlarını artırdınız; yetmedi, hesapsız kitapsız, hocasız tıp fakülteleri açtınız, dışarıdan doktor bile getirdiniz. Şu anda 64 tıp fakültesiyle Avrupa’da 1’inci sıradayız. Almanya, zavallı Almanya ve İtalya 38 tıp fakültesine sahip(!)

Değerli arkadaşlarım, sadece sağlık eğitiminde ve tıp fakültelerinde problem yok. SUT diye bir şey var, Sağlık Uygulama Tebliği; buradaki tarifelere göre Sosyal Güvenlik Kurumu hastanelere ödeme yapar. Bu 2016'da kalmıştır, artmıyor değerli arkadaşlarım. Böyle olduğu için üniversite hastaneleri para alamıyor, para alamadığı için borçlarını ödeyemiyor değerli arkadaşlarım. Ama Sağlık Bakanlığı gidiyor, SGK'yle özel protokol yapıyor ve şehir hastaneleri kaymaklı ödemeleri alıyor. Özel hastaneler de yüzde 200, 300 fark alıyorlar değerli arkadaşlarım; üniversite hastaneleri alamıyor ve hastaneler kapanma noktasına geldi.

Sayın Bakanım, Çorum'dan geçerken şöyle bir şey okudum: Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Hitit Üniversitesi Çorum Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanesi. Üniversite hastaneleri Sağlık Bakanlığına bağlandılar mı Sayın Bakanım? Böyle bir şey var mı? Ne zaman oldu? Biz mi duymadık? Bakın, değerli arkadaşlarım, Sağlık Bakanlığı üniversite hastanelerini batırıyor. Bunun sebebi nedir? Çıkıp bu kürsüden anlatılması lazım. Üniversite hastanesi olmazsa doktor yetişmez, doktor olmazsa sağlık olmaz, uzman olmaz; böyle saçma sapan şey olmaz.

Değerli arkadaşlarım, -bitiriyorum, sürem de azaldı, şehir hastaneleriyle ilgili arkadaşlarımız konuşacaktır- şehir hastaneleri büyük bir olay olarak hâlâ anlatılıyor. Hayır, bakın, şehir hastaneleri nedir birkaç cümleyle söylüyorum: Bir adam geliyor, diyelim 250 milyon dolar harcayarak bir hastane yapıyor; bu kişiye, on beş, yirmi beş sene işletip 1 milyar dolar geri kazanma garantisi veriliyor, her yıl muayene için, tetkik için hasta garantisi veriliyor, bu paralar karşılanmazsa devlet tarafından ödeniyor. Bir anlaşmazlık çıktığı zaman da Londra mahkemeleri -MHP sıraları nerede?- yetkili oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, -bitirmek üzereyim- şehir hastaneleri niye şehir dışında? İsimleri, şehir, şehir hastaneleri. Ya, şehirde AVM kuruyorsunuz ama hastaneleri dağ başlarına taşıyorsunuz. Organize sanayi bölgeleri mi buralar anlaşılır gibi değil.

Değerli arkadaşlarım, bakın -sürem doldu- Ankara'nın çok önemli simge hastanelerinin hepsi kapatıldı. Niye kapatıldı, bunların araç gereci ne oldu, buraları ne yapacaksınız diye sormaya devam ediyoruz. "Kullanacağız." deniliyor, nasıl kullanacaksınız bilmiyoruz ama Sağlık Bakanına sizin huzurunuzda önemli bir soru daha soracağım: Sayın Bakan, şehir hastanelerini dağ başına götürürken niçin kendi üniversitenizin hastanelerini İstanbul ve Ankara'nın en merkezi yerlerine kuruyorsunuz? İstanbul'da ikinci köprü'nün ayağına kurdunuz; Ankara'da yüksek hızlı tren istasyonunun yanında sizin bir diş hekimliği fakültesi inşaatı var. Bunlar nasıl yapıyor, bunlar yapılırken sizin Bakan olmanızın bir katkısı var mıdır?

Teşekkür ederim.

Saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Burhanettin Bulut, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kasım ayından bu yana reçetesiyle eczaneye giden her vatandaşın yakından hissettiği, bir tek Sağlık Bakanının hissetmediği, kabul etmediği ilaç kıtlığı yaşıyor ülkemiz. Sebebi belli; bir ilaç fiyat kararname var, bu kararnamede ilaçlar yılda 1 defa fiyatlandırılıyor ve o tarihin euro üzerinden ancak geçen sene ilacın fiyatlandırılmasından bu tarihe kadar geçen sürede euro 2 katına çıktı. Kurdaki bu artış ve bu sektörde, bu alanda özellikle mamul ilaçlarda tümünün ithal edilmesi ya da yerli ilaçlarda

üretimde yüzde 70'inin ham maddesinin ithal olmasından dolayı ciddi bir sıkıntı yaşanıyor ve bu ilaç fiyat kararnamesinde on iki yıldır hiçbir şekilde bir kalem dahi oynatılmadı. Şimdi, burada böyle bir sorun var ve bu sorunu çözmek için de bu işin başında Sağlık Bakanı var. Sağlık Bakanının yapacağı şey şu: Bu konuda var olan, sektör içerisindeki kanalları bir araya getirip "Bu sorunu nasıl çözeriz?" diye bir uğraş vermesi gerekiyor. Nedir burada içerisinde olan? Bir tanesi, yerli ilaç sanayisi. Yerli ilaç sanayisi "Ham madde almakta sıkıntı çekiyorum." diyor; örneğin, buraya bir destek verilebilir. Eczacılar "Artık eczanemizi işletemiyoruz." diyorlar; burada da ilaç fiyat kararnamesinin içerisindeki meslek hakkını artırarak bu sorunu çözmek kolay. Bu sorun çözüldüğünde yani bu bahsettiğim şekilde bir hemfikirlik olduğu andan itibaren de kurdaki artış gibi ilaç 2 katına çıkmayacak ancak -bunu Komisyonunda da konuşmuşuk- Sağlık Bakanı çözümü şöyle buluyor: Tipik bir RTE taktiğiyle yani "Sorun bende değil, sorun sizde." (CHP sıralarından alkışlar) Komisyonunda sorduğumuz sorulara yazılı cevap vermiş, cevapta şu var: "İlaçlar serbest eczanelerde yüklü miktarda bulunuyor." Yani vatandaşın bahsettiği, eczaneye gittiğinde yaşadığı sorunları yok sayıyor. Buradaki yok saymaya baktığımızda... Aslında herhangi bir denetim yapmasına da gerek yok çünkü ilaçta karekod sistemi var, İlaç Takip Sistemi var. Oturduğu yerden bilgisayar üzerinden buna bakabilir ancak bunun yerine -soğan depolarını bastığı gibi- eczaneleri basıyor. Yazdığı cevabi yazıda 261 eczanenin denetlendiğini söylüyor ancak 26 bin eczanenin içerisinde 261 eczane binde 1 bile değil. Bu, demin de söylediğim gibi, RTE taktiği; suçlu karşıya at ve kamuoyunda da onları suçla, böylelikle sorun kendi üzerinden çıkmış olur. Yani şu anda Türkiye'de yaşayan her vatandaş mutlaka bir gün ya terörist ya da hain ilan edeceği gibi, burada da eczacılar hain ilan edilmiş durumda. Millî birliğimize kasteden ecza depoları, beka sorunu yaratan ilaç sanayisi ve Hükümeti zor durumda bırakan eczacılar. Bakalım, şubata kadar bu görüşmeler yapılacak, şubata kadar, umarım, bir halk sağlığı sorunu hâline gelmez.

Sayın Bakan, sağlık emekçileri atama bekliyor. Bu konuda da sosyal medyada yığınla "tweet" atıyorlar ve aynı şekilde bizlere de ulaşmaya çalışıyorlar; sordukları şey şu: Bu seneyi Sağlıkçılar Yılı ilan ettiniz. On üç aydır da atama yapılmadı. Sürekli 40 bin atama yapılacağını ifade ediyorsunuz, bu atama kılavuzu ne zaman yayınlanacak? (CHP sıralarından alkışlar) Sizden ricamız, hani, siz Cumhurbaşkanına danışmadan, onun izni olmadan hiçbir şey söyleyemiyorsunuz ya, o açıdan, bir Sağlık Bakanı olarak Cumhurbaşkanına bir sorun: Bu atamalar ne zaman olacak? Boşuna mı Sağlıkçılar Yılı ilan ettiniz.

Türkiye'de sağlıkçı olmak, 720 bin işsiz sağlıkçı demektir. Sayın Bakan, Türkiye'de sağlıkçı olmak, bitmek bilmeyen nöbetlerde, ağır iş yükünde, mobbingde şiddete maruz kalmak demektir. Bu ülkede sağlıkçı olmak "Sağlıkçıların hakkı ödenmez." deyip -özellikle sizin söylediğiniz gibi- sonra da hiçbir hakkını ödememektir. Otuz altı saat sonra, tuttuğu nöbet ertesinde trafik kazasında can vermektir Türkiye'de sağlıkçı olmak. Türkiye'de sağlıkçı olmak, torba yasada bile sağlıkçılara ayırım yapmak demektir. Geçen hafta, Meclisimize gelen yasa teklifinde sadece hekimlere yönelik bir destekleme, bir maaş artışı sunulmuştu; burada bile ayrımcılık yapıyorsunuz. Kamuda çalışan eczacılar var, dış hekimleri gibi onlar da önemli görevlerde bulunuyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

BURHANETTİN BULUT (Devamla) – Yine, sağlık emekçileri, sağlık teknisyenleri, bunlar bir bütünün parçaları ama siz hem vatandaşlara hem de sağlık emekçilerine bu anlamda bir güven vermiyorsunuz. Siz Sağlık Bakanı olduğunuz günden bu yana vatandaşlar hastalanmaktan korkuyorlar.

Merkezi Hekim Randevu Sistemi ya da ALO 184'ten randevu alırken dijital kuyruklar oluşturduunuz. Randevu alıp hastaneye gidenler ise beş dakikada muayene olup ardından sıraya girenlerin de sırasını kapatmamaya çalışıyor.

Yine, siz, eczanelere gittiğinde ilaç bulamayan vatandaşları suçluyorken, bu anlamda da SGK'nin ödeme listesinden ilaçları sürekli çıkartarak vatandaşın cebinden ödediği payı artırıyorsunuz.

Sonuç itibarıyla, Sağlık Bakanına bir önerimiz yok ama vatandaşlarımıza tek bir tavsiyem var: Fahrettin Koca'nın Sağlık Bakanı olduğu bu ülkede sakın ha sakın hastalanmayın. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Murat Emir, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve televizyonları başında bizi izleyen vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sağlık Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz ve maalesef, ülkemizde sağlık hizmetleri kritik bir eşiğe gelmiş durumda. Sağlık hizmetlerinin erişilebilirliği son derece zorlaştı; vatandaşlarımız doktora ulaşamıyorlar, randevu alamıyorlar, ameliyat sırası bekliyorlar ve sonuçta da hastalanmaktan korkar bir hâle geldiler.

Bakın, ben buraya gelmeden, daha bu sabah, birkaç randevu almak istedim kendi adıma ve randevu olmadığını söylediler. Bu MHRS sistemi on beş günlük randevu... Ben göz randevusu istedim; Ankara'da, Çankaya'da muayene olmak istedim Sayın Bakan, randevu yok. Yani on beş gün beklemek zorundayım muayene olmak için. "Peki, Ankara'da nerede muayene olabilirim?" dedim bana "Nallıhan ve Beypazarı Devlet Hastanelerinde olabilirsiniz." dedi sistem. İşte bu, havalı MHRS sistemi. Şimdi, geleceksiniz buraya, resimler göstereceksiniz belki, şehir hastanelerinden böyle havalı resimler göstereceksiniz ama bu sorun orta yerde duruyor. Milyonlar randevu alamıyorlar ve aslında o övündüğünüz... "Kuyrukları bitirdik." diyorsunuz ya, aslında sanal kuyruklar oluştu ve sadece siz görmek istemiyorsunuz ama vatandaşımız bunu yaşıyor. Değerli arkadaşlar, eğer bu bir dış randevusu olsaydı, bakın, Nallıhan Devlet Hastanesinden randevu veriyor ama diyor ki: "Sadece dış çekimi yapılabilir." Bu derece zorlanmış bir durum.

Ameliyat olamıyor vatandaşlarımız, bana ulaşıp "Bilkent Şehir Hastanesinde altı aydır fitık ameliyatı olamadım hocam, ne yapacağım, bana yardımcı olun." diyen hasta var. Nereye bakarsanız bakın; özellikle protez gerektiren, implant gerektiren ortopedi, beyin cerrahi ve acil travma vakaları şu anda ameliyat olamıyorlar. Niye? Çünkü sarf malzemeleri yok. Niye? Çünkü sektörü bitirdiniz. Bakın, tıbbi cihaz ve malzeme sektöründe yaklaşık borç miktarı ortalama 9 milyarı geçmiş durumda ve ortalama ödeme süresi de on sekiz ayı geçmiş durumda. Sektörü çökerttiniz, ödeme yapmadınız. O 5'li çeteye ödediklerinizin binde 1'ini verseydiniz bu sektör ayakta kalacaktı. Bu sektör mal veremeyince de şu anda hastanelerimizde en basit tıbbi sarf malzemeleri ve daha komplike, daha karmaşık malzemeler de bulunamıyor ve ameliyatlar durma noktasına gelmiş durumda. Sayın Bakan, bu gerçekliği kimsenin gözünden saklayamazsınız.

Değerli arkadaşlar, aile hekimliği sistemi tam bir facia. Aile hekimlerinin iş yükü sürekli artıyor ama kazançları sürekli tıranlanıyor ve sonuçta, cephenin en ön safında savaş veren aile hekimi arkadaşlarımız ve onların birlikte çalıştığı sağlık çalışanları ağır bir yük altında, istifa ile emekli olma ikileminin arasına sıkıştırılmış durumda. Tabii, genç hekimlerin Türkiye'de kalmak istemediği artık herkesin gördüğü bir gerçek ve sizden, hiç olmazsa, şu bütçe bittikten sonra, artık eli yüzü düzgün, bütün sağlık çalışanlarını kapsayan, bütünüleyici ve hakkaniyetli bir zammı bekliyoruz ve burada da katkı vermeye hazırız Sayın Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, ağustos ayında "20 milyon test kiti alalım." dediniz. Hem de "Üç ay içerisinde -ayrıntılarını söylerim size- hemen teslim edeceksiniz." dediniz. Sonra, son gün ihale iptal edildi; şaşırıldı, yeni bir zeyilname, yeni bir ihale; o da son gün iptal edildi çünkü adrese teslim olacak, kimin gücü kime

yeterse, ona göre bir ihale düzenlenecek ve sonunda, 3'üncü ihalede bu test kitini almayı başardılar. Ama alırken de bir şeyden vazgeçti Sağlık Bakanlığı, "Ben mutant virüs taramak istemiyorum." dedi. Yani alınan test kitleri varyasyonlara kör. Sağlık Bakanlığı Covid'le âdeta körebe oynamak durumunda. Şimdi, Sayın Sağlık Bakanı diyor ki: "Bizde Omicron yok." Kim inanıyor? Kimse. Niye? Çünkü taramıyorsunuz ki. Sekans analizini yapıyor musunuz? Mesela, sizin sekans analizi sıklığınız ne kadar? Yüzde 1'in altında Sayın Bakan ama bunu yüzde 40 düzeyinde yapan ülkeler var. Şimdi, siz bu taramayı yapmazsanız; bilmiyorsunuz, körsünüz varyantlara, dolayısıyla da "Bizim ülkemizde Omicron yok." diyorsunuz. Bunun rahatlığı içerisindeyiz ve gelip bunu bir başarı gibi anlatacağız, biz de şaşkınlıkla izleyeceğiz. Benden duymuş olmayın ama size "rakamların efendisi" diyorlar, aynen böyle vaka sayılarını, hasta sayılarını sakladığınız gibi ölüm sayılarını da bir şekilde manipüle ettiğinizi herkes biliyor. Çünkü sadece 11 ilin bulaşıcı hastalıktan ölüm sayısına baktığımızda aslında açıklanan rakamın 150 binin üstünde olması gerektiği gerçeği apaçık karşımıza çıkıyor.

Değerli arkadaşlar, bakın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Devamla) – Toparlıyorum.

SAĞLIK BAKANI FAHRETTİN KOCA – Merak etmeyin, bizde de var. Endişelenmeyin...

MURAT EMİR (Devamla) – Biliyorum, biliyorum.

SAĞLIK BAKANI FAHRETTİN KOCA – Açıklayacağım.

MURAT EMİR (Devamla) – Biliyorum, tabii tabii.

SAĞLIK BAKANI FAHRETTİN KOCA – Bizde de var... Merak etmeyin.

BAŞKAN – Devam edin, tamamlayın sözlerinizi.

MURAT EMİR (Devamla) – Siz açıklayacaksınız şunu da açıklayın Sayın Bakan: "Biz, yüzde 1, yüzde 5 sekans analizi yapıyoruz." deyin, kaç merkezde yaptığınızı da söyleyin, memnuniyetle dinleyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakınız, 4'üncü doz aşı... Bakın, bu Bakanlığın her gün açıkladığı harita ve biz bundan memnun oluyoruz, keşke daha çok olsa, aşı karşıtlığı az olsa; buna ihtiyacımız var gerçekten. Peki, 4 doz aşı olanlar niye burada yok? 4 doz aşı olanlar yok burada ama 4 doz aşı olan belki de milyonların üzerinde vatandaşımız var. Ne gizleniyor? Ne gizlendiğini söyleyeyim size çünkü Sağlık Bakanlığı anlamsız bir biçimde Sinovac aşısının yanında durdu. Niye, biliyor musunuz? 7 dolara geldi, 12 dolara satıldı, birileri 5 dolar para kazandı. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, Sayın Bakan, gelecek "Ya, lojistiği, depolaması, flakonlaması, kutulaması." diyecek, inanmayın çünkü Türkiye'de 1 doların altında flakonda ilaç satılıyor. Bu şu demektir: Maliyetler 1 doların altında demektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Devamla) – Sayın Bakan açıklamışken, 250 milyon doları yaklaşık kim nasıl aldı, nerede paylaştı? Bunu da açıklayın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Fikret Şahin, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de 2022 yılı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Değerli milletvekilleri, konuşmama son üç yıldaki Sayıştay raporlarının ortak tespitiyle başlamak istiyorum. Sayıştay raporlarında diyor ki: “Şehir hastaneleri muhasebe işlemleri mevzuata uygun değildir.” Ve devamlı suretle de kamunun zarar ettiğini tespit ediyor. Sayın Bakan, her ne kadar Komisyonunda “Sayıştay raporlarında kamu zararı yok.” dese de raporlar Sayın Bakanı doğrulamıyor çünkü raporlar diyor ki: “Kamu zararı nedeniyle Bakanlık bünyesinde mahsuplaşma komisyonları oluşturulmuştur.”

Devasa kamu zararı içeren şehir hastaneleri esasen şirket hastaneleri olup kamudan özel şirketlere para aktarmanın bir paravanıdır ve cumhuriyet tarihinin en uzun süreli soygun sistemidir. Bu nedenle şehir hastaneleri kamu-özel iş birliği projeleri değil, AKP-yandaş iş birliği projeleridir. (CHP sıralarından alkışlar) Şehir hastaneleri AKP'nin ülkemize dayattığı bir küresel sömürü sistemidir ve âdeta günümüzün kapitülasyonları niteliğindedir; üstelik, Türkiye'nin de egemenlik haklarını ihlal etmektedir.

Bakın, şu elimde gördüğünüz şehir hastanelerinin yapımı için özel olarak çıkartılmış 6428 sayılı Yasa. 2013 yılında yapılan bir yasa, defalarca değiştirildi ve bu değişiklikler de finansör şirketlerin isteği üzerine oluyor. Benim tespit edebildiğim en az 10 tane değişiklik var. En önemli değişiklik de yasa çıktıktan iki yıl sonra, 2015 yılında yapılıyor ve Türk mahkemelerinin yetkileri alınarak Londra mahkemeleri yetkili hâle getiriliyor. Sayıştay “Neden bu değişikliği yaptınız?” diye sorduğu zaman da “Finansör şirketlerin isteği üzerine.” diye cevap veriliyor ve işte, sizin “Söke söke alırlar.” dediğiniz yasa değişikliğini siz 2015 yılında bu kanuna dercediyorsunuz ve yine, şehir hastanelerinin kira ödemelerini Türk lirası yerine dövizle yapmayı kabul ederek Türk lirasını itibarsız hâle getiriyorsunuz. Şehir hastaneleri zarar görüp kullanılamaz hâle geldiği zaman sigorta ödemesinin Sağlık Bakanlığına değil, finansör şirketlere yapılmasını da yine kabul ediyorsunuz. Tabii, sormak istiyorum: Sigorta ödemesi kime yapılır? Elbette malın sahibine. Demek ki burada şehir hastanelerinin sahibi Sağlık Bakanlığı değil, finansör şirketler. Ve Sayıştay 2019 yılında şöyle bir tespit yapıyor, diyor ki: “Kreditörlerin menfaatleri kamu menfaatlerinin önüne geçmiştir.” Bakın, bu, kapitülasyon değil de nedir? Birazdan, buradan, ben size kapitülasyonun belgesini de açıklayacağım. Ondan önce, daha önce bu kürsüden Isparta Şehir Hastanesindeki ihale yolsuzluğuyla ilgili belgeyi açıklamıştım. İhale süreci devam ederken, daha komisyon karar vermemişken, dönemin Sağlık Bakanı, dönemin AKP milletvekilleri firmayla birlikte temel atıyorlar, daha sonra ihale komisyonuna baskı yaparak temel atmadan dört buçuk ay sonra -karar verdirilerek komisyona- o ihaleyi o firmaya vermiş oluyorlar. İşte, bu elimde gördüğünüzü de “Bu, ihaleye fesat karıştırmanın belgesi.” diye burada göstermişim, şimdi tekrar gösteriyorum çünkü kapitülasyon belgesiyle bağlantısı var. Bakın, bu belgenin altında kimin imzası var: Dönemin Sağlık Yatırımları Genel Müdürü Ahmet Burak Yaşar –bu 3'lüye dikkat etmenizi isteyeceğim- dönemin Müsteşar Yardımcısı Şuayip Birinci -şu anda Sağlık Bakan Yardımcısıdır- ve dönemin Müsteşarı Eyüp Gümüş. Bakın, bu 3'lüye lütfen dikkat edin. Bu ekip, 2014 tarihinde, 24 Temmuzda, Isparta Şehir Hastanesinin ihalesini verdikten bir ay sonra hep birlikte İngiltere'ye, Londra'ya gidiyorlar, bakın burada; bu elimde gördüğünüz belge kapitülasyon belgesi işte arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Şu anda İngiltere'nin, İngiltere Hükümetinin resmî internet sitesinde 2014 yılının 5 Eylülünden itibaren yayınlanıyor; çok ayıp bir belge, ayıp bir belge ve ne diyor biliyor musunuz? “40 tane şehir hastanesi yapılacak Türkiye'ye.” diyor, “95 bin yatak kapasiteli.” diyor, “8 milyar sterlinlik yatırım için Türkiye'ye nasıl yardımcı olacağız?” diye başlık var ve en önemlisi de “Bu Türkiye'ye yapılacak yatırımlarla İngiliz şirketlerine kayda değer fayda sağlayacağız.” diyor, bakın ve hâlen duruyor.

Peki, bu belgede bulunan fotoğrafta kimler var? Bakın, fotoğrafı göstereceğim. İşte -biraz önce Sırtarı Şehir Hastanesindeki bu yolsuzluk belgesinin altında imzası olan Müsteşar Eyüp Gümüş, bakın, burada, ortada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİKRET ŞAHİN (Devamla) - Evet, şimdi, tekrar devam edeceğim.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

FİKRET ŞAHİN (Devamla) - Yine, bakın, bu fotoğrafta Sağlık Bakan Yardımcısı Şuayip Birinci de var. Bir tarafta kapitülasyon belgesi, diğer tarafta, efendim, işte, ihaleye fesat karıştırma belgesi, 3'lü aynı 3'lü; götürmüşsünüz, İngiltere'ye Türkiye'nin sağlık sistemini teslim etmişsiniz ve daha sonra dönüp diyorsunuz ki: "Efendim, biz yerliyiz ve milliyiz." Bunun neresi yerlilik ve millilik? (CHP sıralarından alkışlar) Ben, şimdi size yerli ve millî nasıl olunur, onu göstereceğim; lafla olmaz, icraatla olunur. Yerli ve millî olmak, bu döviz ödemelerini Türk lirasına çevirmekle olur; bakın, yasa teklifini bizatihi CHP olarak biz verdik. Yerli ve millî olmak, şehir hastanesini kamulaştırmayı gerektirir; bakın, yasa teklifini biz verdik. (CHP sıralarından alkışlar) Yerli ve millî olmak, Türk mahkemelerini tekrar yetkilendirmeyi gerektirir ve yasa teklifini yine Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz verdik. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Yerli ve millî olmak, özündedir arkadaşlar. Bakın, sırtımızda büyük bir kambur var Sayın Bakan, bu kamburu alın. Einstein'ın bir sözü var "Probleme sebep olan zihniyet o sorunu çözemez." diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – O tarafa değil, bu tarafa konuş.

FİKRET ŞAHİN (Devamla) - Probleme sebep olan zihniyet bakan yardımcılarıdır, onlarla bu sorunu çözeniz mümkün değil ve vatandaş sizden bu sorunu çözenizi bekliyor.

BAŞKAN – Sayın Şahin, süreniz tamamlandı.

FİKRET ŞAHİN (Devamla) - Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bayram Yılmazkaya, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Sayın Yılmazkaya, devam edin, buyurun.

CHP GRUBU ADINA BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Tekrar baştan alırsanız...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen bakın, kendi arkadaşınız kürsüde, rica ediyorum.

Sürenizi tekrar başlatıyorum.

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Değerli arkadaşlar, özellikle, pandemi döneminde göstermiş oldukları üstün gayret ve fedakârca çalışmaları nedeniyle tüm sağlık emekçilerini sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Onlar sağlık kahramanlarımızdır, onlar sağlık şehitlerimizdir; hepsini rahmetle anıyorum, gereken saygıyı fazlasıyla hak ediyorlar.

Değerli milletvekilleri, sağlıkçıların sorunlarını Sağlık Bakanı da dâhil kimse görmüyor, duymuyor. Günlük politikalarla yürütülemeyecek kadar yaşamsal öneme sahip sağlık alanındaki sorunların çözümünü adına gerçekçi politikaların bir an önce hayata geçirilmesi gerek.

Sayın Bakan, Bakanlığınız bütçe sunumunda da şu ifadeleri kullanmıştınız: “Sağlık çalışanlarımızın çalışma şartlarını iyileştirmek için elimizden geleni yapıyoruz. Doktorların sabit ek ödemelerini artırmak ve bütün sabit ek ödemelerinin genel bütçeden yapılmasını sağlamak istiyoruz; bu konuda sayın milletvekillerimizin desteğine ihtiyacımız var.” Şimdi, buradan tekrar ifade etmek istiyorum, “Elinizi tutan mı var Sayın Bakan?” demiştim Komisyonunda da. Ama gördük ki açıklama yaptığınız esnada bile size yönelerek “Ne oluyor burada? Ne dedi?” tavırlarıyla elinizi tutanın da Sayın Cumhurbaşkanı olduğunu herkes gördü. İnanın, çok üzülüm, günahınızı almışız Sayın Bakanım. Ama biz desteğe hazırız, yeter ki siz bu sorunları çözmek için cesaretle adımlarınızı atın. Hatta, maalesef, yapmayı duyurduğunuz maaş zammını bile sulandırdınız, zaten tüm memurlara yapılacak iken toplumun gözü önünde sadece hekimlere yapılacak gibi göstererek hedef hâline getirdiniz; bunu bile beceremedik Sayın Bakanım. En kısa sürede gerekli düzenlemeyi getirin ki bütün sağlık emekçilerimiz için gerekli çalışma ve yaşam koşullarını sağlayalım.

Sayın Bakan, Sağlık Bakanlığı olarak sizler ne sağlıkçıların haklarını savunuyorsunuz ne doktorların ne hemşirelerin ne de vatandaşların. (CHP sıralarından alkışlar) Değerli arkadaşlar, bu tavırlarınız, biz doktorlarda sizlerin sanki bir hekim olmadığınız şüphesine neden oluyor ya da bu koltuklara kim oturuyorsa doktorluğu unutuyor. Sağlık Bakanlığını vahşi kapitalizmin dengesini koruyan bir şirket CEO’su şeklinde değil de bir çocuk doktoru, deontolojiyi benimseyen bir hekim olarak yönetseniz bu sorunların hepsi bitecektir diye düşünüyorum.

Şimdi, değerli milletvekilleri, Covid-19 pandemisiyle yaklaşık on sekiz aydır en önde, cepheye savaşan sağlık emekçileri hiçbir yetkilinin yaşadıkları sorunları duymadığını bizlere haykırıyor. Siz de bu sağlık emekçilerinin çılgınlığını duyuyor musunuz? Bence duymuyorsunuz.

Etkinliği dahi belli olmayan -ki yüzde 50 koruyuculuğu olduğu söylenen- Sinovac aşısına koca ülkeyi teslim ettiniz; üstelik de çok rahat ulaşabileceğimiz, bulanların Türk bilim insanı olduğu Alman BioNTech aşısı var iken. Sayın Bakan, yoğun bakımlarda yatan ve ölen insanların çoğunluğu aşısızlardır ancak, maalesef, 2’nci sıradaki çoğunluk 2 Sinovac aşısı yaptıranlardır; bunun farkında mısınız?

Değerli milletvekilleri, sağlıkçılar insanca çalışmak ve insanca yaşamak istediklerini haykırıyorlar. Öncelikli olarak sağlıkçılarımızın yoğun çalışma koşullarının düzenlenmesi adına eksik kadrolara gerekli atamalar bir an önce yapılmalı, özlük hakları iyileştirilmelidir. Sağlık çalışanları hastalardan, hasta yakınlarından, idarecilerden, siyasilerden baskı görüyor. Sağlık emekçileri, bitmek bilmeyen geçici görevlerin sonlandırılmasını, personel açığının giderilmesini istiyor; Covid-19’un meslek hastalığı sayılmasını istiyor; aşırı ve düzensiz çalışmanın sonlandırılarak, insani çalışma koşulları göz önüne alınarak çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesini istiyor; kaba kuvvete, saldırı ve şiddete maruz kalan sağlıkçılar güvenli çalışma ortamı istiyor. İnanın, yakında sağlıkçı bulamayacaksınız arkadaşlar. Sağlık çalışanları, yıllık izinlerde yaşanan sorunların artık çözülmesini istiyor; 3600 ek gösterge sözü yerine getirilmedi, bu sözlerin tutulmasını istiyor; sağlık çalışanları arasındaki ücret dengesizliğinin düzeltilmesini istiyor; hasta ve doktor için kötü olan performans sisteminin kaldırılmasını, kota sisteminden bir an önce vazgeçilmesini istiyor. Bunları yapmak çok mu zor Sayın Bakan?

Değerli milletvekilleri, maalesef acı bir gerçekten daha bahsedeceğim: “Avrupa bizi kısıyor.” diyorsunuz ancak aslında Avrupa’daki sağlıkçılar hâlimize acıyor. Şöyle ki: Hastanelerde yapılan her türlü işlemin ve malzemelerin SUT ödemeleri, artık, hastaneleri batma, yapılan işlemleri durma noktasına getirmiştir. Bir torba gübrenin 500 lira olduğu, bir depo benzinin 600 liraya dolduğu ülkemizde hastanelerde yapılan bir koroner anjiyonun SUT karşılığı 523 lira Sayın Bakanlarım. Siz daha iyi anlayasınız diye daha başka örnek vereyim: Osmangazi Köprüsü’nde en düşük geçiş ücreti

olan otomobil için KDV dâhil 37,8 dolar, karşılığı 520 lira. Oysa, sezaryen için ödenen para 567 lira arkadaşlar. Yine, apandisit ameliyatına 505 lira ödüyor iktidar hastaneleri. Yakında bu ameliyatlar ve bu işlemler yapılamayacak değerli arkadaşlar. Köprü geçiş ücreti için hatta geçmeyen araç için yandaş şirketlere, haramzadelere 520 lira ödeyen iktidar, ameliyatlar ve işlemler için maliyetlerin çok çok altında ödemeler yapmaktadır. İktidar neden vatandaşlarımızın sağlığını düşünmemektedir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – Oysa, bu SUT ödemelerinin içinde, hastanelerin masrafları haricinde özellikle doktor ve sağlık çalışanlarının da emeğinin karşılığı vardır, emeklerinin karşılığını verin lütfen. Bakın, bu SUT ödemeleri çok önemli, şu anda ülkemizde bin dolara kalp ameliyatları yapılıyor. Bakın, ben Avrupa fiyatlarına göre söylemiyorum Sayın Bakanım, Amerika'ya geçtik, Avrupa'da bile şu anda bu ameliyatlar 5 bin dolardan aşağı mal olmuyor.

Sayın Bakan, bütçenizdeki tablo tercih meselesi. Tercihinizi haramzadelere, ülkeyi soyanlardan değil de hastanelerinizden, doktorlarınızdan, sağlık emekçilerinizden yana kullanabilseydiniz her şey çok güzel olacaktı.

Bu bütçenizde hastaneler yok, doktor yok, hemşire yok, atama bekleyen sağlık personeli yok, sağlık yönetimi bölümü mezunları yok maalesef Sayın Bakanım ama her şeye rağmen, 2022 yılı bütçesinin ülkemize, milletimize ve sağlık emekçilerimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Yüce heyeti saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ali Şeker...

Sayın Şeker, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ ŞEKER (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanlar; öncelikle tüm emekçileri ve sağlık emekçilerini saygıyla selamlıyorum.

Daha fazla hekimimizi, sağlık çalışanımızı, vatandaşımızı pandemi ya da sağlık sistemindeki sorunlar nedeniyle kaybetmememiz için sürdürülebilir bir sağlık politikası ve bu politikayı uygulayabilecek, halk sağlığını önceleyen bir bütçeye ihtiyacımız var.

116 milyar lira olan Sağlık Bakanlığı bütçesi Meclise geldiğinde dolar kuru 9,19'du yani 12 milyar 613 milyon dolar olan bütçe, Komisyon aşamasında 9 milyar 600 milyon dolara düşmüştü; bugün, Genel Kurul aşamasında ise kur 13,88 yani bütçe 8 milyar 357 milyon dolara düştü. Daha yıl başlamadan, 4 milyar 256 milyon dolar, 116 milyar liranın yarısından fazlası -59 milyar lirası- uçtu gitti. İlaç dolarla; cihaz, tıbbi malzeme euroyla; beton Türk lirasıydı, bu kamu-özel iş birliğiyle onu da dolara çevirdiniz, o da dolara döndü.

Yeni sağlık personeli alımı için bütçeye ihtiyaç vardı. Sağlıkçılarımızı yabancı ülkelere kaptırmamız gerekiyor ancak ne yazık ki 2022 yılı bütçesini kötü ekonomi yönetimi, belirsiz kur baskısı, yanlış politikalar nedeniyle konuşmak durumdayız ve bunu düzeltmek durumdayız. Sağlık Bakanlığı bütçesine baktığımızda, yanlış ekonomi politikalarında sergilenen ısrar neticesi, koruyucu halk sağlığı hizmetlerine bütçe kalmamıştır. Sağlık Bakanlığı bütçesi hızla şehir hastaneleri bütçesine dönüşmektedir eurodaki, dolardaki bu artış neticesi. 2022 yılında pandeminin daha da artacağı göz önüne alındığında, günde de 200 kişi -bugün dâhil- resmî rakamlara göre, PCR pozitif olanlar ile pozitif olmayanları ve Covid'e bağlı hastalıkları da göz önüne aldığımızda hayatını kaybeden yaklaşık 500 yurttaşımız var her gün ve bizim 100 liradan sağlığa ayırdığımız pay sadece 6 lira 60 kuruş.

Bizim bu bütçeyle bu önümüzdeki süreci yönetmemiz mümkün değil. Hekimlerin özverisiyle bugünler geçiyor ama artık bıçak kemiğe dayanmış durumda; hekimler, sağlık çalışanları artık tükenme eşiğini geçmiş durumda. Yurt dışına gitmek için çalışma başvurusu yapan hekimlerin durumu bunu bütün açıklığıyla ortaya koyuyor. 2012’de sadece 59 hekim yurt dışına gitmek için başvurmuşken bugün -2021’de- daha yıl bitmemişken 1.270 hekim -yani her gün 4 hekim- yurt dışına gitmek için başvuru yapıyor. Böylesi bir durumda sağlığımızı nasıl koruyacağız?

Değerli arkadaşlar, bizim Cerrahpaşa, Çapa ve Hacettepe yıllık 1.133 kişiyi mezun ediyor toplamda ama biz 1.270 hekimi yurt dışına kaptırıyoruz, bunlar da yetişmiş ve Türkiye’nin en nadir bulunan hekimleri maalesef. Bizim, bu süreçte, hekimleri tutacak iyileştirmeleri mutlaka yapmamız gerekiyor. On iki-on üç sene eğitim alan bir uzman hekim 850 dolar emekli maaşı alacak diye kıyamet koptu, hâlbuki “İlim, itibar görmediği; sanat, takdir edilmediği yerden göç eder.” demiş İbni Sina; biz bunları, sağlığımızı göz göre göre kaybediyoruz ama bir şey yapmıyoruz. Her yıl mezun ettiğimiz hekimlerin yüzde 10’undan fazlasını biz, maalesef, yurt dışına kaptırıyoruz. Bizim, Meclis olarak da bu sistematik kötüleşme durumuna karşı bu düzeltmeleri bir an önce gündemimize alıp yapmamız gerekiyor. Bu bütçeden hemen sonra mutlaka sağlık çalışanlarının, hekimlerin hak ettiği iyileştirmeleri hep beraber yapmak zorundayız.

Sağlıkta şiddetle ilgili bir yasa çıkardık, “Yeterli değil; onu yeterli hâle getirelim.” demiştik, maalesef yapılmadı. Daha geçtiğimiz hafta, aynı gecede Cerrahpaşada çocuk sağlığı kliniğinde, 4 tane saldırı vakası yaşandı.

Bir yandan, sağlıkçıların üzerinde duran malpraktis baskısı var ve bu malpraktis baskısı neticesinde, insanlar, hekimler artık hastaya dokunamaz hâle geldi ve önceden “primum non nocere” diye bir şey vardı, hekimler “Önce, zarar verme!” derdi; şimdi önce zarar görmemek için -“defansif tıp” dediğimiz- hastaya dokunmuyor, hastaya dokunmadığında da hasta maalesef sağlığından oluyor.

Özellikle TUS’un ikinci döneminde bazı branşlara -çocuk sağlığı hastalıkları gibi, genel cerrahi gibi, beyin cerrahi gibi branşlara- maalesef artık insanlar, hekimler başvurmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ALİ ŞEKER (Devamla) - Hekimler buralara başvurmadığı için de bu kadrolar boş olarak devam ediyor. Geçen yıl, 800 kadro bu şekilde boş kaldı, bir dönemde başvurular karşılık bulmadı. Bizim bu riskli branşları hekimlerin tercih edebilmesi için tekrardan bazı düzenlemelere gitmemiz gerekiyor.

Bir yandan da psikiyatri yasının yani ruh sağlığı yasının çıkması gerekiyor. Daha geçtiğimiz günlerde yatması gereken bir psikiyatri hastası yatırılmadığı için, yasalardaki boşluktan dolayı bir genç kızımızı kılıçla katletti. Bir başka kişi de bir çocuğu, bir gencecik öğrencimizi “Deccal” diyerek katletti. Onun için, ruh sağlığı yasının bir an önce çıkartılması gerekiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Meclise de bu konuda görev düşüyor.

Bizim bu saatten sonra yapacağımız, sağlıkçıların şartlarını iyileştirmek. Bu giden hekimler sadece kendileri gitmiyor, Türkiye’nin sağlığı da gidiyor, görev de hepimize düşüyor.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gökân Zeybek.

Buyurun Sayın Zeybek. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesi üzerine söz aldım. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

2022 yılı bütçesi Komisyona havale edildiğinde, değerli arkadaşlar, tam 211 milyar dolar değerindeydi; bugün, Meclise geldiğinde değeri ise 126,9 milyar dolara geriledi; tahmin ediyorum, 2022 yılında uygulamaya geçtiğinde 100 milyar doların altında bir değerle ortaya çıkacak.

Faize 240 milyar TL, yatırımlar için toplam 132 milyar TL ayıran -bunun dolar karşılığı da 9,4 milyar dolar- 2022 bütçesinden bir şey beklemek mümkün değildir. ÜFE'nin yüzde 56, TÜFE'nin yüzde 21 olduğu bir ülkede, ÜFE'deki artışların önümüzdeki aylarda TÜFE'ye baskı yapacağı ve toplumun bunu zam, zam, zam olarak da yaşamda göreceğini söyleyebiliriz.

Orta vadeli planı her bakan ayrı açıkladı. Bakanların üst üste açıkladığı orta vadeli planlar tamamıyla çöktü. Son bir ay içinde dolardaki değer artışı yüzde 41'e, Türk lirasının değer kaybı yüzde 41'e ulaştı. Türk lirası volatilitisini kaybetti değerli milletvekilleri, artık Türk lirasının geçerliliği kalmadı, başta konut olmak üzere, pek çok sektörde geçerli olan para dolar oldu, Türk lirasının bu manada bir dolarizasyon kaybına uğradığını söyleyebiliriz.

İnşaat maliyetleri... Daha geçtiğimiz yıl bugünlerde 3 lira olan inşaat demirinin fiyatı 12 TL'ye, 160 TL olan 1 metre küp betonun maliyeti 500 TL'nin üzerine çıktı. Bu dönemde artmayan nedir biliyor musunuz? Sadece inşaatlarda çalışan işçilerin ücretleri. (CHP sıralarından alkışlar) Sektör batıyor, insanlar çığlık çığlığa, firmalar sesini duyuramıyor. Bunun yanında, emekçinin, işçinin, memurun bu inşaat maliyetleriyle ev sahibi olması artık mümkün olmaktan çıkıyor.

Değerli arkadaşlar, Bakanlık 2021 yılında riskli yapıların yenilenmesiyle ilgili 200 bin TL'lik bir yardım bütçesi oluşturdu. Sayın Bakan, "200 bin TL" dediğiniz rakam, artık bir inşaatın kabasını bile bitirmeye yetmiyor. Deprem riski taşıyan, başta İstanbul olmak üzere, Marmara Bölgesi'ndeki bütün binalarla ilgili risk giderek artıyor. Bu konuda, ben, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yerel yönetimlerle iş birliğinin çok önemli olduğunu söylüyorum ve bu iş birliğine davet ediyorum.

Deprem Komisyonu altı ay çalıştı, rapor yaptık, kitap yayınlandı. O günden beri ne bir yasa ne bir yönetmelik değişikliği önümüze gelmiş değil. Peki, o kitapta yazan çözüm önerileri hayata geçmeyecekse bu riskli yapıların yıkılması durumunda kaybedeceğimiz can ve mallardan kim sorumlu olacak? Tabii ki siz sorumlu olacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, bunları yapmıyor Bakanlık, ne yapıyor? Kadıköy Söğütözü'nde toplu taşıma gar sahasını yeniden imara açıyor mahkemenin iptal kararına rağmen. Haydarpaşa Lisesinin statüsünü, doğal sitten sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanına çeviriyor, Ümraniye Finansent'te sağlık tesisi alanını konut ticareti alanına alıyor, Sarıgazi'deki askerî tesis alanını ticaret alanına alıyor, Üsküdar Altunizade'deki tescil dışı alanı da sağlık tesisi alanına alıyor. Başka ne yapıyor? Kemerburgaz'da Demirören grubuna ait olan golf ve spor sahasını imara açıyor; mahkeme iptal ediyor, dört günde yeni planı yapıp askıya çıkarıyor. Bu ne hız ya, bu ne sürat ya? (CHP sıralarından alkışlar) Devletten, Ziraat Bankasından 750 milyon dolar krediyi alıp ödemeyen Demirören grubunun golf sahasını 325 milyon dolara kamulaştırıyorsunuz, 325 milyon dolar. 18 delikli golf sahası 325 milyon dolara devletin oluyor, artık devletin elinde her bir golf deliğinin 17,5 milyon dolar ettiği bir kamu tesisi var, size hayırlı olsun. (CHP sıralarından alkışlar) Golf sahasını kamulaştırıyorsunuz da ne yapıyorsunuz? Demirörene yeniden veriyorsunuz, yeniden ona kiraya veriyorsunuz. Niye biliyor musunuz? Televizyonlarında muhalefete küfredsinler, gazetelerinde sizleri yalan yanlış övsünler diye. (CHP sıralarından alkışlar)

Belediyelerin yetki alanlarını daralttınız, UKOME'lerdeki Bakanlığın üye sayısını 11'den 16'ya çıkardınız. Başta İstanbul olmak üzere bütün yerel yönetimlerde taksit meselesi yüzünden İstanbul halkına zulüm eder hâle geldiniz. Belediyelerdeki yardımlarınızdaki adaletsizlik öyle bir hâle geldi ki insanların yüzde 65'inin yaşadığı muhalif belediyelere yüzde 2,5; geri kalan yandaş belediyelerine yüzde 97,5 yardım yaptınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – Belediyeler süt dağıttı, çocuklu annelere ulaşım kartı dağıttı, öğrencilere burs verdi, insani su kullanım hakkı getirdi, bunları bile engellemek için her türlü işlemi yaptınız.

Kanal İstanbul sizin vazgeçilmez rüyanız, vazgeçilmez hülyanız. Yüz milyonlarca metrekare alanı imara açtınız. Soruyorum size: Değer artış vergisini bu on yıl içinde bu arazileri alan yandaşlarınızdan almayı neden düşünmüyorsunuz? Siz almayabilirsiniz ama onu alacak iktidar çok yakın zamanda geliyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Tiksindirici borçtur, Kanal İstanbul meselesi tiksindirici borçtur. Bu borcun altına imza atan bürokratların da bu Kanal İstanbul Projesi'yle bu millete çevre ve imar anlamında, bütçe anlamında zarar verenlerin de bunun hesabını vereceklerini; memurların mahkemelerde, siyasilere Yüce Divanda vereceğini mutlaka bilmeleri gerekir.

Son olarak; gelirler azalmış, maaşlar erimiş, üretim dip yapmış, iktidarınız tükenmiş, gidiyor gitmekte olan diyorum.

Saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Murat Bakan...

Buyurun Sayın Murat Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan Bakan olduktan sonra, 2018 yılından bu yana Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, şimdiki ismiyle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının bütçesini konuştuk; 2018'de konuştuk, 2019'da konuştuk, 2020'de konuştuk, şimdi de konuşuyoruz. Ne değişti arkadaşlar bu üç yılı geçen süre içinde? Hiçbir şey değişmedi.

Bakın, iklim politikaları dünyanın geleceğini belirleyecek, bunun için ciddi bir finansmana ihtiyaç var; azaltım politikaları için ihtiyaç var, koruma politikaları için, iklim adaleti için ihtiyaç var. Geçen sene de ben bütçeyi eleştirmiştim; geçen sene genel bütçenin binde 27'siydi Çevre, Şehircilik Bakanlığının bütçesi, şu anda binde 28 oldu arkadaşlar. Hani, öyle koca koca laflar ediyorsunuz ya “yeşil kalkınma devrimi” diye. Binde 1'le mi yeşil kalkınma devrimi yapacaksınız, binde 1'le mi? (CHP sıralarından alkışlar) Yani, utanıp sıkılmadan “yeşil kalkınma devrimi” diyorsunuz. Bakın, Türkiye 3,2 milyar dolarlık bir fona ulaştı bu Paris İklim Anlaşması öncesi, o para alındı mı? Alındıysa nereye harcandı, nereye harcanacak? Avrupa Birliğinin önümüzdeki altı yıllık, 2021-2027 sürecinde bütçesi 1,8 trilyon avro, bunun yüzde 30'unu iklim politikalarına ayırıyor. Bizde binde 28, Avrupa Birliğinde yüzde 30 değerli arkadaşlar. Bu bile tek başına sizin iklim krizi diye bir derdiniz olmadığını ortaya koyuyor.

Bütçe gerçekleşmenize bakıyoruz, 2019 yılı Performans Programı'nda yüzde 70, yüzde 30. 2020'yle ilgili altı aylık veri olduğu için 2019'u örnek veriyorum. Bütçe gerçekleşmesi yüzde 95 şehircilik, yüzde 5 çevre politikaları Sayın Bakan. İklim kriziyle mücadele sadece Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının işi değil, bu bir devlet politikası olmak zorunda. Sizin Bakanlık olarak tüm Bakanlıkları koordine etmeniz lazım. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı geldi, birkaç gün önce burada bütçe sunumu yaptı; 2 defa karbon azaltımından, iklim krizinden bahsetti, ikisinde de “Nükleer güç santraliyle karbon emisyonunu azaltacağız.” dedi. Değerli arkadaşlar, nükleer güç santralleri sıfır emisyon değil, kaldı ki bu temiz ve yeşil bir enerji de değil. Biz bunun tehlikelerini unutmadık, Çernobil'i unutmadık, Fukuşima'yı unutmadık. Sadece Çernobil'de 200 bin insan öldü Çernobil'de, 100

bin çocuk sakat doğdu. Karadeniz'e yağmur oldu yağdı o radyoaktif bulutlar ve hâlâ Karadeniz insanı o nükleer santral patlamasından dolayı kanser riski altında. Dolayısıyla, azaltım politikası yapacaksınız, kömürden çıkmanız lazım, Enerji Bakanı kömürle ilgili tek laf etmedi burada. Yani nükleer güç santrali yapmak sizin emisyonunuzu düşürmez ki emisyonunuzu olduğu yerde tutar en fazla sıfır emisyon bile olsa; dolayısıyla orada da bir politika yok.

Tarım ve Orman Bakanlığı; yutak alan olarak 2 tane yutak alan var; bir tanesi denizel ekosistemler, tatlı su ekosistemleri, sulak alanlar; diğeri de ormanlar. Ormanlarla ilgili Bakan çıktı, Tarım ve Orman Bakanı 2019 yılında, dedi ki: "Orman ithalatını azaltarak orman üretimiyle 1 milyar dolar cari açığı kapatacağız." Yani ormanları yaşam alanı olarak değil; yonga, odun, kereste, üretim alanı olarak gören bir zayıf akıl yönetiyor Tarım ve Orman Bakanlığını. (CHP sıralarından alkışlar)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Duyduk, duyduk; yazdı oraya, yazdı!

MURAT BAKAN (Devamla) - Siz, sulak alanlarla ilgili... Bakın, Seyfe Gölü yok, hani, o Nasrettin Hoca'nın göle maya çaldığı Akşehir Gölü yok, Burdur Gölü yok, bu göller yok.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Eber Gölü yok.

MURAT BAKAN (Devamla) - Sulak alanlar noktasında da yapılabilecek hiçbir şey yok. Siz önce Tarım ve Orman Bakanını zapt edeceksiniz. Tüm bunlar yetmezmiş gibi, bir hafta içinde 2 yönetmelik çıkardı.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kuruttunuz, kuruttunuz gölleri, memleketi kuruttunuz!

MURAT BAKAN (Devamla) - Bakın, iklim değişikliğiyle ilgili, Bakanlığın ismine bir şey ekleyerek iklim değişikliği olmaz. Önce bakanlıkların tamamını koordine edebiliyor olmanız lazım. Millî eğitim politikası, millî eğitim müfredatına iklim krizini nasıl ekleyeceksiniz?

İklim mültecileriyle karşılaşacağız çok yakın zamanda, İçişleri Bakanlığının böyle bir derdi, böyle bir çalışması var mı? Yok. Daha çok yeni; dünyanın kalbi Glasgow'da atarken Birleşmiş Milletler İklim Zirvesi'nde, Cumhurbaşkanı geldi, burada EPDK'nin binasının açılışında: "Biz 'çevre' diyerek enerji hamlemizi engellemeye çalışanlara meydanı bırakmayacağız." dedi. Asıl, biz size bırakmayacağız meydanı. (CHP sıralarından alkışlar) "Önce çevre" demek "önce vatan" demek arkadaşlar. Vatan dediğiniz soyut bir kavram değil ki. Siz, eğer ülkenizin ormanlarını korumuyorsanız, göllerini, denizlerini, dağlarını korumuyorsanız vatani korumuyorsunuz ki. Ondan sonra çıkıp burada "Vatanseveriz, yerliyiz, milliyiz." palavrası atmayın bize.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MURAT BAKAN (Devamla) – Siz, politik ajandanızın en üstüne enerji politikalarını koymuş olabilirsiniz; siz, politik ajandanızın en üstüne rant politikalarını, şehircilik politikalarını koymuş olabilirsiniz; bizim ajandanızın en üst sırasında Sayın Bakan, sürdürülebilir yaşam var. (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, iklim kriziyle siz mücadele edemezsiniz, iklim kriziyle biz mücadele ederiz. Siz, sarayın vesayeti altındasınız, Bakanlık olarak kendi başınıza hareket edebilecek durumda değilsiniz Sayın Bakan diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Hasan Baltacı...

Buyurun, Sayın Baltacı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün 4 bakanlığın; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2022 yılı bütçelerini görüşeceğiz.

Bütçeyi, tam yirmi iki gün boyunca Plan ve Bütçe Komisyonunda görüştük, altı gündür de Meclis Genel Kurulunda görüşüyoruz. Evvla çözmemiz gereken temel bir çelişki var. Bakanların yaptıkları sunumlara bakınca benim gördüğüm manzara şudur: Bakanlar konuşmalarında bir ülkeden bahsediyorlar; bahsettikleri ülkede adalet hüküm sürüyor, ekonomi şaha kalkmış, üretim ve istihdam patlaması yaşıyor, işsizlik bitmiş de komşu ülkelere insanlar buraya çalışmak için akın ediyor, o ülkede kadınlar ve çocuklar güven ve huzur içerisinde yaşıyor, eğitimde, sağlıkta, turizmde, kültürde, sanatta, aklınıza hangi alan geliyorsa ülke çağ atlamış, dünya gıptayla bakıyor falan filan.

Şimdi, değerli arkadaşlar, sevgili ülkem, çelişki şu: Ya bu Bakanlar bu ülkenin bakanı değil ya da bahsettikleri ülke bu ülke değil. (CHP sıralarından alkışlar) Millettin, sokağın, ülkenin gerçeğinden o kadar kopmuşlar ki buraya geldiklerinde ya masal anlatıyorlar, hikâye anlatıyorlar ya provokasyon çıkarıyorlar ya da hakaret ediyorlar. Nasıl mı? Bakın, anlatayım: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Derya Yanık, bütçe sunumunda uyuşturucu için demiş ki: “Madde kullanım riski ve madde bağımlılığından korunma eğitimleri düzenlenmektedir. Bugüne kadar 871.132 kişiye farkındalık eğitimleri verilmiştir.” Ya, senin daha kendi Bakanlığındaki uyuşturucu satıcılarından haberin yok. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Bu ne biçim bir dil ya! Bu ne biçim bir dil yani! Böyle şey mi olur?

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Senin nereden haberin var? Nereden haber aldın?

HASAN BALTACI (Devamla) – Eğer biz açıklamasak Kastamonu İl Müdürlüğünüzdeki uyuşturucu satıcısından haberiniz yoktu. Sen kime farkındalık öğretiyorsun? Malatya’daki İl Müdürlüğünüz uyuşturucu deposu olarak kullanılmış, senin haberin yok. (CHP sıralarından alkışlar) Gerçeklerden o kadar kopmuşsun ki kadın cinayetleri her gün artarken senin Bakanın çıkmış, demiş ki: “Kadın cinayetleri tolere edilebilir bir seviyede.”

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Biraz saygı! Kadın Bakana biraz saygı!

HASAN BALTACI (Devamla) – Ya bu seviyeyi kim belirliyor Sayın Bakan?

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – “Siz” diyeceksiniz, “sen” diye bir dil yok. Öğreneceksiniz bunu, öğreneceksiniz!

HASAN BALTACI (Devamla) – Bakın, diğeri ne demiş biliyor musun?

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – “Sen” yok burada. Öğren, öğren!

HASAN BALTACI (Devamla) – Adamına göre, yandaşlığın seviyesine göre doğa ve çevre düşmanı projelere ya “ÇED Gerekli Değildir” demiş ya da bilim insanlarının, yöre halkının, çevrecilerin tüm uyarılarına rağmen ÇED raporu vererek, Kaz Dağları’ndan İnkizdere’ye, Kuzey Ormanları’ndan Kanal İstanbul’a kadar memleketin ormanları talan edilirken, sanki kendisi bu ülkede yaşamıyormuş gibi Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum çıkıp ne demiş biliyor musunuz? “Ekoloji” demiş, “yeşil koridor” demiş. Türkiye, ithal ettiği çöple sanki Avrupa’nın çöp kutusu hâline gelmemiş gibi, Bakan “Sıfır atık” demiş, “emisyon” demiş, “iklim adaleti” demiş. (CHP sıralarından alkışlar) Millettin yatıp yuvarlanacak dermanı kalmamış. Bu ülkede hâlen 6 milyon 446 bin hanenin başını sokacak, kendine ait bir evi yokken yani kirada yaşıyorken, asgari ücretli aldığı maaşın yarısından fazlasını kira, elektrik, su, doğal gaz faturasına harcıyorken; 2,1 milyon hane sosyal yardımlar olmazsa elektrik faturasını bile ödeyemiyorken Sayın Bakan demiş ki: “409 tane millet bahçesini ısrarla yapacağız.” Bu, millet bahçelerinin yapımından kimin zengin edildiği bir tarafa, millet Taş Devri’nde yaşamaya mahkûm edilirken, siz Lale Devri yaşamakta ısrar ediyorsunuz.

Bakın, bu memleket, bu sene yangınlarla, sel felaketleriyle mücadele etti, karşı karşıya kaldı. Canlarımızı kaybettik; hayatta kalanlar evlerini, iş yerlerini kaybetti. Buraya yazmışsın “Rize, Giresun, Kastamonu, Sinop ve Bartın’da 2.248 konut, 220 köyevi, 132 tane iş yeri ve 5 tane çayevini süratle yapıyoruz.” demişsin ama katrilyonluk yardımlar toplanmasına rağmen hak sahibi afetzedelerin borçlandırılarak ev sahibi olacağından bahsetmemişsin; selden kütük kapanlardan hiç bahsetmemişsin. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

HASAN BALTACI (Devamla) - Afet bölgelerinde yapılacak işlerin bedelinin katbekat üstünde fiyatlarla yandaşlara dağıtıldığından hiç bahsetmemişsiniz. Merak etme, hepsi burada, hepsini teker teker açıklayacağız. Ama şunu unutmayın: Seli afete dönüştüren nedenler neyse afeti ihale vurgununa dönüştüren nedenler de aynıdır; yağmadır, talandır, ranttır. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, sonuç olarak benim bu bütçe görüşmelerinde gördüğüm şu: İki tane ihtimal var -başında söylediğim gibi- ya bu Bakanlar bu ülkenin Bakanı değil ya da anlattıkları ülke bu ülke değil.

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Veya siz bu ülkenin vatandaşı değilsiniz.

HASAN BALTACI (Devamla) – İşte, bizim bu çelişkiyi çözmemiz lazım değerli arkadaşlar, sevgili ülkem. Bir seçenek daha var; o da bu yolsuz düzeni değiştirmek, emeğin, alın terinin, adaletin yüzyılımı inşa etmektir. İşte, biz bu seçeneği iktidar yapacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Vecdi Gündoğdu... (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz tabii ki tam bir AKP bütçesi; çiftçinin, esnafın, emeklinin, işçinin derdine derman olmayan bir bütçe. Bu bütçe, inanın müflis tüccar bütçesi. Bir çiftçi gösteremezsiniz “Bu bütçeyle sorunlarım çözülecek.” diyen. Bu bütçe Kırklareli’de, Babaeski’de verimli toprağı alın teriyle karıştıran, ayçiçeği, buğday üreten çiftçimizin bütçesi hiç de değildir. Bu bütçe, çiftçinin son bir yılda yüzde 110 artan mazotunu, yüzde 500 artan gübresini ucuzlatan bir bütçe de değildir. Peki, bu bütçede “Bu bütçeyle sorunlarım çözülecek.” diyen bir işçi, emekçi gösterebilir misiniz? Gösteremezsiniz çünkü yok. Lüleburgaz’da fabrikalarda çalışan, gece karanlığında çocuğunun rızkı için yollara düşen, nasırlı elleriyle üretim yapan bir emekçi var mıdır bu bütçede? Maalesef ki yok. Peki, esnaf var mı esnaf? Esnaf da yok. Ben bakıyorum da Kırklareli sanayisinde, çarşısında ezanla iş yerini açan, akşam karanlığına kadar üç beş iş yapıp BAĞ-KUR’unu, sigortasını, vergisini, borcunu, kirasını ödemeye çalışan “Bu benim bütçemdir.” diyen tek bir esnaf yok. Eşsiz coğrafyasıyla baktığımızda ömrümüze ömür katan longozların, Istranca’nın, verimli toprakların kirli sanayiye peşkeş çekilmesine “Dur!” diyecek bir madde var mı? Maalesef ki o da yok. İklim kriziyle mücadele sürecinde rant odaklı politikaları terk eden, iklim adaletini hâkim kılan bir bütçe mi bu? Ne yazık ki hayır. Vize’de, Pınarhisar’da, Pehlivan köy’de, Demirköy’de, Kofçaz’da ziyaretlerim sırasında baktığımda “Bu bütçeden ben refah ve zenginlik bulacağım.” diyen bir Allah’ın kulu yok. Bu bütçe fakirden alıp sadece zengine veren bir bütçe yani milletin yoksulluk bütçesidir. Ne diyor Erdoğan? “Biz ekonominin kitabını yazdık.” diyor. Doğru, gitmiş, yazmış bir şeyler orada ama ne yazmış biliyor musunuz? “Türk lirası nasıl değersiz hâle getirilir?” Erdoğan’ın üstün gayretleriyle millî paramız üç ayda dolar karşısında yüzde 39, Bulgar levası karşısında yüzde 36, Pakistan rupisi karşısında yüzde 36 değer kaybetti. Üç yılda, beş yılda falan da değil ha, doksan günde paramızı pul ettiler.

Şimdi baktığımızda sizlere bir şey hatırlatmak istiyorum: Tarih, tam 7 Mayıs 2018, ekonominin kitabını yazan Erdoğan, vatandaşa, millete, halka bir söz vermişti: “Ahdim olsun ki faizler, enflasyon ve cari açık düşecek, dar gelirlinin hayat standardı yükselecek.” demişti. Dememiş miydi? Demişti. Peki, üç buçuk yıl önce söz verdiğinde dolar ne kadardı? 4,27’ydi. Şimdi dolar nerede? 14’e dayandı. Söz verdiğinde faiz yüzde 11,25’ti. Peki, şimdi faiz nerede? Yüzde 15’te. Enflasyon yüzde 7’deydi. Şimdi nerede? Yüzde 21’e çıktı. Artık Erdoğan, ekonomi Nobel’ini hak etmiştir diyoruz arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Peki, şimdi, ne diyorlar? “Dış güçler varmış, ekonomik kurtuluş savaşymış.” Her zamanki gibi beceriksizliklerini saklamak için sanal düşmanlar yaratıyorlar. Ya, çıkın kardeşim, vatandaşa korkusuzca söyleyin, kim o dış güçler, kime karşı savaştayız? Doları uçuran, milleti yoksullaştıran, ekme kuyruklarına sokan bir düşman var ise çıkın açıklayın ve gereğini de yapın. Ha, yapamıyorsanız da görevden affınızı istemek de bir onurdur, bir erdemlilik. (CHP sıralarından alkışlar) “Enflasyon yüzde 21.” diyor TÜİK; gerçek enflasyon ile TÜİK’in enflasyonu arasında tam 3 kat fark var arkadaşlar. Enflasyonu düşük göstermek 30 milyon çalışanın, 12 milyon emeklinin, dulun ve yetimin haklarını gasbetmektir. Bunun adı da emin olun ki kul hakkı yemektir. Vatandaşlarımızın hakkını gasbedenler de dış güçler mi? Çıkıp açıklasınlar, millet dostunu da düşmanını da bilsin ve ona göre de gereğini yapsın.

Yirmi yıldır “adalet” diyenler adaleti mutlu azınlıklara, zulmü vatandaşa reva gördüler; “kalkınma” diyenler kalkınmayı saraydakilere, fakirliği vatandaşa reva gördüler. Umutsuzluk yok sevgili halkım; yoksulluk alın yazısı olmayacak bundan sonra, refahı büyüüp hakça yaşadığımız günler gelecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

VECDİ GÜNDOĞDU (Devamla) – Gün zalimin korkuya kapıldığı, halkın yüzünün güldüğü, umutların yeşerdiği gündür yani Cumhuriyet Halk Partisinin ayak seslerinin artık duyulduğu gündür.

Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Polat Şaroğlu, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA POLAT ŞAROĞLU (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; on dokuz yıllık AK PARTİ hükümetleri süresince uygulanan ranta dayalı çevre politikaları ülkemiz doğası açısından kapkara bir tablo yaratmış ve bu durum, doğal yaşam alanı üzerinde telafisi güç sonuçlar doğurmuştur. Bu süre içinde AK PARTİ iktidarı, Anayasa’nın 56’ncı maddesiyle devlete verilen çevreyi geliştirme, çevrenin sağlığını koruma ve çevrenin kirlenmesini önleme görevi yerine, yandaş şirketlerine derelerimiz üzerinde HES yaptırmaya, yurt dışından çöp ithal edilmesine, siyanürle altın aranmasına, vahşi madencilğe ve orman alanları üzerinde turizm tesisi kurulmasına izin vermiştir. Ekonomik krizden çıkış yolu olarak doğanın bir meta olarak sunulduğu ve sınır tanımaz bir şekilde sermayenin yağma ve talanına açıldığı bir süreçte, enerji açığı gerekçesiyle dağlar, dereler, vadiler yatırımlara açılarak tarım arazileri yok edilmiştir. Yıllardan beri inşaat sektörüne dayalı politika izlenmesi, özellikle HES’lerle olumsuz sonuçlar ortaya çıkaran enerji politikaları ve denetimsizce çöğalan maden işletmeleri nedeniyle doğusundan batısına, kıyısından merasına ülkenin bütün alanları tahrip sürecinin etkisi altına girmiştir. Ortaya çıkan bu kara tablo sonucunda 2002’de 26 milyon 579 bin hektar olan tarım arazisi bugün yaklaşık 23 milyon hektara gerilemiştir. Aynı şekilde, son on beş yıl içerisinde ülkemizdeki çiftçi sayısı da yüzde 50 azalmıştır. 7.391 hektar büyüklüğündeki orman alanları ormancılık dışı amaçlarla kullanılmak üzere madencilik, enerji, turizm gibi talan projelerine açılmıştır. Türkiye 2005 yılında 8 bin ton plastik atık ithal ederken bu miktar 2020 yılında 750 bin tona yükselmiştir, Türkiye âdeta bir çöp toplama bölgesi hâline getirilmiştir.

Vahşi madencilik ve enerji projeleri nedeniyle ülkemizde birçok bitki ve hayvan türü yok olma tehlikesi altındadır. Uluslararası Doğayı Koruma Birliği tarafından hazırlanan Kırmızı Liste’de, Türkiye’de yok olma tehlikesi altında olan yüzlerce canlı türü bulunmaktadır. Bu canlılar arasında, Tunceli halkı tarafından kutsal olarak kabul gören dağ keçileri de yer almaktadır. Bilindiği üzere Tunceli, coğrafi yapısı, bitki örtüsü ve yaban hayatı bakımından oldukça zengin bir bölgedir ancak Tunceli ilimiz, son yıllarda, AKP Hükümetinin doğamızı ve canlı yaşamını tehdit eden yıkım projeleri hedefine oturtulmuştur. Son dönemde kamuoyunun gündeminde olan madencilik projeleri ve avcılık faaliyetlerinin son bulmaması hâlinde, nesli tehlike altında olan yaban hayvanları ve ekolojik denge üzerinde geri dönüşü olmayan bir tahribat yaratılacaktır. Daha geçtiğimiz haftalarda bir maden firması tarafından Ovacık ilçemizde arama faaliyetleri başlatılmış ancak bölge halkının tepkisi ve girişimlerimiz üzerine iş makineleri bölgeden çekilmiştir.

Aynı şekilde, memleketimiz son günlerde avcılığın cirrit attığı bir bölge hâline gelmiştir. Bölge halkının inancı gereği kutsal sayılan dağ keçileri başta olmak üzere, yaşam hakkını savunduğumuz hiçbir canlının göz göre göre katledilmesini kabul edemiyoruz.(CHP sıralarından alkışlar) Bakın, henüz birkaç gün önce Çemişgezek ilçemizde yaşandı bu vahşet görüntüleri. Bu masum ve savunmasız canlılar, gözü dönmüş caniler tarafından işte böyle katlediliyor. Eğer caydırıcı ceza verilmezse bu vahşet tablosu yaşanmaya devam edecek. Ben, burada, Tunceli halkının sesi olarak, yetkilileri duyarlı olmaya ve sorumluluk almaya davet ediyorum.(CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bir kez daha net bir şekilde ifade etmek istiyorum: Bu katliamlara artık bir son verin ve kutsallarımıza dokunmayın. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, gelinek nokta itibarıyla, AK PARTİ Hükümetinin ısrarla sürdürdüğü yanlış ekonomik politikalar sebebiyle ülkemiz uçurumun eşiğine sürüklenmiştir. Doların tavan yapması ve TL’de değer kaybıyla alım gücü hızla gerileyen, ekonomik olarak dibe vuran yurttaşlarımız kaderine terk edilmiştir. Sözde “kurtuluş savaşı” ilanımla milleti kemer sıkmaya davet eden saray yönetimi bir taraftan da bir grup yandaşını beslemeye dönük yatırımlara devam etmektedir. Öte yandan, acı reçeteyi halka fatura ederek milleti açlık sınırının altında yaşamaya mahkûm etmiştir. Sarayın kurumu TÜİK yalan dolan rakamlarla hayalî bir tablo yaratmaya çalışsa da vatandaşların bankaya olan borçları ve icra takipleri ne yazık ki katlanarak artmaya devam ediyor. Gelinek nokta itibarıyla icra dairelerinde dosya sayısı 23 milyonu bulmuş vaziyette.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

POLAT ŞAROĞLU (Devamla) – Esnafın desen, hâli perişan. KOBİ’lerin bankalara olan borcu 1 trilyonu aşmış durumda. Dolayısıyla demem o ki sizin hayalleriniz ve ülkenin gerçekleri örtüşmüyor; her ne kadar “Ekonomi büyüdü, uçacak.” denilse de ülkenin gündemi açlık, sefalet, yarımın kaygısı. Bunu gittiğimiz bütün illerimizde ne yazık ki görüyoruz. Ne acı ki insanlarımız çöplerden artık yiyecek toplayarak yaşama tutunmaya çalışıyor. Daha geçen gün gittiğimiz bir ilimizde içler acısı bir olaya tanıklık ettik. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ klasiği olan bu bütçede şunu görüyoruz: Saray hükümeti halktan topladığı vergileri har vurup harman savurmaya, siyasi hedefleri doğrultusunda harcamaya devam ediyor çünkü bu bütçede işçi yok, çiftçi yok, emekli yok, üretici yok; emek veren, alın teri döken yurttaşın hakkı da hukuku da adaleti de yok.

Ancak tüm bu olumsuzluklara karşı umutsuzluğa yer yok. Türkiye’de değişim rüzgârı esmeye başladı, hakça paylaşım ve insan onuruna yakışır bir gelecek için bu bütçeye hayır diyoruz. Geliyor gelmekte olan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Metin İlhan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA METİN İLHAN (Kırşehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hükümetin 2022 yılı bütçe teklifi, pandemiyle beraber derinleşen küresel ekonomik krizin getirdiği olumsuzluklar sebebiyle ülke olarak daha da yoksullaştığımız göz önünde bulundurulduğunda, takdir edersiniz ki büyümeyi ve refahı artırabilecek düzeyde olamaması bakımından son derece yetersizdir. Bu sebeple Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı için öngörülen merkezî yönetim bütçe teklifinin yüzde 3,77'si maalesef çok düşük bir orandır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizdeki engelli vatandaşlarımız nüfusun yüzde 10'unu oluşturuyorken 2022 bütçesinin sadece yüzde 1,6'sı engellilerle ilgili uygulamalara tahsis edilmiştir. Ayrıca, engelli aylıklarının çok düşük olduğu bir durum söz konusu iken Hükümet, tasarrufu, engelli vatandaşlarımıza verilen raporlardaki oranların düşürülmesi yoluyla maaşlarından kesintiye gitmekte ve hatta maaşlarını kesmekte aramaktadır. Dâhiliye doktoru olmam sebebiyle engelli vatandaşlarımız sürekli olarak bu sorunu tarafıma ulaştırmakta ve de çaresizce çözüm beklemektedirler. Ancak iş, iktidarın sözde karşı olmuş olduğu meşhur faiz lobilerine gelince 2022 bütçesindeki temel gider olan faiz ödemelerinden tasarruf etmek için Hükümetin hiçbir plan ve çabasının olmadığını görmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, Hükümetin kadına yönelik politikalarında da maalesef geriye gidiş yaşanmaktadır. İstanbul Sözleşmesi'nden çıkmış olmanın ahlaki, medeni, vicdani ve hukuki hiçbir boyutu yoktur, olamaz da. Ülkemizde kadına şiddet vakalarındaki artış herkesin malumu. Sosyal hayatta ve iş hayatında kadınlarımızın maruz kaldığı mobbing başta olmak üzere tüm negatif ayrımcılıkların en temel sebebi eğitimde ve kadın istihdamında çok geri olmamızdır. On dokuz yıllık AKP iktidarı süresince kadına şiddet vakalarında, erken yaştaki evliliklerde artışın azalamaması, kadının iş ve sosyal hayatta adaletli konumlandırılmaması bu sorunu bu kafayla aşmanın imkânsız olduğu gerçeğini önümüze sermektedir.

Bakınız, bir de günden güne sorunları büyüyen aile yapımız var. Hükümet kadrolarınca sürekli Türk aile yapısının öneminden söz edilmektedir. Peki, 2 milyona yaklaşan çocuk işçi sayısı mevcutken, çocuk istismarının önüne bir türlü geçilememişken, sokaklarda dilencilik yaptırılan çocukların mağduriyetleri çözülememişken, kullanım yaşı gün geçtikçe düşen uyuşturucuyla mücadelede istenilen düzeye gelinememişken, boşanmalara sebep olan temel ekonomik sorunlar ortadan kaldırılamamışken ve de engelli çocuklarımızın mevcut sorunlarının varlığı sürerken nasıl bir aile düzeninden ve nasıl bir aile yapısından söz edeceğiz? (CHP sıralarından alkışlar) Ailenin korunması ve güçlenmesi için 2022 yılı bütçesinden ayrılan ödenek hane başı maalesef yaklaşık 90 liradır.

Sağlık Bakanımız da hazır buradayken, günlerdir şahsımı arayıp ekonomik sorunlarını iletmek zorunda kalan doktor, ebe, hemşire, eczacı, memur, tekniker, laborant ve benzeri sağlık çalışanlarının da iki yıldır devam etmekte olan pandemi sürecinde yaptıkları fedakârlıklara karşı, yaşadıkları ekonomik sorunların hiçbir ayırım yapılmadan çözülmesinin bu Meclisin boynunun borcu olduğunu açık yüreklilikle ifade etmek isterim.

Bir diğer konu: Kırşehir Karayolları İl Müdürlüğü bünyesinde taşerona bağlı olarak çalışan işçilerimizden önemli bir kısmının sözleşmelerinin yenilenmeyip böylesi bir ekonomik kriz ortamında işten çıkarılma tehlikesiyle karşı karşıya oldukları bilgisinin tarafıma ulaştığını da söylemek isterim.

Meclis kürsüsünden, ihale süreçlerini bir türlü tamamlayamayan Kayseri Bölge Müdürlüğü yetkililerini uyarıyorum, süregelen ekonomik krizde tasarrufu işçinin emeği üzerinden sağlamayı aklınızın ucundan dahi geçirmeyin, aksi hâlde bedelini çok ağır ödersiniz.

Sonuç olarak, tüm bu sorunlar ülkemizi derin bir yoksulluğa sürükleyen AKP Hükümeti tarafından görmezden gelinmekte ve de bir türlü çözüme kavuşturulamamaktadır. Ortalık yangın yeri iken tebdilikiyafet saçmalığıyla demagoji yapmaya çalışan ama aslında vatandaşın içine çıkacak hâlleri kalmayan iktidar kadroları artık, sarayın kimsenin onaylamadığı sözde itibarlı hâliyle yaşayıp kendi topluluklarına ne kadar uzak ve ne kadar yabancı kaldıklarını görsünler.

Bizler sürekli alanlardayız. Seçim bölgem olan Kırşehir’de ne zaman vatandaşlarımızı dinlesem, bana ”Hani iktidar vekilleri ve yöneticileri, neredeler?” diye öfkeyle sormaktadırlar.

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Sizinle mi gezecekler?

METİN İLHAN (Devamla) – Unutmayınız ki yüksek ferasete sahip aziz milletimizden kaçmak için en fazla bir buçuk yılınız kaldı. Ama sizler ülkemize bu ağır bedeli yaşatmış insanlar olarak bir ömür boyu gerek vicdanlarımızda gerekse de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

METİN İLHAN (Devamla) – ...yüce Türk ulusunun vicdanında mahkûm olacaksınız, bunu böyle bilebilirsiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Sözlerimi, ülkemizin içinde bulunduğu yönetilememe krizi sebebiyle ekonomik bir çıkmaza doğru sürüklenmemize daha da sebep olacak, hakça paylaşım, adalet, üretim, yenilik ve değişim içermeyen bu bütçenin maalesef sorunlarımıza çözüm getiremeyeceğini belirterek ancak buna karşın, her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gibi, güzel günlere birlikte dayanışma ve umut içinde ulaşacağımıza olan inancımı yenileyerek son vermek istiyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ali Fazıl Kasap...

CHP GRUBU ADINA ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – (Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap’ın işaret diliyle konuşmasına başlaması) (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Bakanlığımızın adı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. Sayın Bakan, engellileri düşünmeyen bir Bakanlıkla karşı karşıyayız. Demin ben bir şey anlattım ama büyük ihtimalle sizler de anlayamadınız. Şu anda bizi dinlemekte olan, pardon, dinleyemeyen 3 milyon işitme engelli vatandaşımız var, siz onları anlayamadınız. Üç yıldır söylüyorum, yaklaşık 3’üncü defadır işaret diliyle selamlıyorum, bu algıyı oluşturmaya çalışıyorum ama siz Bakan olarak buraya geliyorsunuz, şu anda yaklaşık 3 milyon vatandaşımız bizi anlayamadı ve bunun sorumluluğu sizde Sayın Bakanım. (CHP sıralarından alkışlar) Engellilerin bence önündeki en büyük engellerden biri sizin Bakanlığınız. (CHP sıralarından alkışlar) Hak temelli -muhtaç değil, ihtiyaç değil hak temelli- bir yapıyı yapamadığımız için, insanları muhtaç olarak algıladığımız için sıkıntı orada. Anayasal bir hak bu, zorunluluk bu ama maalesef, siz yapmıyorsunuz. Peki, sizler neler yaptınız?

Bakın, bu bütçe zaten 700 milyar lira civarında, Meclise geldiğinden beri bu bütçe yüzde 40 eridi. Bu bütçenin içinden ayırdığınız pay çok düşük ama siz burada muhtaçlığı daha da artırma yolundasınız. 6 milyon 300 bin kişiye yardım dağıtılan haneniz var ve 20 milyona yakın kesim şu anda yoksulluk sınırının altında.

Sayın Bakan, burada daha önce de söylediğim gibi, yoksul ve muhtaç vatandaşlarımıza yönelik yaptığınız şeyler daima muhtaçlık algısı üzerine kurulmuş, hak temelli olmamasının ve bireysel olmasının ötesine geçmiyorsunuz, geçmek de istemiyorsunuz ama siz ne yapıyorsunuz? İnsanlarımızı bugün için biri 47 dolar, biri 71 dolar... Kur bugün ne kadar değişti bilmiyorum ama günlük 20 liradan, 30 liradan ağır engellilere aylık bağlıyorsunuz ve bu ne kadar haklı? Siz bu ücretlerle geçinebilir misiniz? Bir engellinin hayatını devam ettirmesini sağlayabilir misiniz? Mümkün değil. Ama siz öbür taraftan ne yaptınız Sayın Bakan? Üç yıldır bu Mecliste, komisyonlarda defalarca söylüyorum, bakın, Sayın Bakan, siz 442 bin kişiye, hak etmeyen, engelli raporu olmayan -ilgili birimlerinizden de bu teyit edildi, CİMER’den de soru önergesine de cevap verildi; tek tek, kuruluş kuruluş hesaplanmış- 442 bin kişiye verilen, bu yıl itibarıyla 11,6 milyar TL paranın hesabını veremiyorsunuz. (CHP sıralarından

alkışlar) Bunu kabul ediyorsunuz ve bunun da... Siz bir hukukçusunuz Sayın Bakan, 697 milyar lira parayı sildiniz, amme alacağı, kamu alacağı kapsamında, bunun silinmesi imkânsız ama siz sildiniz Sayın Bakan; cevabınızda da var, bu seneki Sayıştay raporlarında da var, 697 milyar lira. Bu suçtur, çok ciddi bir suçtur. Siz hukukçusunuz Sayın Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

Peki, öbür taraftan ne yaptınız? Bakın, bir rapor var elimde, raporda şöyle yazıyor: “Hasta ayağa kalkamıyor, öz bakımını yapamıyor, üst ekstremiteyi, alt ekstremiteyi kullanamıyor.” Bununla ilgili yüzlerce rapor var bana ulaşan, aslını size verebilirim. Diyor ki: “Kısmi bağımlı.” Ya, sedyeyle gelmiş Sayın Bakan, siz buna aylık bağlamıyorsunuz bakın hâlâ. Bunun gibi...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Genel Kurulu muhatap alarak konuşmalarımızı yapalım. Sayın Bakanlar oy vermeyecek bütçede.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) – Teşekkür ederim.

Ben Bakandan oy istemiyorum, sizin de müdahale etmenize gerek yok, ben ne söyleyeceğimi biliyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, şöyle, hak temelli olması gerekiyor. Sizin anlayacağınız şeyi söyleyeyim:

“Allah’ın on pulunu bekleyedursun on kul,

Bir kişiye tam dokuz, dokuz kişiye bir pul.

Bu taksimi kurt yapmaz kuzulara şah olsa.” (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Taksimi kimin yaptığını biliyorsunuz.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Eğer bundan bunu da öğrendinizse helal olsun!

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) – Şimdi, buradan tarihe bir not düşmek istiyorum değerli arkadaşlar: Allah’ın izni ve aziz milletimizin de... Geliyor o gelmekte olan; iktidarımızda, engellilerin sosyal hayata katılabilmeleri için zorunlu olan tüm tıbbi malzeme, teçhizat ve tedavilerini ücretsiz sağlayacağız. (CHP sıralarından alkışlar) Engellilerin otomobil, telefon, bilgisayar gibi tüm ihtiyaç malzemelerinden ÖTV kaldırılacak. Engelli atamaları yapılacak, yapılması zorunlu. Çalışma hayatındaki engelleri kaldıracağız. Engelli aylıkları ve bakım yardımlarını engelli bireylerin hak temelleri üzerine, ihtiyaç üzerine değil, hak temeli, anayasal hak üzerine oturtacağız. Muhtaç değil, hak sahibi insanlar olacak. Yönetim süreçlerine engellilerin de katılmasını sağlayacağız. Burada sağlık alanında kangrenleşen sorunları da çözeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Sayın Başkan, erişilebilirlikle ilgili tüm sorunları çözeceğiz.

Değerli arkadaşlar, unutmayın, yan yana 2 Bakanlık var, engelli sağlık sistemiyle ilgili bu kadar sorunu çözemediniz, engelli sağlık raporlarındaki entegrasyonu sağlayamadınız. 2 Bakan çok yakın, Bakanlıklar da 1-2 kilometre; üç yıldır entegrasyonu sağlayamadınız, engelli sağlık raporlarında düzenleme yapamadınız.

Şunu söyleyeyim nihai olarak; bu yetersiz ve yeteneksiz kadrolardan sonra şöyle söylüyorum: Geliyor gelmekte olan. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Candan Yüceer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu bütçe pandemi koşullarında yapılan ikinci bütçe. Yaptığımız ekonomik kriz ve iki yıldır süregelen salgının sonuçları nedeniyle bekledik ki işsiz, açsız kalanların derdi; şiddete uğrayan, salgının yükü omuzlarına yüklenen kadınların derdi; ihmal ve istismara uğrayan, çalışmak zorunda bırakılan ve iş cinayetlerine kurban giden çocukların derdi; pandemi koşullarında hayatları daha da zorlaşan engellilerin, emeklilerin, yaşlıların derdi ve 3600 ek göstergeyle umutlandırdığımız yüz binlerce kamu personelinin, EYT'lilerin derdi bu bütçenin derdi, sizlerin derdi olsun ama görüyoruz ki sizlerin derdi bu değil. Derdiniz iktidarınız, derdiniz şatafatınız, derdiniz beslemeye, yedirmeye doymadığınız yandaş müteahhitleriniz, yandaş vakıflarınız. (CHP sıralarından alkışlar) Hâlâ vatandaştan aldığınız vergileri yandaşlara dağıtmaya, şatafat içinde yaşamaya devam ediyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, 2022 bütçesinden yandaş müteahhitlere 42 milyar lira ödenecek, garanti ödemesi yapılacak; bu bütçenin en az 240 milyarı faizcilere gidecek. İyi ki faize karşısınız, faize karşı olmasanız ne olacak acaba? Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesi 66 milyar 131 milyon lira. Yani bu bütçenin yaklaşık 4 katı kadınlara, çocuklara, engellilere, sosyal hizmetlere değil, bir avuç tefeciye ayrılmış durumda. Biz “Bu bütçe yandaşın, faizcinin, sarayın bütçesi.” derken boşuna demiyoruz. Hâl böyle iken, yapılan bu iken bütçe sunumunda, dalga geçer gibi, refahın toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılmasına devam edileceği söyleniyor. Şimdi, sarayın elektrik faturasına, yalnızca elektrik faturasına harcanan para, kadın politikalarının geliştirilmesine ilişkin tek ulusal mekanizma olan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne ayrılan 22 milyon liraya eş değer. Şimdi, sarayın sadece aydınlatmasına, şatafatına 42 milyon kadından daha fazla kaynak aktararak bu refahı nasıl yavacaksınız Allah aşkına? (CHP sıralarından alkışlar)

Bırakın diğer bakanlıkları, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesi bile; dezavantajlı grupların, kadınların haklarını gözetmesi gereken Bakanlığın bütçesi bile cinsiyete duyarısız bir bütçe, vicdanı yoksun bir bütçe, adaletsiz bir bütçe.

Her gün binlerce kadın şiddete uğrarken, bir bir katledilirken, 3.624 kapasiteli 149 kadın konukevimi var ve her yıl için sadece 1 tane arttırmayı hedefliyoruz. 81 ŞÖNİM var, arttırmayı düşünmüyoruz. 1.195 tane çocuk konukevimi var, onu da arttırmayı düşünmüyoruz. Çocuklarımıza kreş, bakımevi yapmıyoruz; onları cemaatlerin, tarikatların kucağına terk ediyoruz. Aslında bu bütçede kadınlara, çocuklara, dezavantajlı bireylere verilen mesaj çok açık; diyorlar ki: “Biz sizi umursamıyoruz. Sizi korumaya da niyetimiz yok. Başınızın çaresine bakın.”

Şimdi, “bal” deyince ağız tatlanmadığı gibi, “şiddete sıfır tolerans” deyince de şiddet son bulmuyor. Yatırım yapmadan, yasaları uygulamadan, ulusal mekanizmaları arttırmadan ayrımcılığı, kadına yönelik şiddeti nasıl önleyeceğiz? Koruma ve yargı kararlarına rağmen kadınlar katledilirken, el kadar çocuklar evlendirilirken bizler toplumsal cinsiyet eşitliğini kalkınma planlarından çıkararak, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeyi yok sayarak ve kazanılmış hakları geriye götürüp bir gecede “Şiddet ve ayrımcılık olmasın.” diyen İstanbul Sözleşmesi'nden çıkarak mı sağlayacağız bunu? (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, İstanbul Sözleşmesi tüm milletvekilleri tarafından övünülerek, gurur duyularak imzalandı, Sayın Bakan dâhil iktidarın tüm kadın milletvekilleri tarafından düne kadar en güçlü şekilde savunuldu ama bir gecede bir kişinin imzasıyla bu sözleşmeden çıkılırken herkes suspus oldu. Ne oldu, ne değişti? Ülkemizde şiddet mi bitti Allah aşkına? İdarecilerin idaresizliği, sessizliği ve uygulanmayan yasalar maalesef bu kara zihniyetleri, katilleri, tecavüzcüleri cesaretlendiriyor. Bunun örneğini geçtiğimiz hafta görülen İpek Er'in davasında bir kez daha gördük. İpek Er ölmeden önce yazdığı mektupta şöyle diyordu: “Musa Orhan tarafından tecavüze uğradım. Beni saçımndan çekti, yerde sürdü ama bana dedi ki: ‘Kimse sana inanmaz, bana bir şey olmaz, sen sahipsizsin.’”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

CANDAN YÜCEER (Devamla) – Ve 3 Aralık günü mahkeme tecavüzcüyü haklı çıkardı, bu ülkenin kadınlarının yargı tarafından umursanmadığını gösterdi ve Orhan'a geleceği üzerinde olumsuz etki olacağı düşüncesiyle indirim yapıldı, iyi hâl indirimi yapıldı ve tutuklanmadı yani yargı, hayatı sona eren İpek Er için değil, tecavüzcünün geleceği için endişe duydu.

Değerli milletvekilleri, bu kararlar uygulanmadığı sürece, maalesef bu cezasızlık arttığı sürece kadınlara yönelik şiddet, tecavüz son bulmuyor. Aslında torba kanun diye bir icadımız var -hani çokça rant için, yandaşlarımız için kullandığımız- bir kez bir torbayı da bu kadınlar, bu kanunlar için kullansanız. (CHP sıralarından alkışlar) Neden kullanmıyorsunuz?

İstanbul Sözleşmesi'nden çıkmak öyle kolay olmayacak çünkü milyonlarca kadının eşitlik mücadelesi var, hak mücadelesi var, adalet mücadelesi var. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CANDAN YÜCEER (Devamla) – Bu sözleşme yaşayacak ve yaşatacak! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Süreniz tamamlandı Sayın Yüceer.

CANDAN YÜCEER (Devamla) – Ve bu bütçe, AKP iktidarının bu ülke vatandaşlarına eşitsizliği, yoksulluğu, adaletsizliği burada yaptığı son bütçe olarak kalacak.

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – On dokuz yıldır aynı şeyi söylüyorsunuz, on dokuz yıldır. Buyurun gelin!

BAŞKAN – Sayın Yüceer, süreniz tamamlandı.

CANDAN YÜCEER (Devamla) – Ve hak için, halk için geliyor gelmekte olan diyor, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

RECEP AKDAĞ (Erzurum) – Umutsuz da yaşanmıyor, doğru(!)

BAŞKAN – Sayın Ünal Demirtaş, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, bütçeniz 15 Ekimde Meclise sunulduğunda 9,17'lik dolar kuru üzerinden 190 milyar dolar ediyordu. Bugün ise 13,90 dolar kuru üzerinden 126 milyar dolara düştü yani bütçeniz daha Meclisten geçmeden dolar karşısında yüzde 33 oranında yani 65 milyar dolar buharlaştı ve kadük oldu. Halkın bütçesi ise en az yüzde 50 buharlaştı.

Sayın Bakan, yirmi yıllık iktidarınızda iş ve çalışma yaşamının hiçbir sorununu çözemediniz; aksine, bu sorunlar derinleşerek devam etti. Bakın, geniş tanımlı yani gerçek işsizlik dün açıklanan makyajlı TÜİK verilerine göre bile yüzde 22,8'dir yani şu anda 8 milyon 281 bin kişi işsizdir. İşsizlikte Avrupa'da ilk 3'teyiz. İşsizliği hâlâ çözemediniz.

Kayıt dışı istihdam OECD ortalamasının yüzde 18'idir. Bizde ise kayıt dışı yüzde 30'la OECD'nin en yüksek oranıdır yani şu anda 9 milyon işçimiz kayıt dışıdır. Kayıt dışını hâlâ çözemediniz.

İş kazalarında her gün 6 işçimiz yaşamını yitirmektedir. Sadece bu yıl kasım ayına kadar 1.853 işçimiz ve son on dokuz yıldaysa 28 bin işçimiz iş kazalarında yaşamını yitirmiştir. Ülkemiz yıllardır iş kazalarında Avrupa'da 1'inci, dünyada 3'üncüdür. İş kazalarını da hâlâ önleyemediniz.

Çocuk işçilik artarak devam etmektedir. Ülkemizde makyajlı TÜİK verilerine göre bile şu anda 720 bin çocuk işçimiz vardır, oysa gerçek rakam 2 milyondur. Çocuklarımız okula gideceğine çalışmak zorunda kalmaktadır. Maalesef çocuk işçiliğini de önleyemediniz Sayın Bakan.

Emeklilikte yaşa takılan 5 milyonu da hâlâ emekli yapamadınız.

SGK açıkları da rekor kırmaya devam etti; 2020 yılında 69 milyar, son on dokuz yıldaysa 446 milyar SGK açığıyla cumhuriyet tarihi rekorlarını kırdınız. SGK'nin aktif/pasif oranı da Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun dönemi olan 1999'da 2,4 iken 2020'de 1,69'a indi. Avrupa'da 1 emekliye 4 çalışan düşerken maalesef ülkemizde 1 emekliye 1,7 çalışan düşmektedir. Bunu da çözemediniz.

Ülkemizde sendikalaşma oranı yüzde 14, toplu sözleşme oranıysa 2,78'dir. Türkiye 38 OECD ülkesi arasında sendikal hak ve özgürlüklerde de maalesef yine son sıradadır. Sendikal hak ve özgürlüklerin de önündeki engelleri hâlâ kaldıramadınız.

Sayın Bakan, ülkemizdeki 13 milyon 500 bin emekli giderek yoksullaşmaktadır. ILO'nun 2021 yılı Eylül ayı verilerine göre, Türkiye, dünyada emekli en yoksul olan ülkelerin arasındadır. 8 milyon emekli asgari ücretin altında, 2 milyon 600 bin BAĞ-KUR emeklisi ise bin liranın altında aylık almaktadır. Bugün, primleri asgari ücret üzerinden yatırılan bir işçinin emekli maaşı ise 1.500 TL'dir yani 95 eurodur; Almanya'da asgari ücret alan emekli ise 1.000 euro yani bizimkilerin 10 katı kadar emekli maaşı almaktadır. Bugün, maalesef, 6 milyon emekli temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamadığı için çalışmak zorunda kalmaktadır; aç kalmamak için 73 yaşında bile çalışmak zorunda kalan emekliler vardır, bir kısım emekliler de pazarın sonunda çürük meyve ve sebzeleri toplayarak yaşamaya çalışmaktadır. Bakın, bizi kıskanan Alman emekliler "cruise" gemilerinde tatil yaparken bizim emeklilerimiz ise aç kalmamak için ölene kadar çalışmak zorunda kalmaktadır. (CHP sıralarından alkışlar) Sayın Bakan, en düşük emekli maaşı asgari ücret seviyesine gelmelidir, emeklilere bayram ikramiyesini en az 2.500 TL yapmalısınız; bizim emeklimiz de hiç değilse Antalya'da tatile gidebilmelidir.

Sayın Bakan, asgari ücret ülkemizdeki en büyük toplu sözleşmedir çünkü asgari ücret ve civarında ücret alan işçi sayısı 10 milyondur. Avrupa'da asgari ücretle çalışanların oranı yüzde 5 iken bizde yüzde 60'tır yani asgari ücret bizde ortalama ücret hâline gelmiştir. Son beş yılda asgari ücret döviz karşısında eriyip küçülmüştür; bakın, asgari ücret 2016'da 430 dolar iken şu anda 203 dolara düşmüştür değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Devamla) – Son beş yılda asgari ücretlinin cebinden aylık 227 dolar buharlaşmıştır değerli arkadaşlar. Bakın, Çinli işçi bile 360 dolar alırken bizim işçimiz 203 dolar almaktadır. Biz asgari ücrette Çin'in bile gerisine düştük değerli arkadaşlar. Türkiye, bu asgari ücretle Avrupa'da da son sıradadır. Bakın, bizi kıskanan Almanya'daki asgari ücretli 1.585 euro asgari ücret alırken bizdeki asgari ücretli net 183 euro ancak alabilmektedir. Alman asgari ücretli bizim asgari ücretlinin 9 katı kadar ücret alabilmektedir. Ocak ayından bugüne kadar ekmeğe, süte, şekere... Bakın, şu rakamlara bakın, şekere yüzde 64, ayçiçeği yağına yüzde 96, tüpe yüzde 80 zam gelmişken ve 2022'de de bu zam yağmuru devam edecekken asgari ücretliye bu kayıpları karşılayacak derecede artış yapılmasını saygılarımla dilerim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Demirtaş.

Sayın milletvekilleri, birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.33

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.48****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Rümeyşa KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33’üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komasyon yerinde.

Evet, gruplar adına söz taleplerinde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna geldik.

İlk söz Sayın Arife Polat Düzgün’ün.

Buyurun Sayın Düzgün. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanlarım, Bakan Yardımcılarım; Sağlık Bakanlığının 2022 yılı bütçesi hakkında grubum adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ hükümetleri, Sağlıkta Dönüşüm Programı uygulamalarıyla vatandaşlarına en iyi sağlık hizmetini sürdürülebilir bir şekilde sunmaya çalışmaktadır. 84 milyonun şahitlik ettiği çok önemli reformlar yapılmıştır, en kapsamlı sağlık hizmeti sunan ülke konumundayız. Sağlık reformu, bir doktor olarak bizzat yaşadığım yıllarda uygulanmaya başlandı. “Bu, sürdürülemez.” diyenlere rağmen, içinde bulunduğumuz küresel salgına rağmen ilk günkü gibi kesintisiz sağlık hizmetini en kaliteli şekilde vatandaşlarımıza sunmanın gururunu yaşıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidarımız döneminde sağlıkta insan gücü oranında ciddi artışlar olmuştur. 2002 yılında kamudaki toplam sağlık çalışanı sayısı 256 bin iken bu sayı bugün 737 bin yani 3 katına çıkmıştır. Hâlen özellikle de bu pandemi döneminde sağlık hizmetinde istihdam edilmeyi bekleyen sağlıkçılarımızla bu sayılar artırılarak OECD hedeflerine ulaşacağımızı temenni ediyorum. Bu iki yıldır hastanelere gitmekten korktuğumuz hatta Covid pozitif yakınlığımızı hastaneye bile götürmekten endişe ettiğimiz hastalarımızı sağlık ordumuza bıraktık. Pandemide hastalarımızın her türlü bakımını yapan ve şifa veren sağlıkçılarımızı da kaybettik. Birçoğu hastalandı fakat iyileşip işlerine döndüler ve hastalarına kendi hastalık öyküleriyle de destek oldular. Hepsine en derin saygılarımı takdim ediyorum.

Temel sağlık göstergelerine baktığımız zaman önemli iyileşmeler olduğunu görüyoruz. Beklenen yaşam süresi 72 yıldan 78,6 yıla yükselmiştir. Artık, doğumların yüzde 98’i hastanelerde yapılmakta, doğum yapılan hastanelerin tamamı bebek dostu hastanedir. Tabii ki önemli olan hasta olmamaktır. Sağlıklı yaşamı öğretebilmek, alışkanlık kazandırabilmek, erken tanı için tarama programları çok daha önemlidir. Yenidoğanlarda dönüşümden önce 1 tane tarama çeşidi varken şu an 8’ e çıkarılmıştır. Bütçede koruyucu sağlık hizmetlerine aktarılan kaynağın yüzde 103 arttığını görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, uzun süredir gündemde olan SMA hastalığını önleyebilmek için SMA taraması, evlilik öncesi, çiftlerde kalıtsal kan hastalıkları taramasına eklenmiş; evlenecek çiftlerin yanı sıra hâlen evli olanlar ile çocuk sahibi olan çiftler de yararlanabilecekler, gerektiği zaman da saptanan taşıyıcı çiftlere sağlıklı çocuk sahibi olmalarını sağlamak için destek olunacak.

Pandemi döneminde özverilerine şahitlik ettiğimiz doktorlarımızın, sağlıkçılarımızın sağlıkta şiddeti durdurmak, çalışma saatlerini azaltmak, ücretlerini iyileştirmek için yapılan çalışmaları bir sağlıkçı vekil olarak her zaman takip etmeye devam edeceğim. Sayın Bakanımızın bütçe görüşmelerinde de belirttiği gibi toplumda hak ettikleri hayat standardına kavuşturacak bir gelire kavuşturulacaklarına inanıyoruz. Sağlıkta şiddeti durdurmak için alınan tedbirlere ilave bir önlem olarak Bakanımız, sağlık kurumlarında, öncelikle de acil servislerde güvenlik önlemlerini arttırmak için x-ray cihazının konulmasına başladığını söyledi. Bunun yaygınlaşmasını temenni ediyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Nadir Hastalıkları Araştırma Komisyonunda hastalar ilaç temininde zorluklar yaşandığını belirttiler. Bunun düzenlenmesi için her iki Bakanlığımızın da el ele verip bunları çözmesini istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bizim için önemli olan bu Covid pandemi döneminde yoğun bakım oranlarımız yükseltildi. Şu anda OECD verilerine göre yoğun bakımda en yüksek yoğun bakım hasta yatağına sahip ülkeyiz. İstanbul’da 2 tane bin yataklı hastane yapıldı; bunları hepimiz biliyorsunuz.

Ve ben en son olarak bu yılın en iyi aplikasyonları arasında Sağlık Bakanlığı tarafından geliştirilen e-nabız sisteminden bahsetmek istiyorum. 55 milyon vatandaşımız bunu kolaylıkla kullanıyor ve bunlar hayatımızı kolaylaştırıyor. 112 acil numaralarının tek bir hatta toplandığını ve artık 112 Acil Yardım Butonu’nu telefonunuza indirerek her yerden konum belirtilerek acil hizmet alabileceğinizi de hatırlatmak istiyorum. Sağlık Bakanlığımızın çabası içinde olduğunu bildiğim bir konudan daha bahsetmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Devamla) – Sağlık Bakanlığımızın, tıbbi cihaz ve ilaç sektöründe, savunma sanayimiz örneğinde olduğu gibi yerli ve millî üretimlerini artırma çabası içinde olduğunu biliyoruz ve bunların artmasını istiyoruz. Sağlık hizmetinin tedarik zincirinde yurt dışına bağlı olmasını istemiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sağlık Bakanlığımızın bütçesinin hayırlara vesile olmasını ve tüm emeği geçenlere teşekkür ederek sağlıklı nesillere vesile olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın İsmail Güneş...

Sayın Güneş, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sağlık Bakanlığı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve bizleri ekranları başında izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

2019 yılında başlayan ve tüm dünyayı etkileyen Covid-19 pandemisi yaklaşık 270 milyon kişiye bulaşmış ve bu hastalıktan dolayı yaklaşık 5 milyondan fazla insan hayatını kaybetmiştir. Bu süreç ekonomik anlamda gelişmiş ülkeler de dâhil olmak üzere bazı ülkelerde sağlık hizmetinde büyük aksamaların olduğu, bazı ülkelerde ise parası olanların sağlık hizmetine ulaşırken parası olmayanların hizmete ulaşamadığına, bazı ülkelerde yoğun bakımlarda yer olmadığı için yaşlılarını maalesef ölüme veya kendi kaderine terk ettiklerine şahitlik ettik. Bu süreç, ülkemizde ise elhamdülillah,

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde, AK PARTİ iktidarlarında sağlığa yapılan devasa yatırımlar, sağlıkta yapılan büyük değişim ve dönüşüm, tecrübeli ve özverili sağlık çalışanlarımız ve 84 milyonu kapsayan sosyal güvencemiz sayesinde az kayıpla atlatılmaya çalışılmıştır. Aşı geliştirme çalışmalarına tam destek verilirken aynı zamanda en hızlı aşılama yapan ülkeler içinde yer alması sağlanarak hastalığın yayılmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Bu süreçte özveriyle çalışan tüm sağlık çalışanlarımıza ve kamu personelimize teşekkür ederim. Bu hastalıktan dolayı hayatını kaybeden sağlık çalışanlarımıza ve vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet, yakınlarına ve milletimize başsağlığı ve sabırlar dilerim.

Sağlıkta değişim ve dönüşümü tüm alanlarda hayata geçirerek birinci basamak ve koruyucu sağlık hizmetlerinde yeterli muayene odası olmayan, doktorların aktif olarak çalışmadığı ve nüfusun tamamının kontrol altına alınmadığı sağlık ocağı sisteminden her hekimin kendisine ait muayene odasının olduğu ve kendisinin sorumlu olduğu belli bir nüfusunun olduğu aile hekimliği sistemine geçiş yapılmıştır. Koruyucu sağlık hizmetlerine bütçeden ayrılan pay yükseltilerek aile hekimlerinin özlük hakları iyileştirilmiştir.

Bebeklerde önlenebilir ve erken teşhisle tedavi edilebilir hastalıkların erken teşhisi için yeni doğanlarda iştme, hipotiroidi, biotinidaz eksikliği, kistik fibrozis ve konjenital adrenal hiperplazi taraması hayata geçirilmiştir.

Bebeklerde ve çocuklarda geliştirilmiş aşı programına geçilerek aşılama yüzde 95'in üzerinde başarı sağlanarak Dünya Sağlık Örgütü'nün hedefi geçilmiştir.

Sağlıkta değişim ve dönüşüm neticesinde bebek ölüm hızı her 1 canlı doğumda 31,5'ten 8,5'e, anne ölüm hızı her 100 bin canlı doğumda 64'ten 13,1'e indirilmiştir.

Çağımızın hastalıklarından korunmak ve sağlıklı yaşlanmayı sağlamak için sağlıklı yaşam merkezlerinin hem sayısı hem de hizmet türü artırılmıştır. Kapalı alanlarda sigara kullanımının yasaklanmasıyla sigarayla mücadelede önemli bir safha hayata geçirilmiş, sigara bırakma polikliniklerinde ücretsiz ilaç uygulamasıyla vatandaşlarımıza yardımcı olmaya çalışılmıştır.

Evde bakım hizmetiyle hem hastaların hayır duası alınmış hem de hastanelerimizin yükü azaltılmıştır.

Değerli milletvekilleri, acil sağlık hizmetlerine gelince; geçtiğimiz günlerde, hamile bir kadın doğum sancıları başlayınca eşiyle birlikte kendi arabalarıyla yola çıkarlar, arabaları hastaneye 1,5 kilometre kala bozular, hava da oldukça soğuktur. Ambulans servisi ararlar, ambulans servisi bin dolar karşılığında kendilerini hastaneye götürebileceğini söyler. Çift, parası olmadığı için ambulans gelmez, hamile kadın o soğuk havada yürüyerek hastaneye varmak zorunda kalır. Değerli milletvekilleri, bu ülke neresi biliyor musunuz? Bu ülke, kişi başı millî geliri 65 bin dolar olan Amerika Birleşik Devletleri.

Şimdi, gelelim Türkiye'deki acil sağlık hizmetlerine. Acil sağlık hizmetlerinde büyük değişim ve dönüşüm yapılmış, ambulans sayısı 5.946'ya çıkarılarak vatandaşlarımıza ve ülke dışından gelen misafirlere acil durumlarda sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın, hatta kimlik bile sorulmaksızın kentsel alanda on beş dakikada, kırsal alanda da otuz dakikada ambulans hizmeti verilmekte, hatta ihtiyaç duyulursa helikopter ambulans, uçak ambulans, deniz ambulansları halkın hizmetine sunulmaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ülkemizde fert başına düşen sağlık harcamamız gelişmiş ülkelere göre az da olsa verdiğimiz hizmet katbekat üstündedir ve ücretsizdir. Bu da Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğindeki AK PARTİ iktidarının vatandaşlarımıza verdiği önemi göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, hastanelere gelince; 2005 yılında yapılan köklü bir değişiklikle hastaneler Sağlık Bakanlığına aktarılarak tek elden yönetime geçildiği gibi, hastaneler için yeni standartlar geliştirilmiş, her hekime bir poliklinik odası yaptırılarak hekimlerin daha etkin ve verimli çalışabilmesine fırsat verilmiş, hekim seçme hakkı getirilmiş; diğer taraftan da hasta hakları birimi kurulduğu gibi, hasta-çalışan memnuniyetine de önem verilmiştir. Hastanelerde koğuş sisteminden nitelikli oda sistemine geçilmiş, yoğun bakım yatak sayısı 869'dan 24 bine çıkarılarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

İSMAİL GÜNEŞ (Devamla) - ...100 bin kişiye düşen yoğun bakım yatak sayısı 39,7 olup OECD ve ABD ortalamasının oldukça üzerindedir.

Kalacak yeri olmayan hamilelerimiz veya doğum sonrası bebekleri hastanede tedavi gören annelerin rahat bir ortamda kalabilmeleri için Misafir Anne Projesi hayata geçirilmiştir, TÜRKÖK Ulusal Kemik İliği Bankası hayata geçirilmiştir. 55 milyonun kullandığı e-nabız dijital kayıt sistemi sayesinde gereksiz tahlil tekrarlarından kaçınılmıştır. En önemli yatırımlar, tabii, son on dokuz yılda 715'i hastane, 393'ü ek bina, 106'sı ağız ve diş sağlığı olmak üzere toplam 3.821 tesis yapılmıştır. Genel bütçeden 6 tane şehir hastanesi, kamu-özel ortaklığı iş birliğiyle 13 şehir hastanesi yapılmıştır; bunları da yapmaya devam edeceğiz.

Burada, tabii muhalefet yanlış bilgi veriyor; bu ücretlerin içinde sadece kira yoktur. Bunun işletmesi, oradaki temizlik personeli, yemek personeli ve diğer taraftan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Güneş, süreniz tamamlandı.

İSMAİL GÜNEŞ (Devamla) – Sağlık Bakanlığı bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ederim. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Bunların hepsine “hizmet bedeli” deniliyor zaten Sayın Vekilim, hizmet bedeli. Bunların hepsi “hizmet bedeli” adı altında geçiyor zaten.

BAŞKAN - Sayın Mustafa Esgin, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Sayın Başkanım, Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlayarak sözlerime başlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca elbette sağlık alanında önemli adımlar atılmıştır. Bununla birlikte 2000'li yılların başında sağlık Türkiye'nin en önemli sorunları arasındaydı. Yine, bu nedenle AK PARTİ iktidarlarının en önemli gündem maddelerinden biri sağlık olmuştur. “Sağlıkta Dönüşüm” adını verdiğimiz modelin bazı önemli başlıkları var. Öncelikle, birinci basamak sağlık hizmetlerini reorganize ettik. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde dünyanın gittiği yere gittik ve aile hekimliği sistemini hayata geçirdik.

İkinci basamak sağlık hizmetlerini, Sağlık Bakanlığının organizasyonunda tek çatı altında toplayarak sağlıkta eş güdümü sağladık. Sosyal güvenlik reformuyla sağlığın hizmet sunumuyla finansmanı birbirinden ayırdık. Genel sağlık sigortasıyla toplumun tamamını sosyal güvenlik şemsiyesi altında topladık. Etkili, verimli, kolay erişilebilir, mali açıdan sürdürülebilir, çağdaş bir sistemi ortaya koyduk.

Değerli arkadaşlar, bütün bunların sonunda bir değerlendirme yapmamız gerektiğinde göz önüne almamız gereken bazı nirengi noktaları vardır, bunların başında sağlıkla ilgili göstergeler gelmektedir. Bebek ölüm hızını, anne ölüm hızını, 5 yaş altı çocuk ölüm hızını eğer 5 kat azalttıysak ve dünya

çapında bir farkındalık oluşturduysak burada bir başarı hikâyesi vardır. Hastane sayısını 3 kat, nitelikli yatak sayısını 8 kat, yoğun bakım yatak sayısını tam 28 kat artırdıysak, sağlık altyapımızı bu şekilde güçlendirdiyssek yine bir başarı hikâyesinden bahsetmemiz gerekiyor. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) 100 bin kişiye düşen yoğun bakım yatak sayısında dünya lideriyiz. Değerli arkadaşlar, sağlık çalışanı sayısını 300 binlerden 1 milyon 240 bine çıkardık yani neredeyse 1 milyon sağlık çalışanını daha sisteme dâhil ettik. Sağlıkta insan kaynağımızı ülke genelinde adil ve dengeli bir şekilde dağıtıyoruz. Sağlık Bakanlığında çalışan uzman hekim başına düşen nüfusta en yüksek ve en düşük ilin oranı 13 kat iken 2’ye inmiş olması hekim ve sağlık çalışanı dağılımında iller arasında adaleti gözettiğimiz bir ifadesidir.

Diğer önemli bir husus, vatandaş memnuniyetidir. Eğer memnuniyet oranını yüzde 39’lardan yüzde 72’lere çıkardıysak bunu da hiç kimsenin göz ardı etmemesi gerekiyor. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Arkadaşlar, yaptığı harcamaya göre en yüksek memnuniyet oranı sağlayan bir ülke olmamız da kaynaklarımızı doğru kullandığımızın bir işaretidir.

Vatandaşımızın ve ülke kaynaklarının finansal açıdan korunması yine bir başka başlık. Toplam sağlık harcamalarımızın gayrisafi yurt içi hasılaya oranının tüm olumlu parametrelerle birlikte sabit kalması da bir kamu maliyesi başarısıdır. Vatandaşımızın cepten harcamalarının da yüzde 26’dan yüzde 16’ya indirilmesi, bu konuda önemli bir parametredir.

Sağlığa erişim oranı yine başka bir kriter. Vatandaşımız bir yılda, SSK istatistiklerine göre 1,5 kez hekime erişebilirken bugün yılda 10’a çıkmıştır, bu da bir başarıdır. Bütün bu değerlendirmeler, sağlıkta başarılı bir model ortaya koyduğumuzun kanıtıdır. Bu başarı hikâyesini, milletimizin desteğiyle, Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğindeki AK PARTİ iktidarları yazmıştır.

Değerli arkadaşlar, yaklaşık iki yıldır tüm dünyada küresel bir salgınla önemli bir sınamadan geçiyoruz. Hastalıktan korunmada Covid aşısı tartışmasız en önemli faktör. Bugün 122 milyon aşırı uygulayarak en fazla aşı yapan ülkelerden biri olduk. Yerli aşımızı da yılbaşından sonra yaygın uygulamaya geçiriyoruz. Covid döneminde yoğun bakım kapasitesini neredeyse yüzde 50 oranında artırdık. Yine, salgın süresince 10 bin yerli solunum cihazını ürettik, hizmete geçirdik ve binlerce vatandaşımızın hayatta kalmasına hizmet ettik.

Değerli arkadaşlar, şehir hastaneleri, şehir hastaneleri... Üç yıl içerisinde 25 bin yatak kazandırmışız, 19 şehir hastanesi yapmışız, 25 bin yatak daha kazandıracak yeni yatırımları hizmete açmak için mücadele ediyoruz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Haberiniz yok Sayın Vekilim, bakan Sağlık Bakanı orada, 19 tane değil, 13 tane. Bakanın sunumundan haberiniz yok.

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen. Sayın Vekilin ne konuşacağına siz mi karar vereceksiniz? Yapmayın.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sağlıkta destan yazmışız, sayısına takılıyorsunuz ya.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) - Covid öncesi alınan bu stratejik karar, eleştirilmesi gereken değil takdir edilmesi gereken, önemli bir başarı hikâyesidir. Elbette ki eleştirebilirsiniz ama...

Değerli arkadaşlar, koruyucu sağlık hizmetleriyle ilgili bugün bazı konuşmalar oldu. Bakan, 2020’de 15 milyardan 2021’de 20 milyara, geçtiğimiz yıldan bu yıla da yaklaşık 2 kat artırmışız ve 38 milyara çıkarmışız. Burada, arkadaşlarımızın bunu niçin eleştirdiğini ben anlayamadım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) - Teşekkür ederim Başkanım.

Son olarak şunu ifade etmeliyim ki: Geçirdiğimiz bu zor dönemde asgari ücretlilerimiz başta olmak üzere bütün çalışanlarımız ve sabit gelirlerimizle ilgili önemli adımlar atıyoruz. Özellikle, kahraman sağlık çalışanlarımızı sadece alkışlamakla kalmayıp farkındalık oluşturacak maaş, ek ödeme, özlük haklarına ve emekliliklerine yansıtacak iyileştirmeleri mutlaka yapacağımızı buradan ifade ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Çalışma barışını bozmadan canımızı emanet ettiğimiz “Önce Allah, sonra sen.” dediğimiz başta hekimlerimiz olmak üzere sağlık çalışanlarımız ve kamu çalışanlarımızın haklarının sonuna kadar arkasında olduğumuzu belirtmeliyim. Sağlık Bakanımız Sayın Fahrettin Koca’ya da bu konudaki üstün gayretlerinden dolayı teşekkür ediyorum.

Sözlerime son verirken 2022 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Selim Gültekin...

Buyurun Sayın Gültekin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SELİM GÜLTEKİN (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin beşinci turunda Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu bütçesi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Ekranları başında bizleri izleyen Niğdeli hemşehrilerimizi, aziz milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

AYHAN EREL (Aksaray) – Aksaray da var.

SELİM GÜLTEKİN (Devamla) – Öncelikle, Covid-19 salgınında en önde fedakârca çalışan hekimlerimize, kıymetli meslektaşlarımız eczacılarımıza, diş hekimlerimize, hemşirelerimize yani kahraman tüm sağlık çalışanlarımıza bir kez daha şükranlarımı sunuyorum. Pandemide hayatını kaybeden sağlık çalışanlarımıza ve vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, insan odaklı, bilimselliği esas alan, uluslararası alanda öncü, referans bir kurumdur. Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun öncelikli görevi, toplumun kaliteli, etkili, güvenli ürünlere ulaşmasını sağlamak ve düzenleyici, denetleyici, yönlendirici icraatlarla topluma hizmet etmektir. Cumhurbaşkanlığı On Birinci Kalkınma Planı’yla ilaç ve tıbbi cihaz sektörü için küresel pazardaki rekabet gücümüzü artırmak ve değer zincirinde ülkemizi daha üst konumlara taşımak ise Kurumun en öncelikli görevidir.

Covid-19’la mücadele süreci bir kez daha ortaya koymuştur ki yerli üretim, her alanda olduğu gibi sağlık alanında da özellikle sağlık hizmetlerinin sürdürülebilirliği açısından stratejik öneme sahiptir. Artık, Türkiye olarak, dünya üzerinde hızla gelişen teknolojiye millî teknoloji hamlesiyle biz de yerimizi alıyoruz. 2020 yılında tıbbi cihaz ithalatımız yaklaşık 2,5 milyar dolar iken, ihracatımız ise 1,2 milyar doların üzerine çıkmıştır. Yerli ve millî üretimin etkisiyle tıbbi cihazda ithalatın ihracatı karşılama oranı son beş yılda yüzde 30’dan fazla artış göstermiş ve 2020 yılı itibarıyla yüzde 50’ye ulaşmıştır.

Gururla ifade etmek istiyorum ki 2020 yılında ilaç ve eczacılık sektörü ihracatımız bir önceki yıla göre yüzde 27,3 oranında artarak 1,84 milyar dolara ulaşmış ve tarihî rekoru kırmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Böylece ilaç ihracatının üst üste rekorlar kıran Türkiye ihracatı içindeki payı 2020 yılında tarihinde ilk defa yüzde 1’in üzerine çıkmıştır. Yine, yapılan çalışmalar sonucunda bugün ülkemizde tükettiğimiz her 100 kutu ilacın 88’ini kendi ilaç sanayimizde üretiyor durumuna gelerek önemli bir başarıya da imza atmış olduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ olarak sağlığa önem veriyoruz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde ülkemizin 2022 yılı sağlık bütçesi yüzde 49,5 oranında artarak 116 milyar 37 milyon TL’ye çıkarılmıştır. AK PARTİ döneminde, 2002-2020 yılları arasında, on sekiz yılda Niğde’imize en kaliteli sağlık hizmetinin sunulması, yeni sağlık tesislerinin yapılması, tıbbi

cihaz kapasitesinin artırılması ve yenilenmesi, nitelikli hasta sayısının artırılması için 638 milyon TL harcama yapılmıştır. Bu dönemde de Niğde'mize 400 yataklı yeni model hastanemizi kazandırıyoruz. Hastanemizin inşaatı hızla devam ediyor, inşallah 2023'ün ilk aylarında Niğdeli hemşhçerilerimizin hizmetine sunarak şehrimize her ihtiyacına cevap verecek bir sağlık tesisimizi daha kazandırmış olacağız.

Tabii ki durmuyoruz, 60 ünitlik ağız ve diş sağlığı hastanemizin projesinde sona gelindi. Bu projemizi de yakın zamanda ihale ederek inşallah 2022'de inşaatına başlayacağız. Bittiğinde Niğde'mizin sağlık altyapısının gücüne güç katacak olan son teknoloji tomografi ve röntgen cihazlarıyla donatılmış, ameliyathanesi, acil servis ünitesi, çocuk ve yetişkinler için ayrı poliklinikler ihtiva eden, ileri ağız ve diş tedavisi uygulanacak yeni model ağız ve diş sağlığı hastanemiz kıymetli Niğdeli hemşhçerilerimize şimdiden hayırlı uğurlu olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sayın Fahrettin Koca Bakanımıza ve ekibine de teşekkür ediyorum.

Milletin kürsüsünden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımız Sayın Murat Kurum'a da tüm Niğdeli hemşhçerilerim adına teşekkür etmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Niğde'mizde elli yıldır yapılacağı söylenen, her seçim döneminde seçim kitapçıklarının ilk sayfasında vadedilen Niğde Kalesi ve çevresinin yenilenmesi projemiz bu dönemde TOKİ ve Niğde Belediyemiz iş birliğinde hayata geçiyor. Şehrimizin turizmine, ekonomisine ve sosyal yaşamına büyük katkı sağlayacak olan bu vizyon projemizin Niğde'mize kazandırılmasında başta Sayın Cumhurbaşkanımıza, Kıymetli Bakanımıza, Valimize, milletvekilimize, AK PARTİ Niğde teşkilatımıza ve Niğde Belediye Başkanımız Emrah Özdemir'e bir kez daha teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ iktidarlarımızda, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde üst üste 20 kez bütçe yapmanın başarısıyla Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun 2022 yılı için 237 milyon TL olarak planlanan bütçesinin ve ayrıca...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SELİM GÜLTEKİN (Devamla) – ...güçlenen ve kalkınan Türkiye'mizin yatırım, üretim, istihdam ve büyüme odaklı olarak hazırlanan 2022 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor; Niğdeli hemşhçerilerimizi, aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Öznur Çalık, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ÖZNER ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekillerim; Sağlık Bakanlığımızın 2022 yılı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Sizleri, ekranları başında bizi izleyen aziz milletimizi ve çok kıymetli Malatyalı hemşhçerilerimi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Kıymetli milletvekilleri, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde AK PARTİ olarak, 2002 yılında iktidara geldiğimizde "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." şiarıyla kollarımızı sıvadık ve her alanda çok önemli devrimler yaptık. Sağlıkta yaptığımız devrimlerle tüm hastaneleri Sağlık Bakanlığı çatısı altında topladık. Bütün vatandaşlarımızı sağlık sigortası kapsamına aldık. Her vatandaşımızın kendi hekimi olacak dedik ve aile hekimliği sistemini kurduk. Ülkemizi, sağlık hizmetlerimizle, dünyada model ülke hâline getirdik. Anne ve bebek ölüm oranlarını, sağlık kuruluşlarında gerçekleşen doğum oranlarını; kadınlarımızın, özellikle hamile kadınlarımızın sağlığa erişim oranlarını, yatak ve yoğun bakım yatak sayılarını, 112 ambulans, helikopter ambulans, deniz ambulans, sağlık çalışanı sayılarımızı tarihin en ileri seviyelerine çıkardık. Tüm bu ilerlemeler neticesinde doğumda beklenen yaşam süresini 72'den 78,6'ya çıkardık. Sağlık hizmetlerindeki memnuniyeti yüzde 72'lere çıkardık pandemiye rağmen.

Sayın Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere, çok Kıymetli Bakanımıza, değerli bürokratlarımıza, fedakâr ve tecrübeli hekimlerimize, eczacılarımıza, hemşirelerimize, ebelerimize, teknikerlerimize, sağlık memurlarımıza, ambulans şoförlerimize, güvenliklerimize ve temizlik personellerimize; kısacası sağlık ordumuza canıgönülden teşekkürlerimi sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

84 milyon vatandaşımızın her birine kesintisiz sağlık hizmeti sunduk ve sunmaya devam ediyoruz. Ayrıca, ülkemizin sağlık endüstrisinin küresel rekabet gücünü artırmak ve tüm dünya ilaç değer zincirinde ülkemizi daha üst konuma taşımak için millî politikalar üretiyoruz. İlaçta, aşıda, tıbbi cihazda, biyoteknoloji ve medikal teknoloji alanında Türkiye'yi kendine yetecek bir ülke hâline getiriyoruz. Nitekim yapılan çalışmalar sonucunda bugün ülkemizde tükettiğimiz her 100 kutu ilacın 88'ini kendi ilaç sanayimizde üretiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, Cumhurbaşkanlığı bünyesinde kurulan Sağlık Endüstrileri Başkanlığıyla yerli ve millî savunma sanayimiz gibi, yerli ve güçlü bir ilaç sanayisinin önünü açıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Çok kıymetli milletvekilleri, biz sadece sağlık alanında yaptıklarımızla bile Türkiye'yi eski karanlık günlerinden alıp aydınlığa çıkardık. Başta ana muhalefet olmak üzere kimse "Unuttum." demesin, eski Türkiye'de hastanede rehin kalan insanlarımız vardı. Hastanede doğum yapma -tabii, gidebiliyorsa hastaneye- imkânı...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ana muhalefete ne, MHP'ye söyle sen, sizden önce onlar vardı. Ana muhalefete ne; biz yoktuk...

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – ...bulan annelerin bebeklerinin rehin kaldığı, parası olmadığı için cenazelerin morgdan alınmadığı bir Türkiye vardı. Yokluklar içinde var ettiğimiz yeni Türkiye'de ise dünyanın öbür ucundan getirip tedavi ettiğimiz vatandaşlarımız helikopterlerle hastaneye...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – MHP vardı o zaman, biz yoktuk.

RECEP AKDAĞ (Erzurum) – O zaman sizin Genel Başkanınız genel müdürdü Beyefendi...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O zaman Sağlıkta Dönüşüm'le sen ne övünüyorsun? Sağlıkta Dönüşüm'le sen ne övünüyorsun, genel müdür...

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, hatip kürsüde yani.

Sayın Özel, bakın ama hatip konuşmıyor ki.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Buyurun, buyurun.

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Sayın Başkanım, süreme ilave yaparsanız sevinirim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Vereceğiz; benden.

BAŞKAN – Siz devam edin de bakalım Sayın Çalık.

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Yani hiçbir satışmada bulunmadım...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya, ben size demedim. MHP'ye söyle dedim. "Ana muhalefet duysun." diyorsun ya, onlardan aldınız sağlık sistemini. MHP cevaplasın.

BAŞKAN – Sayın Özel, müsaade eder misiniz. Sizin konuşmacılarınıza hiç kimse müdahale etmedi. Hele Grup Başkan Vekili olarak... Rica ediyorum.

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Arkadaşlar, bizim yaptıklarımıza hayalleri bile ulaşamayanlar maalesef sözlerimizi keserek kendilerince icraat yapmaya çalışırlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Evet, evet (!)

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Yokluklar içinde var ettiğimiz yeni Türkiye’de, dünyanın öbür ucundan getirip tedavi ettiğimiz vatandaşlarımız, helikopterlerle hastaneye götürülen hastalarımız, hamile kadınlarımız, kurtardığımız nice canlar var.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Siz gelmeden önce buzdolabı yoktu (!)

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Bununla beraber, hastaneye gelemeyen hastalarımızın ayağına gidiyoruz. 2005’te başladığımız sağlık hizmeti uygulamasıyla 520 bin hastamızın evine gidiyoruz, ayağına gidiyoruz, sağlık hizmeti sunuyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi, olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi.” diyoruz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız sözlerinizi.

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Tek bir nefesin solmaması için var gücümüzle çalışıyoruz.

SALİH CORA (Trabzon) – Sataşma oldu Başkanım ama biraz daha...

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – On dokuz yıldır aziz milletimize bir değil, bin nefes sıhhat oluyoruz. Milletimizi en iyi tanıyan, en iyi anlayan, derdine derman olan biziz; bundan sonra da hastalara şifa, dertlilere yine deva olmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hepinizden samimi bir şekilde ellerinizi vicdanınıza koymanızı istiyorum. Vicdanı olanlar, ellerini vicdanına koyuyor, AK PARTİ’ye ve Sayın Cumhurbaşkanımıza teşekkür ediyor, 15 seçimde de bunun gereğini yerine getiriyor.

Kıymetli milletvekillerim, biz sadece sağlık alanında değil, sosyal devleti her alanda inşa ettik. Aile Bakanlığımız burada, Çevre Bakanlığımız burada, Çalışma Bakanlığımız burada, Sağlık Bakanlığımız burada, her alanda sosyal devleti inşa ettik ve sosyal güvenlik sistemimizle, sosyal yardımlarımızla, sosyal hizmetlerimizle, sağlık hizmetlerimizle, sosyal konutlarımızla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Başkanım...

SALİH CORA (Trabzon) – Bir dakika daha verin Başkanım, çok sataşma vardı.

BAŞKAN – Selamlama için açıyorum, selamlama için sadece.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Açın Başkanım, biz süresini aldık.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – ...Türkiye’de sosyal devleti biz inşa ettik. Allah nasip ederse kıymetli milletvekillerim, yüce milletimiz, aziz milletimiz, Cumhuriyetimizle birlikte 2023 yılında bir kez daha bu hizmetlere “devam” diyecek ve 2023 yılında da bir kez daha yolumuza devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bu vesileyle üst üste 20 kez bütçe yapmayı bize layık gören yüce milletimize şükranlarımı sunuyorum.

2022 yılı bütçesi ülkemize, milletimize hayırlı olsun derken Malatya’mızın 13 ilçesi dâhil olmak üzere, bütün ilçelerimize sağlık hizmeti sunmak üzere, bütün hizmetleri bize veren, destek olan Sayın Cumhurbaşkanım başta olmak üzere Sağlık Bakanımıza ve bütün bürokratlarına canıgönülden teşekkür ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Sağlık şehrinin başkenti Malatya’ya da saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şenel Yediyıldız...

Sayın Yediyıldız, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ŞENEL YEDİYILDIZ (Ordu) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı bütçesi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi ve Ordulu hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Fındığın merkezi Ordu.

ŞENEL YEDİYILDIZ (Devamla) – Sayın milletvekilleri, takdir edersiniz ki her şey zıddıyla bilinir. Varlığın değeri yoklukta, yeni olanın değeri de eskiyle anlaşılır. Bu yüzden AK PARTİ'nin Türkiye'ye kazandırdıklarını göstermek adına, sizlere, yirmi yıllık AK PARTİ iktidarımızın sağlık hizmetlerinin bazılarından bahsetmek istiyorum.

2002'den önce sınıf ayrımı olur gibi hastane ayrımları vardı; SSK hastanesi, devlet hastanesi, üniversite hastanesi gibi ancak iktidarımızla birlikte yapılan devrim niteliğindeki sağlıkta dönüşüm projeleriyle özel hastaneler de dâhil olmak üzere vatandaşlarımız ayırım yapılmaksızın tüm hastanelerimizden hizmet alabilme imkânına kavuşmuştur. 2002'den önce hastane kuyruklarında sabahtan akşama kadar bir umut “Bana da sıra gelir ve muayene olurum.” diye bekleyen hatta maalesef, kuyruk sırasında vefat eden vatandaşlarımız varken bizler bugün bu tabloyu evinde istediği hastaneden bir tıkla randevu alabilen, saatlerce hastane kuyruklarında beklemek yerine randevu saatinde orada olması yeterli olan bir sisteme dönüştürdük. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2002'den önce hastanelerimiz fiziki olarak bakımsız, hijyenden uzak, koğuş tipi oda hâlindeyken bugün hijyeni, donanımı, kapasitesi ve en fazla 2-3 kişilik odalarıyla en lüks otellerle yarışan bir konfora sahip olmuştur. Aile hekimliği uygulamamızla vatandaşımızın sağlığından daha kolay haberdar olabilmekteyiz. Gebelik takip sistemimizle anne ve bebek ölümlerinin önemli ölçüde önüne geçtik. 2002'den önce ilaç alabilmek vatandaşlarımız için bir işkence hâline dönüşmüşken bugün barkod sistemiyle tüm eczanelerimizin kapısı vatandaşlarımıza açılmıştır. Sayın Cumhurbaşkanımızın engin öngörüleleriyle ve olurlarıyla ülkemize şehir hastaneleri yapılması kararı verildiğinde ana muhalefetin lideri “Yanlı yapıyorsunuz, bu şehir hastaneleri lüzumsuz yatırımdır, bütçeye büyük yük getirecektir. İnsanları oraya getirmek için hasta mı edeceksiniz?” diye beyanatlarda bulunmuştu. Sayın Cumhurbaşkanımızın öngörülerinin ne kadar isabetli ve yerinde bir karar olduğunu şimdi daha iyi anlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Pandemi süresince, adına gelişmiş dediğimiz ülkelerde olduğu gibi hastalarımız şehir hastanelerimizin sayesinde sokakta kalmamış, yoğun bakım hizmeti almıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sağlık alanında yapılan araştırmalar ve yerli sağlık teknolojilerinin geliştirilmesi bütün dünyada millî güvenliği ilgilendiren stratejik alan olmuştur. 2014 yılında sağlık sistemini güçlendirici projeler yanında aşı, ilaç, tıbbi cihaz, tanı kiti ve diğer sağlık teknolojilerinde dışa bağımlılığı azaltacak çalışmaları desteklemek üzere Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı kurulmuştur. TÜSEB, diğer görevlerinin yanı sıra salgın yönetiminde de çok önemli görevler üstlenmiştir. Türkiye çapında Covid-19 tanı laboratuvarını kurmuş ve ülkemizin test kapasitesini önemli derecede artırmıştır. Aşı geliştirme projelerini desteklemiştir. Bunların arasında ülkemizin ilk yerli Covid-19 aşısı olan Turkovac da yer almaktadır. Böylece Türkiye'de AR-GE aşamasından ürüne kadar ilk kez bir aşının tüm süreçleri gerçekleştirilmiştir. Yine, bir “start-up” şirketi tarafından geliştirilen solunum cihazının üretim ve ticarileştirilmesi TÜSEB'in desteğiyle gerçekleşmiştir. Yerli solunum cihazı 80 ülkeye ihraç edilmesinin yanı sıra birçok ülkeye yardım amaçlı olarak gönderilmiştir. Hâlen aşı, ilaç, tanı kiti, tıbbi cihaz, biyomalzeme, klinik araştırmalar, SMA başta olmak üzere çeşitli alanlarda toplamda 110 AR-GE projesi desteklenmektedir. Ülkemizin ilk ulusal biyobankası Aziz Sancar Araştırma Merkezi, TÜSEB bünyesinde kurulmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ŞENEL YEDİYILDIZ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarlarında Ordu ilimize de ulaşım, eğitim, sağlık, sosyal hizmetler ve tarımdan spora kadar birçok alanda çok büyük yatırımlar yapılmıştır; bunlardan bazıları Ordu-Giresun Havaalanı, Ordu-Ünye Çevre Yolu, 17 bin kapasiteli stadyum ve Ordu Hastanemizin şu anda başlamış olmasıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ordu ilimizdeki Bolaman havzası için Dünya Bankasından 70 milyon dolar 0,53 faizli ve otuz yıl vadeli kredi, Sayın Cumhurbaşkanımızın oluru ve onayıyla alınmıştır. Bu krediyle Bolaman havzasında kara yolları, dere ıslahı, seli önleyici göletler yapılması, su sorununun önüne geçilmesi planlanmıştır.

Bu vesileyle, milletimize hizmetkâr olma anlayışı ve düsturuyla hareket ederek ülkemize yeni bir vizyon ve misyon kazandırmış olan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a sonsuz teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri ve alkışlar) Bugün AK PARTİ'nin yirmi yılda yaptığı hizmeti seksen yılda yapamayanlar “Yiğidi öldür, hakkını yeme.” düsturunu çiğneyerek bizi eleştirebilirler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yediyıldız.

ŞENEL YEDİYILDIZ (Devamla) – ...biz inandığımız yolda yürümeye, milletimizin hizmetine koşmaya, ülkemizi hak ettiği yeni zirvelere taşımaya yılmadan, usanmadan, yorulmadan “Yaparsa AK PARTİ yapar.” diyerek devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yediyıldız.

ŞENEL YEDİYILDIZ (Devamla) – Ve bir şeyi hatırlatarak ayrılmak istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Yediyıldız, süremiz doldu.

ŞENEL YEDİYILDIZ (Devamla) – Özür dilerim Sayın Başkanım.

Bazı yerlerin nerede olduğu karıştırılıyor, Türkiye'nin fındığı yüzde 42'yle Ordu'da üretilmektedir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Lütfiye Selva Çam...

Buyurun Sayın Çam. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2022 yılı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Aziz milletimizi, ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Malumunuz, bugün bütçe görüşmelerimizin 6'ncı günündeyiz ve görüşmeleri ilk günden beri dikkatle dinliyorum, bugün de bütün arkadaşlarımızı dikkatle dinledim. Kürsüye çıkan muhalefetten arkadaşlar bize sürekli “Halkın arasında değilsiniz.” “Sokağa çıkamıyorsunuz.” şeklinde aynı şeyleri döndürüp döndürüp söylüyorlar.

Bakın arkadaşlar, sizler sokaklara yeni yeni çıkmış olabilirsiniz ama biz ilk günden beri, yirmi senedir 81 il ve 973 ilçemizde sokakları dolaşıyoruz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Belki son dönemlerde, zaman zaman da kameraları alarak halkın arasına çıkma ihtiyacında bulunuyor olabilirsiniz ama biz bizzat halkın içinden çıkmış bir partiyiz yani AK PARTİ, bugüne kadar gerçek anlamda halkın partisi olmuştur. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (MUŞ) – Halkın içinden çıkıp halka ihanet eden parti!

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Devamla) – Yine, aynı şekilde, muhalefet adına söz alan vekiller sürekli olarak “Bütçede o yok, bu yok, şu yok.” diyorlar ve “Bütçe onun bütçesi, bunun bütçesi.” diyerek birtakım yakıştırmalarda bulunuyorlar. Tabii siyaset yapacaksınız ama bazı gerçekleri perdelemeyen yapmanızı tavsiye ederim.

İşte, ben bugün burada, bütçede ne var ne yok, bu kimin bütçesi, bunlardan bahsedeceğim. Bu bütçe, Kastamonu başta olmak üzere tüm sel felaketlerinde zarar görmüş ve evleri bir bir yapılan halkımızın bütçesi. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bu bütçe, dünyada yaşanan iklim krizinin yansıması olarak Muğla’da, Antalya’da ve diğer illerde yaşadığımız orman yangınlarında canları pahasına mücadele eden ve yaralarını sarmak için seferber olduğumuz milletimizin bütçesidir. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bu bütçe, Elâzığ, Malatya, İzmir’de yaşanan depremin ardından söz verdiğimiz gibi kimseyi mağdur etmediğimiz, bize güvenen kardeşlerimizin bütçesidir. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bu bütçe, ev sahibi olmayan vatandaşımız kalmasını hedefiyle imkânı olmayan vatandaşlarımıza konut sağlayan, kentsel dönüşüm faaliyetlerini icra eden, on dokuz yıl içinde 200 milyar lira yatırımla 1 milyon 50 konut inşa eden -1 milyonuncu konutu da Sincan’da bizzat teslim ettik törenle- TOKİ’nin bütçesidir. Bu bütçe, belediyelerimizin altyapı çalışmalarına hassasiyetle ve adaletle yirmi yılda toplam 80 milyar destek veren İller Bankasının bütçesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu bütçe, 2023 yılına kadar 81 ilimizde 81 milyon metrekare millet bahçesi hedefimizle 67 milyon metrekareyi tamamlayan, başkentimizde geçen ay açılışını yaptığımız millet bahçeleriyle halkımıza nefes aldırın bir bütçedir. Bu bütçe, 81 ilde iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında; tarım, orman, enerji, sanayi, ulaştırma, altyapı ve atık gibi konularda Ulusal İklim Stratejisi ortaya koyan Eylem Planı’yla 541 faaliyet yapan Bakanlığın bütçesidir. Bu bütçe, 3 tarafı denizlerle çevrili ülkemizde müsilaç problemleriyle etkili bir şekilde mücadele eden, Sıfır Atık Projesi’yle 3 milyon ton sera gazı salımını önleyen, yüz milyarlarca ağacımızı kurtaran ve tam 30 milyar liralık bir kazanç elde etmemizi sağlayan bir bütçedir.

Evet değerli milletvekilleri, “Yok, yok, yok.” diyorsunuz, bizde ne yok biliyor musunuz? Bizim siyasetimizde iklim, çevre, su, orman ve doğa gibi konuları birileri gibi siyasete malzeme yapmak yok, istismar etmek yok, şov ve propaganda aleti yapmak yok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu gibi değerlerimizin üzerinden doğada, dağlarda, ovalarda veya meydanlarda halkımızı yanlış bilgi ve tahriklerle toplayıp devletimizin çıkarlarının aksine gösteriler yapmak yok. (HDP sıralarından gürültüler) Temel atmama törenleri yok. Bizde asla umutsuzluk yok, ümitsizlik yok, karamsarlık yok. Yirmi yıldır, sadece, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde halkımıza azami noktada hizmet üretmenin çabasından ve gelecek nesillerimize güzel bir Türkiye teslim etmekten başka bir derdimiz, amacımız yok. (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkanım, gerçekleri söylesin.

BAŞKAN – Yani kimin ne söylediğine siz mi karar vereceksiniz? Nasıl demokrasi anlayışı bu?

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Sizi dinlemek zorunda mıyız? Ne nezaketsizlik bu, ne kadar ayıp! Arkadaşımızı dinlemek istiyoruz. Gidin, dışarıda bağırın. Git, dışarıda bağır! Git, dışarıda bağır! Saygısız.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Devamla) – Başkanım...

BAŞKAN – Böyle bir demokrasi anlayışı olabilir mi? Herkes sizin istediğinizi söyleyecek.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Devamla) – Siz istediğinizi konuşuyorsunuz, biz müdahale etmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin lütfen, tamamlayın sözlerinizi.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Devamla) – İşte, bugüne kadar yürüttüğümüz siyasetimiz sayesinde, bir taraftan titiz şekilde doğal zenginliklerimizi korurken diğer taraftan da kalkınmış, güçlü ekonomisi, yaşanılabilir ve sürdürülebilir kentleriyle tertemiz bir Türkiye’yi gelecek nesillerimize aktarmak üzere azimle çalışmaya devam edeceğiz. (HDP sıralarından gürültüler)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Zaten Marmara’da müsilaj yok değil mi?

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ayıp! Ayıp! Ne nezaketsizsiniz, ne nezaketsizsiniz. Ayıp!

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Gürültüden bıktık, gürültüden bıktık. Rahatsız oluyoruz sestem.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Tuz Gölü kurumadı değil mi!

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Tamam, dinle de öğren! Dinle de öğren! (HDP sıralarından gürültüler)

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Devamla) – Bu duygu ve düşüncelerle, ülkemizin tüm zenginliklerini milletimiz adına en güzel şekilde sahip çıkan Sayın Cumhurbaşkanımıza, Hükümetimize, bakanlarımıza ve değerli kadrolarına teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu vesileyle, bugün görüşülmekte olan bütçelerimizin, tüm bakanlıklarımızın bütçelerinin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Yirmi yıldır ülkemizin bütçesini yapmak için bize yetki veren aziz milletimize şükranlarımı sunuyorum.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Muhammet Müfit Aydın...

Buyurun Sayın Aydın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütçesi üzerine söz almış buluyorum. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Biliyoruz ki havanın, toprağın, suyun değeri paha biçilmez. İki yıldır etkisinde kaldığımız salgının yayılmasının önlenmesinde kullandığımız maskeler bizlere teneffüs etmenin, temiz havayı solumanın önemini gösterdi. Dolayısıyla çevre, sadece siyasetüstü bir konu değil, aynı zamanda multidisipliner bir konu. İnsanoğlu büyük bir riskle karşı karşıya, zira var olan dengeyi bozduk. Nasıl mı? Daha rahat yaşam arzusuyla doğal kaynakları hoyratça tükettik, dünyayı mahvedecek kadar konvansiyonel ve nükleer silahlanmanın sadece insan öldürmeyeceği gerçeğini bile bile silahlanma yarışının tarihî zirvelerinde devam ettiğini görerek, bilerek susan insanoğlunun göreceği felaketlerin bugünden daha fazla olacağını dillendirmek kehanet olmasa gerek. Sonuçta da onarılamaz durumlar ortaya çıkardık. Bakınız, iklim değişikliği, katı atıklar, su ve denizlerdeki kirlenmeler, türlerdeki kayıplar hiç kuşkusuz büyük bir sorunun olduğunu bize gösteriyor. Bu durum tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de çevresel hassasiyetin giderek artmasına yol açtı. Sağlıklı toprak, güvenli su, temiz hava sadece bizlerin değil, denizlerimizde, ormanlarımızda, kısacası coğrafyamızda ağırlanan on binlerce türün de en hayati ihtiyacı olarak karşımıza çıkıyor.

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; tüm bu olumsuzlukları durdurmak için dünyada bir dönüşümün yaşandığına şahit oluyoruz, yeni düzenlerin kurulduğunu görüyoruz. Yeşil yeni düzenler, çevreyi, iklimi, doğayı merkeze alan dönüşümler; ülkemizde de bu yönde dönüşüm oluyor. Doğaya bırakılmak yerine her geçen gün artan miktarda geri kazanılarak tekrar değer zincirine katılan atık miktarı, atık su arıtma tesisleri, bisikletli ulaşım, yenilenebilir enerji yatırımları, temiz üretim faaliyetleri, çevre etiketi uygulamaları, ekolojik koridorlar ve millet bahçeleri gibi sayısız çevre dostu uygulamalar doğamızla birlikte bizlerin de daha temiz nefes almasını sağlıyor. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Ülkemizin ihtiyaçlarından yola çıkarak kırk yıllık mazisi olan Çevre Kanunu’nu kapsamlı bir şekilde değiştirdik; yetinmedik Türkiye Çevre Ajansını kurduk; bununla da durmadık sadece bu yıl Marmara’da yaşanan müsilajda, güney kıyılarımızdaki orman yangınlarında, Karadeniz kıyılarımızı

yıkan sel ve taşkınlarda, tarımı sekteye uğratan kuraklıklarda kendini gösteren iklim değişikliğiyle daha etkin mücadele etmek ve uyum sağlamak üzere Bakanlık teşkilat yapısındaki değişikliklerle mücadelenin tek elden ve daha güçlü bir şekilde yapılmasının da önünü açtık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Saygıdeğer Başkanım, değerli milletvekilleri; Eylül ayındaki Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 2053 yılında net sıfır emisyon hedefini belirledik. Ekim ayında Paris İklim Anlaşması'na taraf olmamıza yönelik kanunu Meclisimizden geçirdik; teşekkür ediyorum bütün Meclise. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tüm bu adımlar yeşil dönüşüm, yeşil kalkınma devriminin mihenk taşı olacak inşallah.

Keza büyük bir etkileşim içerisinde bulunduğumuz Avrupa'nın yeni kalkınma hamlesi olan Yeşil Mutabakat çerçevesinde ileriki günlerde ihracatımızın önünde engel teşkil edebilecek sınırdaki karbon düzenlemesine karşı kendi ulusal emisyon ticaret sistemimizi de kurma hazırlıklarımız devam ediyor. İklim kanununu çıkararak yol haritamızı netleştireceğiz inşallah.

Görüyorsunuz ki burada sadece beş dakikada ne geçmişte yapılmış başarıları ne de gelecekte bekleyen başarı hikâyelerini anlatmamıza imkân yok, bunları zaten sahada görüyoruz. Sayıları artan bisiklet yolları, hava, atık su, su izleme sistemleri, düzenli katı atık depolama alanları, iklim dirençli şehirleşmeler, ekolojik koridor, korunan alanlar önümüzdeki değişim ve dönüşümün sadece fragmanı. Ne kadar çok çevre yatırımı olursa sağlık masrafları da o derece azalır. Bu düşünceyle çevre meselelerini her zaman önleyici hekimlik olarak görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Gerçekleri söylemiyorsunuz maalesef.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Devamla) – Birileri gibi arıtma tesisi temel atmama garabeti törenleriyle çevreci olunmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bizler, yirmi yıldır bu ülkede gerçekten çevre konusunda ciddi bir şekilde yol aldık, yol almaya da devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; HDP sıralarından gürültüler)

Siz de konuşuyorsunuz, biz de konuşuyoruz, halkımız dinliyor; mesele yok, o zaman bağırmanıza da gerek yok.

Meclisi ve milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çiğdem Koncagül, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ÇİĞDEM KONCAGÜL (Tekirdağ) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisi, aziz milletimizi ve Tekirdağlı hemşehrilerimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, yirmi yıllık AK PARTİ iktidarımız döneminde her alanda olduğu gibi meteoroloji alanında da birçok yeniliğe imza atılmıştır. Meteoroloji konusunda ülkemize ve vatandaşlarımıza hizmet sağlayan tek kamu kurumu Meteoroloji Genel Müdürlüğüdür.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ergene'den bahset Ergene'den!

ÇİĞDEM KONCAGÜL (Devamla) – Hava tahmin tutarlılık oranı yüzde 90'ların üzerinde olan, pek çok sektörün meteorolojik bilgi taleplerini karşılayan Meteoroloji Genel Müdürlüğü, yüksek teknolojiyi kullanan, güçlü, teknik ve stratejik bir kurumumuzdur. Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2003 yılı öncesinde 31 olan otomatik gözlem sistemleri sayısını 2021 yılında 2.048'e çıkarmıştır. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ergene'de neden zehir akıyor?

ÇİĞDEM KONCAGÜL (Devamla) – Uzun mesafeli kirleticilerinin tespitine yönelik, ülkemizde mevcut durumdaki 11 asit yağmuru istasyonuna ilaveten 2021 yılında 4 asit yağmuru istasyonu daha kurulmuştur. Meteoroloji, bir ilki gerçekleştirerek meteorolojik okuryazarlığın artırılmasına yönelik faaliyetlerde kullanılmak üzere Mobil Gözlem ve Tahmin Merkezini hizmete almıştır. Bunun yanı sıra, tamamen yerli ve milli teknolojiyle hazırlanıp hizmete sunulan mobil uygulamayı telefonunuza indirerek hava tahminlerini daha hızlı ve kolay bir şekilde takip edebilirsiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sellerden bahsedin, Rize'deki sellerden bahsedin, yaşamını yitiren insanlardan bahsedin! Sel felaketi, doğal felaket değil mi, ondan bahsedin!

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Ya, dinleyin, dinleyin; dinlemeyi bir türlü öğrenemediniz bu Mecliste!

ORHAN SÜMER (Adana) – Sabahtan beri sen herkese laf atıyorsun oradan. Onun söylediğinde ne var? Bizim kadınlarımız da biraz söylesin. Sen kendine gelince... Sabahtan beri tüm kadınlarımıza laf attın.

ÇİĞDEM KONCAGÜL (Devamla) – Sayın Cumhurbaşkanımızın Antarktika'da söz sahibi 30 ülkeden biri olma vizyonunu esas alarak Ulusal Antarktika Bilim Seferlerine katılım sağlanmış, ilk otomatik meteoroloji gözlem istasyonu kurulmuştur.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü, ürettiği meteorolojik bilgileri ve yayınladığı uyarıları özellikle tarımsal faaliyetlerde etkin olarak kullanmakta ve bu veriler sivil toplum kuruluşlarına üye yaklaşık 5 milyon üreticimize anında ulaştırılmaktadır. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; MGM tarafından Karayolu Tahmin Sistemi geliştirilmiş ve Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu'yla (TOGG) arasında Şubat 2021 tarihinde protokol imzalanmıştır. Protokol kapsamında sürücüye; anlık gözlemler, tahmin, erken uyarılar ve rota önerileri sunulacaktır.

Diğer taraftan, Cebelitarık Boğazı'ndan Hazar Denizi'ne kadar beş günlük hava ve deniz tahminleri denizcilere ulaştırılmakta, 2.500 denizci ve balıkçımıza da meteorolojik uyarılar SMS'le iletilmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İHA, SİHA operasyonlarının planlanmasıyla ülkemizde ve sınır ötesi operasyonlarda meteorolojik destek Türk Silahlı Kuvvetlerimize verilmektedir.

Sayın milletvekilleri, “Türkiye”, “vatan” denilince insanın aklına büyük ve güçlü hikâyemizin geldiği, güzel ülkemiz. 1960'tan bugüne, her on yılda bir darbe yaşamış, muhtıralar görmüş; sosyal, siyasi ve ekonomik olarak çeşitli operasyonlara şahit olmuş ülkemiz. Bilgi ve sanayi devriminin bilerek dışına itilmek istenen ülkemiz. İşte biz, bu makûs talihi yıkmak ve ülkemizi muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkarmak için yirmi yıldır milletimizin kabiliyetini, ülkemizin teknik altyapı ve vizyonu ile birleştirmek için mücadele ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Biliyoruz ki onurlu ve ilkeli mücadelelerin bir bedeli vardır. Biz mücadelemize hiç durmadan Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

“Bölgesel ve küresel güç” kavramını bizim iktidarımızda duyan muhalefetin ve uluslararası kur operasyonlarının karşısında haysiyetli bir duruş sergileyerek, sırtımızı yere getirmek isteyenlere inat “Türkiye” diyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Her alanda teknolojiyi geliştiren, üreten, ihraç eden, AR-GE çalışmalarıyla geleceğe umut olan vizyonla çalışıyoruz. Önce insan diyoruz; devletler hizmetle, projeyle, vizyonla büyür diyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÇİĞDEM KONCAGÜL (Devamla) - Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde başlattığımız millî ve yerli atılım hamlesini her alanda başarıya ulaştıracağımıza olan inancımızla ülkemizi 2023 hedeflerine ulaştırana kadar hiçbirimize durmak ve yorulmak yoktur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dünyanın neresine gidersek gidelim, artık, Türkiye'ye umutla bakan insanlar var. Bu iklim kolay oluşmadı.

Ülkemiz için çalışan, emek veren herkesi saygıyla selamlıyorum. Türkiye'min yolu açık olsun diyorum. Bütçemizin vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın İlyas Şeker, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlar, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü bütçesi üzerinde AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 4'ü Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olmak üzere -hiçbir partiye nasip olmayan- AK PARTİ hükümetlerinin aralıksız 20'nci hizmet bütçesini görüşüyoruz. İnşallah, bundan sonra da Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde daha çok AK PARTİ hükümetlerinin bütçelerini görüşeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ, laf değil, hizmet ürettiği için; mahkeme kararıyla öğrencilerin burslarını iptal ettirmeyip öğrenci dostu olduğu için; "Hâkimiyet kayıtsız şartsız darbe sevicilerin değil, milletin." dediği için; PKK terör örgütünden övgü alan değil, korkulu rüyası olduğu için; şehit yakınlarına galiz küfürler eden değil, aziz şehitlerimizi ve yakınlarını baş tacı yaptığı için; bu milletin kürsüsünden el ayak işaretleriyle aziz millete hakaret eden değil -Hacı Bektaş Veli'nin dediği gibiline, beline, diline sahip olduğu için, aziz milletimizin kararıyla, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, yirmi yılda yapılan 15 seçimi de kazanarak iktidar oldu; inşallah, iktidar olmaya da devam edecek. Ziya Paşa ne diyor? "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz/Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde." (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sayın Muharrem İnce "Yenmiş de yenmiş, yenmiş de yenmiş." demişti. Vatandaş da diyor ki: "Yaklaşıyor yaklaşmakta olan muhalefetin yine yenilgisi."

Değerli milletvekilleri, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, gayrimenkullere ait mülkiyet bilgilerinin muhafazasında, güncellenmesinde teknolojiyi de kullanarak vatandaşımıza kaliteli hizmet veren yüz yetmiş beş yıllık köklü bir kuruluştur. Ülke genelinde yılda 12 milyonun üzerinde işlem yaparken, 20 milyonun üzerinde vatandaşımıza yüz yüze, kaliteli hizmet vermektedir. Kasım sonu itibarıyla elde ettiği 20,3 milyar TL gelirle bütçeye en yüksek katkıyı sağlayan 2'nci kurum oldu.

Değerli milletvekilleri, belki Millet İttifakı'nın hoşuna gitmeyecek ama Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün uygulamaya koyduğu birkaç projeden övgüyle bahsetmek isterim. Öncelikle, Genel Müdürlüğün sunduğu güvenilir hizmet nedeniyle Dünya Bankası İş Ortamı Raporu'nda 190 ülke arasında 27'nci sırada yer aldı; tebrik ediyorum, inşallah hedef 1'inci sıra olacak. Web Tapu Projesi'yle taşınmazlarla ilgili bilgiler e-devlet üzerinden alınarak bazı hizmetler de internet üzerinden yapılabilir. Tapunun karekodu cep telefonlarımıza okutularak direkt sahip olduğumuz gayrimenkulün yerine gidebildiğimiz gibi, gayrimenkulümüzle ilgili birçok bilgileri de alabiliyoruz. Mobil parsel uygulamasıyla günde 2 milyonun üzerinde parsel sorgulaması cep telefonlarından yapılabilir. Ülkemizde tesis kadastro tamamlanırken eski teknolojiyle üretilen kadastral veriler de teknolojiye uygun olarak güncellenmekte. Ayrıca, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de 512 bin

parselinin güncellenmesi yapıldı. TUSAGA Aktif Projesi'yle harita üretiminde mükerrer çalışmaların önüne geçilerek yüzde 30'un üzerinde zaman, maliyet ve iş gücü tasarrufu sağlanırken meteorolojik hava tahminlerinde ve fay hareketlerinin izlenmesi gibi birçok alanda hassas konum ölçümlerinde de kullanılmaktadır. Yurt dışına yönelik 6 dilde "Your Key Turkey" bilgi portalı projesi ve 5 dilde Web Tapu Sistemi "For Foreigner" Projesi tamamlandı. Yine, yurt dışındaki vatandaşlarımıza hizmet etmek için yurt dışı temsilcilikleri açıldı, açılmaya da devam ediyor. Farklı il ve ilçelerde bulunan vatandaşlarımız -dünyada ilk olan- buldukları yerlerdeki tapu müdürlüklerine giderek işlemlerini yaptırabiliyorlar. Ayrıca, Türkiye Tapu Sistemine Geçiş Projesi de devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

İLYAS ŞEKER (Devamla) – Yine, dünyada ilk olan ve Genel Müdürlüğün de vizyon projesi olan 3B Kadastro Altlıklarının Oluşturulması Projesi'yle bağımsız bölümlerin çevresiyle birlikte 3 boyutlu olarak görüntülenmesi sağlanacak.

Değerli milletvekilleri "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." anlayışıyla gece gündüz demeden milletimize hizmet eden, kurumların önünü açan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İşine son derece sadık olan Server Dede gibi ser verip sır vermeden, teknolojinin bütün imkânlarını sonuna kadar kullanarak milletimize hizmet eden, bölgemize yaptıkları yatırımlar nedeniyle Sayın Bakanımızı, Genel Müdürümüzü ve tüm çalışanları tebrik ediyor, bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyor, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Leyla Şahin Usta...

Buyurun Sayın Usta. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimizi ve yüce heyetimizi saygıyla selamlıyorum.

İklim değişikliği, hâlihazırda yaşadığımız ve gelecekte de bizi bekleyen en önemli sorunlardan biridir, tıpkı Covid-19 salgını gibi küresel bir mesele olarak tüm insanlığın ortak bir sorunudur. İklim değişikliğinden bahsediyorsak mücadeleyle birlikte uyum süreçlerini de konuşmalıyız. Bu yıl iklim değişikliği zirvesi olarak Glasgow'da yapılan konferansın üç ana başlığı vardı: İnsan, evren ve refah. Dünyanın gelişmiş ülkeleri, insanı ve refahı korumak, iyileştirmek ve geliştirmek istiyorsa evreni korumak zorunda olduğunun bilincine maalesef yeni varmış durumda.

Türkiye, Paris Anlaşması'na 10 Kasım 2021 itibarıyla taraf olmuştur. Sayın Cumhurbaşkanımızın 2053 net sıfır vizyonunu dünyaya ilan etmesi ve yeşil kalkınma hamlesini başlatmasıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kurumsal yapılanması güncellenmiş, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı adını almış ve bu süreçte daha etkin çalışmayı sağlamak üzere Bakanlığa bağlı müstakil bir İklim Değişikliği Başkanlığı kurulmuştur. Bu hedefle iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum bağlamında yeni bir dönemin kapıları açılmış durumdadır. 26'ncı Taraflar Konferansı sonucunda kabul edilen ve Taraflar Konferansı kararlarını içeren Glasgow İklim Paktı'nı da ülke olarak desteklemiş bulunmaktayız. Ülkemiz yine 26'ncü Taraflar Konferansı kapsamında "sıfır karbon araçlarıyla ormanlar ve arazi kullanımı" temalı deklarasyonda verilen taahhütlere de katılmıştır. Türkiye, 2053 karbon nötr hedefiyle yeşil dönüşümün liderlerinden olmayı da hedeflemektedir.

Görüldüğü üzere, Türkiye'nin iklim değişikliği ve uyum konusunda yoğun bir gündemi vardır. Doğal olarak, ülkemiz, tüm paydaşlar arasında iş birliğinin ve koordinasyonun güçlendirilmesi, iklim değişikliğiyle mücadele çalışmalarında başarılı sonuçlara erişilmesi açısından önemli bir konumdadır.

Ocak 2022’de İklim Şûrası düzenlenecek olup iklim değişikliği ve buna bağlı emisyon ticaret sistemiyle ilgili kanuni düzenlemeye ilişkin teknik çalışmalar da tamamlanacaktır. İklim değişikliğiyle mücadele sadece uluslararası ve ulusal değil, yerel paydaşların da sürece katılımı açısından kaçınılmazdır. Şehirler, iklim değişikliğine sebep olan sera gazı üretiminin yaklaşık yüzde 70’inden sorumlu olmakla birlikte iklim değişikliğinin ortaya çıkardığı olumsuzluklardan en çok etkilenen yerleşim yerleridir. Bu sebeple kentlerin iklim değişikliğiyle mücadeleye yönelik planlarının yapılması ve uygulanması, iklim değişikliğiyle mücadelede önemli adımlar atmaya sağlamaktadır. Bu noktada Sıfır Atık Projesi’yle Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi büyük bir farkındalık oluşturmuş, çalışmalara hız katmış ve büyük bir dönüşümü de başlatmıştır.

Ülkemizde yerel iklim değişikliği eylem planı hazırlayan yerel yönetimlerimizin sayısı da bu bağlamda giderek yükselmektedir. Bakanlığımız, farklı ekonomik, çevresel ve sosyal parametreler ve iklim değişikliğinin yol açtığı farklı etkiler doğrultusunda ülkemizin tüm coğrafi bölgeleri için bölgesel iklim değişikliği eylem planları hazırlamış ve kamuoyuyla da paylaşmıştır. Bu doğrultuda çevre dostu binalar, kamu kurumları, okullar, hastaneler, organize sanayiler kurularak en önemli adımlar da atılmaya başlanmıştır. Bütün bu çalışmalar, iklim değişikliğiyle mücadelede uluslararası, ulusal ve yerel ölçeklerde ülkemizin kararlılıkla çalışmasının en somut göstergeleridir.

1998-2017 yılları arasında yapılan araştırmalarda, iklim bağlantılı afetler sebebiyle tüm dünyada 1,3 milyon insan hayatını kaybetmiş, milyarlarca dolar maddi zarar meydana gelmiştir. Bir yanda hızla artan kuraklık, denizlerdeki müsilaj sorunu, Ege ve Akdeniz Bölgelerindeki orman yangınları ve diğer yanda Karadeniz Bölgemizde aşırı yağışların yol açtığı seller, aslında bunların hepsi iklim değişikliğinin kendisini farklı bir şekilde dışa vurmasıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz, yaşanan olumsuz gelişmelerin önlenmesi ve meydana gelen zararların telafisini, gelecek nesillere temiz bir çevre teslim edilmesini teminen, kalkınma hedeflerine halel getirmeyecek çalışma ve düzenlemeleri yapmakta, ikili iş birliğini geliştirmekte, bölgesel ve uluslararası çalışmalara etkin katılımı sağlamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bu duygu ve düşüncelerle, bir hatırlatmayla konuşmamı tamamlamak istiyorum: 7-17 Aralık Şebiarus Haftası olarak kutlanıyor. Buradan herkesi Konya’ya Mevlâna iklimine, sevgi, barış, huzur iklimine davet ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İncancımızın, medeniyetimizin gereği olarak toprağa, havaya, suya, her canlıya ve cansıza merhamet etmek insan olarak boynumuzun borcu. Bu hizmet anlayışımızla yeni Türkiye’yi inşa ettiğimiz gibi yeni dünyayı da yeni gelişmelerle birlikte inşa etmeye çalışıyoruz ve daha adil bir dünya mümkündür diyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’a, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımız Murat Kurum’a, Bakan Yardımcılarımıza ve tüm Bakanlık çalışanlarına teşekkürlerimi sunuyor, yüce heyetinizi saygıyla ve hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Osman Nuri Gülaçar...

Buyurun Sayın Gülaçar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aile Bakanlığımızın bütçesi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum.

Aile, insanın kendi varoluşunu idrak edebildiği en küçük sosyal dünyasıdır. Aile mefhumu geniş veya dar bir model olsa da kendisini oluşturan bireyler arasındaki ilişkiler farklılık arz etse de nihayetinde tüm toplumlarda benzer bir mahiyete sahiptir. Modern döneme kadar, farklı coğrafyalardaki toplumlarda aileyi inşa eden ana kaynaklar; gelenek, görenek ve dinler olmuştur. Dolayısıyla, yeryüzündeki her kültürün birbirinden farklı karakterler taşıyan aile modelleri mevcuttu ancak nüfuz ettiği her alanda tek tipleşirmeyi hedefleyen modernizm, aileyi de es geçmemiş, sahip olduğu tüm ideolojik aygıtlar ve kültür endüstrisiyle tüm toplumlarda aileyi homojen bir formata dönüştürmeyi de amaç edinmiştir. Temeline bireyciliği koyan modern paradigma, bireye özgü haklar süslemesiyle özgürlük ve bağımsızlık gibi mottoları maske olarak kullanıp aile yapımızı tehdit eder bir konuma gelmiştir. Bireycilik, kendisine has bir zihniyet inşa ederek aile bağlarımızın temeli olan dayanışmacı değerlerin terk edilmesine sebep olmuştur. Tabii olarak görünen insanlar arasındaki ilişkiler veya aile üyeleri arasındaki ilişkiler aslında bir hayat tarzı veya dünyayı anlamlandırma biçimiyle inşa edilen ilişkilerdir. Dolayısıyla, aile bireyleri arasındaki ilişkilerin değişmesi, kadın-erkek arasındaki ilişkilerin değişmesi, bir toplumun sahip olduğu dünya görüşünün, hayat tarzının değişmesi demektir. Aile modeli ile hayat tarzı arasında ayrıştırılması namümkün bir ilişki bulunmaktadır. Dolayısıyla aile, bir inancın ve bu inancın hayat tarzına dönüştürülmesinin ve gelecek kuşaklara aktarılmasının yeridir.

Değerli arkadaşlar, bizim değerlerimiz, aileyi toplumun en küçük yapı taşı olarak sayar, aileyi insanın yetiştiği ve kendisini tamamladığı bir rahim olarak görür. Ancak modern sosyal bilimler, toplumu oluşturan en küçük unsuru birey olarak kabul eder. Bizim toplumumuzun aile yapısı da dünyanın geri kalan birçok toplumundaki gibi çözümlenme sürecindedir maalesef; önce çekirdek aile formatıyla geniş ailelerimizi terk ettik, şimdi ise aile yapılarımızı tamamen kaybetmek üzereyiz.

Değerli milletvekilleri, bizler, bu çatı altında sahip olduğumuz inançlar, ideolojiler ve parti politikalarımız vesilesiyle, birçok konuda ayrışabiliriz, birbirine taban tabana zıt fikirleri savunabiliriz. Ancak aile yapımızın hepimizin ortak değeri olduğuna inanıyorum. Egemen kültür aileyi yok ederken yapılacak iş, birbirimizi eleştirmek, birbirimizi suçlu çıkarmak değildir. Burada iktidar partisi olarak bize düşen görevler vardır; tüm muhalefet partilerine, sivil toplum kuruluşlarına, medya şirketlerine ve bütün vatandaşlarımıza da ayrı ayrı sorumluluklar düşmektedir. Kitle iletişim araçları, televizyon programları, diziler, dijital platform yapıtları, sinema filmlerinin birçoğunda ana temanın aileyi hedef aldığına şahit olmaktadır.

Değerli arkadaşlar, sözü çok uzatmamak adına ben gördüğüm, şahitlendiğim bunca olumsuz örneklerden hareketle şunu ifade ediyorum: Bizler ülke olarak çoğunlukla kendisini Müslüman kabul eden bir toplumu ifade etmekteyiz. Burada, kötü örneklerden önce veya kötü örnek olmamak kaydıyla, öncelikle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Devamla) – Bitireceğim Başkanım.

Bizim toplumumuzun çoğunluğu kendini Müslüman olarak ifade ediyor. Bizler de en güzel örnek olarak Hazreti Muhammed Mustafa'yı (SAY)'ı, onun aile hayatını örnek alıyoruz ve onun yetiştirmiş olduğu nesillerin örnekliklerine şahit oluyoruz. Dolayısıyla bu değerleri önce kendi toplumumuza ve sonrasında bütün bir insanlığa sunmak gibi bir sorumluluğumuz var.

Sözün özü: Evinde çocuğunu yetiştiren anneye hak ettiği değeri ve konumu vermiyoruz; bir mahalle baskısıyla sanki eve hapsedilmiş, hiçbir işe yaramayan, özgürlüğüne bir an önce kavuşması gereken şahıs olarak sunulmasına engel olmalıyız. Bir toplumu ıslah ve inşa eden, eli öpülesi annelerdir. Güzel ahlak üzere evlat yetiştiren tüm annelere buradan selam gönderiyorum, saygılarımı arz ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çiğdem Karaaslan, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ÇİĞDEM KARAASLAN (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Sizleri saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ hükümetlerimizin 20'nci bütçesi olan 2022 yılı bütçesi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemimize geçişimizin ardından hazırladığımız 4'üncü bütçe olma özelliğini taşıyor. Üst üste 20 kez bütçe hazırlama yetkisini bizlere veren aziz milletimize Gazi Meclisimizden teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2022 bütçe teklifimiz, küresel çapta sorunların yaşandığı, sosyoekonomik krizlerin, maalesef, yaşandığı bir dönemde “hız kesmeden büyüyen ve güçlenen Türkiye” vizyonuyla hazırlanmıştır. Bugün sizlere rakamları, sayısal verileri, istatistikleri değil, aslında bugün sizlerle bakış açımızı paylaşmak istiyorum. Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde göreve geldiğimiz daha ilk yıllarda büyük bir değişim ve dönüşüm sürecini başlatan, devlet-millet ilişkisini yeniden düzenleyen, kalkınma hedefleri çerçevesinde reformist bakış açısını her alana yansıtan AK PARTİ olarak insan odaklı perspektifimizi 84 milyonun tamamını kucaklayan bir anlayışla hâkim kıldık. Sahip olduğumuz vizyonla adaletten sosyal güvenliğe, çevre ve şehircilikten gençlik hizmetlerine, eğitimden sağlığa kadar çok geniş bir yelpazede önemli düzenlemeler yaptık.

İki yıl önce beklenmedik bir şekilde hayatımıza giren ve sınır tanımadan tüm ülkelere ağır maliyetler ödeten, büyük bedeller yükleyen, coronavirus salgınıyla mücadele döneminde bir nefes saatin kıymetini ve güçlü sağlık altyapısının önemini daha iyi anladık. Bunun yanı sıra, sosyal yardımlar ve diğer tüm destekler sayesinde yaşanması muhtemel pek çok sıkıntının önüne geçtik. Kuşatıcı sosyal güvenlik sistemimizle pandeminin zorlukları karşısında vatandaşımızı koruduk.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; sosyal devlet, hayatın her alanında varlığını hissettiğimiz, ihtiyaç duyduğumuzda yanımızda olandır. Evde engelli evladına bakmakta zorlanan annenin koluna girip yükünü paylaşan, “Sen merak etme, ben buradayım.” diyendir. İzmir’de deprem, Bozkurt’ta sel, Marmaris’te yangın afetlerinin ardından yerine yenisini koyabileceğimiz her alanda “Ben buradayım.” diyendir. Emegi koruyan, çalışanın hakkını savunan, “Hiç dert etme, senin güvencen benim.” diyendir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kadınları hayatın her alanına dâhil ederken, şiddet ve ayrımcılık karşısında sıfır tolerans ilkesiyle hareket eden, “Yanında ben varım.” diyendir.

Kimi zaman muhalefet partileri bize “Ne yaptınız?” diye soruyor. Söyleyelim: İnsan odaklı ve hak temelli hizmetleri hâkim kıldık, tek bir vatandaşımızın dahi kendisini yalnız hissetmemesi için mücadele ettik, bugün yeni günün getirdiği yeni sorunlarımız var elbette ama vatandaşımızın nezdinde bir sıkıntı yaşandığında çözecek adres bellidir: AK PARTİ’dir, Recep Tayyip Erdoğan’dır ve onun yol arkadaşlarıdır. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Bu noktada “sosyal devlet” tanımını genişletmek istiyorum çünkü sosyal devlet, kaliteli fiziksel mekânları ve sağlıklı yaşam alanlarını toplumun tümü için erişilebilir kılmaktır aynı zamanda. İşte, o nedenle, bugün doğaya, tabiata, yaşama tahakküm etmek değil, şehirleri bu değerlere dost inşa etmek için çalışanlar da biziz.

Herkesin sağlıklı ve güvenli konutlarda yaşama hakkını muhafaza etmek için cumhuriyet tarihinin en büyük kentsel dönüşüm hamlesini başlatan da biziz. Ülkemizdeki binaların yüzde 65’ini güvenli hâle getiren, dar gelirli vatandaşlarımız için 133 bin sosyal konutu, toplamda 1 milyon 100 bin konutu tamamlayarak teslim edenler biziz.

İklim değişikliğiyle mücadelede enerjiden endüstriye, ulaşımdan tarıma, binalardan atıklara kadar her alanda politika üreten, toplumsal, mekânsal, ekonomik ve teknolojik dönüşümlerle Türkiye’yi, bölgesinde ve dünyada lider konuma ulaştırmak için 2053’ün ilk ve en iddialı hedefini “yeşil kalkınma devrimi” olarak tanımlayan da biziz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm bunlar ancak çok güçlü bir siyasi iradenin varlığıyla, ayakları yere sağlam basan, süreklilik arz eden, gerçek anlamda güçlü bir devlet olduğunuzda mümkün olur, işte, biz bunu başardık. Biz, devletin tüm imkânlarıyla halka hizmet etme aracı olduğu gerçeğini, tüm vatandaşlarımıza uygulamalarımızla hatırlattık ve bundan geriye dönüş yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÇİĞDEM KARAASLAN (Devamla) – Bu motivasyonla Cumhur İttifakı olarak ülkemizi 2023 ve ötesine taşımaya, evlatlarımıza her alanda güçlü bir Türkiye miras bırakmaya kararlıyız.

Sözlerime son verirken bugün bütçelerini görüşmekte olduğumuz Sağlık Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçe hazırlama sürecine büyük emek veren Sayın Bakanlarımıza, tüm Bakanlık çalışanlarına, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımıza ve üyelerine ve siz değerli milletvekillerimize teşekkür ediyor, 2022 yılı bütçemizin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Orhan Yegin...

Buyurun Sayın Yegin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ORHAN YEGIN (Ankara) – Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; aziz milletimizi ve onu temsil eden Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 2001 yılında kurulurken “Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.” demiş, “Sessiz milyonların sesi olacağız, kimsesizlerin kimsesi olacağız.” demiş, “Çevreyi merkeze taşıyacağız ve çevre ile devleti kaynaştıracız.” demiş, yola çıkmışız; millete başvurmuşuz, yetkiyi almışız ve bismillah deyip çalışmaya başlamışız.

Bütçeyi görüşüyoruz, bugün 4 bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz. 2002’de ülkenin gelir bütçesi olarak bu Meclise getirilen bütçenin gelir toplam rakamı 71 milyar iken gider bütçesi olarak planlanan rakam da 98 milyardı, aradaki rakamı da borçlanmak hedeflenmişti. Bugün, bütçeye, iktidara geldiği yıl ülkenin gelir bütçesinden daha fazla bir rakamı yani 78 milyarı sadece ilaç ödemesi olarak koyan bir devlet konumuna gelmişiz; Allah’a hamdüsena olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Az önce Öznur abla da bahsetti, eskiden havada bir hava ambulans uçağı, helikopteri görsek hepimizin aklına “Acaba hangi önemli kişiyi veya onun bir yakınını taşıyor?” sorusunu getiren ülkeden, devletin vatandaşına hizmet sunumu anlayışından bugün Van’ın Bahçesarayı’nda kışın yollar kardan kapandığında sarı çizmeli Mehmet Ağa’nın gelinini kalkıp havalanıp alıp hastaneye yetiştiren, doğuma yetiştiren ve bu hizmeti devletin bütün bölgelerinde, bütün şehirlerinde renk, ten, etnik köken, mezhep, gelir düzeyi hiçbir ayırım yapmadan ve kuruş ücret talep etmeden yapan bir devlet noktasına getirmişiz; Allah’a hamdüsena olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Hastaneye gittiğinde muhatap bulamayıp çaresizce “Nerede bu devlet?” feryadıyla aranan devleti, tarlasında çalışırken ayağına giden “Amca, teyze aşını gel burada yapalım.” diyen bir devlet anlayışına taşımışız, “Devletin burada, senin yanında.” diyen bir noktaya getirmişiz; Cenab-ı Allah’a sonsuz şükürler olsun. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Kurulduğu yıldan 2002’ye kadar, yaklaşık yirmi yılda 50 bin konut, sadece 50 bin konut üreten bir konut idaresinden birkaç ay önce 1 milyonuncu konutunun anahtarlarını teslim eden, on dokuz yılda 1 milyonun üzerinde konut üreten ve sahiplerine teslim eden bir devlet noktasına gelmişiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Afetlerde, kentsel dönüşümde daha önce hiç olmayanları hayata geçirmiş bir devlet konumuna gelmişiz.

81 şehre 81 milyon metrekaare millet bahçesi yapma iddiasını ortaya koyan ve bunu hayata geçiren bir devlet konumuna gelmişiz. Ağaç kesilmesin diye “Köşkü kaydırın.” talimatını veren kurucusu olan bir cumhuriyetin emanetini taşıma şuuruyla, Nallıhan’da kuşların göç yolu üzerinde yapılması planlanan bir yolu kuşlar etkilenmesin, göç yolu bundan etkilenmesin diye “Kaydırın.” talimatı verilen, kaydırılan ve tünelle geçiş yapılması planlanan çevreci bir devlet anlayışına gelmişiz; Allah’a sonsuz şükürler olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Daha önce 4 kalemde 1,6 milyar olarak ödenen sosyal yardım ödemelerini iktidara geldiğinde tüm harcamalarının 98 milyar olarak planlandığı bir ülkeden bugün sadece sosyal yardım ödemesi olarak 42 başlık için 104 milyar lira bütçesine ödenek koyan, engelli çocuğu olan anneye, yaşlı annesi-babası olan evlada, yavrusu askerde olan ana-babaya, kronik hastalığı olanlara ve birçok başlıkta 42 kalemde hassasiyetini artıran, kimsesizlerin kimsesi, kimsesizlerin de devleti olan güzel bir noktaya gelmişiz; Allah’a hamdolsun. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar)

2002’de var olan iş yeri sayısını yüzde 182 artışla 2 milyonun üstüne, 12 milyon olan sigortalı sayısını 2021 Temmuz itibarıyla 25 milyonun üzerine, 2 milyona varan çalışmamızı mesleki yeterlilik belgesi sahibi yapan bir konuma, yüzde 50’leri aşan kayıt dışılığı -beğenmiyoruz ama- yüzde 30’a; 6,5 milyon emeklisine maaş ödemeyen, ödeyemeyen bir noktadan bugün 13,5 milyon emeklisine maaş ödeyen ve her bayram ikramiye veren bir devlet noktasına; bırakın ilaca erişimdeki imkânları, ödeme zorluklarını, bugün bütün ilaçları ücretsiz sunan ve neredeyse ödemediği hiçbir nadir hastalık ilacı dahi kalmamış bir ülke konumuna gelmişiz; Allah’a şükürler olsun. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ORHAN YEGİN (Devamla) – Banka kuyruğunda yıpranan, yorulan, hayatını kaybeden emeklilerimize “Sen, Allah aşkına evinde otur, biz senin kapına maaşını getiririz.” diyen, milletine ram olan bir devlet anlayışına gelmişiz; Allah’a hamdolsun. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar)

Bunlarla övünüyoruz elbette, hepimiz övünmeliyiz ama elbette ki bunlarla yetinmiyoruz da. Daha alacak çok mesafe, gidecek çok yol, bu millete sunulacak çok daha güzel hizmetler ve erişmemiz gereken çok daha büyük standartlar var diyoruz.

Kimsenin ayrımcılık yapmasına zerre tahammül etmeden el ele vereceğiz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hadi ya!

ORHAN YEGİN (Devamla) – Alevi’siyle, Sünni’siyle, Kürt’üyle, Zaza’sıyla, Çerkez’iyle, Türk’üyle, beş vakit namazını camide kılanıyla, binamaz olanıyla, “Ben başımı açmam kardeşim.” diyeniyle, “Ben de başımı örtmeyi tercih etmiyorum kardeşim.” diyeniyle; bütün farklılıklarıyla, hepsiyle el ele vereceğiz, omuz omuza vereceğiz, bu memleketi büyüteceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yegin.

ORHAN YEGİN (Devamla) – Bütün tuzakları yıkıp tümsekleri aşacağız ve bu aziz milletin duasını hep beraber almanın gayretini ortaya koyacağız.” diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Tahir Akyürek, buyurun.

Arkadaşlar, hatip kürsüde, milletvekili arkadaşımız kürsüde. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA TAHİR AKYÜREK (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de sözlerime ölümü dosta kavuşmak olarak gören gönüller sultanı Hazreti Mevlâna’dan bahsederek başlamak istiyorum çünkü şu anda Konya’da Hazreti Mevlâna’nın Hakk’a vuslatının 748’inci yılı vesilesiyle Şebiarus Törenleri devam ediyor. Dünyanın dört bir yanından gelen misafirlerin katılımıyla gerçekleştirilen bu programlar, aynı zamanda ülkemizin en önemli uluslararası etkinliklerindedir. Hazreti Mevlâna “Bir canım, belki yüz bin bedenim var./Canım, canına karışmıştır./Seni inciten beni de incitir.” diyerek barışa ve kardeşliğe vurgu yapmış, yine “Sevgisiz geçen ömrü, sevgisiz geçen anı ömürden saymam.” diyerek hoşgörüyü, sevgiyi ve saygıya çağrı yapmıştır. Vuslatının 748’inci yılında onu rahmet ve minnetle anıyor, tüm gönül dostlarını 17 Aralık akşamına kadar devam edecek Konya’daki programlara davet ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu arada, Konya’mızın ve Mevlâna türbesinin, Mevlâna türbemizin sembollerinden olan Kubbe-i Hadrâ’nın -Yeşil Kubbe- tamirati, tadilatı da bugün itibarıyla tamamlandı. Orada da emeği geçen tüm dostlarımıza teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, 4 bakanlığımızın ve kuruluşlarımızın bütçelerini görüyoruz. 4 kıymetli Bakanımız Meclisimizde bulunuyor. Benim konuşma konum, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesi üzerinde. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımızdan gelecek hafta tüm çalışanlarımızı ve milletimizi memnun edecek bir açıklamayı da hep birlikte beklediğimizi ifade etmek istiyorum. Bakanlarımıza yaptıkları hizmetler nedeniyle milletimiz adına teşekkür ediyorum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın 2022 yılı toplam bütçesi, 83 milyar 851 milyon 907 bin Türk lirası olarak öngörülmüştür. 2022 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. Bütçemizin, ülkemizin yatırım, üretim, istihdam, ihracat, büyüme ve bu yolla ortaya çıkacak refahın adil paylaşımı hedeflerine ulaşmasına vesile olmasını temenni ediyorum. İktidarımız kuruluşundan bu yana, ülkemizi bölünmüş yollar, hızlı tren hatları, yeni üniversiteler, şehir hastaneleri, havaalanları, limanlar, köprüler, tüneller, organize sanayi bölgeleri gibi, ulaşımdan altyapıya, turizmden çalışma hayatına devrim niteliğinde birçok hizmetlere imza attı. Bu başarı hikâyesinin yazılmasında her zaman yanımda olan aziz milletimize teşekkür ediyoruz, şükranlarımızı arz ediyoruz. AK PARTİ iktidarı, emek ve alın teri mücadelesinde hak ve adaleti eksen almakta; çalışma hayatında çatışmayı değil, her zaman emeği, alın terini, hak ve hukuku esas alan bir tarzı uygulamakta.

2020 yılının başlarından itibaren tüm dünyayı olduğu gibi ülkemizi de etkileyen küresel salgın dünya ölçeğinde ekonomileri âdeta durma noktasına getirmiştir. Ülkemizde ise hamdolsun, alınan tedbirlerle güçlü bir şekilde ayakta kaldık. 2020 yılının sonunda G20 ülkeleri arasında Çin’le birlikte, artı büyümeyle kapatan iki ülkeden biri olduk. Büyüme rakamımız inşallah, bu yılın sonunda yüzde 10’u aşacaktır. “Güçlenen, kalkınan büyük Türkiye” vizyonumuz artarak devam edecektir. Pandeminin etkilerinin az hissedilmesi için çalışanlarımıza, esnafımıza, ticaret kesimimize kısa çalışma ödeneği ve diğer ödeneklerle milyarlarca lira para aktardık. Salgının etkilerini atatarak normal çalışma düzenine dönen iş yerlerimize de normalleşme desteği verdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

TAHİR AKYÜREK (Devamla) – İşsizlik ödeneği olarak 1 milyon 400 bin kişiye 7 milyar 800 milyon Türk lirası ödeme yaptık. İşsizlik oranlarımız geçen yıla göre azalarak 11,2’ye gerilemiş, istihdam ve iş gücüne katılım oranları ciddi şekilde artmıştır.

Yirmi bir yıl boyunca yaptığımız dev hizmetlere yenilerini ekleyerek yolumuza devam edeceğiz. İnsanımızın ekmeğini büyütecek daha fazla iş ve aş temin edeceğiz.

Bu duygularla sözlerime son verirken 2022 mali yılı bütçesinin hem bakanlıklarımız hem de ülkemiz için hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Nevzat Ceylan...

Sayın Ceylan, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mesleki Yeterlilik Kurumu bütçesi hakkında söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Güçlü bir ekonomi için, şüphesiz, birbirleriyle uyumlu mesleki eğitim ve istihdam politikalarının uygulanması, istihdam edilebilir niteliklere sahip yeterli sayıda iş gücünün yetiştirilmesi önem arz etmektedir. Çalışma hayatının ihtiyaç ve beklentilerini karşılayan nitelikli iş gücünün eğitim sistemimiz içerisinde yetiştirilmesinin Türkiye’ye küresel düzeyde rekabet avantajı kazandıracığı hepimizin malumudur.

Bugün, özellikle gelişmiş sanayi ülkelerinde mesleki ve teknik eğitimin meslek standartlarına ve yeterliliklerine uygun olarak verilmesi, eğitimde etkinliğin, ekonomide verimliliğin ve rekabet gücünün artırılması için çözümler üretilmektedir.

Ülkemizde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın ilgili kuruluşu olan Mesleki Yeterlilik Kurumu, Avrupa Birliği ülkelerinin yeterlilik kurumlarına emsal şekilde, tam bir uyum ve iş birliği hâlinde, ülkemizde ulusal meslek standartlarını ve yeterlilikleri oluşturarak akredite sınav ve belgelendirmeye çalışma hayatına nitelikli elemanlar kazandırmaktadır.

Mesleki Yeterlilik Kurumu, eğitim ve istihdam ilişkisini güçlendirerek Türkiye’de insan kaynakları yönetimine ve çalışma hayatına yeni bir bakış açısı getiren “mesleki yeterlilik” kavramı çerçevesinde mesleki ve teknik eğitimin ve iş gücünün belgelendirilmesinin yeniden yapılandırılmasını sağlayan önemli bir misyon üstlenmiş bulunmaktadır. Bu bakış açısıyla çalışma hayatına nitelikli eleman kazandırmak, örgün ve yaygın mesleki eğitim müfredatlarına girdi teşkil etmek üzere bugüne kadar 863 ulusal meslek standardının çalışmaları tamamlanarak yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Takip edilen meslek standartlarında yer alan mesleki bilgi, beceri ve yetkinliklerinin ölçülüp belgelendirilmesine yönelik usul ve esasları düzenleyen 540 ulusal yeterlilik yürürlüğe konulmuş bulunmaktadır. Yetkilendirilmiş akredite, sınav ve belgelendirme kuruluşları tarafından yapılan ve ciddi bir şekilde denetlenen mesleki yeterlilik sınavlarında başarılı olan 2 milyon kişi mesleki yeterlilik belgesi olarak çalışma hayatına nitelikli iş gücü olarak kazandırılmış bulunmaktadır. Mesleki yeterlilik belgeli kişilerin yüzde 92’si istihdam edilmiş durumda olup iş kazaları yüzde 25 oranında azaltılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; mesleki yeterlilik belgesi bir kişinin iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini de alarak mesleğini bildiğini ve doğru bir şekilde icra ettiğini teyit eden uluslararası akredite belgedir. Uluslararası da geçerliliği olan ve 7 farklı dilde düzenlenebilen mesleki yeterlilik belgesi iş gücümüzün vizesi hâline getirilmiştir. Mesleki yeterlilik belgeli iş gücünün üretimde verimliliği artırdığı, ürün ve hizmet kalitesinin artmasına katkı sağladığı artık tüm tarafların üzerinde uzlaştığı bir tespit hâline gelmiş bulunmaktadır. İş kazalarının asgariye indirilmesi amacıyla tehlikeli işlere ilişkin meslekler başta olmak üzere birçok alanda zorunlu hâle getirilen mesleki yeterlilik belgesi iş dünyası ve çalışanlarımız tarafından memnuniyetle karşılanmaktadır. Bugün 183’ü tehlikeli meslek olmak üzere toplam 195 meslekte mesleki yeterlilik belgesiyle iş gücümüz ehliyetli hâle getirilmiştir. Mesleki yeterlilik belgesi zorunluluğuyla çalışanlarımıza ve işverenlerimize ilave mali yük getirilmemiş, yaklaşık 1,5 milyon kişiye 1,6 milyar TL tutarında sınav ve belgelendirme desteği sağlanmış bulunmaktadır.

Son olarak, ülkemiz eğitim öğretim ve yeterlilik sisteminde reform yaratan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi paydaşlarla birlikte hazırlanarak Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'ne referans hâline getirilmiştir. Böylece ülkemizde verilen diploma ve belgelerin kalite güvencesi sağlanarak Avrupa'da yeterlilik çerçevesini oluşturan sayılı ülkeler arasında yer alınmıştır. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde yer alan kalite güvencesini sağlamış diplomalarla birlikte mesleki yeterlilik belgesi ülkemizin uluslararası geçerliliği olan sertifikası ve markası hâline getirilmiştir. Mesleki Yeterlilik Kurumu kurum kültürü ve personel rejimiyle ülkemizin örnek, saygın ve en başarılı kurumlarından biri olup...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

NEVZAT CEYLAN (Devamla) - Kurumun 2022 bütçesinin hayırlara vesile olmasını temenni eder, yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.27

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.00****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Rümeyşa KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33’üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Gruplar adına söz talepleri karşılandı.

Şimdi, şahıslar adına ilk söz, lehinde olmak üzere Bayram Özçelik’in.

Buyurun Sayın Özçelik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur)– Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ hükümetlerimizin 20’nci bütçesini görüşüyoruz, dile kolay; 1, 2, 3, 4, 5, 19, 20. Siyasi tarihimizde böyle hükümetler ve partilerin örnekleri oldu mu? Hayır, olmadı. 2002’den beri tüm bütçelerde bulunmak bu garibana da nasip oldu. Her bütçe görüşmelerinde doğal olarak, muhalefet tarafından eleştirilecek eksiklikler ifade edilecektir. Bütçeler, yerinde ve münasip üslupla eleştirildiğinde hükümetlerimizin ve bakanlarımızın bunları dikkate aldıklarını gördük. 19 bütçemize “Şuranın, buranın bütçesi.” dediler, “O merkezin, bu merkezin bütçesi.” dediler, “Bu bütçeler millete hizmet etmez.” dediler ama gördük ki her bütçeden yatırımlar çıktı, hizmetler çıktı, eserler çıktı, başarı hikâyeleri çıktı. Eksiklerimiz, kusurlarımız, yapamadıklarımız olsa da yüce milletimiz, Recep Tayyip Erdoğan’a ve yol arkadaşlarına “Reyimiz de seninle, duamız da seninle.” dedi. 19 bütçe görüşmelerinde ve şimdi de muhalefet milletvekillerinden bazı arkadaşlar çok fevri, agresif, yüksek sesle, incitici kelimelerle eleştirdiler. On dokuz yıllık tecrübem diyor ki: Kimler bu dille, bu üslupla konuştuysa diğer dönem bu Meclise gelemediler. Kumpas bütçeleri, öyle mi? Her bir bütçemiz veda bütçesiydi, öyle mi? Son, son, gerçekten son bir bütçeydi, öyle mi? Hayal dahi kurduramayan bütçelerdi, öyle mi? Buyurun, size gerçekler, yaşananlar ve yapılanlar: Burdur’umuzun 193 köyünde ve 4 beldesinde tek tek, 2003 yılında, 2004’te, 2005’te, 2019’da, 2020 yılında ve 2021 yılında bizzat köylülerimize yapılan hizmetlerin kalem kalem listesi, Burdur’umuzun tamamına yapılan tam 15 milyar TL’lik hizmetlerin listesi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

20’nci defa Türkiye’mizin, milletimizin bütçesini yapıyor olmamız bir başarı hikâyesidir. 15 seçimin hepsinin dönüşüm ve sonuç seçimleri olması, AK PARTİ olarak 1’incilikle tamamlıyor olmamız Rabb’imizin büyük bir lütfü. Halkın desteğini almak kolay değildir, milletin gücünü partimizde toplamak kolay değildir, halkımızı karda kışta, sıcakta yazda, sevgi seli ve heyecanla meydanlara toplamak kolay değildir. Bu, emek ister, fedakârlık ister, samimiyet ister, gönül birlikteliği ister, gece gündüz koşturmak, terlemek, çalışmak ister, fazilet mücadelesi içerisinde tarihinden ve manevi dinamiklerinden beslenerek medeniyet tasavvurunu ihya ve inşa etme yürüyüşü ister. 20 yaşında olacaksın, on dokuz yıl iktidar olacaksın, 20’nci bütçeyi yapacaksın, 19 bütçeyi uygulayacaksın, sadece ve sadece millettten hiza ve mesafe alacaksın. Vatandaşına tepeden ve üstenci bakmayacaksın, şımarmayacaksın, ayaklarını yerden kesmeyeceksin; milletin kutsallarına, değerlerine sövmeyeceksin, alaya almayacaksın, el hareketi çekmeyeceksin; işte o zaman yirmi yıl iktidar kalınır ve işte o zaman halkın helal oylarıyla 20’nci bütçeyi hazırlamayı Allah nasip eder, yüce millet takdir eder.

Yirmi yılın ve 20'nci bütçenin başarı hikâyesinin, siyasi zaferlerinin uzun uzun madde başlıkları vardır, bunları sıralayabiliriz. Bunlardan biri, AK PARTİ, krizleri, kaosları, korkuları fırsata, hedeflere dönüştüren partidir. Bunları fırsata, imkâna, refaha, hedefe dönüştürürken tüm bu süreçleri milletimizden aldığı destekle aşmıştır, bundan sonra da aşacaktır. Pandemiyle dünya ekonomilerinin entübe olduğu bu dönemde, ülkemize ekonomik sahadan çift dalındığını görüyoruz, Aşıl tendonuna vurulduğunu görüyoruz; ne zaman dara düşsek halkımız çıkış göstermiştir, ne zaman küresel çete ve güçler saldırsa milletimiz istikamet vermiştir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dış hekimlerinin sorunu ne olacak?

BAYRAM ÖZÇELİK (Devamla) – Yine, cumhuriyetin 100'üncü yılında, 2023 yılında, milletimiz ülkemize, bölgemize küresel bir yol haritası, kutlu yürüyüş belirleyecektir. Kimse bizi ümitsizliğe, karamsarlığa itemeyecek ve içimize korku salamayacaktır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doktorların, dış hekimlerin sorunu ne olacak?

BAYRAM ÖZÇELİK (Devamla) – Sadece yapmamız gereken, halk gibi düşünmek, vatandaşın her derdine çare üretmek, yanı başında, yanıcığında olacak siyaset üretmektir. O zaman, gelecek yıl 21'inci bütçeyi de yaparız, 28'inci Dönemin 5 bütçesini de yaparız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sadece şu anki sıkıntıların dikkat çekici bir noktası var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

BAYRAM ÖZÇELİK (Devamla) – Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğindeki krizleri bir bir aşarak çıkan AK PARTİ'mizin bu sefer de Cumhur İttifakı'yla başarıya çıkmasının korkusu, paniği yaşanmaktadır. Korku ve panik, bu sefer, en son, dünya devletlerinin ve Türkiye'nin yaşadığı bu ekonomik çalkantılarda Recep Tayyip Erdoğan'ın başarıyla çıkmasıdır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dış hekimlerinin sorunları ne olacak?

BAYRAM ÖZÇELİK (Devamla) – İşte o zaman, tüm coğrafya değişiklikleri projeleri olanların, acelesi olanların, piyon devletçik kurma hayallerinde olanların stratejileri çöp kutusuna atılacaklar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dış hekimlerinin sorunu ne olacak?

BAYRAM ÖZÇELİK (Devamla) – Salda Gölü'müzde harika işler çıkardı Bakanımız, teşekkür ediyoruz. Sağlıkta müthiş işler yaptı Sayın Bakanımız, dış hekimliğinde de yapacak. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımızın hizmetleri devam ediyor. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız, hocamız, içimizden biri ve o da başarılı olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özçelik.

BAYRAM ÖZÇELİK (Devamla) – Birinci Mecliste Mehmet Akif Ersoy şöyle diyor:

“Atiyi karanlık görersek azmi bırakmak...

Alçak bir ölüm varsa, eminim, budur ancak.

Dünyada inanmam, hani görsem de gözümle.

İmanı olan kimse gebermez bu ölümlerle:

Ey dipdiri meyyit! ‘İki el bir baş içindir.’

Davransana... Eller de senin, baş da senindir!” (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bayram Bey, bu dış hekimlerinin sorunu ne olacak? Meslektaşların senden haber bekliyor.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi yürütme adına yapılacak olan konuşmalara başlıyoruz.

Yürütme adına ilk söz Sağlık Bakanı Sayın Fahrettin Koca'nın.

Buyurun Sayın Koca. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

SAĞLIK BAKANI FAHRETTİN KOCA – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi kapsamında Sağlık Bakanlığının 2022 yılı bütçesi ve 2020 yılı kesin hesabının görüşülmesi dolayısıyla huzurunuzda bulunuyorum. Göstereceğiniz ilgi ve teveccüh için teşekkür ediyor, hepimizi şahsım ve Bakanlığım adına saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Öncelikle Sağlık Bakanlığımızın bütçesi üzerinde söz alan, fikir beyan eden, yapıcı eleştirileriyle, çalışmalarıyla yön veren iktidarıyla, muhalefetiyle, milletvekillerimiz, Sayın Ahat Andican, Sayın Aylin Cesur, Sayın Sefer Aycan, Sayın Ali Muhittin Taşdoğan, Sayın Hayati Arkaz, Sayın Habip Eksik, Sayın Semra Güzel, Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Sayın Sait Dede, Sayın İmam Taşçier, Sayın Bayram Özçelik, Sayın Mehmet Bekaroğlu, Sayın Burhanettin Bulut, Sayın Murat Emir, Sayın Fikret Şahin, Sayın Bayram Yılmazkaya, Sayın Ali Şeker, Sayın Arife Polat Düzgün, Sayın İsmail Güneş, Sayın Mustafa Esgin, Sayın Selim Gültekin, Sayın Öznur Çalık, Sayın Şenel Yediyıldız'a teşekkürlerimizi sunarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugün yapacağımız görüşme ve sizlerin takdiriyle verilecek olan yetkiyle bize bir bütçe emanet edilecek. Milletimizin alın teri, gelirlerinin bir kısmı, yetimin, öksüzün hakkının olduğu ağır bir emanet omuzlarımıza yüklenecek. Bize emanet ettiğiniz hakkın ne olduğunun farkında ve bilincindeyiz. Bu bütçede insan var, bu bütçede sağlık var, bu bütçede meslek ahlakı var, vicdan ve merhamet var; ayrışma, çatışma, ötekileşme yok.

Aziz milletimin vekilleri, bugün huzurlarınızda sadece Sağlık Bakanı olarak değil, aynı zamanda bir hekim olarak bulunuyorum. Doktor, hastasına sevgi ve şefkatle yaklaşan kişidir. Bazen sevdiğinizin can verirsiniz, bazen sevdiğiniz elinizde can verir; yükü ağır bir meslektir hekimlik. Doktor, kendisinin canına kastedeni bile tedavi etmeye yemin etmiş mesleğin mensubudur. Tüm ayrışmalardan, sürtüşme ve çatışmalardan arındırılmış bir iş yapar hekimler. Sağlık hizmeti verirken çalışanlarıyla birlikte tepeden turnağa, bir organizasyon hâlinde görev yapar. Sağlık hizmeti, tıpkı bir insan vücudu gibidir, neresinde bir arıza olursa kalbi orada atar, her bir parçası çok önemli bir görevi yerine getirir ve hepsinin toplam sağlığı hayati önem taşır, hiç bir uzvuna “O olmasa da olur.” diyemeyiz.

Yüce Meclisin değerli üyeleri, bu kürsüde bir konuşmam olmuştu, salgının en zor günleriydi, sağlık çalışanlarımız küçük çocuklarımızdan en yaşlılarımıza hepimizin kahramanları hâline gelmişlerdi, her yerde terli önlükleriyle çekilmiş fotoğrafları vardı, bazı görüntülerde Covid-19 maskelerinin o pırl pırl yüzlerde bıraktığı derin izler dikkat çekiyordu; size onlardan, arkadaşlarımdan bahsetmek istiyorum. Yakın günlerde sizlerle, onların hakları için diyalog içinde olduk “Sağlık çalışanlarının maaşları, özlük hakları konusunda atılacak adımları ortak iradeyle atmalıyız.” dedik. Bakanlığımıza verdiğiniz destek için şükran duyuyor ve desteğinizin son noktaya değin devam edeceğine inanıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bana ayrılan süre içinde takdir edersiniz ki sınırlı bütçe ama sınırsız sorumluluk ve fedakârlıkla hayata geçirilmiş hizmetleri aktarmam mümkün değildir ancak, sizlere dağıtılan kitapçıklarda Bakanlığımızın faaliyetleri hatasıyla, sevabıyla önünüzdedir. Her bir hatamız tenkide, her bir doğrumuz takdire açık şekilde önünüzdedir. Bu sebeple, birkaç önemli meseleye değinmek isterim.

Kıymetli milletvekilleri, bu Meclisten örnek, oy birliğiyle bir yasa geçti; konusu, en büyük sorunlarımızdan biri olan şiddet. Yeni bir şiddet olayı vuku bulduğunda çalışanlarımıza söyleyeceğim kelimeleri bulmakta aciz kalıyorum. Sağlıkta şiddet sorununun çözümü sadece yasa mı? Elbette değil; yasa bir dayanaktır, bütün kurumlar olarak sağlıkta şiddete karşı toplumsal dayanışma oluşturmak zorundayız. Sağlıkta şiddet olayının tarafları yalnız fail ve mağdur değildir. Hukuk, sorumluluk ahlakıyla eli kolu bağlı olan sağlık çalışanını şiddete karşı korumalıdır. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddete karşı herkesten taraf olmasını talep ediyoruz. Sağlık çalışanları ağır davalara maruz kalıyor ve büyük tazminatlar ödüyorlar. Öyle ki tazminat davaları fırsatçı bir iş kolu hâline gelmeye başladı, malpraktisten bahsediyorum. Biliyorsunuz, bu kelime, bir meslekte beceri noksanlığından veya hatadan doğan zarar anlamına geliyor. Ülkemizde bu alanda ihtisas mahkemesinin olmaması davaların seyrini yanlış yönlere sürüklüyor ve hekimler astronomik tazminat rakamlarından, hastalarına müdahale etmeleri gereken noktada âdeti eli kolu bağlı kalıyorlar. Bu konudaki çalışmalara sizden destek bekliyoruz. Unutmayınız, hekimlerimiz, en zengin ülkelerin alıcı gözlerle baktığı en iyi yetişmiş hekimlerdir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı olarak, sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi için Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından başlatılan büyük vizyon gereği şehir hastanelerimizi bir bir hayata geçirdik. “Bu devirde böyle hastane olmaz, böyle sağlık hizmeti verilmez, devir değişti.” gibi söylemlere aldırmandan sağlık şehirleri inşa ettik. “İçini dolduramazsınız, çalıştıramazsınız.” söylemlerine rağmen, ne büyük bir hizmete vesile olduğunu küresel salgının en fırtınalı günlerinde gördük. Gelişmiş olduğu iddia edilen ülkelerde verilemeyen sağlık hizmetlerinin acı bilançolarına şahit olduk. Ülkemizde ise koridorlarda oksijen tüpleri önünde kuyruğa girmiş hastalar görmedik. Hastaya nefes veren solunum cihazını “Hangi hastamı yaşatabilmek için kullanayım?” ikilemini hekimlerimize yaşatmadık. Başka ülkelere hasta götürmeyi planlamak şöyle dursun, vatandaşlarımızı dünyanın dört bir tarafından ülkemize getirip tedavi ettik. Böyle bir devletin Bakanı olmaktan gurur duyuyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Sayın milletvekilleri, kamu-özel iş birliğiyle inşa edilen hastanelerimiz ne büyük hizmete vesile oldu. İçinizden “Tam öyle değil, şöyle olsa daha iyiydi.” diyenler, sözlerimizi bitirir bitirmez cevap vermeyi, eksiklerini söylemeyi planlayanlarınız olabilir, “Eksiği var.” diyorsak elbette eleştireceğiz ama hakkını da teslim etmekten imtina etmeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, gök kubbenin altında işlenen hiçbir fiil yok olmuyor, hatalarımız da sevaplarımız da peşimizden geliyor. Doğrulara tutunmadan yanlışlardan kurtuluş yok. Sizler milletimizin oylarıyla seçilerek milletimize vekâleten bu sıralarda oturuyorsunuz. Milletimiz, iktidarımız eliyle bize nasıl hizmet etme sorumluluğu yüklemişse muhalefete de biz hizmet ederken bizi eleştirme, tenkit etme, yanlışlarımız varsa uyarma sorumluluğunu yüklemiştir. Hepimiz vazifemizi bu kutsal çatının altında yerine getireceğiz. Bu sebeple, yapılan her eleştiriyi, iletilen her tenkidi, vicdan ve ahlak sınırları içinde olmak koşuluyla yürekten kabul ettiğimi bilmenizi isterim.

Kıymetli milletvekilleri, biz sadece kamu-özel iş birliğiyle hastaneler yapmadık; genel bütçeden yapımı tamamlanmış ve inşaatı devam eden toplam 15 hastanemiz var. Aydın, Denizli, Şanlıurfa şehir hastanelerimiz genel bütçeden yapılıyor. Diyarbakır, Sakarya, Antalya şehir hastanelerimiz de genel bütçeden yapılıyor. Genel bütçeden yapılan Samsun, Ordu, Trabzon şehir hastanelerinin de inşaatları genel bütçeden devam ediyor. İstanbul Sancaktepe, Mardin ve Rize şehir hastaneleri de genel bütçeden yapılacak. Esas olan, sağlık hizmetinin verilmesidir. Bize emanet edilen kaynağı en doğru şekilde kullanmaktan, en kaliteli sağlık hizmetini en uygun koşullarda sunmaktan başka gayretimiz olamaz.

Kıymetli milletvekilleri, Bakanlığımıza bağlı 2 kuruluşa dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Bunlar, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu ile Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığıdır. Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumumuz, ülkemizde ilaç ve tıbbi cihazın regülasyonundan sorumlu uluslararası tanınırlığı olan bir otoritedir. Bu Kurumumuzun faaliyetleriyle bugün Türkiye’de kullanılan her 100 kutu ilacın 88’i ülkemizde üretilmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu Kurumumuz sayesinde her yıl ilaç ihracatımız katlanarak artmaktadır. “Türkiye’de ilaç bulunamıyor.” haberlerinin somut gerçekleşmesi yoktur. Somut gerçek “Türkiye’ye pahalı ilaç satmaya çalışıyoruz ama satamıyoruz.” feryadıdır. Hastamızı dermansız bırakmayız ama milletimizin emaneti olan kaynağı da küresel fırsatçılara peşkeş çekmeyiz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığımız ise ülkemizde sağlık teknolojilerinin geliştirilmesi için destekler sunan, aynı zamanda kendisi de araştırmalar yürüten kurumumuzdur. Ülkemizde yirmi beş yıl aradan sonra yeniden aşı üretildi. Yaklaşık elli yıldan uzun bir süredir ilk defa hücre çalışmalarından başlayarak antijen dâhil, yerli olarak geliştirilen bir aşımız oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yerli inaktif Covid-19 aşımız Turkovac’ın her safhası ülkemizde geliştirildi. Cumhuriyetimizin, 1927’den başlayarak bir aşı atılımı vardır. Yerli aşı Turkovac kesintiye uğramış başarının sahne almasıdır. Dünyada Covid-19 aşısını üretebilmiş 6 ülkeden 1’iyiz. Bu başarı, vekâlet ettiğiniz bu milletindir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) – Turkovac onay aldı mı Sayın Bakan?

SAĞLIK BAKANI FAHRETTİN KOCA (Devamla) - Aziz milletvekilleri, Türkiye yaklaşık elli yıl sonra, yüzde yüz kendi imkânlarıyla aşı geliştirdi. Bu değere sahip çıkmak hepimizin sorumluluğudur. Yalnızca Covid-19 aşısı değil, teknoloji transferiyle ülkemize getirilmek üzere suçüceği, hepatit A ve kuduz aşısı için de çağrıya çıkarak ülkemize yatırım yapılması için imkân sağladık. Bu üç aşıyla aşı yerleştirme çalışmalarımız devam edecek. Ayrıca, ülkemizde aşı geliştirecek, biyoteknolojik ürün geliştirecek ve üretecek modern bir merkeze kesinlikle ihtiyaç var. Bu konudaki hazırlığımızı tamamladık. Dün itibarıyla bu tesisin ihale süreci başladı. Çok yakında tüm detaylarını paylaşacağız. Rahmetli Refik Saydam’ın mirasına sahip çıkıyoruz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Bazı kurumlar tarihlerini tamamlayabilir ama siz yükselen kurumlar inşa ediyorsanız gelecekle iş birliği içindediniz.

Değerli milletvekilleri, Birinci Dünya Savaşı dönemi ve sonrası, salgın hastalıklar dönemiydi. Cumhuriyetin ilk hekimleri, ilk hemşireleri bulaşıcı hastalıklara karşı büyük savaşlar verdiler. Yüzyıl sonra biz kendimizi böyle bir savaşın içinde bulduk. 2020 yılının başından 2021 yılının son çeyreğine kadar, kelimenin tam anlamıyla, tüm dünya can havliyle kararlar aldı. Yüzyılda bir tanık olunabilecek küresel bir salgınla karşı karşıya kaldık. Bilim kurgu filmlerinde robotların dünyayı işgal edeceğinin anlatıldığı çağda, yüzyıllar gerisinden bir dertle, küresel salgınla karşı karşıya kaldık. Birinci günün doğruları ikinci günün yanlışları oldu. Korktuklarımız etkisiz, öneminin farkında olmadıklarımız çok önemli oldu. Bilgiye ulaşmanın bu kadar kolay olduğu bir çağda bile tecrübe geliştirebilmek için zamana ihtiyaç duyduk.

İki yıllık sürece baktığımız zaman göreceğimiz şudur: Salgın, bireysel hayat ile toplumsal hayatın arasına bir uçurum koydu, ikisini birbirinin zıddı hâline getirdi; toplumlar bunu sürdüremez. Hayat, bir tür halk sağlığı yasaklar manzumesiyle devam edemez. Bizim tavrımız şu olmuştur: Bireysel hayat ile toplumsal hayat birlikte savunulmuştur.

Yanlış bilginin hızla yayılması tehlikesiyle yüzleştik. Bu süreçte, en doğrusunun vatandaşlarımızı birinci elden ve üzücü de olsa gerçek bilgiyle buluşturmayı, bilime esas kararlar vermeyi temel aldık. En hızlı şekilde en doğru kararı vermeye çalıştık. Fiziksel ve dijital sağlık altyapısını en iyi şekilde kullandık. Saatlerle yarıştığımız bir ölüm kalım mücadelesi verdik; kelimenin en basit ve en yalın hâliyle ölmek ile yaşamak arasındaki mücadele.

Şimdi, bazılarının zihninden “Şunu eksik yaptınız, falan konuda geç kaldınız, filan konuyu yeterince dikkate almadınız.” gibi düşünceler geçiyor olabilir. Elbette eksiklerimiz oldu; iş olan yerde, insan olan yerde hata da noksan da olur. Esas olan bunda bir kasıt olmamasıdır. Ben de teşkilatım da bilim insanlarımız da bu süreçte bilimin gösterdiği yoldan ayrılmadık. Hatamız, kusurumuz olmuşa milletimize vekâleten sizden af dileriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın Sayın Bakan.

Buyurun.

SAĞLIK BAKANI FAHRETTİN KOCA (Devamla) – Yaptığımız doğruların, verdiğimiz emek ve gayretlerin hakkını ise milletimizin vicdanına emanet ettik. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Takdirlerine boynumuz kıldan incedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son iki yıllık sürede başta tüm sağlık çalışanlarımız olmak üzere zor bir dönem geçirdik. Milletçe ciddi bir sınavdan geçtik, bu sınavı başarıyla vermemiz için başta, canlarını ortaya koyarak gece gündüz görev yapan sağlık personelimiz olmak üzere, bütün kamu görevlilerine ve yüce milletimize teşekkürü bir borç bilirim.

Bugün, burada, bizimle birlikte, Bakanlıklarının bütçeleri görüşülen Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımıza, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımıza ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımıza bu zorlu süreçte gösterdikleri destek için huzurlarınızda teşekkür ederim.

Bu vesileyle, 2022 yılı bütçesinin ülkemize ve vatandaşlarımıza hayırlı olmasını temenni diyor, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ, MHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Yürütme adına ikinci söz, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat Kurum’un.

Buyurun Sayın Kurum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarımızın 2021 yılı faaliyetleri ve yine 2022 yılı hedefleri hakkında bilgi sunmak üzere huzurlarınızdayım. Aziz milletimizi, Gazi Meclisimizi ve siz değerli milletvekillerimizi şahsım ve Bakanlığım adına saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, cumhuriyetimizin ilanının 98’inci yıl dönümünde, Sayın Cumhurbaşkanımızın kararıyla, Bakanlığımız artık Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak çalışmalarını yürütecektir.

2021 yılında medeniyetimizi yaşatan, çevreye saygılı, iklim dostu şehirler hedefimiz doğrultusunda şehirlerimize ve çevremize dair birbirinden kıymetli projeleri hayata geçirdik. Ben bu anlamda şehirlerimize dair birlikte her adımı attığımız siz değerli milletvekillerimize canıgönülden teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bugün dünyamız küresel atık problemi ve yoğun çevre kirliliğinden dolayı bir iklim kriziyle karşı karşıyadır. İklim değişikliği tüm devletleri, tüm hayatları derinden etkilemektedir. Meteoroloji Genel Müdürlüğümüzün verilerine göre ülkemizde 2000’li yıllarda meydana gelen meteorolojik afetlerin sayısında 1960’lı yıllara göre 3 kat, ekonomik kayıplar açısından baktığımızda da 9 kat artış olmuştur. Bereketli şehrimiz Konya’da dev obruklar görüyoruz. Karadeniz Bölgemiz sellerle boğuşuyor. Antalya, Muğla ve birçok ilimizde sayısız orman yangınlarıyla karşılaşılıyor. İklim kriziyle mücadelemizi yirmi yıldır kararlılıkla sürdürüyoruz. İklim kriziyle mücadele kapsamında Saygıdeğer

Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde yürüttüğümüz, başlattığımız Sıfır Atık Projemizle geri dönüşüm anlayışını ülkemizin her yerine yaygınlaştırdık. Projemiz, aldığı uluslararası ödüllerle devletlere örnek olacak bir harekete dönüştü. Cumhurbaşkanımız, Paris Anlaşması'na taraf olacağımızı ilan ettikten sonra 2053 net sıfır emisyon hedefi ve yeşil kalkınma hedefimizi ortaya koydular. Ben, Paris Anlaşması'na taraf olmamıza vesile olan, onaylayan milletvekillerimize çok teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Cumhurbaşkanımızın liderliğinde daha adil bir dünyanın mümkün olduğuna dair inancımızla Türkiye'yi küresel iklim değişikliğiyle mücadelenin en önemli aktörü yapacağız.

Tabii, iklim değişikliğinin bir olumsuz etkisini de Marmara Denizi'mizdeki müsilajla gördük. Yine, Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatları ve tecrübeleriyle 22 maddelik Marmara Denizi Eylem Planı'mızla deniz yüzeyindeki müsilajı tamamen ortadan kaldırdık. Kısa vadeli çözümlerimizi hızlıca hayata geçirdik ve şimdi de uzun vadeli, kalıcı çözümleri içeren bütünleşik, stratejik planımızı hayata geçiriyoruz. Geçtiğimiz ayda Sayın Cumhurbaşkanımızın imzasıyla Marmara Denizi'ni özel çevre koruma bölgesi ilan ettik ve bu çerçevede ekolojik değeri, biyolojik çeşitliliği, doğal kaynakları, kültürel değerleriyle Marmara'yı koruma altına aldık. İnşallah hep birlikte atacağımız adımlarla birlikte Marmara'mızı kurtaracak, gelecek nesillerimize, geleceğimizi emanet edeceğimiz çocuklarımıza en doğal, en güzel, en berrak hâliyle bırakacağız.

Biliyorsunuz Salda Gölü'nde ve çevresinde de tıpkı Marmara Denizi'nde olduğu gibi özel çevre koruma bölgesi ilanı yapmıştık. Ben Salda'yla ilgili bir soruyu sormanızı beklerdim, siz sormadınız ama ben yine de Salda'nın son durumu hakkında sizlere bilgi vereyim. Hani, hep Salda üzerinden bize iftira atan, milletimizi aldatan arkadaşlardan ricam burayı iyi dinlemeleridir. Bakın, Salda'da son durum şudur değerli milletvekillerimiz: Artık gölün dibine araçlarımız girmiyor ve gölün çok uzağında, kıyısına kadar girmeden, orada yapmış olduğumuz otoparka araçlar park ediliyor. Çöp yığınları artık Salda'nın kıyısında, o masmavi gölümüzün yanında yok. “İmara açılıyorsunuz.” dediğiniz Salda'da göl çevresindeki derme çatma, kaçak yapıların tamamını yıktık ve Beyaz Adalar bölgesine de ziyaretçi kısıtlaması getirdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Salda Gölü'nde su kalitesini iyileştirdik. Salda çevresinde, bir çivi bile çakmadan sadece ahşap yapılarla vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını gidermesini sağladık. Salda artık çok daha güzel ve bu güzelliği hepinizin görmesini tavsiye ederim.

Değerli milletvekilleri, bugün, Anadolu'yu kuzeyden güneye, yine, doğudan batıya saran mavi ve yeşil koridorlarımızda tüm korunan alanlarımızı, dereleri, ırmakları şehir içi yeşil alanlarla bütünleştiriyoruz. Yüzlerce kilometreyi aşan bu alanları yürüyüş ve bisiklet yollarıyla birbirine bağlıyoruz ve “81 şehrimizde 81 milyon metrekare millet bahçesi” hedefiyle çıktığımız yolda bugün tam 67 milyon metrekareye ulaştık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Şehirlerimizin en kıymetli yerlerine inşa ettiğimiz 410 tane millet bahçemizi de kararlılıkla yapıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Şimdi, ben, tüm vekillerimize diyorum ki: Gidin, Başkent Millet Bahçemizi görün, ziyaret edin. “Kim gidecek?” diyenlere, “Millet, bahçe istemiyor.” diyenlere rağmen bir ayda 1,5 milyondan fazla vatandaşımız Başkent Millet Bahçesi'ni ziyaret ettiler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kadınlarıyla, çocuklarıyla, gençleriyle yediden yetmişe bütün vatandaşlarımız orada, millet bahçesinde oldular.

İstanbul'da da yapmış olduğumuz millet bahçelerine ilave olarak yenisini, inşallah, Atatürk Havalimanı'nda yapıyoruz. Atatürk Havalimanı'nın bulunduğu alandaki millet bahçemizin çalışmalarına, inşallah, 2022 yılı içerisinde başlayacağız ve 2023 yılına kadar tamamlayıp İstanbul'umuza, ülkemize kazandırmış olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve bu millet bahçemiz de, inşallah, dünyadaki en büyük şehir parklarından biri olacaktır.

Değerli milletvekilleri, 2021 yılında iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini Karadeniz’de de gördük, burada da çok büyük acılar yaşadık; onlarca vatandaşımızı kaybettik. Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla olayın ilk anından itibaren milletvekillerimizle, belediye başkanlarımızla birlikte hemen afet alanlarında olduk. Arama kurtarma faaliyetlerimizi, hasar tespit çalışmalarımızı en hızlı şekilde tamamladık. Bu süreçte, hiçbir vatandaşımızı mağdur etmedik, aç açığa bırakmadık; kira, eşya ve taşınma yardımlarını aksatmadan yaptık. Şehirlerimizin altyapısını İller Bankası Genel Müdürlüğümüz eliyle tamamen yeniledik. Bugün Giresun, Rize, Kastamonu, Sinop ve Bartın’da binlerce konutumuzu ve köyümüzü süratle yapıyoruz.

İklim değişikliğinin bir başka sonucu olan sıcaklık artışı da başta Antalya ve Muğla olmak üzere ülkemizin her yerinde yangınlara sebep oldu. Yangınların başladığı 28 Temmuzda tıpkı diğer afet bölgelerinde olduğu gibi, yine aynı seferberlik anlayışıyla Antalya ve Muğla için sahada çalışmalarımızı sürdürdük, köylerimizin altyapısını yeniledik. Burada da köyevlerimizi, konutlarımızı; ahırıyla, deposuyla, camisiyle, okuluyla, sosyal donatısıyla birlikte inşa ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Nasıl Elâzığ’da, Malatya’da, Kartal’da, Giresun’da söz verdiğimiz gibi bir yılda teslim ettiyse afet bölgelerimizin tamamında da yaptığımız konutlarımızı, inşallah, bir yıl içerisinde teslim edeceğiz.

Fakat burada bir gerçeği üzümler ifade etmek istiyorum. Amerika Birleşik Devletleri’nde bir afet olur, Avrupa’da bir sel olur, devlet sadece o afette mücadele eder, kimse politik tartışmaların içine girmez. Bizde aynı anda birçok ilde yangın olur, bir bakarsınız ki muhalefetten biri “uçak” der, diğeri “rant” der, öbürü de “arazi peşkeşi” iftirasını atmaya başlar. Yani biz Türkiye’de sel, yangın ve deprem afeti olunca sadece afette mücadele etmiyoruz, bir de muhalefetle mücadele etmek zorunda kalıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Size güven yok ki! Güven vermiyorsunuz!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANİ MURAT KURUM (Devamla) - Evet, biz aylarca Elâzığ’da kaldık, Malatya’da kaldık, Giresun’da kaldık, İzmir’de, Kastamonu’da, Bozkurt’ta kaldık. Tek düşüncemiz, tek derdimiz, milletimizin yarasını bir an evvel sarmak; çocuklarımızı, yavrularımızı o sıcak yuvalarına bir an evvel kavuşturmak olmuştur. Başka da bir derdimiz olmamıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bugün, ülkemizin önünde devasa bir deprem gerçeği var, son yüz yirmi yılda 80 bin canımızı yitirdik. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın başlattığı kentsel dönüşüm seferberliği kapsamında, bugüne kadar tam 1,7 milyon konutun dönüşümünü sağladık ve yatırım değeri 110 milyar lira olan, 130 bini İstanbul’da olmak üzere 330 bin dönüşüm ve sosyal konutumuzun inşasını da sahada sürdürüyoruz. Bugüne kadar, TOKİ’imizde, 4.400 şantiyemizde dünyada eşi benzeri olmayan bir konut rakamına ulaştık. Ülkemizde tam 1,1 milyon sağlıklı yuva kazandırmak suretiyle vatandaşlarımızın, alt gelir grubumuzun, yine konut ihtiyacı olan vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını giderdik, 178 bin konutumuzun inşası da şu an sahada fiilen devam etmektedir. 2002’den bugüne kentsel dönüşüm seferberliğiyle, yine Toplu Konut İdaresi Başkanlığımızla yaptığımız sosyal konutlarla, Yapı Denetim Sistemi’imizle birlikte ülkemizdeki binaların yüzde 65’ini güvenli hâle getirdik ve bu çerçevede 54 milyondan fazla vatandaşımızı afetlere karşı güvenli konutlarda oturma imkânına eriştirdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yıllardır yönettikleri şehirleri mağdur edenler, depreme hazırlık noktasında bir arpa boyu yol alamayanlar, iş yapmayı sadece laf üretenler bu eserlerin kıymetini bilmezler, bilemezler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, tabii, bir taraftan da milletimizin üzerinde derin izleri olan tarihî mirasın bozulmasına da müsaade etmiyoruz. Bugün tam 44 ilimizde 79 tarihî meydanımızı yeniden ihya ediyoruz. Bitlis’te tarih ve kültürü yeşille bütünleştiriyoruz ve o Bitlis’in deresini, tarihî binaları

gün yüzüne çıkaracak şekliyle bir proje başlattık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yine, Bursa'da -başkentimiz Bursa'da- Ulu Camisi'ni de içine alan Hanlar Bölgesi'ni ihya ediyoruz. Konya'da yeni Mevlâna Meydanı'mızla yine tarihi yeniden gün yüzüne çıkarmak suretiyle projelerimizi başlattık. Edirne'de Mimar Sinan'ın emaneti Selimiye ve çevresine sahip çıkıyoruz. Ankara Hergele Meydanı, Saraçoğlu Mahallesi; yine, Erzurum tarihî meydanı; Yozgat Çapanoğlu Camisi; Kastamonu Nasrullah Camisi ve çevresi; Muş, Kütahya, Isparta, Bingöl, Zonguldak, Sinop, Afyon ve Kayseri yenileme projelerimizi de "tarihe vefa, geçmişe saygı" anlayışla sürdürüyoruz.

Diğer taraftan, yeni sanayi alanlarıyla, büyük ve güçlü Türkiye hedefiyle, vatandaşlarımızı, esnafımızı rahatsız eden 81 şehrimizdeki yüzlerce sanayi alanımızı çok daha modern, çok daha geniş alanlara taşıyoruz. Şehirlerimizin kalkınmasına, ekonomisine, istihdamına katkı sağlıyoruz. Yine, köylerimizde üretimi ve istihdamı artıran, kalkındıran Tarımköy projelerinin sayısını her geçen gün artırıyoruz. Daha önce 45 ayrı projede 7.400 Tarımköy konutunun yapımını tamamladık. Yine, pilot ilimiz Ağrı'da -bunu da görmenizi tavsiye ederim- 10.600 baş kapasiteli 314 ahırın, veteriner binalarının ve et entegre tesisinin yer aldığı, 750 milyon lira yatırım bedelli hayvancılık bölgesinin temellerini attık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Diyarbakır'da tarihî surları 50 milyon lira yatırım bedeliyle restore ediyor, Şırnak'ta Dicle Mahallesi'nde yeni yuvalar yapıyoruz. Mardin'de tarihî binaları ihya ederken Hakkâri'de yurtlar yapıyoruz, okullar yapıyoruz. Allah'ın izniyle, analarımızın duasıyla, milletimizin de desteğiyle yapmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü bizim bölgede attığımız her bir adım Kürt kardeşlerimizin umudu olmuştur; açtığımız her yeni kapı Kürt kardeşlerimiz için huzur olmuştur; attığımız her temel kalem silahı galip kılmıştır; açtığımız her millet bahçesi çocuklarımızın neşesi olmuştur; tamamladığımız her bir konut sıcaklık, güven dolu bir yuvaya dönüşmüştür. Biz açtığımız her eserle Kürt kardeşlerimizin tebsümünü için mücadele ederken siz annelerimizi feryat ettirdiniz, babalarımıza ağtılar yaktırdınız ve biz Kürt kardeşlerimiz daha mutlu olsun, şehirlerimiz kalksın diye mücadele ederken siz yaktınız, yıktınız, harap ettiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Kime söylüyorsun be! Kime söylüyorsun! Sizin ne yaptığınızı biliyoruz!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Sizin yaktığınız şehirleri biz yeniden imar ettik, yeniden inşa ettik, yeniden ihya ettik. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Hiç telaşlanmayın, siz istesenez de istemesenez de biz üretmeye devam edeceğiz. Çocuklarımızı teröre, teröristlere, hainlere teslim etmedik, bundan sonra da etmeyeceğiz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar, HDP sıralarında gürültüler)

HABİP EKŞİK (İğdır) – Sadık Soylu'nun o Bakanlıkta ne işi vardı? Niye geldi o Bakanlığa?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Değerli milletvekilleri, 2020 yılında milletimizi yasa boğan Elâzığ depreminin ardından Elâzığ'da ve Malatya'da büyük bir deprem dönüşümü başlattık, her 2 şehrimize yeni bir gelecek kazandırdık. TOKİ'mizle Elâzığ'da ve Malatya'da 30 bin konut, 4 bin köyevi yapıyoruz. Bir yıl geçmeden konutlarımızı teslim etmeye başladık. Güzel İzmir'imizde de yaşadığımız depremden sonra İzmirli kardeşlerimizin yarasını sarmak için, o enkazın arasından bize uzanan elleri bırakmamak için söz verdik ve bu sözler doğrultusunda... Hakikaten benim hayatımda da çok farklı duygular yaşadığım bir yirmi gün oldu. Yani Bayraklı'da, Bayraklı'nın her sokağında, her mahallesinde depremzede kardeşlerimizle birlikteydik, burada da var gücümüzle çalıştık.

Şimdi, bize "Üç yıldır Bakansınız, ne değişti?" diyorsunuz. Ben neler yaptığımı yine anlattım, bundan sonra da anlatacağım. Ama soruyorum sizlere: Siz yirmi beş yıldır yönettiğiniz İzmir'de bana başlattığımız bir tane kentsel dönüşüm projesi gösterebilir misiniz? (AK PARTİ ve MHP sıralarından

alkışlar) Üç yıldır yönettiğiniz şehirlerde kaç tane kentsel dönüşüm projesi başlattınız, kaç tane yeşil alan projesi başlattınız, kaç tane atık su arıtma tesisi projesi başlattınız? Siz kıızıyorsunuz ama yine söyleyeceğim, yirmi beş yılda Gazi Mustafa Kemal'in mağrur İzmir'ini mağdur İzmir yaptınız. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar; CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

Hep, hep, hep aynı şeyi söylüyorsunuz: "Yerel yönetimlerimizin yetkisini kısıtlıyorsunuz." (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sen bu konuları konuşacak adam değilsin!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Bir kere, 2002 yılından sonra yaptığımız reformlarla yerel yönetimlerimizin yetki alanlarını siz değil, biz genişlettik; gelirlerini yine biz arttırdık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Değerli milletvekilleri, 2002 yılında genel bütçe gelirlerinden belediyelerimize aktarılan pay 4,7 milyardı, biz 2020 yılında bu rakamı 100 milyara çıkardık. "İş yaptırmıyorsunuz." diyorsunuz ya, size soruyorum: Bugüne kadar vatandaşımızın, milletimizin hayrına hangi işi istediniz de biz size engel olduk? (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Hiçbir işi gösteremezsiniz. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Mısıri Mahallesi'nin kentsel dönüşümünden bahset. "Vatandaş isterse vazgeçerim." demiştiniz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Bugün sizin partiniz tarafından yönetilen İzmir'de toplam 5.400 konutluk İzmir tarihinin en büyük kentsel dönüşüm projesini biz başlattık ve değerli kardeşlerim, 26 Kasım'da, dokuz ay gibi kısa bir sürede İzmirli kardeşlerimize teslim ettik. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) İnşallah 2022'de de İzmir'de evine kavuşmayan tek bir depremzede kardeşimiz kalmayacak. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar, CHP ve HDP sıralarından gürültüler) İzmir'de inşallah çok daha büyük işler yapacağız ve İzmir'i Cumhuriyet Halk Partisinin insafına bırakmayacağız. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bir daha o kürsüye gelemeyeceksin, bu senin son bütçen! Bir daha bu kürsüye gelemeyeceksin!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Kanal İstanbul üzerinden ne yazık ki bir tehdit dili kullanıldığına şahit oluyoruz. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

MURAT SARISAÇ (Van) – Otuz yıldır yapamadığın çevre yolundan bahset!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Mısıri Mahallesi kentsel dönüşümde "Vatandaş 'hayır' derse vazgeçeceğiz." dediniz. Vatandaş "hayır" diyor, niye vazgeçmiyorsunuz?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Bir bakıyorsunuz müteahhitler tehdit ediliyor, bir bakıyorsunuz devlet kurumları, kurumların başındaki yöneticiler tehdit ediliyor, vatandaşlarımız tehdit ediliyor. Bu tehdit dilini kullananlar şunu çok iyi bilmeliler ki bizim milletimiz hiçbir zaman tehditlere kulak asmamıştır, Allah'ın izniyle bundan sonra da kulak asmayacaktır. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar; CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Tarihi yok ettin, tarihi!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Ve bugün bu siyaset dilini kullananlar siyasi geçmişinde tehditten başka bir şey olmayanlardır. Milletimiz bu zihniyeti çok iyi biliyor, bu zihniyet şimdi hiçbir mahcubiyet duymadan bu aziz milletle helalleşmekten bahsediyor. Milletten özür dilemesini bilmeyenler milletten helallik isteyemez, bu millet size hakkını helal etmez. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar; CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Mısri Mahallesi’ndekiler de size hakkını helal etmiyor!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – “Büyük projelere imza atmıyor.” diye iftira attığınız bürokratlar, mahkemede korkuttuğunuz memurlarımız, “AK PARTİ’ye oy veren öğretmene ‘öğretmen’ demiyorum.” dediğiniz yavrularımız sizi affetmez, haklarını helal etmez. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar; CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bütçeyi konuş, Bakansın!

Mısri Mahallesi’ndekiler de size hakkını helal etmiyor!

BAŞKAN – Sayın Bakan, bir dakika daha süre vereceğim, tamamlayın lütfen.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Biz sizin ajandanızı çok iyi biliyoruz. Şimdi de “Kanal İstanbul Projesi’nde bürokrat direniyor.” diye bir yalanı piyasaya sürdünüz. Biz bugün diyoruz ki: İşte, bahsettiğiniz bürokratlar burada, biz bugüne kadar hiçbir tehdit karşısında susmadık, bundan sonra da susmayacağız. Nasıl ki dün Marmaray’ı, Fatih Sultan Mehmet Köprüsü’nü, Osmangazi Köprümüzü, 1 milyonu aşkın sosyal konutumuzu, millet bahçelerimizi yaptıysak Allah’ın izni, milletin destekleriyle Kanal İstanbul Projesi’ni de yapacağız. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar, CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Tarih hesap soracak sizden.

MURAT SARISAÇ (Van) – On iki bin yıllık Hasankeyf’i nasıl yok ettin?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Siz hiç üzülmeyin, biz gece gündüz eser üretmeye devam edeceğiz, hiçbir zaman dedikoduların, karanlık senaryoların, iftiraların, ithamların içinde olmadık, bundan sonra da olmayacağız. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HABİP EKSİK (İğdır) – On iki bin yıllık Hasankeyf’i yok ettiniz.

BAŞKAN – Sayın Bakan, süreniz tamamlandı, selamlama için mikrofonu açıyorum.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Karabağlar dönüşüm projesini niye onaylamadın? Karabağlar dönüşüm projesini niye onaylamadın, söylesene!

AYLİN CESUR (Isparta) – Bütçenizi savunun!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Dün olduğu gibi bugün de her zaman milletimizin yanında olacağız. Bu millete hizmeti en büyük şeref olarak görüyoruz ve bu yüzden hep eser üreten tarafta olacağız, hep yollarda olacağız, milletimizin ihtiyacı neredeyse orada olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Milleti böldünüz ya! Millet dediğiniz kim? Biz millet değil miyiz?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Şırnak'ta olacağız, Edirne'de olacağız, Konya'nın ovalarında olacağız, Trabzon'un dağlarında olacağız, Hatay'ın yollarında olacağız ve devletimiz ve milletimizle kenetlenmiş iki el gibi bir ve beraber olmak suretiyle o eli göğsümüzün üstünde tutacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü biliyoruz ki bu elin nazarı, milletimizin yeri gönlümüzün en kıymetli yeridir, en kıymetli köşesidir. Bu aziz milletin duası bize yeter.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Hadi canım sende!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Hadi oradan ya! Tarihi yok ettiniz, her yeri batırdınız.

HABİP EKSİK (İğdır) – Sayın Bakan, sizleri Erdoğan atadı!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Ben bu duygu ve düşüncelerle bütçemizin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Bitiriyorum Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, tamamlayın lütfen.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Başkanım, ne bu ya! Bize bir dakikayı zor veriyorsunuz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Bu dualarla 81 ilimize, 84 milyon vatandaşımıza tüm ekibimizle birlikte gece gündüz demeden hizmet etmeye, aşkla, şevkle, azimle devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT BAKAN (İzmir) – Karabağlar'ı rant alanına çevirdiniz, rant alanına!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM (Devamla) – Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde cumhuriyetimizin 100'üncü yılını birbirinden değerli, birbirinden kıymetli eserle taçlandıracağız. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Ben, bu duygu ve düşüncelerle bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, sizleri bir kez daha sevgi saygı ve hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, yürütme adına üçüncü söz talebi Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Derya Yanık'ın.

Buyurun Sayın Bakan.

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Sayın Başkanım, korsan yayın yapıyorlar.

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkanım, içeriden yayın yapılıyor.

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Sayın Başkanım, içeriden yayın yapılması uygun mudur?

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Başkanım, korsan yayın yapıyorlar.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, duyamıyorum, lütfen bir kişi söyleseniz.

Buyurun Sayın Akçay, arkadaşlar bir şey söylüyor ama anlamıyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, bütçe görüşmelerimiz televizyondan canlı yayınlanmakta ancak Genel Kurulda bazı milletvekilleri tarafından yayın yapılmanın ötesinde milletvekilleri...

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın Akçay, hiçbir şey duyamıyorum. Mikrofonunuzu açıyorum.

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Başkanım, vekilliği bırakıp muhabirliğe başlamışlar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin lütfen.

Buyurun Sayın Akçay.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Genel Kurulda bazı milletvekilleri tarafından milletvekilleriyle röportajlar da yapılmak suretiyle yayın yapılmasının Genel Kuruldaki görüşme insicamını bozduğuna ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, malumunuz olduğu üzere bu bütçe görüşmeleri televizyon tarafından canlı şekilde yayınlanmaktadır ve milletimiz de bunu canlı olarak izliyor. Fakat Genel Kurulda bazı milletvekilleri tarafından yayın yapılmasının, ayrıca cep telefonu ile yayın yapılmasının ötesinde, milletvekilleriyle röportajlar da yapılmak suretiyle Genel Kuruldaki görüşme insicamı bozulmaktadır. Bunu dikkatlerinize sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, bu konuda hassas davranmanızı rica ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

A) SAĞLIK BAKANLIĞI (Devam)

1) Sağlık Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sağlık Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) TÜRKİYE HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) TÜRKİYE İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ KURUMU (Devam)

1) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI (Devam)

1) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

E) METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) İklim Değişikliği Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

Ğ) ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI (Devam)

1) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Devam)

1) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

I) ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI (Devam)

1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

İ) MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (Devam)

1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Devam)

1) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Sayın Bakan, Sayın Yanık, buyurun lütfen.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK – Gazi Meclisimizin Sayın Başkanı ve değerli milletvekilleri; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2022 yılı bütçesi ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2020 yılı kesin hesabı müzakereleri için huzurlarınızdayım. Bu vesileyle, çatısı altında bulunduğumuz yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğimiz üzere Bakanlığımız Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 21 Nisan 2021 tarihinde yeniden teşkilatlandırıldı. Bakanlık olarak 83 milyon vatandaşımızın tamamına yönelik sosyal hizmet ve sosyal yardım faaliyetlerimizi aralıksız sürdürüyoruz. Teşkilat yapımızdan bahsedecek olursak merkez teşkilatımızda 18 birimimizle, taşra teşkilatımızda 49.307 personelimizle hizmet veriyoruz; bağlı kuruluş olarak da Darülaceze Başkanlığımız var malum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlığımız sosyal hizmetler bağlamında, kurumsal hizmetlerimizin odak kuruluşu olan sosyal hizmet merkezlerimiz üzerinden bütün vatandaşlarımıza arz odaklı hizmetlerini sürdürmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunda bir muhalefet vekilimizin “Eskiden bu kadar ihtiyaç sahibi yoktu. Bu kadar ihtiyaç sahibi sizin döneminizde nereden çıktı?” dediği şeyin gerekçesi budur.

(Uğultular)

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, uğultu...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, çok uğultu var, lütfen sohbeti bırakalım, yerlerimize oturalım.

AYLİN CESUR (Isparta) – İktidar partisi dinlemiyor. Bakanını dinlemiyor ya!

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Arz odaklı çalışıyoruz; ihtiyaç sahibi olan vatandaşlarımızın ayağına giderek, onların ihtiyaçlarını tek tek tespit ederek götürdüğümüz hizmetler sayesinde ihtiyaç sahibi olup da hizmetlere ulaşamayan, erişemeyen bir tek vatandaşımız dahi kalmamaktadır. Bunu, bugün itibarıyla, 2021 yılı itibarıyla 375 sosyal hizmet merkezimiz üzerinden yürütüyoruz. 2022 yılı itibarıyla sosyal hizmet merkezlerimizin sayısını 400'e yükseltmeyi hedefliyoruz.

Yine, aile ve toplum yapımızın güçlendirilmesi adına hayata geçirdiğimiz Aile ve Sosyal Destek Programı (ASDEP) personelimizle bu çalışmalarını 3,6 milyon haneye ulaştırmışız. Önümüzdeki süreçte Bakanlık kadromuza yeni arkadaşlarımızı da katacağız, bunun da müjdesini geçtiğimiz günlerde vermiştik.

Yine, Bakanlık olarak "Eğitim ailede başlar." fikrinden, ilkesinden hareketle, aile fertlerine yönelik aile eğitim programlarımızı ülkemiz genelinde yaygınlaştırarak devam ettiriyoruz. Bu eğitim programları kapsamında 2013 yılından bu yana 2,3 milyon kişiye ulaştığımız. Evlilik Öncesi Eğitim Programı'yla bugüne kadar 1,2 milyon insanımıza evlilikte iletişim ve yaşam becerileri, aile hukuku, evlilik ve sağlık alanlarında eğitimlerimizi sürdürdük, bugüne kadar da aralıksız yaptık. Konuşma alan ve önerilerde bulunan vekillerimiz arasında bu ve benzeri önerisi olan vekillerimiz vardı, onlara da çok teşekkür ediyorum bu arada. Hem hizmetlerimizin tanınması hem de geliştirilmesi açısından biz, milletvekillerimizin -iktidar ya da muhalefet hiç fark etmez- önerilerini, yapıcı önerilerini çok ciddiye alıyoruz. Bunu bire bir konuşmalarımızda da Plan ve Bütçe Komisyonu konuşmalarında da ve burada da huzurlarınızda bir kez daha ifade etmek istiyorum. Ancak bizim Bakanlığımızın çalışmalarının her biri, muhatabı muhakkak dezavantajlı gruplar olan, dezavantajlı olduğu için kaba siyaset tartışmalarının, kaba siyaset çekişmelerinin tarafı olmaması gereken gruplardır. Dolayısıyla bizim Bakanlığımızın çalışma alanları üzerinden yıpratıcı eleştirilerin de bu anlamda bize değil, bu çalışmaların muhatabı olan millete zarar verdiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yapıcı eleştirilere sonuna kadar açığız ama buradan siyaset üretmeye verecek cevabımız da vardır ve vereceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlık olarak çalışmalarımızın rasyonel temeller üzerinden ilerleyebilmesi ve toplumsal dönüşümü, sosyolojik dönüşümleri takip edebilmek için de sosyal hareketliliği sürekli takip eden araştırmalarımızı aralıksız devam ettiriyoruz. Bu kapsamda, Türkiye aile yapısı araştırmasının 4'üncüsünü, Türkiye ergen profili araştırmasının 3'üncüsünün saha çalışmalarını 2021 yılında -bu yıl İtibarıyla- başlattık. Sonuçlarını 2022'de inşallah kamuoyuyla paylaşmayı ümit ediyoruz. Yine, 2022 yılında Türkiye üniversite gençliği profil araştırmasının 3'üncüsünü gerçekleştireceğiz ve yine, boşanma nedenlerini incelemek üzere başlattığımız boşanma araştırmasını da 2022 yılında gerçekleştirmeyi ümit ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biliyorsunuz, Bakanlığımızın, Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında iki temel görevi var: Bunlardan biri psikososyal destek sağlamak, diğeri de sosyal yardımlar ve aynı yardımların koordinasyonunu sağlamak. Bu kapsamda, afet ve acil durumlar dönemlerinde, psikososyal destek ve aynı yardımları da yine aralıksız devam ettiriyoruz. 2013 yılından bu yana meslek elemanlarımız 156 ayrı afete müdahale etmişler, orada zarar gören vatandaşlarımıza destek olmuşlar. Yine, afet ve acil durum dönemlerinde, Bakanlığımızın koordinasyonunda sivil toplum kuruluşları ve meslek kuruluşlarının da katkısıyla bu çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlığımız bağımlılıkla mücadele kapsamında... Ki Hasan Bey -Hasan Baltacı- Bakanlığın neredeyse bizzat bir uyuşturucu üssü olduğu gibi akla ziyan bir iddiada bulundu. Kendisine, Plan ve Bütçe konuşmalarında da yazılı olarak soru önergesi gönderdiğinde çok açık cevap verdik. Bakanlığımıza konu intikal ettikten itibaren hiç beklemezsizin gerekli disiplin işlemlerini yaptık. Dolayısıyla bizim bu anlamdaki hassasiyetimiz çok net ve açık, bunu da her ortamda, her noktada söylüyoruz. Bağımlılık gibi, özellikle madde bağımlılığı gibi son derece ciddi bir meseleyi bu kadar tahfif ederek konuşmayı, ben, gerçekten zül addediyorum; bunu ifade etmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani, son zamanlarda Türkiye’de, madde bağımlılığı, hatta bağımlılığın birtakım başka çeşitlerinin de ortaya çıktığı bir ortamda olabilecek -40 bin küsur çalışandan bahsettim- bunların arasından birkaç tane çıkabilecek bir vakanın -ki idareci olarak bana intikal ettiği dakikada da gereğini yaptığım bir husus- bu şekilde, bu çatının altında sanki bu Bakanlık yahut Hükümet yahut devletin herhangi bir birimin bağımlılıkla, hele uyuşturucu bağımlılığı gibi bir meseleyle hiç mücadele etmiyormuş gibi yansıtılması gerçekten meseleye hiç vâkıf olmamak ya da ciddiye almamak anlamına gelir. Sayın Baltacı’nın şahsına “Sen, sen, sen...” diye hitap etmesini zaten nezaket beklemediğim için bir tarafa bırakıyorum ama konu hassas ve bu konunun bu kadar istismar edilmesi yanlış. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bakın, biz gençlerden bahsediyoruz, biz çocuklardan bahsediyoruz. Madde bağımlılığı gibi insanların hayatını, evini ocağını, işini yıkan, yakan bir etkiden bahsediyoruz; bunu böyle konuşmamalıyız, bunu bu kadar hafife almamalıyız. Siyaset başka bir şeydir, atışırız ben de atışmayı severim ayrıca ama bu değildir yani bunun sebebi bu olmamalı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, Bakanlık olarak yaptığımız bir başka çalışma, Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile bu kapsamda oluşturduğumuz İzleme ve Değerlendirme Kurulu. Biz, bu ülkenin -83-84 milyon, ne kadarsak, ne kadara ulaşıysak- bütün vatandaşlarının, birini diğerinden ayırmaksızın hepsinin eşit, hepsinin aynı haklara sahip olduğuna inanan, yirmi yıldır da bu inançla hareket eden, bu inançla hizmet üreten ve hizmeti vatandaşa götüren bir iktidarı. Dolayısıyla, bu kapsamda Roman vatandaşlarımızın sorunlarıyla alakalı da çalışmalarımızı sürdürüyoruz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Bakanlığımızın adından da anlaşılacağı üzere aile ve aile odaklı yaklaşımlarımız çalışmalarımızın en temel hususiyetlerinden birini oluşturuyor. Çocuk çalışmalarında, çocuğa ilişkin çalışmalarımızda -aile çalışmaları zaten adı üstünde- engellilere ilişkin, yaşlılarımıza ilişkin çalışmalarımızın tamamında temel hareket noktamız öncelikli olarak aile odaklı olmasıdır. Ne demeye çalışıyorum? Eğer engellimiz, eğer çocuğumuz, eğer yaşlımız aile ortamında, kendi aile fertlerinden herhangi birinin yanında yahut sosyal çevresinde yaşayabilecekse, buna imkân varsa maddi anlamda destekleyelim; yoksa, lojistik anlamda destekleyelim, yaşlı destek programlarımızla; yoksa, bir aile yanına -çocuklar için koruyucu aile modeline bu kadar yoğunluk vermemizin sebebi odur- yerleştirelim; o da yoksa, kurum bakımına alalım. Temel hareket noktamız, bütün sosyal hizmet başlıklarında öncelikli olarak kişilerin -çocuk, engelli, yaşlı hiç fark etmez- kendi aile ortamlarında, sosyal ortamlarında; bulunmaları; değilse, sonraki diğer başlıkları devam ettirmek. Bu kapsamda, çocuklarımıza öncelikle sosyal ve ekonomik destek sağlıyoruz, değilse koruyucu aile yanına, değilse kurum bakımına alıyoruz ifade ettiğim gibi.

Rakamlar var, buraları geçeceğim müsaadenizle. Zaten size sunduğumuz kitapçıklarda kime ne kadar destek olduğumuz, nakdî desteklerimiz ayrıntılarıyla yer alıyor ama müsaadenizle şunu ifade etmek isterim: Koruyucu aile yanında kalan çocuklarımızın 2002 yılında, biz iktidara geldiğimiz zamanki sayısı ile bugünkü sayısı arasında tam 19 kat fark var arkadaşlar, 19 kat! (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sadece, çocuklarımızın koruyucu aile yanına yerleştirilmesi değil, kurum bakımında kalan çocuklarımızın şartları ve onlara sunulan hizmetin niteliği de temelde, bakış açısı olarak, çok köklü

bir biçimde değişmiştir. Nasıl değişti? Bundan on dokuz yıl önce -biz iktidarı devraldığımızda- koğuş tipi, büyük ve kalabalık binalarda, bir odada 20-25 çocuğun yaşadığı ortamlardan, bugün, bir evde en fazla 5-6 çocuğun kaldığı -ev tipi- çocukların kendi sorumluluklarını yaşlarına göre, yaşlarına uygun şekilde alabildikleri ve sosyalleşebildikleri; insani şartları temin eden, onların kişisel, psikolojik, duygusal gelişimlerine, eğitimlerine doğrudan doğruya zemin hazırlayan, imkân veren şartlara geçtik. Dolayısıyla, çocuk hizmetleri noktasında, dünden bugüne geldiğimiz süreci gören herkesin, bilen herkesin teslim edeceği kanaatindeyim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, çocuk hizmetlerimiz kapsamında önemli bir hususu daha ifade etmek istiyorum. 2002’de 25-30 çocuğa 1 bakım personeli düşerken bugün 2 çocuğa 1 bakım personeli veriyoruz.

Çocuklarımızın dijital ortamlardan zarar görmemesi için gerekli çalışmaları sürdürüyoruz. Bunlarla alakalı, mobil çocuk sosyal hizmet birimlerimiz, çocuk sosyal hizmet desteklerimiz, Çocuklar Güvende Programı’mız, dijital ortamlarda çocukları muzır neşriyatlardan koruma, muzır içeriklerden koruma çalışmalarımız aralıksız devam ediyor.

Yine, 2022 yılında Türkiye Çocuk Araştırması Projesi’yle de çocuklara ilişkin somut verilerin araştırmasını yapacağız.

Engelli ve yaşlı hizmetleri noktasında aslında sürekli bilgiler veriyoruz.

Ancak süreyi de biraz daha iyi kullanabilmek adına, sayın milletvekillerinin biraz önceki oturumlarda yaptığı eleştiriler üzerinden sizlere açıklamalar yapmak istiyorum. En temel eleştiri, biliyorsunuz, “Engelli raporu olmayan 442 bin kişiye verilen 11,6 milyar TL’nin hesabını veremiyorsunuz. 600 küsur milyar TL’nin...”

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Raporlar geç veriliyor Sayın Bakanım, altı ayda bir, çok geç sürüyor, o anlamıyla...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANİ DERYA YANIK (Devamla) - Bir saniye, başka bir şey efendim bu, müsaade edin.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sayın Bakanım, muhatap olmayın.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANİ DERYA YANIK (Devamla) – “697 milyar TL’nin üstünü çizdiniz.” diyor Sayın Milletvekili Ali Fazıl Kasap.

Arkadaşlar, bunu defalarca açıkladık, bir kez daha yüce Meclisin huzurunda herkesin duyacağı şekilde açıklamak istiyorum. Öncelikle, bizim evde bakım yardımı olarak 2020 yılında yaptığımız yardım 9,47 milyar, engelli aylığı 5,16 milyar, toplam 14,64 küsur milyar ödeme yapmışız, dolayısıyla 697 milyar gibi bir şey yapması mümkün değil.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – 697 milyon.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANİ DERYA YANIK (Devamla) – Varsayalım ki dil sürçmesi; “milyon” diyor, Fazıl Bey “milyon” diyor.

Bakın, 442 bin kişiye engelli raporu olmadan yardım yapıldığı iddiası doğru değil, altını çizerek söylüyorum. İşte “Yandaşlara dağıttınız vesaire.” 442 bin kişinin engelli raporu var, var, sisteme de girmiş. Bizim sosyal hizmet merkezlerimize vatandaş fiziki olarak getirip bütün evraklarını teslim ediyor, ondan sonra, biz onlara gerekli ödemeleri bağlıyoruz. Peki, bu açık nereden çıktı onu ifade edeyim. 2006 yılından beri biz fiziksel olarak alıyor ve ödemelerini yapıyoruz ancak e-rapor sistemi 2020 yılı Şubat ayında faaliyete geçti, dolayısıyla fiziken var olan engelli raporlarının bir kısmı e-rapor sistemine girmedi, girmediği için de Sayıştay e-rapor üzerinden gördüğü için 2 bakanlığın sayıları arasında fark olduğundan bahisle bu ödemelerin fazla olduğu sonucunu çıkardı ancak yine aynı Sayıştay 2020 yılında sistem entegrasyonunun yüzde 100 gerçekleştiğini de tespit etti.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Hayır, gerçekleşmedi.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Dolayısıyla, ortada herhangi bir ihlal yok, herhangi bir çizilen –efendim– fazla bir ödeme yok. Doğrudan doğruya engelli olan, engelliliği tespit edilmiş, hak sahibi, hak sahipliği devam eden vatandaşlarımıza yaptığımız ödeme var.

Bir taraftan, sayın muhalefet milletvekilleri engellilerin maaşını düşük buluyor; bir taraftan, engellilerin verilen ödemelerle hayatlarını idame ettiremeyeceklerini söylüyorlar –ki biz de iyileştirmek için elimizden gelen çabayı gösteriyoruz– ama öbür tarafta fiziken raporlarının olduğunu bildikleri engellilere yapılan ödemeyi burada bir siyasi tartışmanın konusu hâline getiriyorlar. Bu çelişkiyi milletin vicdanına havale ediyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar). Yine “İşitme engelli vatandaşlarımız sizi anlamıyor.” dedi Sayın Vekil. İşitme engelli vatandaşlarımız bizi anlıyorlar.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Şu anda anlıyorlar mı?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Evet, biz, bütün kanallarda, Bakanlığımızın hizmetlerinde Türk işaret dili tercümanları aracılığıyla gerekli hizmetleri işitme engelli vatandaşlarımıza veriyoruz. Engellilerle alakalı bütün gündemi bizde ve dünyanın herhangi bir yerindeki iyi uygulama örneklerini takip ederek hayata geçiriyor ve pek çok iyi uygulama örneğini de biz kendimiz bizatihi geliştiriyoruz. Dolayısıyla, engelli vatandaşlarımızı, yirmi yıl önce sokağa engelli çocuğunu çıkaramayan ailelerden, bugün, engellinin kendisine ayrı, bakıcısına ayrı desteği sağladığımız, engelli rehabilitasyon merkezlerini hayata geçirdiğimiz bir döneme getirirken “Engelliler için daha ne yapılabilir?”i düşündüğümüz bir ortamda engelli vatandaşlarımızı bize karşı savunmak herhâlde, olabilecek en komik şeylerden biri olur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İş bulun iş, engelliler iş istiyorlar; çalışmak istiyor engelliler.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toplum temelli, aile merkezli çalışmalarımız dedik. Engellilerimizle alakalı çalışmalarımızı önemli ölçüde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kadınlara ilişkin bir sözünüz yok mu Sayın Bakan?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Sayın Başkan, biraz daha söz istiyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kadınlardan bahset.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kadınlardan bahsetmeyecek misiniz Aile Bakanı olarak?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Evet, kadın konusuna geleceğim, geleceğim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yirmi dakika bitti.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Geleceğim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, kadın çalışmaları konusunda iki şeyi arkadaşlarımız çok karşımıza çıkarıyorlar. Efendim, işte, ben “Kadına şiddeti tolere edebiliriz.” ya da “Kadına şiddet tolere edilebilir.” demişim! O Komisyonunda bütün muhalefet vekilleri vardı, aranızda belki o Komisyonunda olan arkadaşlarımız vardı; o konuşmanın bağlamı çok açık, o konuşmada ne dediğim çok açık. Hiç kimsenin itiraz etmediği, gayet iyi anladığı -çünkü arkadaşlarımıza haksızlık etmek istemiyorum- bir hafta sonra tekrar aynı Komisyona geldiğimde yine kimsenin herhangi bir şekilde eleştirmediği -Filiz

Hanım sadece kısacık, iki cümlelik bir şey ki o da muhtemelen çok baskıya uğradığı için söyledi- bir konuşmayı benim karşıma bu şekilde çıkarmak, arkadaşlar, o bende tutmaz. Benim ömrüm yirmi beş senedir şiddetle mücadeleyle geçiyor. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar)

OYA ERSOY (İstanbul) – İstanbul Sözleşmesi’ni niye açıklama yapmadınız?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Kadına şiddeti konuşanlar Diyarbakır Annelerine bakacak, kadına yönelik şiddeti konuşanlar 9-10 yaşında Kandil’e çıkarılan kız çocuklarına bakacak. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

OYA ERSOY (İstanbul) – Cumartesi Annelerine de bakın.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Ben yedi ayda 2 kere gittim Diyarbakır’a, siz kaç kere gittiniz, kaç kere gittiniz Diyarbakır’a? Kaç kere gittiniz Diyarbakır Annelerinin yanına? Yedi ayda 2 kere gittim, 2 kere, siz kaç kere gittiniz bugüne kadar? (HDP sıralarından gürültüler) Şiddeti konuşacak en son grup sizsiniz, şiddeti konuşacak en son grup sizsiniz.

OYA ERSOY (İstanbul) – Soylu, Cumartesi Annelerini hedef gösterdiğinde neredeydiniz Sayın Bakan?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Öyle, şiddet burada tutmaz, şiddet burada tutmaz.

OYA ERSOY (İstanbul) – Hâlâ direniyor kadınlar, sokaktaki kadınların sesini duyuyor musunuz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Haddinizi bilin! Grubumuza böyle konuşamazsınız, haddinizi bilin! Haddinizi bilin!

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Bizim ne söylediğimiz, dün de ne söylediğimiz, bugün de ne söylediğimiz, yarın da ne söyleyeceğimiz açık, ne söyleyeceğimiz çok açık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler)

Yirmi yıldır...

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Ne düşünüyorsunuz İstanbul Sözleşmesi hakkında Sayın Bakan?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Bir arkadaşımız daha “Efendim, işte, İstanbul Sözleşmesi’nden çıktıktan sonra şiddet azaldı.” gibi bir korelasyon kurduğumu söyledi. Arkadaşlar, bu, akıllara seza; bakın, hiçbir zaman böyle bir korelasyon kurmam, bizzat, bizi bu korelasyonun yanlış olduğunu defaatle ifade ettim; İstanbul Sözleşmesi’nin sadece bir metin olduğunu, bir yasama faaliyetinin, herhangi başka bir yasal düzenlemenin şiddet gibi çok boyutlu, komplike bir meseleye tek başına sebep olamayacağı gibi, tek başına da ortadan kaldıramayacağını söyledim.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Anayasa’yı da kaldırın, o da metin.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Her ortamda, Bakan olmadan önce de İstanbul Sözleşmesi yürürlükteyken de Bakan olduktan sonra da İstanbul Sözleşmesi yürürlükten kalktıktan sonra da hep aynı şeyi söyledim; bakın konuşmalarına, arkasında duramayacağım tek bir konuşmam yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İstanbul Sözleşmesi’nden niye çıktı o zaman?

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Niye kaldırdınız?

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlayacağım.

Arkasında duramayacağım tek bir konuşmam yoktur, yeter ki çarpıtmayın, yeter ki çarpıtmayın. Hepsinin ne olduğu ortada. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler)

AYLİN CESUR (Isparta) – “Kadına şiddet tolere edilebilir.” dediniz mi demediniz mi Sayın Bakan?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Yirmi yıldır, kadınların siyasette, sosyal hayatta, ekonomik hayatta günlük hayatta varlığını, etkin bir biçimde hayata katılımını destekleyen, bunu savunan bir iktidar var. Kadın konuklevleri, kadınların ekonomik olarak desteklenmesi için istihdam alanına katılmaları, iş yaşam dengesini, aile yaşamı dengesini kurmalarına yardımcı olabilmek için iş ve istihdam imkânlarını ona göre düzenleyen, bütün boyutlarıyla kadınları sosyal hayatın, ekonomik hayatın, siyasal hayatın bir parçası hâline getirmeye çalışan bir iktidar. Evet, yaptık; bununla da gurur duyuyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kadınlarla ilgili çalışmaları, kadınların hayata katılmasıyla ilgili tavsiyeleri başka hiç kimseden almaya ihtiyacı olmayan bir iktidarız. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

OYA ERSOY (İstanbul) – “Kadınlar çalıştığı için işsizlik var.” diyen arkadaşlarınız var Sayın Bakan, buna karşı laf ettiniz mi?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Bakan, neyle gurur duyuyorsunuz?

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Kodeste niye kimse yok?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Evet “Bütçede niye Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne bu kadar az pay ayrılmış?” Bu da bir eleştiri olarak geldi.

AYŞE SÜRÜCÜ (Şanlıurfa) – Ailede neden Kürtçeye yer verilmedi? Bu ülkede Kürt kadınları...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bütçemizde Kadının Statüsü Genel Müdürlüğümüze ayrılan payın dışında kadınlara yönelik yaptığımız pek çok çalışma var. Sosyal yardımlar... Bakın, çok basit bir örnek vereceğim, vaktim çok yok, o yüzden hızlıca geçiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Aslında hiç yok Sayın Bakanım, vaktiniz bitti ama.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – Sayın Başkanım, iki dakika daha...

BAŞKAN – Peki, tamamlayın sözlerinizi.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – İki dakikada toparlayacağım.

Sosyal yardımlarda 2020 yılında düzenli yardım alanların yüzde 53’ü, süreli yardım alanların yüzde 52’si kadınlar. Bütçeleme anlamında kadın-erkek eşitliğini gözeten bütçe çalışmalarını sürdürüyoruz. Dolayısıyla sadece Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün, o da personel vesaire için ayrılan bütçesi için “Efendim, Hükümet sadece kadınlar için bu kadarını yapıyor.” demek, ya bütçe okumamak ya da gerçekten çok kötü siyaset icrası. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü bizim yaptığımız çalışmalar bütün Bakanlık hizmetlerinin içerisinde ayrıca kadınları da içerecek şekilde yer alıyor, bunu da ifade etmek isterim.

OYA ERSOY (İstanbul) – “Kadınları da” dediğin halkın yarısı, kadınlar halkın yarısı!

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben, tabii, şehit yakınları, aile ve toplum hizmetleri, sosyal yardımlar, diğer Bakanlık çalışmalarımızdan da uzun uzun bahsetmek isterdim ancak süre bitti maalesef. Sizlerin de sabırlarını çok fazla zorlamak istemiyorum. O yüzden, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2022 yılı bütçesi 66 milyar 131 milyon 543 bin liradır. Bakanlığımız bu bütçeyle dezavantajlı kesimler öncelikli olmak üzere tüm toplumu hedefleyen sosyal hizmete ve yardımlara ilişkin kapasite ve hizmetlerini iyileştirmeye, yeni hizmet modelleri ve alanları geliştirmeye, ortaya çıkacak yeni zorluklara ve risklere çözümler üretmeye devam edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) – On saniye...

BAŞKAN – Hayırlı olsun.

Buyurun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK (Devamla) - 2021 yılındaki Bakanlık faaliyetlerimizin gerçekleşmesinde emeği geçen tüm Bakanlık çalışanlarına, çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ederek 2022 yılı bütçemizin ülkemize, Bakanlığımıza hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, şimdi mi verirsiniz, sonra mı...

BAŞKAN – Bir şey demedi ki “Bir tek Filiz Hanım karşı çıktı.” dedi.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben bir siyasetçiyim –takdir edersiniz- “Herhâlde baskı gördü ki ondan sonra geldi beni eleştirdi.” dedi. Bu ne, sataşma değil mi?

BAŞKAN – Evet, “Baskı gördü.” dedi, doğru. Biraz sıranızı bekleyeceksiniz ama.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam, işte bunu söyledim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, burada su içilmez ki, Bakan orada su içiyor, bize de su getirin. İç Tüzük “Yeme içme yasağı.” diyor. Olur mu öyle? İkaz edin.

BAŞKAN – Tamam Sayın Tanal, görmedik. Sayın Bakanın da ilk bütçesi, bir daha olmaz.

Evet, yürütme adına son söz talebi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin’e aittir.

Sayın Bilgin, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ VEDAT BİLGİN – Sayın Başkanım, siyasi partilerimizin değerli yöneticileri, kıymetli milletvekilleri, aziz milletim; hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Çalışma Bakanlığının 2022 yılı bütçesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Bütçeyi sizlerin görüşlerine takdim etmek istiyorum. Bu vesileyle şimdiden katkılarınıza teşekkür ediyorum.

Kıymetli Başkan, değerli milletvekilleri; çalışma hayatı, toplumsal varlığımızın en önemli varlık alanlarından biridir. Emek ve üretim, insanın kendisinin yeryüzünde gerçekleştirdiği bir faaliyet tarzıdır. Dolayısıyla, Çalışma Bakanlığı emeği koruyan, üretimi geliştiren bir işleve sahiptir. Biz Çalışma Bakanlığı olarak emekçileri, onların çalışma hakkını, çalışma hukukunu, Türk devletinin ve yüce milletin iradesiyle yüce Meclisimizin çıkardığı hukuki ve normatif çerçevede içerisinde korumak mecburiyetindeyiz. Dolayısıyla, biz Çalışma Bakanlığı olarak aynı zamanda Meclisimizin ortaya koyduğu iradenin ürünü olan normatif düzenin içerisinde emeğin hukukunu koruyan bir göreve sahibiz. Bu görevimizi her türlü şart içerisinde yerine getirmek bizim sorumluluğumuzdur. Dolayısıyla, emek ve çalışma ilişkileri bir adalet ve bir hakkaniyet ilkesi içerisinde gerçekleştiği zaman ancak insanlar mutlu olurlar. Bu bakımdan, biz emeği koruyan hukukun bütün iş hayatında, bütün işletmelerde, bütün

işverenlere karşı geçerli olduğunu ve bunun işlerliğinin teminatının da Çalışma Bakanlığı olduğunun bilincindeyiz. Dolayısıyla, biz çalışanlarımızın, emekçilerimizin çalışma hakkını, onun özgürlüklerini kısıtlayan hiçbir girişime müsaade etmeyiz. Bu bakımdan, demokratik sistem geniş imkânlarla sahiptir, geniş imkânlar vermiştir; bunların başında da sendikal özgürlükler, sendikal örgütlenme gelmektedir. Elbette emek ve sermaye arasındaki ilişkileri dikkatle incelediğimiz zaman, teorik olarak şöyle bir sorun hep karşımızda durmaktadır: Emek, sermaye karşısında güçsüzdür; toplumsal emek yani örgütlenmiş kolektif emek sermaye karşısında korunmak mecburiyetindedir. Demokratik devletler de demokratik ülkeler de demokratikleşme sürecinin neresinde bulunuyorsalar oraya göre bunu koruyucu bir sistemle emeği tahkim etmeye çalışırlar. Türkiye Cumhuriyeti de bugün bu konuda önemli kazanımlara sahiptir.

Tabii, bazı sorunlar vardır. Bu sorunlardan önemlileri, 12 Eylül hukukunun, 12 Eylülün çalışma hayatıyla ilgili düzenlemelerin kalıntılarının hâlâ yaşamış olmasıdır; bunları da hepimiz biliyoruz. Özellikle 12 Eylül rejiminin çalışma hayatına yönelik tortularının bir an önce ortadan kaldırılması, hatta siyasal hayatımıza yönelik tortularının tamamının ortadan kaldırılması konusunda da ülkemizin yeni bir anayasaya ihtiyacı olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu anayasanın da bu yüce Meclis tarafından gerçekleştirilmesini bu açıdan çok önemli buluyoruz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Getirin kanunu, düzeltelim beraber.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Elbette emeği biz korumak zorundayız çünkü “Emek, sermaye karşısında zayıftır.” dedim. Elbette bu böyledir fakat burada bir başka sorun daha vardır. Aynı zamanda, üretimin devam etmesi için de üretim imkânlarının korunması lazım yani işletmenin, o işletme sahiplerinin, sermayenin emeğin hukukuna riayet göstererek, emeğin hukukunu kabul ederek üretim faaliyetlerini o çerçevede sürdürmeleri gerekmektedir.

Türkiye, uzun yıllar bu sorunlarla -1970’li yıllarda, 80’li yıllarda- askerî darbenin de yol açtığı müdahalelerle yoğun bir şekilde uğraştı. Fakat son yirmi yıldır Türkiye’nin demokratikleşme yolunda katettiği mücadele, geldiği aşama, aynı zamanda bu aşamayı destekleyen bu demokratikleşme süreci biliyorsunuz “Hadi demokratikleşelim.” diyerek olacak bir şey değildir. Demokratikleşmenin de arkasında toplumsal dinamiklerin olması lazım yani kapalı cemaat yapılarının, toplumsal yapıların bulunduğu bir yerde demokrasi olmaz. Demokrasi farklılaşmış bir toplumda olur, modernizasyonun ilerlediği bir toplumda olur. Modernleşme toplumsal farklılaşmaları getirir, toplumsal tabakalar arasındaki farklılaşmaları getirir, sınıfsal farklılaşmaları getirir. Bu süreç kaçınılmaz olarak işçi sınıfının da ortaya çıkmasını, onun da örgütlenmesini yaratır.

Demokrasi bu toplumsal temeller üzerinde güçlendikçe, siyasi irade demokratikleşmeyi bir siyasal proje hâline dönüştürdükçe o toplum demokratikleşir. Bizim de demokratikleşme sürecinde son yirmi yılda katettiğimiz önemli mesafeler kendiliğinden olmuş şeyler değil, bir siyasal iradenin bu toplumsal talepleri karşılmasıyla meydana gelen dönüşümler olarak değerlendirmemiz gerekir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, arkadaşlar; esas itibarıyla, toplumsal değişimin Türkiye’deki temel itici gücü Türkiye’nin kalkınmasıdır. Türkiye tarımsal bir toplumdan, kapalı bir köylü toplumundan endüstriyel bir topluma doğru hızla gidiyor. Bakın, bunun birçok göstergesini görebiliriz, bulabiliriz. Türkiye bugün endüstriyel ürünler ihraç eden bir ülke hâline gelmiştir. Türkiye’nin üretim yapısı içerisinde başat bir üretim biçimi olarak sanayisi ön plana çıkmıştır. Ankara’dan İstanbul’a giderken neredeyse bütünüyle sanayi bölgelerinden geçiyoruz, fabrika sahalarından geçiyoruz. Sanayi bölgeleri, organize sanayi bölgeleri, bütün bu yapılar Türkiye’nin üretim gücünün nasıl yükseldiğini ortaya koymaktadır. Bu, tabii, toplumsal değişmeyi hızlandıran, ivme kazandıran bir yapıdır. Bu süreç içerisinde de emeğin, özel bir konumu vardır. Çalışma Bakanının da, Çalışma Bakanlığının da görevi; emeğin korunmasıdır, emeğin geliştirilmesidir. Bu açıdan, çalışanlarımız herhangi bir engelle karşılaştığı zaman onların yanında Türkiye’nin Çalışma Bakanlığı durmaktadır, Çalışma Bakanı olarak biz durmaktayız. Bu konuda kimsenin tereddüdü olmasın. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Geçtiğimiz günlerde İstanbul’da bir olaydan, örnek bir olaydan size söz etmek isterim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Asgari ücret ne olacak Bakanım, asgari ücret ne olacak?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Bu örnek olayı dinlerseniz sorunuzu daha sağlıklı sorabilirsiniz diye düşünüyorum.

İstanbul’da -gazeteleri okuyanlar veya haberleri takip edenler bileceklerdir; büyük bir yatırım, yabancı girişim, yabancı ortaklık aynı zamanda- işçiler fabrikasında örgütlendikleri için bir gecede 150 kadın işçimizi kapının önüne koydu. Ertesi gün bu işçilerin sayısı, atılan işçilerin sayısı 450 oldu. Ben bunu duyduğum zaman, sendikalar bunu bana intikal ettirdiği zaman oraya müdahale ettim, dedim ki: “Burada Türkiye Cumhuriyeti’nin hukuku geçerlidir. Burada iş yapan herkes, hangi işveren olursa olsun, yerli yabancı ‘Bu hukuku tanımıyorum.’ diyemez, derse karşısında bizi bulur.” (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) İstanbul Valimizi aradım, dedim ki: “Oranın CEO’suyla görüş, burada Türkiye Cumhuriyeti hukukunun geçerli olduğunu ona hatırlat, yoksa yarın işçilerle beraber gelirim, onun kapısına dikilirim, o hukuku ona uygulatırım.” (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Ertesi gün o sorun çözülmüştür.

Bütün sendikalarımıza, bütün çalışanlarımızın örgütlerine... Geçen hafta beni farklı görüşlerdeki siyasal konfederasyon yetkilileri -3 büyük konfederasyon var, biliyorsunuz- ziyaret ettiklerinde onlara da ilettim, hangi görüşte olduğunuza bakmam, ben sizin emeğin örgütü olduğunuza bakarım; emeği engelleyen, emeğin örgütlenmesini engelleyen, onun hakkını yemeye kalkan kim olursa karşısına çıkarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu, bizim emeğe verdiğimiz değerın yansımasıdır ama aynı zamanda benim Bakan olarak, Çalışma Bakanı olarak sorumluluğumdur, görevimdir; bunu yerine getirmek mecburiyetindeyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani öneriniz ne asgari ücrette?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, tabii, örgütlenme çok önemli, iş yerlerinde sendikaların örgütlenmesi çok önemli fakat Türkiye’de sendikalaşma oranı hâlâ oldukça düşük. 2013 yılında biliyorsunuz, yüzde 9,2 olan sendikalaşma oranı, bugün 2021 yılında hâlâ oldukça düşük bir seviyede bulunmaktadır. Bütün bu seviyeleri, oranları artırmamız lazım ama Türkiye’deki işletme tipi, henüz küçük işletmelerden kurulu bir işletme yapısına sahibiz. Dolayısıyla, sendikal mücadelede, sendikalarımız o konuda yeterince netice elde edememişlerdir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Emekten yana olduğunuz için sizi kutluyorum ama Sayın Bakanım, bu asgari ücret öneriniz ne olacak?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Bunun için sendikalaşmayı teşvik edecek düzenlemeleri yapmak bizim görevimizdir, yüce Meclisin de bu konuda gereğini yapacağına inanıyorum. Biz ne yapacağız? Ben, önümüzdeki dönemde bu konuda bir bilinç oluşturmak için “beyaz bayrak” uygulamasını gerçekleştireceğim; bütün hazırlıkları tamamladık.

Asgari ücret görüşmelerimizden birazdan bahsedeceğim, o sürecin ağırlığından dolayı gerçekleştiremedik ama onu gerçekleştireceğiz. Ne yapacağız? Bir iş yeri örgütlüyse, orada toplu sözleşme varsa, orada işçilerin hakları karşılanıyorsa yani primleri ödeniyorsa, dürüst bir işverense, vergisini ödüyorsa oraya bir ödül olarak, sembolik olarak bazı kolaylıklar da getireceğiz; beyaz bayrak vereceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Beyaz bayrağın üzerinde şu yazacak: “Burası düzgün iş ve örgütlü iş yeridir.”

SALİH CORA (Trabzon) – İşçi dostu.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – “İşçi dostudur, emeğin dostudur.” Bunun da tüketiciler açısından, o fabrikanın, o işletmenin ürettiği ürünler açısından pozitif bir ayrımcılık neticesi doğuracağına inanıyorum. Bunu da önümüzdeki günlerde uygulamaya sokacağız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Bakanım, işçilerimiz asgari ücretin oranını bekliyor, ne olacak acaba? Asgari ücret...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, tabii, Mahmut Bey sık sık soruyor “Asgari ücret ne olacak?” diye. Asgari ücret çok önemli, asgari ücretle ilgili birçok rakam ortalıkta dolaşiyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizin öneriniz ne Bakanım? Sizin öneriniz önemli.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Çeşitli tahminler yapılıyor, medya bunları tartışıyor, siyasette de bunların tartışılması anlamlı bir şey, tabii önemli bir şey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya, sizin öneriniz ne Sayın Bakanım?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Önce şunu düzeltelim: Asgari ücretle çalışan bazen 15 milyon, bazen 20 milyon gibi birçok rakamlar dolaşiyor ortalıkta; bu rakamlar doğru değil. Rakamların doğrusunu ben biliyorum çünkü biz onun üzerinden biliyorsunuz vergi alıyoruz, prim alıyoruz. Yaklaşık 6 milyon civarında asgari ücretli işçimiz var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne kadar öneriyorsunuz Bakanım?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Şimdi, bunların aileleriyle birlikte oluşturduğu bütünlüğü dikkate almamız lazım. Bir başka şey de şunun üzerinde durmamız lazım: Asgari ücret, tabii, adı üzerinde çalışanların, emekçilerin aldığı asgari bir ücrettir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onurlu bir yaşamın bedeli olması lazım Sayın Bakanım, onurlu yaşatacak bir ücret olmalı.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Dolayısıyla, o diğer ücretleri de farklılaşmış düzeylerde belirleyecek bir etkiye sahiptir. Bu bakımdan biz bir araştırma yaptırдық –ben, Bakanlık olarak bir araştırma yaptırDIM- Sayın Başkan, işçilere sorduk, Türkiye’nin işverenlerine sorduk, bir de profesyonel yöneticilere sorduk, profesyonellerin bakışı da burada çok önemli. İşçilerimizin büyük bir çoğunluğu -yüzde 37’si- 3.750 lira ile 4 bin lira arasında beklentileri olduğunu söylediler. Belli bir grubu, daha küçük bir oran -yüzde 9’luk bir oran- daha yüksek, 4 binin üzerinde rakamlar telaffuz ettiler, daha aşağılarda telaffuz edenler de var. Küçük işletmelerde çalışan işçilerin daha alt düzeylerde rakamlar telaffuz ettiğini gördük. Bu, sebepsiz değil. Bunu araştırmamızın bir başka kısmıyla daha derinlemesine tekniklerle yöneldiğimizde daha iyi fark ettik. Onlar şunu diyorlar: “Evet, biz ücretimizin artmasını istiyoruz ama işimizin devam etmesini istiyoruz.” Dolayısıyla, biz burada...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizin öneriniz ne Bakanım?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Sizlerin beklentisi nedir bilmiyorum ama toplumun, işçilerimizin beklentisini karşılayan ciddi bir asgari ücret artışı gerçekleştirileceğiz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar) Bu, Türkiye için, çalışanlarımız için, özellikle düşük gelirli asgari ücretle çalışanlarımız için bir bayram havası yaratacaktır, bunu şimdiden müjdelemek isterim. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama bu akşam kimse uyuyamaz ki, rakamı telaffuz etseniz Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, tabii, bugün asgari ücretin daha yüksek düzeyde açıklanması daha anlamlıdır çünkü ekonomide bazı dalgalanmaların yaşandığı bir dönemden geçiyoruz, enflasyonist bir ortamdan geçiyoruz. Onun için asgari ücret bu kadar hararetle tartışılıyor, bu kadar önem atfedilen bir ücret türü olmuştur, bunu anlıyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizin gönlünüzden ne geçiyor Bakanım, peki?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Onu pazartesi öğrenirsiniz.

BAŞKAN – Sayın Tanal, bir müsaade edin lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Evet, dolayısıyla biz bu süreci yönetirken şuna önem veriyoruz: Asgari ücret; çalışanlarımızı korusun, emekçilerimizi korusun, aynı zamanda Türkiye'nin bu süreçte, yani enflasyonist ortamda, pandemi sonrasında bütün dünyanın yaşadığı ekonomik dalgalanmaların aşağı yukarı bütün Avrupa'yı, bütün gelişmiş ekonomileri başta büyük zorluklara soktuğu bir aşamada Türkiye'ye de rahat bir nefes aldırın diyoruz. Bu düşünceyle rahat nefes aldırarak bir seviyede tespit edeceğimizi belirtmek isterim.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakanım, emekliler de zam bekliyor. Emeklilerin durumu da çok kötü. 13 milyon emeklimiz sizden haber bekliyor Sayın Bakanım. Onlara ne kadar zam vereceksiniz?

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, lütfen...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Sayın milletvekilleri, tabii bizim demokratik sistemin müesseseleri arasında asgari ücret çok önemlidir ama onun kadar önemli olan bir başka müessese de toplu sözleşmedir, toplu sözleşmelerdir.

Biz geçtiğimiz dönemde, geçtiğimiz temmuzda kamu işçileriyle yaptığımız toplu sözleşmeyle kamu işçilerimizin özellikle en düşük geliri alan gruplarına -4 bin liranın üzerinde- seyyanen bir zam yaparak, 4.100 liraya çıkararak, onların aldıkları asgari ücret düzeyindeki ücretlerin üstüne çıkararak onun üzerinde de yüzdelik zam yaptık. Fakat ayrı bir şey daha yaptık, o da şu: Biz aynı zamanda enflasyon rakamları açıklandığı zaman o ücret seviyesinin üzerinde de bir enflasyon farkı vermeyi sözleşmemize koyduk. Aynı şeyi memurlarla yaptığımız sözleşmede de yaptık. Memurlarla yaptığımız sözleşmede de en düşük memur ücretini 4.800 küsur liraya çıkardık, dolayısıyla onda da aynı farkı koyduk. Nitekim geçtiğimiz günlerde memur konfederasyonlarıyla oturduk, konuştuk, onlara şunu söyledik...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vallahi Bakanım, burada vekilken ben size hiç laf atmadım ama yine laf atmıyorum. Mümkünse, bu asgari ücret ne olacak?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Dedik ki: “Biz sizinle yaptığımız toplu sözleşmenin üzerine enflasyon farkı ortaya çıktığı zaman onu bir sosyal refah farkına dönüştürecek bir vaadin arkasında duruyoruz, o imzamızın da arkasındayız.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Fark gerçek enflasyon farkı mı olacak yoksa TÜİK'in enflasyonu mu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Dolayısıyla, kimsenin şöyle bir beklentiye girmesine gerek yoktur, girerlerse de boşuna, beyhude böyle bir beklentiye girmiş olurlar. Biz Türkiye'nin emekçilerini koruyan bir ücret siyasetini, bir sosyal politika anlayışını benimsemiş bir yaklaşımı iktidarda temsil ediyoruz, bunu sürdürmekte kararlıyız. Siz ne düşünürseniz düşünün, bunu sürdürmekte kararlıyız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vallahi Bakanım, bu Mecliste çalışan arkadaşlarımız 3 çeşit maaş alıyor. Şu anda stenograflar 3 çeşit maaş alıyor; 3 çeşit orada, tek bir çeşit değil.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Aynı zamanda burada bir başka şeyin üzerinde durmak isterim. Önümüzdeki günlerde bunun çalışmasını...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vallahi, 3 çeşit maaş alıyor arkadaşlarımız.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Sayın Tanal, biraz sonra konuşun, ayıp ama!

BAŞKAN – Sayın Tanal, sürekli sabote ediyorsunuz, yapmayın lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Demokrasi, tartışmayı bilenlerin, tartışmayı sürdürenlerin, tartışmada karşısındakine nezaketen değilse de demokrasiye saygısından dolayı dinleyenlerin rejimidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sürekli laf atmak vesaire bunlar buraya yakışmıyor, bu sizin alışkanlığınız olur ama buraya yakışmıyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 3 çeşit maaş alıyor arkadaşlarımız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, sizinle paylaşmak istediğim diğer bir mevzu 3600 mevzusudur, 3600 ek gösterge mevzusudur.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Emeklileri soruyoruz Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – 3600 ek gösterge meselesi teknik olarak hangi grupları ne kadar kapsıyor, ara kademeleri düzenlemek gerekir mi, sadece belli bir gruba mı vermek gerekir; onun kriterleri, ne olması gerekir? Toplumda hakkaniyet duygusunu zedelemeyecek bir düzenlemeyi 3600’le yapmak istiyoruz. Dolayısıyla bu teknik çalışmayı yaptık, önümüzdeki hafta komisyonumuzu toplayacağız. Komisyonunda kimler olacak? Sosyal ortaklarımız olacak, sendikalar olacak; ondan sonra da yüce Meclise göndereceğiz, sizin takdirinizle de 3600 ek gösterge meselesini artık bir vaat olmaktan biz çıkardık. Sözleşmenin anlamı şu: Uygulamaya sokacağız, anlamı bu. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) “2022 yılında uygulamaya sokacağız.” diye imzaladık. Toplu sözleşmenin ne anlama geldiğini -tahmin ederim- biliyorsunuzdur. Dolayısıyla Meclise geldiği zaman da Meclisimizin gereğini yapacağına inancımız tamdır.

MAHİR POLAT (İzmir) – EYT var mı, EYT?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Kıymetli Başkanım; önümüzdeki sorunlardan biri, kamudaki personel problemidir. Bildiğiniz gibi, sık sık da Mecliste eleştirilir haklı olarak, personeli çok sayıda, farklı çalıştırma biçimleri vardır. Burada bir düzensizlik, burada bir dengesizlik, burada bir karmaşa, burada bir işlevsizlik...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Demokratik toplum, endüstriyel toplum fonksiyonel farklılaşmaları organize eden bir toplumdur; bunu hiç olmazsa bürokraside gerçekleştirmek her şeyden önemlidir. Bu bakımdan, biz sözleşmeli meselesini de aynı şekilde 3600 ek gösterge meselesinden sonra personel meselesini de gündemimize aldık. Sözleşmeli personel meselesiyle ilgili biz çalışmamızı tamamlayarak o meseleyi de en uygun şekilde çözerek onu da karara bağlamış bulunuyoruz; bundan da kimsenin şüphesi olmasın. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Değerli Başkanım, kıymetli milletvekilleri; tabii, Türkiye’de istihdam ve işsizlik meselesi çok önemli bir meseledir. Biz Türkiye’nin tecrübesinden, Türkiye’nin ekonomi politikalarından biliyoruz ki Türkiye’nin yüzde 5 büyümesi istihdamda ciddi bir artış yaratmaktadır yani yaklaşık 750 bin kişilik,

700 bin kişilik bir istihdam yaratmaktadır, fakat yüzde 7 büyümesi 1 milyon veya 1 milyonun üzerinde istihdam yaratmaktadır. Türkiye üç çeyrek büyümeye devam ediyor, bu büyüme tesadüfi bir büyüme değildir. Üç çeyrek bir ekonomi büyüyorsa üstelik de...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Büyüme istihdam yaratmadı Türkiye’de.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – İnsanlar büyümeden pay alamıyor.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – 10 milyon işsiz var.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) - Bu iktisadi bir şey, iktisat teorisinden haberi olan herkes bilir. Üç çeyrek bir ekonomi büyüyorsa bu tesadüfen olmaz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sermaye büyüdü.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) - Üç çeyrek bir ekonomi büyüyorsa tesadüfen olmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Türkiye büyüyorsa paralar nerede Sayın Bakan?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) - Bu bir kural ama “Ben iktisat kuralı falan tanımıyorum.” diyorsanız o zaman size söylenecek bir lafım yok.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Gelir adaleti oluşmadığı zaman zenginler daha zengin oluyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) - Ama bir şey daha söyleyeceğim: Aynı zamanda aylık ihracatını 20 milyar dolar gerçekleştirerek büyüyorsa o zaman isterseniz hiçbir iktisat kuralını tanımayın. Bu, iktisat öğrencilerinin 1’inci sınıf derslerinde öğrendiği bir konudur değerli arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Evet, ben, biliyorsunuz meslek olarak hocayım ama burada o derslere girecek hâlim yok, zamanımız da ona uygun değil zaten. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ama hiç olmazsa belli prensiplerin altını çizmek isterim. Kusura bakmayın bunu hatırlattığım için.

Değerli arkadaşlar, biz, İŞKUR bünyesinde yani İş Kurumu bünyesinde işsizlikle mücadelede çeşitli projeler yürütüyoruz, çeşitli uygulamalarımız var, programlarımız var, aktif iş gücü programlarımız var, pasif iş gücü programı... Pasif iş gücü ne demek? Mevcut iş yapan insanların, çalışan insanların çalışmalarını daha iyileştirmek, iş kayıplarını önlemek, bunları geliştirmek, işte, yeni teknolojilere uyum sağlamak, yeni mesleklere adapte olmalarını sağlamak vesaire.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Aynı zamanda, aktif iş gücü politikalarıyla da Türkiye’de özellikle üniversitelerin sayısının çoğalmasından dolayı genç işsiz sayısındaki artış oranını da dikkate alarak genç işsizlere dönük sanayide yeni projelerimiz var. Bunları doğrudan doğruya sanayinin içine koyarak, sanayinin içinde eğiterek onları iş sahibi yapacak bir programımız var; bunu ekonomiyle destekleyerek uygulayacağız. Hayalî bir proje değil; onları işe koyduğumuz zaman onlara belli desteği vereceğiz, işi öğrendikleri zaman da onları işe koyduğumuz süre içerisinde yani üç ay, altı ay içerisinde, bizim desteğimizle çalıştıran işverenlerden onları istihdam etmesini isteyeceğiz. Bunun anlamı şu: “Yetişmiş iş gücü var ama bunlar bizim istediğimiz iş gücü değil.” diyen sanayicilerimize “İşte, yetişmiş iş gücünü sanayinin içinde eğitiyoruz, üretim sürecinde eğitiyoruz; işe sokun, istihdam edin.” diyeceğiz. Dolayısıyla, iş piyasası ile eğitim arasındaki ilişkiyi kurmuş olacağız, gerçekleştirmiş olacağız. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, selamlama için son kez mikrofonunuzu açayım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ VEDAT BİLGİN (Devamla) – Tabii, daha anlatmak istediğim çok şey var ama bu hususlar meseleye nasıl baktığımızı ortaya koyuyor, emeği ve alın terini koruyan bir sosyal politika yaklaşımına sahip olduğumuzu ortaya koyuyor.

Bu vesileyle, Sayın Başkana, yüce Meclise, ekranlarından bizi dinleyen büyük milletimize saygılarımı sunuyorum, çok teşekkür ediyorum sabrınızdan dolayı. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – 4/C’li çalışanlar, 4/B’li çalışanlar, kadro alamayan taşeronlar, geçici işçiler ne oldu; yok mu bütçede?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, yürütme adına söz talepleri karşılanmıştır.

Şimdi şahıslar adına ikinci söz talebi, aleyhinde olmak üzere Sayın Gamze Taşcier’in.

Sayın Taşcier buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, az önce Sayın Bakanların sunumunu dinleyince acaba notları mı karıştırdılar yoksa ülkeleri mi karıştırdılar diye düşündüm ama kürsüye gelince sebebini anladım; Sayın Bakanlar, okuma gözlüğünüzü kürsüde unutmuşunuz. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar) Çünkü başka türlü böyle bir pembe tablo çizme şansınız yok. Tabii, sizin de işiniz zor çünkü daha Genel Kurula gelmeden eriyen bir bütçeyi savunmak durumundasınız ama ne yaparsanız yapın, değil günden güne, saniye saniye eriyen bir Türk lirasının olduğu bir ülkede bu bütçenin istikrarlı olduğunu iddia edemezsiniz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – O gözlük okuma gözlüğü değil, plaj gözlüğü o!

GAMZE TAŞCIER (Devamla) – Siz de takabilirsiniz...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Plaj gözlüğü o!

GAMZE TAŞCIER (Devamla) – Gerçi konuşmalarınızda hep bahsediyorsunuz; domatesten bahsedip...

Şimdi sizlere bir cümle okuyacağım: “Borç, faiz, döviz kısılacını yok edeceğiz. Gelin el birliğiyle, omuz omuza bu savaşı kazanalım. Ekonomik kurtuluş savaşından zaferle çıkalım.” Diyeceksiniz ki yine AKP Genel Başkanı bir yerlerde konuştu çünkü bu cümle tanıdık ama bu cümle yirmi yedi yıl önceki Başbakan Tansu Çiller’e ait. Yani gerçekten ülkeyi yirmi yıl boyunca yönetip ekonomiyi yeniden bir kurtuluş savaşı verme noktasına getirmeyi başarı olarak pazarlayamazsınız. (CHP sıralarından alkışlar) Faizi düşürenin Merkez Bankası, “Biz enflasyonla uğraşmayı bıraktık.” diyenin Merkez Bankası Başkanı, talimatı verenin büyük ekonomist Recep Tayyip Erdoğan olduğu bir ülkede döviz kurlarındaki artışın sorumlusunu “dış güçler” diye yutturamazsınız. (CHP sıralarından alkışlar) Ekmeğe zam gelince “Obeziteyle mücadele ediyoruz.” Akaryakıtta zam gelince “Yürümenin faydaları.” Kahveye zam gelince “Kahvenin kırk yıl hatırı yokmuş, kahve kalbe zararlıymış.” manşetleri atan propaganda bültenlerinize kimseyi inandıramazsınız. Her fırsatta çıkıp “Eskiden yağ kuyrukları vardı, tüp kuyrukları vardı.” deyip, bugün kotalı şeker satışlarının, zincirlenmiş yağ tenekelerinin olduğu bir süreci yaratmanız ibretlik. Cumhuriyet daha 50 yaşındayken, 1970’li yıllarda ambargo altındaki Türkiye üzerinden siyaset kurup 21’nci yüzyılda cumhuriyet 100’üncü yaşına yaklaşırken elli yıl önceye bu ülkeyi götürmeniz de trajik.

Değerli milletvekilleri, bu ülkede 5 şey var, sürekli değişiyor: AKP’nin dış politikası, döviz kurları, akaryakıt fiyatları, Merkez Bankası Başkanı ve Ekonomi Bakanı. Hâl böyle olunca da iğneden ipliğe, domatesten patatese her şeye zam geliyor. Bilmiyorum, yakın zamanda marketten alışveriş yaptınız mı; insanlar markette koşarak alışveriş yapıyorlar çünkü bir ürünü raftan alıp kasaya gelene kadar

ürünün fiyatı zamlanıyor (CHP sıralarından alkışlar) Ev almak için pazarlık yapıyorlar, tapuya gidene kadar ev fiyatı zamlanıyor. Araba için el sıkışıyorlar, notere gidene kadar araba fiyatı zamlanıyor. Tabii, devriktidarınızda birçok kavramın altını boşalttınız, “hediyelik eşya” kavramını da değiştirdiniz. Ben, üç yıl önce “Yeni doğan bir bebeğe altın yerine bebek bezi takabilirsiniz.” demiştim, şimdi de insanlar ev ziyaretlerine gittiğinde birbirlerine 32’lik tuvalet kâğıdı götürecek hâle geldi. (CHP sıralarından alkışlar) Tuvalet kâğıtları neredeyse kuyumcуда satılacak. Peki, böylesi bir enflasyon düzeninde diyeceksiniz ki “Ya, muhalefet partisi, hep eleştiriyorsunuz, ya hiç mi bu ülkede fiyatı düşen bir ürün yok, hiç mi enflasyona meydan okuyan bir ürün yok?” Var, değerli milletvekilleri. Enflasyona meydan okuyan tek bir ürün Recep Tayyip Erdoğan’ın kitabı. Satışa çıktığında 40 liraydı şu an 25 lira. (CHP sıralarından alkışlar)

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kitabı aldınız mı?

GAMZE TAŞCIER (Devamla) – Evet, kitabı aldım, siz de 3 sayfa okuduysanız ne mutlu; gerçi ben yazanın da bu kitabı okuduğunu düşünmüyorum ama neyse. Buradan da TÜİK’e bir çağrım var: Enflasyon sepetini hazırlarken bir sonrakine bu kitabı muhakkak koysunlar. Gerçi bunun için talimat almaları gerekir ama eğer benim bu önerimi dinlerseniz o hedeflediğiniz tek rakamlı enflasyon hanesine ulaşacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GAMZE TAŞCIER (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GAMZE TAŞCIER (Devamla) – Değerli milletvekilleri, yirmi yılda ülkeyi öyle hâle getirdiniz ki orta geliri yoksulluğa, yoksulları açlığa sürüklediğiniz milyonlar yarattınız. Artık bu insanlar hayatta kalmak için çalışmayı değil, giderek zenginleştiği ve refaha eriştiği bir Türkiye istiyor. Gençler, arkadaşlarıyla kafede bir kahve içmek için hesap yapmayacağı bir Türkiye istiyor. 21’inci yüzyılda akıllı telefon kullanıyor diye “Çıkar telefonunu.” laflarıyla muhatap olmak istemiyor. Bugün insanlar yaşamaya “evet”, hayatta kalmaya “hayır” diyor ve o isteğin gerçekleşeceği günler de gelmekte.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, beşinci turdaki konuşmalar tamamlanmıştır.

Öncelikle, sataşmadan Sayın Kerestecioğlu’na söz vereceğim.

Buyurun kürsüye. (HDP sıralarından alkışlar)

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir’in, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık’ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Bakan, ben baskılarla hareket edebilen bir insan olsaydım bu ülkede feminist olmazdım öncelikle ve 1980 askerî darbesinden sonra bu ülkede yapılan ilk yürüyüşün, dayağa karşı yürüyüşün örgütleyicilerinden olmazdım. Yine, baskılarla hareket eden bir insan olsaydım HDP milletvekili olmazdım. (HDP sıralarından alkışlar) Çünkü bu kadar baskıya rağmen mücadele eden bir partide olmak yerine, herhâlde sizler gibi konforlu bir hayatı tercih ederdim ama baskılarla hareket etmek benim mizacımda yok. (HDP sıralarından alkışlar)

Sadece şunu şöyle anlamış olabilirsiniz diye düşünüyorum: Ben Soylu ve prototiplerine başka türlü cevap veririm buradan ama kadınlarla hangi partiden olursa olsun kadın dayanışmasına inanırım. Aslında isterdim ki sizinle de sizin aslında savunduğunuz ve bugün, maalesef, savunamama durumunda kaldığımız İstanbul Sözleşmesi'ni konuşalım, bu ülkede öldürülen kadınları o sözleşmeyle, aslında o sözleşmenin bütün kurumlara getirdiği denetimle nasıl birlikte yaşatabilirdik bunu konuşalım ve isterdim ki kimse erkeklerin oyununa gelmesin ve o sözleşme hayata geçirilmişken ortadan kaldırılmış olmasın, bugün hâlâ yaşıyor olsun.

Evet, kadın dayanışması başka bir şeydir, benim kurduğum dil başka bir şeydir ama baskı, görmek ve buna karşı eleştirmemek başka bir şeydir. Sanıyorum, siz benim eleştirilerimi anlamamışsınız, sizi çok açıkça İstanbul Sözleşmesi nedeniyle eleştiriyorum.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, vereceğim kürsüden, buyurun.

Sataşmadan iki dakikadır.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Aile Bakanı doğrudan sataştı.

BAŞKAN – Biliyorum, Sayın Aile Bakanımız sataştı.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

2.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütmeye adina yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; belli ki Aile Bakanı bu Genel Kuruldaki kadın hakları tartışmasını hiç takip etmemiş ve bilmiyor: Konuşmasını dikkatle dinledim ve açıkçası, bir Aile Bakanının kadınlardan söz etmeyip konuşmanın sonunda -bizim müdahalemizle olacak ki- işte, son iki üç dakikasında, uzatmalarda, sözde, kadınlardan konuşacaktı, bize saldırmayı ve sataşmayı tercih etti her zaman olduğu gibi.

Bir kere, en son konuşacak grup değiliz, kadın hakları konusunda öncülük yapan, mücadele eden, yüzde 40 kadın temsiliyetiyle, yüzde 50 cinsiyet eşitliğiyle bu ülkenin de, dünyanın da yüz akıyız biz. (HDP sıralarından alkışlar) Bu nedenle, siz, kadın haklarıyla ilgili, bizimle ilgili konuştuğunuzda biraz düşünün, sonra konuşun. İstanbul Sözleşmesi'ni kaldıran siz, kravatlı ve üniformalı kadın katillerini koruyan siz, anneleri siyasi emellerine alet eden siz, 15 yaşındaki kız çocuklarının evlenmesini onaylayan siz, Bakanlığın adından “kadın”ı çıkararak siz, kayyumlar eliyle tüm kadın kurumlarını kapatan siz; kadınlar sizin iktidarınızda güvende değil. (HDP sıralarından alkışlar)

Diyarbakır Annelerini niye ziyaret etmediğimizi sordunuz ya, ben de size, sizin koruma kalkanınız yüzünden ziyaret edemediğimizi söyleyeyim. Ben, defalarca gittim, bir defa temas edebildim çünkü İçişlerinin kolları gitmemize izin vermiyor çünkü onları siyasi amaçlarınız için kullanıyorsunuz ama aynı şeyi Cumartesi Anneleri için yapmıyorsunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

Kadını sadece aile üzerinden değerlendirmenizi kabul etmiyorum, kesinlikle etmiyorum. Kadınlar birer bireydir ve bu kadar kadın yoksulluğu varken, bu kadar kadın işsizliği varken, kadın cinayetleri kırım vaziyetine yükselmişken, her gün kadınlar katledilirken Aile Bakanı olarak yaptığınız konuşmanızı kabul etmiyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, soru-cevap işlemi öncesinde talep eden Grup Başkan Vekillerine yerlerinden söz vereceğim.

Sayın Erhan Usta, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Hüseyin Nihal Atsız'ın vefatının 46'ncı yıl dönümüne, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve İYİ Parti Grubu olarak 4 bakanlığın bütçesine ret oyu vereceklerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, sabahdan beri bütçeleri görüşüyoruz. Aslında, bu bütçeler çerçevesinde çok faydalı, yararlı öneriler oldu. Ben, bu önerilerin Sayın Bakanlar tarafından dikkate alınmasının ülkemiz açısından faydalı olacağını düşünüyorum.

Bugün, büyük şair, yazar, büyük düşünür Nihal Atsız'ın vefatının 46'ncı yıl dönümü; kendisini rahmetle anıyorum.

Konunun önemine binaen birkaç tane hususu burada dile getirmek istiyorum Sayın Başkan. Şimdi, bir tanesi, bu kamu-özel iş birliği projeleri çerçevesinde yapılan şehir hastaneleri. Buradan bütçeye çok ciddi bir yük geldiğini görmemiz gerekiyor; rakamlar yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı. Biz, şehir hastaneleri için müteahhitlere 2 kalemde -biliyorsunuz, tabii, Sayın Bakan konuyu çok iyi biliyor- ödeme yapıyoruz. Bunlardan bir tanesi mal ve hizmet alımı, diğeri de kira ve garanti kapsamında sermaye giderlerinden ödeme yapılıyor. 2021 yılı sonu itibarıyla -milyar dolar cinsinden söyleyeceğim- 2,1 milyar dolar cari harcamalar kapsamında ödeme yapılmış; 2,9; daha doğrusu 3 milyar dolar da sermaye giderlerinden ödeme yapılmış. Şu anda üç yıllık bütçeye baktığımızda da önümüzdeki üç yılda da 4,5 milyar dolar cari harcamalardan; 7,8 milyar dolar da sermaye giderlerinden şehir hastaneleri için ödeme yapılacak. Şimdi, böyle baktığımızda, 2024 sonu itibarıyla 12,3 milyar doları zaten bulmuş olacağız.

Şimdi, tabii, bu kamu-özel iş birliği projeleri çerçevesinde yapılan hastanelerin yatırım bedelinin 11,6 milyar dolar olduğunu unutmamak gerekiyor. Neredeyse ona denk bir harcamayı 2024 sonu itibarıyla yapmış olacağız. Tabii, önümüzde yirmi yıllık bir dönem daha olacak, 2024 rakamlarının dolar cinsinden sabit gittiğini kabul edersek orada da 54 milyar dolar daha harcama yapılacak. Dolayısıyla, 13 tane şehir hastanesinin bize maliyeti, bugünkü rakamlarla baktığımızda, kabaca 66 milyar dolar olacak. Bu, çok ciddi bir yükür, dolayısıyla bu yükün altından bütçenin kalkması mümkün değildir. Burada mutlak surette konunun tekrar gözden geçirilip hem de sizin tarafınızdan bir sözleşme tadilatının yapılmasının son derece yararlı olacağını, ülkenin menfaatine olacağını ifade etmek istiyorum.

Sayın Çalışma Bakanı "Emeği koruyoruz." dedi. Sayın Bakan, emeği koruyamıyorsunuz. Yani şu anda elimizde 2021 yılı dokuz aylık millî gelir hesapları var. Şu anda dokuz aylık millî gelir içerisinde -dokuz ay toplamında- ücretlerin millî gelir içerisindeki payı yüzde 27,8'e düştü. Bu, 2013 yılından beri en düşük orandır. Yani ücretlerin payı millî gelirden düşüyor, dolayısıyla emek-sermaye ilişkisinde emeği maalesef koruyamıyorsunuz.

Şimdi, diğer husus, tabii, Aile Bakanlığımızın Çalışma Bakanlığımızla kesişen konuları var. Bir defa, gelir dağılımında çok ciddi sıkıntılarımız var, gelir dağılımı Türkiye'de hızlı bir şekilde bozuluyor; bunu görmek lazım. En son açıklanan gelir dağılımı verilerinde 2019 referans yılı olmasına rağmen bozulma var, daha pandemi etkilerini de burada tam olarak görüyor değiliz. Gelecek yıl açıklanacak gelir dağılımında çok ciddi bir sıkıntı olacağını göreceğiz.

Türkiye çok ciddi bir derin yoksulluk yaşıyor. Cumhurbaşkanlığı yıllık kararnamesinde esas alınan yoksulluk tanımını kullanıyorum; ona göre Türkiye’de 2020 yılı itibarıyla 18 milyon yoksul var, bunun da toplam nüfusa oranı yüzde 21,9. Bu önemli bir konudur, mutlak surette kapsayıcı bir yoksullukla mücadele programı Türkiye uygulamak durumundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ERHAN USTA (Samsun) – Çocuk yoksulluğu ayrıca derin bir konudur; 7,4 milyon çocuk yoksul var, bu da çocuklarımızın 1/3’ü yani şu anda çocuklarımızın 1/3’ü yoksuldur. Çocuk işçiliği; 720 bin çocuk işçimiz var, önemli bir sıkıntı, bunun mutlaka üzerinde durulması gerekir. Kadın istihdamı zaten Türkiye’de biliyoruz ki düşük ama pandemide en fazla da kadınlar etkilendi, pandemide daha da fazla düştü. Aralık 2017’de kadın istihdam oranı yüzde 29,8’ken en son açıklanan veriye göre -mevsimsel düzeltilmiş olduğu için mukayese edebiliyoruz- yüzde 27,5’a düşmüş durumdadır kadın istihdamı, iş gücüne katılım oranında da yine yüzde 34,1’den yüzde 32,3’e düştüğünü görüyoruz. Dolayısıyla kadınlarımızı mutlak surette iş gücüne katmamız gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez... Tamamlayın sözlerinizi.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Bakan, 3600’le ilgili sözlerin acilen tutulmasını istiyoruz, açıklamalarınız oldu. 4/B sözleşmeli meselesi önemlidir. Engelli atamalarında son derece yetersiz kalınıyor, burası son derece önemli. Emekli maaşları çok düşük, emeklilerimiz bu artan enflasyonda çok ciddi eziliyorlar enflasyona; burada mutlak surette bir şey yapılması lazım. Tabii, diğer bir konu da emeklilikte yaşa takılanlar konusu; bu konuda da sizden mutlak surette Türkiye bir çalışma bekliyor. Yani yaklaşık 4,8 milyon, aileleriyle birlikte belki 20 milyonu bulan bir kesim mağdur durumdadır.

Son konu olarak da bu cinsiyete dayalı ücret farklılığı ülkemizde çok derin. Bakın, kadın cinsiyetine dayalı ücret farkı yüzde 21,1; hele hele kadınlar kayıt dışı çalıştığında bu oran yüzde 24,2’ye çıkıyor, cinsiyete dayalı ücret farklılığı. Çocuğu olan kadınlar da olmayanlara göre yüzde 11 daha az ücret alıyor; kadınlar içerisinde böyle bir dengesizlik var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Hani bir yandan kadınlarımıza “Çocuk yapın.” diyoruz -biz de destekliyoruz bunu, olması lazım, nüfus kritik bir göstergedir, önemlidir- ama burada da tabii kadınlarımızı, hele hele çocuk yapan, anne olan kadınlarımızı da mutlak surette korumamız gerekiyor, onlara çok daha iyi bir hayat tarzı sunmamız lazım. Çalışan anneler ile çalışan babaların ücretleri arasında da ciddi bir farklılık var; buraya da baktığımızda, çalışan annelerin çalışan babalara göre yüzde 19 daha az ücret aldığını görüyoruz.

Dolayısıyla, bu 4 Bakanlığımızın bütçesine aileyi koruyamadığı için, çevreyi koruyamadığı için, çalışanları koruyamadığı için ve sağlığını yeterli kadar koruyamadığı için İYİ Parti Grubu olarak ret oyu kullanacağımızı da bilgilerinize arz etmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

3.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürüme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Coronavirüs pandemisi bütün ülkelerin kurumsal kapasitesini ve organizasyon yeteneklerini ortaya çıkarmıştır. Bu kapsamda, Türkiye, sağlık altyapısıyla, yetkin kadrolarıyla ve bütün kurumsal yapılarıyla ve organizasyon yeteneğiyle olumlu olarak pek çok ülkeden ayrılmıştır. Türkiye, pandemiyle mücadelede dünyaya örnek bir ülke olmuştur. Pandemi döneminde tüm dünyada aşı ve ilaç sorunu yaşanırken alınan tedbirler sayesinde ülkemizde aşı ve ilaca ulaşım sorunu yaşanmamıştır. Pandemiye yönelik tüm aşı çalışmaları desteklenmiş, bunun neticesinde yerli aşımız Turkovac aşısı da üretilmiştir. Birinci basamak sağlık hizmetlerinin daha kapsamlı ve daha yaygın şekilde verilebilmesi için sağlıklı hayat merkezleri yaygınlaştırılmıştır. Sağlık alanındaki başarılı çalışmaları ve pandemi sürecindeki özverili gayretleri nedeniyle Sağlık Bakanımız Sayın Fahrettin Koca'yı ve tüm sağlık çalışanlarımızı tebrik ediyoruz ve sağlık çalışanlarımıza şükranlarımızı sunuyorum.

Sayın Başkan, ülkemizde asgari ücretin belirlendiği her dönemde çalışanlar, sendikalar ve işverenler arasında ciddi tartışmalar yaşanmıştır. Asgari ücreti belirlemeye yönelik çalışmaların yapıldığı bugünlerde, ilgili taraflar arasında iyi diyaloglar kurularak asgari ücret belirleme çalışmaları başarıyla ve umutla devam etmektedir. Sendikacı ve toplu sözleşmeli iş yerlerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapıldığını biliyoruz. “Önce güvenlik” diyerek iş güvenliğine yönelik tedbirlerin ve denetimlerin artırıldığını da görüyoruz. Göreve geldiği günden bu yana ilgili taraflarla, paydaşlarla olumlu iletişim kurarak başarılı çalışmalara imza atan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Vedat Bilgin'e ve özveriyle çalışan tüm Bakanlık personeline tebrik ve teşekkürlerimizi iletiyoruz ve bütçelerinin hayırlı olmasını temenni ediyoruz.

Aile; toplumun en temel birimi, ülkelerin geleceğinin teminatıdır. Ailenin korunmasına yönelik çalışmalardan memnuniyet duyduğumuzu ifade etmek istiyorum. Pandemi sürecinde ihtiyaç sahibi ailelere, engelli ve yaşlı vatandaşlarımıza yönelik desteklerin artırılarak devam ettiğini de biliyoruz. Kadın veya çocuklara yönelik fiziksel ve psikolojik şiddet ile istismarın önlenmesine yönelik tedbirlerin artırılarak devam etmesini de diliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Derya Yanık'a ve pandemi sürecinde büyük bir özveriyle çalışarak ihtiyaç sahibi ailelere, yaşlılara ve engellilere bizzat evlerine ulaşarak hizmet götüren tüm Bakanlık çalışanlarına ve bu çalışmalara katkı verenlere teşekkür ediyoruz.

Sayın Başkan, 2021 yılında iklim krizi nedeniyle ülkemizde ve dünyada olağan dışı sel, heyelan ve yangınlar yaşanmıştır. Bu afetlerden doğan zararların ve etkilenen vatandaşlarımızın mağduriyetlerinin giderilmesi için anlık girişimler yapılmış ve mağduriyetler büyük ölçüde giderilmiştir. Başta millet bahçeleri olmak üzere şehirlerimize, doğamıza ve çevremize değer katan projelerin hayata geçirildiğine de tanık oluyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamamlıyorum Başkanım.

Toprak kaybımızı en az seviyeye düşürmek için Çölleşmeyle Mücadele Ulusal Strateji ve Eylem Planı uygulamaya konulmuştur. 2017 yılında hayata geçirilen Sıfır Atık Projesi çalışmaları da takdire şayandır. Tasarruf eksensli akıllı şehir uygulamaları hayata geçirilerek, yeni yapılan tüm yapılarda güneş enerjisi sistemleri ve yalıtım tesis edilerek enerji tasarrufunun sağlanmasına ilişkin çalışmaları takdirle karşılıyoruz. Sürdürülebilir, yeşil ekonomi ve yeşil teknolojiler desteklenmektedir. Depremlere karşı kentsel dönüşüm projelerine hız verilmiştir.

Başarılı çalışmaları nedeniyle Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanı Sayın Murat Kurum'u ve tüm Bakanlık çalışanlarını tebrik ediyor ve bütçelerinin hayırlı olmasını diliyorum Sayın Başkan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Oluç, buyurun.

4.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütmeye adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; Bakanları dikkatle dinledik, gerçekten çok düzgün sunumlar yapıp kendi Bakanlıklarını savunan Bakanlarımız da oldu; bu önemli tabii. Bir de bir Bakanımız var; o aynı geleneğe devam. Ya kara propaganda yaparsınız ya da sabun köpüğü dizisi senaryosu yazarınız. Sayın Kurum, siz bu geleneğin devamcısınız, başka bir şey değil. Belli ki siz Soylu'gillerin etkisi altındasınız. Soylu'giller diyorum çünkü sadece Süleyman Soylu değil, bir de Sadık Soylu var.

Şimdi, hakkındaki iddialara cevap veremeyen Bakan -aynı Süleyman Soylu da olduğu gibi- ne yapar? Hemen HDP'ye saldırır. Hakkındaki iddialara cevap veremeyen FETÖ iltisaklılar ne yapar? Hemen HDP'ye sardırır. Siz de aynı geleneğin devamcısınız, bunu burada bir kere daha gördük. Bakın, bizim hakkımızdaki söylediğiniz bütün asılsız, mesnetsiz iddiaların hepsini size iade ediyorum. Önce gidin, biraz öğrenin de öyle gelin. Bakın, niye böyle söylüyorum? Bugün burada bunu konuşmayacaktım aslında fakat siz bizi mecbur bıraktınız konuşmaya. Niye böyle? Şimdi, bu sizin Bakanınız, yakın çalışma arkadaşınız ve kankanız olan Süleyman Soylu'nun üç dört gün önce başlattığı kumpasın devamı bugün geldi. Nerede? Cizre'de. Ne yaptı? Cizre ilçe binamızı bastırdı, 26 kişiyi gözaltına aldırdı. Neden? Bir kumpas kurdu ya, arkasını getirmesi lazım. Fakat hani ilçe binasına girerken kapının, pencerenin kırılmasına alıştık da -onu hep yapıyorsunuz, insan gibi girmeyi beceremiyor o Soylu'nun çalışanları- ama sadece o değil, başka bir şey daha yaptılar: O Cizre ilçe binasının içinde Kürt halkının değerlerine açıkça saldırdılar, Kürt düşmanlığı yaptılar. Nasıl mı? Bakın, Deniz Poyraz, İzmir'de alçakça katledilmiş olan arkadaşımız. Onun duvarda asılı olan posterini ayaklar altına alıp çiğnedi kolluk gücü; Kürt halkının değerine saldırdır açıkça. Ama sadece o değil, Taybet ananın, yedi gün yedi gece cenazesi sokakta bırakılmış olan Taybet ananın posterini ayaklarının altına alıp çiğnediler, Kürt halkının değerlerine açıkça saldırdılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ama sadece o değil, o kolluk daha beterini yaptı. Roboski ya, Roboski... Uçakların öldürdüğü, bombalayarak öldürdüğü 34 insanımızın, aralarında yarısından fazlasının çocuk olduğu insanların posterini alıp ayaklarının altında çiğneyip, böyle yırtıp Kürt halkının değerlerini aşağıladılar. İşte sizin Kürt düşmanı politikalarınız, işte sizin güvenlikçi politikalarınız, işte sizin üslubunuzdur insanların dağa çıkmasını sağlayan; biz değiliz. (HDP sıralarından alkışlar)

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Haydi oradan!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – HDP, Halkların Demokratik Partisi, gençler dağa çıkmasını diye mücadele eden, demokratik ve barışçı bir çözümün gerçekleşmesi için mücadele eden, şiddete karşı mücadele eden partidir ama sizin güvenlikçi politikalarınız, sizin asimilasyoncu politikalarınız, inkâr politikalarınız, Kürt düşmanı politikalarınızda dağa çıkmaya yol açan esas itibarıyla, bunu da söylemiş olayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum efendim.

Bakın, yahu, hiç sıkılmadan, utanmadan konuşuyorsunuz; bütün belediyelerimize -birkaç tanesi hariç- kayyum eliyle el koymuşsunuz, gassetmişsiniz, halka hizmet verilmesin diye halkın iradesini gassetmişsiniz, o belediyelerden boşalttığımız alanda “Hizmet yaptık.” diye konuşuyorsunuz. Sahadaki bütün oyuncuları, kaleciyi çıkarmışsınız, kaleyi boşaltmışsınız “Gol atıyoruz.” diyorsunuz; var mı böyle bir şey? Yok. Sizin bu yaptığınızı da Kürt halkı unutmayacak. O sizin kayyumlarınız sizinle beraber her türlü yolsuzluğu, hırsızlığı, usulsüz harcamayı yapıyor, siz de onların arkasında duruyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum efendim.

Bakın, bir şey daha hatırlatayım: Hasankeyf ya, Hasankeyf; Hasankeyf’te on iki bin yıllık tarihi ve kültürü sular altında bırakıp yok ettiniz ya, on iki bin yıl! Şimdi, sizin Genel Başkanınız Hasankeyf’in açılışına özel pist kurdurup gitti biliyorsunuz ve orada konuşma yaparken demiş ki: “Bak HDP, siz bu tür şeyler yapabiliyor musunuz?” Bak “Yapamayız.” demiyorum, yapmayız, yapmayız. O “a” harfi var ya çok önemli çünkü siz on iki bin yıllık tarihi yok ettiniz; biz yok etmeyiz. Siz Kürt halkının tarihî ve kültürel mirasını, insanlık mirasını tahrip ettiniz; biz etmeyiz. İşte, Çevre Bakanının savunduğu, o tahrip edilmiş olan Hasankeyf’tir esas olarak. Bir de burada çıkıp bunu gururla anlatıyorsunuz. Öyle değil, işte cevaplarınızı veriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Oluç, son kez açıyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Keşke bu konulara böyle girmeseydiniz de sizin Paris İklim Anlaşması’ndan...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Propaganda yapıyor, PKK propagandası yapıyor.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Grup Başkan Vekillerinin arasında yapılan bir anlaşma çerçevesindedir bu konuşmalar, yapmayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – ...Glasgow’daki COP zirvesine kadar yaptıklarınızı, yanlışlarınızı teker teker anlatabilseydik, ekoloji ve çevre konusunda konuşabilseydik ama buna fırsat vermediniz. Onun için bu cevabı vermek zorunda kaldık.

Sayın Çalışma Bakanı, bir cümle de size söylemek istiyorum. Gerçekten dikkatle dinledim, bir şeyi eksik bulduk, niye konuşmadığınızı bilemiyorum. EYT’liler hakkında hiçbir şey söylemediniz. Bir konu daha var, sendikalaşma konusunda söyledikleriniz, evet, çok önemli ama sendikalaştığı için işten atılan işçilerin haklarını savunmak da çok önemli. Bunu da göz ardı etmemenizi dilerim.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özel, buyurun.

5.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz'ın vefat eden annesine Allah'tan rahmet, ailesine ve grubuna başsağlığı dilediğine ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'in 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Öncelikle, konuşma sırası geldiğinde fark ettik, Selahattin Minsolmaz, anneciğini kaybetmiş. Allah'tan rahmet diliyoruz, grubuna, ailesine başsağlığı diliyoruz; Kırklareli Milletvekilimiz Selahattin Minsolmaz'a.

BAŞKAN – Allah rahmet eylesin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, bugün tabii, neredeyse parlamenter sisteme döndük. 4 bakan, çok uzun zamandır ilk kez aynı anda burada oluyor, o yüzden süre çok dar. Öncelikle, Sayın Vedat Bilgin'e üslubu için, yaklaşımı için teşekkür ederiz. Zaten bugünkü genel havaya da bakarsanız Parlamentoda -bizler değişmiyoruz ama bakanlar değişiyor- günden güne tansiyonu aslında, bakanların Parlamento'ya karşı kurdukları dilin kendisi belirliyor ve gün boyunca da bu açıdan oldukça iyi bir deneyim oldu Parlamento için. Ben her 4 bakana da bu açıdan teşekkür ederim.

Sayın Vedat Bilgin'e söyleyeceğim şu: 3600'ün, asgari ücretin, EYT'nin takipçisiyiz. Bir de şunu takip edin Sayın Bakan: Sosyal Güvenlik Kurumunda çok büyük bir ilaç yolsuzluğu yapıldı, görevden almalar oldu. Ancak o büyük ilaç yolsuzluğunda bir bakanın akrabası; yine aynı bakanın Teftiş Kurulu Başkanlığına eski müşaviri getirildi. Kurum çok rahatsız. Bu konuya bir başka gözle bakmanız ve dikkat etmenizi biz özellikle rica ediyoruz.

Sayın Fahrettin Koca'ya şunu söylemek isteriz: İlaç fiyat kararnamesi illa "Euroyu 4 liradan 12 yap, ilaçları 3 kat pahalılat..." Bunu kimse savunmaz, ne buradaki herhangi bir eczacı milletvekili ne Türk Eczacıları Birliği; biz ilacın satın alınabilir, bulunabilir olmasını, erişilebilir olmasını savunuyoruz. Ama ilaç fiyat kararnamesi, Kemal Unakıtan zamanında yapıldı, 2009'da Ali Babacan'la revize edildi. O günden bugüne el sürülmemiş ve günün koşullarını karşılamayan bir kararname, onun düzeltilmesini ve bunu meslek örgütleriyle yapmanızı bekliyoruz.

Yirmi beş yıl sonra ilk kez "Aşı önemlidir..." Bu yirmi yıllık AK PARTİ sorumluluğunu hep ben söylüyordum, Sayın Bakan kayda geçirdi. Türkovac, onayları tamamlandıktan sonra, nasıl "Sözümüze değer veren herkes, Sağlık Bakanlığının aşı programına uydu." dediyseniz, Türkovac konusunda da aynı inisiyatifli kullanacağız. Yerli aşı kadar önemli bir güç yoktur, her şeyin üzerindedir.

Sağlık atamalarına soru-cevapta cevap bekliyoruz, 40 bin atama ve atama kılavuzu için.

Hep söyledim bir de buradan söyleyeyim. Aşı karşıtlığıyla en iyi mücadele şu: Bütün doktorlar, yoğun bakımcular, herkes diyor ki: "Aşısızlar hastalanıyor, aşısızlar ölüyor, aşısızlar bulaştırıyor." Şu turkuaz tabloyu ikiye ayırın; bir kırmızı aşısızların tablosu, bir de mavi ya da yeşil aşılıların tablosu, en etkin ikna yöntemi bu olacaktır, toplamı yine sizin turkuaz tabloyu versin ama millet görsün. Aşısızlığın sonuçlarını görsün, bu, bizce çok önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz her Bakana veriyoruz, zaman ekonomisi açısından çoğalttım, gruplara ve Bakanlara dağıttım ama soru önermelerini süresi içinde cevaplama en iyisi yüzde 30'la Sayın Yanık. Süresi içinde daha hiç soru önergesi yanıtlamayan Sayın Vedat Bilgin'in de karnesi zayıf. Sayın Fahrettin Koca'nın yüzde 1,25'ini de coronavirüsün mücbir sebebi sayalım, artık bundan sonra düzeltsin bu oranları diye söyleyelim.

Şimdi, Sayın Murat Kurum, tabii, o birazcık üslup konusunda herhâlde bugünün en zayıfıydı ama eleştirildi, eleştirecek, hakkıdır. Şimdi, sizin Bakanlarınız, sizden “Yangınla mücadelede uçak lazım değil, helikopter uygun.” der de, ortalık yanarken bütün dünyadan “Uçak, uçak.” diye koşturulursa o zaman işte halkın konuştuğu konu, muhalefetin de konusu olur, buna şaşırmmamak lazım ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın sözlerinizi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Dikey mimariye ömrüm boyunca karşı oldum.” diyen Genel Başkanınız yönetime geldiğinde İstanbul’da -rabia- 4 tane gökdelen vardı, şu anda 121 gökdelen var; 117’si sizin eseriniz.

Bugün gelinen noktada hani “görevlerini yapmayanlar” diyorsunuz ya, ben şöyle bir geriye doğru baktım; 2020’de Düzce’de 7 kaybımız, Trabzon Araklı’da 4, Rize’de 6, toplam sellerde 82; 2009’da Ayamama Deresi’nde 24 kişinin kaybı... Yani bunların neresinde CHP’li, muhalif belediyeler var? Her tarafında yüksek oranlarda siz varsınız; dereye imar sizde, tedbirsizlik sizde ama kürsüye çıkınca muhalefete sorumluluk yüklemek yine sizde. Şimdi, tabii, öyle olunca Türkiye’nin dört bir yanından not yağdı. Kısaca şunu söyleyeyim: İzmir Büyükşehir 6 bölgede 960’ı teslim edilmiş -sordunuz diye- 2.518 devam eden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...2.500’ü ihale aşamasında 5.978 konutu öyle boş araziye falan değil, uzlaşmayla, tam mutabakatla yerinde dönüşüm yapıyor ama Karabağlar Belediyesinin 110 hektarlık dönüşümü masanızda onay bekliyor, bir türlü bu kentsel dönüşüme onay vermiyorsunuz. Karabağlar’daki 48 dönümlük kentsel dönüşüm alanını 540 dönüme çıkarmak için önce üniversite alanına çevirip statü değiştirmeden konut alanı olarak sattınız, 6306’ya göre yetki sizde, çivi çakmadınız ama yine de dönüyorsunuz, bize sorumluluk yüklemeye çalışıyorsunuz.

Diğer taraftan baktığımızda da nasıl söyleniyor bunlar bilmiyorum, rakama bakın Sayın Başkan, İzmir Büyükşehirin -arıtma- 68 tesisinde atık suyun yüzde 97’si ileri biyolojik arıtmayla arıtılıyor, Türkiye 1’incisi. Türkiye’de arıtılan her 100 litre suyun 23’ünü İzmir Büyükşehir Belediyesi arıtıyor. (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özel, son kez açıyorum, son kez.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bitireceğim efendim.

Kentsel dönüşümde İzmir Büyükşehirin projeleri dört sene bekledi, onaylanmadı sizden önceki bakanlıkta, Kuzey Ankara’ya bir gecede özel kanun çıktı.

Şimdi, bu Murat Kurum’un “İzmir bir dahaki sefere...” Sayın Kurum, İzmir’e ne adaylar, ne bakanlar, hatta bir eski Başbakan geldi. Eğer bu kadar meraklıysanız, İzmir’e bir dahaki sefere cesaretiniz varsa aday olun, İzmir o uzun boyunuzun ölçüsünü nasıl alacakmış bir görün. (CHP sıralarından alkışlar)

Son sözüm, Derya Hanım’a: Kaba siyaset falan yapmayız biz. Önceki bütün bakanların tutanağında var. En çok da bu Bakanlığı sakınıyoruz ama önüme gelen belgelere bakınca, bizim arkadaşlar ispat koyuyor, geçmişte İstanbul Sözleşmesi’yle ilgili inanılmaz bir savunma, bugün ona çok tezat açıklamalar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Artık yeter ama Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bitiriyorum, son, son, Başkan.

Bizim arkadaşlarımız diyorlar ki: “Derya Hanım’ın şurası çelişkili, burası çelişkili.” Dedim ki: “Öyle demeyin, ben ona şahidim.” Diyor ki: “Arkasında duramayacağım hiçbir ifadem yok.” Çok doğrudur, Bakan olduğu gece sabaha kadar “tweet” sildi, yetmedi Twitter hesabını kapadı. (CHP sıralarından alkışlar) Yeni açtığı hesaptan yanlış paylaşım yaptı, dört gün sonra bir hesap daha kapadı. Allah için, Sayın Bakan sözünde tutarsızlık olmayan, geçmişiyse hesaplaşabilen Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en tutarlı siyasetçisidir.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özkan buyurun.

6.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan’ın, 4 bakanlığın bütçesinin görüşüldüğü yoğun gündemi uhuletle ve suhuletle yönettiği için Başkanlık Divanına teşekkür ettiğine ve 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin beşinci tur görüşmelerinde Sağlık Bakanı Fahrettin Koca; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin’in yürütmeye adına, İstanbul Milletvekili Abdul Ahat Andican’ın İYİ Parti Grubu adına ve Iğdır Milletvekili Habip Eksik ile Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran’ın HDP Grubu adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle bugün 4 Bakanlığımızın bütçesinin görüşüldüğü yoğun gündemi uhuletle ve suhuletle yönettiğiniz için Kıymetli Başkanım, sizlere teşekkür ediyorum ve özellikle bugün, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımıza yapmış olduğu çalışmalar ve faaliyetleri için teşekkür ediyorum, bütçesinin hayırlı olmasını temenni ediyorum. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımız Sayın Derya Yanık’a bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, teşekkür ediyorum. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Vedat Bilgin’e de teşekkür ediyorum ve başarılar diliyorum. Sağlık Bakanımız Fahrettin Koca’ya ülkemiz, milletimiz, insanımız için vermiş olduğu sağlık mücadelesinde başarılar diliyorum, bütçesinin hayırlı olmasını Yüce Allah’tan niyaz ediyorum.

Evet, Kıymetli Başkan, uzun, yoğun bir gündemde pek çok konuşma yapıldı, bu konuşmalara zaten Sayın Bakanlarımız, yine grubumuz adına, Cumhuriyet İttifakı adına konuşma yapan sayın milletvekillerimiz ayrıntılı bir şekilde cevap verdiler ancak birkaç hususu bu çerçevede günün sonunda sizlerle paylaşmak istiyorum. Öncelikle, bugün yapılan konuşmaların içerisinde, maalesef, “AK PARTİ Covid’i, pandemiye fırsata çevirdi, ambulans uçaklarla yurt dışından hastalarımızı getirmek suretiyle, bunu şova dönüştürdü ve pandemiyle mücadelede büyük bir şov yaptı.” deniliyor. Evet, kıymetli arkadaşlar, biz, âdeta salgını yirmi yıl öncesinden görmüşçesine devlet hastanelerinin yenilenmesi, şehir hastanelerimizin inşası, özel sağlık kuruluşlarımızın ihyası ve geliştirilmesi, sağlık endüstrisi ve ilaç sanayisinde, sağlık teknolojileri alanında yaptığımız çalışmalarla -hamdolsun- milletimizin rızasını, sevgisini ve muhabbetini kazanmaya gayret ettik. Onun için, bunun adı şov değil, millete hizmettir. Ay yıldızlı pasaportumuzu taşıyan vatandaşlarımızı, dünyanın neresinden olursa olsun ambulans uçaklarla ana vatanımıza, cennet vatanımıza getirmek millete hizmetin ta kendisidir. Biz şehir hastanelerimizde, sağlık endüstrisinde, sağlık teknolojilerinde yapacağımız çalışmalarla, ambulans uçaklarla ay yıldızlı pasaportu taşıyan bütün vatandaşlarımızı nerede olursa olsun cennet vatanımıza getirerek sağlıklarına kavuşturmaya inşallah devam edeceğiz. Bu noktada aşı çalışması da başarılı olduğu için ve bunun için ortaya koyduğu gayretleri vesilesiyle Sayın Bakanımızı tebrik ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Tabii, diğer taraftan, yine, hatiplerin yapmış olduğu konuşmalarda “Dünya Sağlık Örgütünün verilerine göre Türkiye salgınla mücadelede en başarısız ülke.” iddiasında bulundular. Kıymetli arkadaşlar, Dünya Sağlık Örgütü Başkanı Tedros Ghebreyesus diyor ki: “Dünyada salgınla mücadelede hem ulusal kararları en hızlı alan ülke Türkiye Cumhuriyeti devleti oldu hem de salgınla mücadelede küresel yardımlaşmaya dikkat çekerek...” Hani birileri demişti ya “Eve ihtiyaç olan, camiye haramdır.” Öyle değil, biz “Küresel anlamda bütün dünya ülkeleriyle salgınla mücadelede başarı yoksa Türkiye’de de başarı yok.” diyerek bütün dünyada yardımlaşmayı ortaya koyduk ve Dünya Sağlık Örgütünün takdir ettiği, tebrik ettiği ve örnek gösterdiği salgınla mücadeleyi ortaya koyduk. Sağlık Bakanımıza ve Cumhurbaşkanımıza bu vesileyle... [CHP sıralarından “Hamdolsun(!)” sesleri]

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hamdolsun, bizim gurur duyduğumuz bir Cumhurbaşkanımız var, tebrik etmekten çekindiğimiz sizin gibi bir genel başkanımız yok, hamdolsun. (CHP sıralarından gürültüler) Evet, Cumhurbaşkanımıza ve Sayın Bakanımıza teşekkür ediyorum.

Evet, kıymetli arkadaşlar, Turkovac, bu noktada, Allah’ın izniyle, bütün mazlum coğrafyalarda şifa dağıtacak; adil, hakça paylaşım dayalı yeni bir dünya düzeninin inşasının da temelini teşkil edecek. Bu anlamda, cezaevlerinde Covid nedeniyle mahkûmların can sağlığını korumak üzere bütün tedbirler, gerekli tertibat hem Adalet Bakanlığımızın hem de Sağlık Bakanlığımızın gayretleriyle alınmıştır ve tabii, daha bir hafta önce Meclisimizin almış olduğu bir kararla, hükümlülerle ilgili izin sürelerine ilişkin bir düzenlemeyi de hayata geçirmek suretiyle, burada da huzuru ve sağlığı koruyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez buyurun Sayın Özkan.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Tabii, konuşacak çok şey var.

Son olarak, özellikle hatiplerin...

BAŞKAN – Konuşacak çok şey var ama vakit yok.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkanım, biz süreleri tutuyoruz, yani benim bir buçuk-iki dakikalık vaktimin olması lazım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Nasıl yani “Başkan yanlış,” mı demek istiyor?

BAŞKAN – Yani siz de mi tutuyorsunuz süreleri bizden başka?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Evet efendim.

“Kadınlara karşı savaş açtınız.” dediler yine AK PARTİ Grubuna hitaben. Arkadaşlar, kız çocukları için okullaşma oranını yüzde 92’den 97’ye çıkaran, kadınlarımızın okuryazarlık oranını yüzde 79,9’dan 96’ya yükselten, iş gücüne katılım oranını yüzde 25’ten yüzde 40’lara çıkaran ve kadın girişim destekleriyle bunu sürdüren, “kadına şiddetle mücadelede sıfır tolerans” ilkesiyle mücadeleyi ortaya koyan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özkan, son kez açayım, bitirin lütfen.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Yanındaki kadınlar hiç utanmıyor mu ya?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bitiriyorum efendim.

...anayasal ve yasal reformlarla pozitif ayrımcılığı hayata geçiren, 81 ilimizde açtığımız şiddeti önleme ve izleme merkezlerinde 160 binden fazla kadınıma hizmet veren... (HDP sıralarından gürültüler)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Kadınımız” yok ya.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – ...Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı'nı hazırlayan, Kadının Güçlenmesi Programı ödeneğini 2 kattan fazla artırarak 943 milyon liraya çıkaran yine grubumuzdur, yine Cumhuriyet İttifakı'dır.

Bu vesileyle, bugün çalışmalara katkı sunan bütün siyasi parti gruplarına ve milletvekillerimize teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, “kadınımız” ve “kadınlarımız” lafını geri alsın.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Yahu, “kadın”, “kadın” ya, tamam ya. “Kadın” da “kadın”, “kadınımız” değil, “kadın.”

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Kadınımız” ve “kadınlarımız” lafını kabul etmiyoruz.

BAŞKAN – “Kadınımız” demek -siz de “erkeğimiz” deyin- kötü bir şey değil ki. Ne var yani?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Demiyoruz, demiyoruz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

A) SAĞLIK BAKANLIĞI (Devam)

1) Sağlık Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sağlık Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) TÜRKİYE HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) TÜRKİYE İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ KURUMU (Devam)

1) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI (Devam)

1) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

E) METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) İklim Değişikliği Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

Ğ) ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI (Devam)

1) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Devam)

1) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

I) ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI (Devam)

1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

J) MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (Devam)

1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Devam)

1) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemine geçiyoruz.

Sayın Güzel, buyurun.

SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) – Kadına yönelik şiddet bu denli artmışken şiddet araştırma verileri neden güncellenmemektedir? Kadına yönelik şiddetin türleri ve nedenleriyle ilgili gerekli bütçe ayrılarak bir saha araştırması yapılacak mıdır?

1 Ocak-30 Ekim 2021 tarihleri arasında, İSİG Meclisine göre, 1.847 işçi iş cinayetlerinden dolayı yaşamını yitirmiştir. Bakanlık bu alanda 2021 yılında sadece 500 denetim yapmıştır. İş cinayetleri bu kadar artmışken bu kadar az sayıda denetim yapılmasının gerekçesi nedir?

Yasalarca yükümlü olunan engelli istihdam kotası neden uygulanmamaktadır? Kamuda ve özel sektörde istihdam edilen engelli kadın sayısı nedir? Engelli istihdamına ilişkin süreçler etraflıca denetlenmekte midir, neler yapılmaktadır? Kamu hizmetinden çıkarılması talebiyle, hiçbir somut suç unsuru olmadan, nasıl elde edildiği bilinmeyen iddialarla, KHK geçici 35'inci madde hukuksuzluğuyla yapılan ihraçlara son verecek misiniz? Kaç kadın bu maddeyle ihraç edilmiştir?

BAŞKAN – Sayın Kılavuz...

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Sayın Sağlık Bakanım, salgın sürecinde verdiğiniz fedakârca hizmetlerden dolayı şahsınıza ve tüm sağlık çalışanlarımıza yürekten teşekkür ediyorum.

Sayın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanım, polislerimize, öğretmenlerimize, sağlık personeline ve din görevlilerine 3600 ek gösterge verilmesiyle ilgili çalışmalarını, ayrıca EYT'yle ilgili düzenlemeyi destekliyor ve müjdeli haberlerinizi bekliyoruz. Asgari ücretten vergi alınmamasına yönelik Bakanlığınızın bir çalışma planı var mıdır?

Sayın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanım, gazi sayılmayan kahramanlarımızla ilgili bir çalışma var mıdır? Bünyenizde görev yapan ek dersli meslek elemanlarının kadro talebine yönelik bir çalışmanız olacak mıdır?

Sayın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanım, seçim bölgem olan Mersin’de hava, kıyı ve deniz kirliliğinin önlenmesi ve Bakanlığımızın Mersin’e ayırdığı ödenek miktarının artırılmasını talep ediyor, Bakanlıklarımızın bütçelerinin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hakları gasbedilmiş olan emeklilikte yaşa takılanların haklarının iadesi için bir çalışma yapılmakta mıdır? Kamuda taşeronda kalan yüzde 70 hizmet alım sözleşmesine takılan işçiler için sürekli işçi kadrosuna alınıp kadro verilmesi düşünülmekte midir? Belediye ve özel idarede geçici işçilere kadro verilmesi, en azından, altı ay çalışan işçinin amirinin oluruyla on ay çalışma süresine uzatılması düşünülmekte midir? Çırak ve stajyerlerin işe başladığı gün yaşlılık sigortasının başlaması sağlanacak mıdır? Engellilerle ilgili intibak düzenlemesi, emeklilerle ilgili intibak düzenlemesi yapılacak mıdır? Taşerondan kadroya geçenlerin özlük haklarında sınırlamalar kaldırılacak mıdır? Asıl işi yapana asıl kadro verilecek midir? Sağlıkta atama bekleyen binlerce sağlık çalışanı için atama programınız var mıdır? Sağlıkta taşeron çalışanına kadro verilecek midir? Engellilerin çalışma kotası yüzde 3’ten yüzde 6’ya çıkarılması düşünülmekte midir? Engelli ataması için “3 bin üzeri olacak.” demiştiniz, bu sayı kaçtır? Millî Eğitimde daimi işçi olarak çalışıp iki ay işsiz kalanlar sürekli kadroya alınacak mıdır?

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, görüşülmekte olan Sağlık Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerinin hayırlı olmasını diliyorum. Bakanlarımıza ve Bakanlık çalışanlarımıza, ülkemize ve milletimize vermiş oldukları başarılı hizmetlerden dolayı teşekkür ediyorum.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın güçlü liderliğinde AK PARTİ hükümetlerince “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” şiarıyla yapılan sağlık yatırımlarımızın ve sağlık hizmetlerimizin tek gayesi vardır, o da aziz milletimizin kaliteli ve konforlu sağlık hizmetlerine kolay ve ücretsiz ulaşmasını sağlamaktır. Özellikle sağlıktaki hızlı dönüşümüyle dünyada örnek gösterilen Türkiye, küresel salgına karşı en hazırlıklı ve en başarılı ülke olmuştur diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Güler...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Ülkemizin yüz akı kuruluşu olan Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca, dünyada yaşanan pandemi sürecine rağmen, sosyal konut alanında son yıllarda yapılan atılımlarla 5 milyon vatandaşımıza 1 milyon 100 bin konut inşa edilerek büyük bir başarı gösterilmiş, 810 şantiyede yıllık yaklaşık 70 bin kişi istihdam edilerek inşaat sektörüne ve ekonomimize büyük katkı sağlanmıştır. Elâzığ, Malatya ve İzmir’de meydana gelen depremler ile Giresun, Kastamonu, Sinop, Bartın ve Rize’de meydana gelen sel felaketi, Antalya ve Muğla yangınları sonrasında toplamda 44.728 konut ve köyevi, 485 iş yeri, 25 okul, 18 cami, 2 yurt, pansiyon ve 3.984 ahır inşa edilerek tüm vatandaşlarımızın bu afetlerdeki yaraları sarılmış, biten konutlar vatandaşlarımıza teslim edilmiştir.

Bu hizmetlerin yapımında emeği geçen Sayın Cumhurbaşkanımıza, Sayın Bakanımıza, Toplu Konut İdaresi Başkanımıza, başkan yardımcılarımıza, daire başkanlarımıza ve uzmanlarımıza Meclisimiz adına teşekkürlerimizi arz ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Fendoğlu...

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

24 Ocak 2020 tarihinde Sivrice merkezde meydana gelen deprem sonrasında Elâzığ ve Malatya’da devletimiz çok kısa zamanda yaraları sarmıştır. Konut başta olmak üzere, her türlü insani yardımı ve desteği sağlamıştır. Malatya ve Elâzığ depreminde zarar gören vatandaşlarımıza konutları teslim edilmiştir. Bazı ilçelerimizde hak sahipliği problemlerinden dolayı -az sayıda da olsa- sıkıntı yaşanmasına rağmen depremde vatandaşlarımıza konutları teslim edilmeye devam edilmektedir.

24 Ocak gecesi depremden iki saat sonra deprem bölgesine intikal eden ve on gün yörede depremedelerle birlikte kalan İçişleri Bakanımıza, Çevre Bakanımıza, Sağlık Bakanımıza, TOKİ Başkanımıza, AFAD Başkanımıza ve depremden hemen sonra arayıp bilgi alan Cumhurbaşkanımıza ve bizleri bölgeye yönlendiren Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli’ye hemşehrilerim ve Malatyalılar adına teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Baltacı...

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türk siyasetinde “siz” kelimesini “sen” kelimesine çeviren AKP Genel Başkanıdır. Açtığı yolda ilerleyenlere de bir örnek vermek istiyorum; Sayın Bakan, henüz Bakan olmadığı dönemde, 27 Haziran 2016’da sosyal medya hesabında bakın ne demiş: “Hişt, Kılıçdaroğlu, senin adamlar patates dağıtıyor; ne iş?” Sayın Genel Başkanımıza “sen” diye hitap etmiş. Ayrıca, Sayın Bakan Komisyon toplantısında bir kadın milletvekilimize, Bartın Milletvekilimiz Sayın Aysu Bankoğlu’na “Terbiyesiz.” demiş; o da tutanaklarda duruyor.

Ayrıca, ben, konuşmamda bir uyuşturucu bağımlısından değil bir uyuşturucu satıcısından bahsediyorum. 25 Marttaki operasyonda uyuşturucu satarken yakalanmış -27 Ekimde- yani ben konuşma yapana kadar yedi ay yedi gün boyunca görevde kalmış. Bu kişiyi yedi ay yedi gün boyunca görevde tutanlar bir gün adaletin önünde hesap verecek ve ben de bu işin peşini bırakmayacağım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özkan...

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Temel insan haklarının kurulması dâhil birçok uluslararası sözleşmenin kaynağını teşkil eden, insanlık tarihini yapı taşlarından biri olan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyanname’si’nin 73’üncü yıl dönümünü idrak ediyoruz.

Beyannameyi ilk imzalayan ülkeler arasında yer alan ve insan hakları alanında temel Birleşmiş Milletler sözleşmelerine taraf olan Türkiye, bu alanda, uluslararası örgüt ve mekanizmalarla iş birliğini kararlılıkla sürdürmektedir.

Ülkemiz, son on dokuz yılda gerçekleştirmiş olduğumuz reformlarla temel hak ve özgürlüklerin tüm toplum kesimlerine ulaştırılması noktasında çok önemli sonuçlar elde etmiştir. Önümüzdeki dönemde, bu yöndeki çabalarımızı, adımlarımızı ve reformlarımızı kararlılıkla sürdüreceğiz.

Bu vesileyle, vatandaşlarımızın ve dünya milletlerinin İnsan Hakları Günü’nü tebrik ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Ataş...

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sorum Sağlık Bakanına: Kayseri’de inşaatı yılan hikâyesine dönen Develi Devlet Hastanesi ve inşaatı devam eden Sarız Devlet Hastanesi ne zaman açılacaktır?

Tomarza, Yahyalı ve Pınarbaşı başta olmak üzere ilçelerdeki uzman doktor eksikliğini gidermeye yönelik bir çalışmanız var mıdır?

Çevre Bakanına: 2018’de çıkarılan imar barışı mağduriyetler yaratmıştır. Kayseri ve ilçeleri başta olmak üzere ülkemizin dört bir yanından şikâyetler yağıyor. Yapı kayıt belgesi alan bu vatandaşların ve hayvancılık yapma amaçlı kullanılan yayla yapılarının ruhsatlanmasına dönük bir çalışma var mıdır?

Çalışma Bakanına: 696 sayılı KHK’yle Erciyes Üniversitesinde kadroya geçen işçilerin bir kısmı toplu iş sözleşmeleri çerçeve protokolüne alınmadı, bu işçilerin mağduriyetlerinin giderilmesi için bir çalışma var mıdır? TYP’yle okullarda güvenlik görevlisi olarak çalışan personeli sürekli olarak kadroya almayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Ali Şeker, buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Bilgin, asgari ücretlilerin vergilerinin iptal edilmesini düşünüyor musunuz? EYT sorununun çözümü konusunda bir çalışmanız var mı? Memur maaş iyileştirmesini ne oranda yapacaksınız, Sayın Kurtulmuş yüzde 35 oranında yapılacağını söyledi; bu doğru mu?

Sayın Sağlık Bakanı Koca, hekimlerin ve sağlık çalışanlarının özlük ve emeklilik haklarıyla ilgili yeterli bir iyileştirme sağlanacak mı? Serbest çalışan hekimlerin on yıl çalıştıktan sonra hususi -yeşil-pasaport alabilmeleri için bir çalışmanız var mı? Çok sayıda sağlık personeli atanmayı bekliyor. Diyaliz teknikeri, odyometre teknisyeni, radyoloji teknikeri, acil tıp teknisyeni, anestezi teknikeri, sağlık yönetimi bölümü mezunlarının alımı için ne kadar bütçe ayırdınız, kaç kadro açılacak? Üniversite hastanelerinin, özellikle, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Cerrahpaşa’nın yerinde yenilenmesinin hızlandırılması için Hükûmetinizin bir çalışması var mıdır?

BAŞKAN - Cevap kısmına geçiyoruz.

Sayın Kurum, buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, HDP Grup Başkan Vekiline şunu sormak istiyorum: Siz bütün Kürtler adına, Kürt kardeşlerimiz adına konuşma hakkını nereden alıyorsunuz, size bu hakkı kim veriyor? Bunu bir kere merak ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

OYA ERSOY (İstanbul) – Kürt halkından.

HABİP EKŞİK (İğdır) – Aldığımız oylardan, aldığımız iradeden.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM – Siz, çocukları dağa çıkarmaktan bahsediyorsunuz; biz, çocuklarımız için okul diyoruz, eğitim diyoruz, üniversite diyoruz. Siz “yakmak” diyorsunuz, “yıkma” diyorsunuz; siz yakıp yıkarırsınız, biz yaparız. (HDP sıralarından gürültüler)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Nerede duydunuz yakmayı yıkmayı?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM – Yakıp yıkanlar yapmanın ne demek olduğunu bilemezler. Milleti memnun etmek ne demektir, bunu bilmezler. “Demokrasi, demokrasi.” diyorsunuz, eleştirilere sabredemiyorsunuz. Kayyum belediyelerinden bahsediyorsunuz, şunu söyleyeyim...

AYŞE SÜRÜCÜ (Şanlıurfa) – Kayyumun yolsuzluklarını bir anlat!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM – Siz hep ömrünüzü umutlanmakla geçirdiniz, bundan sonra da aynı umutlanmayı geçireceksiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hadi ya!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM – Umutlarımızı milletimiz yine boşa çıkaracak. Bu millet size yetkiyi verip de terör örgütünü destekleyecek bütçe yapmaz, buna müsaade etmez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler) Siz hâlâ bunu öğrenemediniz.

Sayın Özel, kentsel dönüşümle alakalı ne İzmir’de ne de Türkiye’nin başka ilinde bekleyen hiçbir dosyamız yok. Şunu net söyleyeyim: İzmir’de hem Büyükşehir Belediyesine hem de Bayraklı Belediyesine vatandaşlarımız için, milletimiz için yapılması gereken her türlü desteği vereceğimizi söyledim.

HABİP EKSİK (İğdır) – Yeğen Soylu, yeğen Soylu... Soylu’nun yeğeni... Ona cevap verin, Soylu’nun yeğenine, cevap verin.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM – İşte, şimdi, yüce Meclisin çatısı altında depremle alakalı, kentsel dönüşümle alakalı bize kim geliyorsa ona yardım edeceğiz, kimseyi ayırt emeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, biz millete hizmet etmek için, ben 81 ile gitmiş, 350’den fazla ziyaret etmiş bir Bakan olarak söylüyorum, Hakkâri’ye de gideriz, Şırnak’a da gideriz...

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Gidemezsin. Hakkâri’den git yolda...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM – İzmir’e de gideriz ve mücadelemizi milletimiz için veririz ve şimdi...

BAŞKAN – Sayın Bakan, süreniz doldu ama...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM – Sayın Özel, size, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yirmi seçimidir, yirmi yıldır boyunuzun ölçüsünü veriyoruz, bir yirmi yıl daha vermeye, Allah’ın izniyle, milletimizin destekleriyle devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Bilgin...

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – 7 Haziranda boyunuzun ölçüsünü aldınız, 7 Haziranda! Uzatmaları oynuyorsunuz, 7 Haziranda bitti bu iş!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kimseye “Otur.” diyemezsin sen! Kime “Otur.” diyorsun sen! Sen ne diyorsun orada, haddini bil! (HDP sıralarından gürültüler)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sana ne! Sen kendin otur oraya, terbiyesiz adam!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sayın Bakanım muhatap olma, muhatap alınacak biri değil o.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz... Bir müsaade edin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Başkan, ne biçim davranıyor, ne biçim davranıyor!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Arka taraf da hareket ediyor ama bakın, arkaya bakın, önce orada başladı.

BAŞKAN – Oturur musunuz yerlerinize.

HABİP EKSİK (İğdır) – Haddini bil! Sadık Soylu’yla ilgili iddialara cevap ver, terbiyesiz!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Otur.”... Hareket şu, hareketi şu ya. Siz kimsiniz!

BAŞKAN – Müsaade edin bitirsin Sayın Bakan, soru-cevap işlemindedir.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan, arka taraftan Sayın Bakanımıza hakaret ediyor, müsaade mi edeceğiz yani!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Soru-cevap işlemindedir Sayın Oluç, cevap işlemini tamamlayacağım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, oradan nasıl hareket yapıyor?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sen de hareket ediyorsun, önce orası başladı, önce arka taraftan başladılar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben orayı görmedim, ben burayı görüyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, süre geçiyor.

HABİP EKSİK (İğdır) – Sadık Soylu’yla ilgili iddialara cevap ver, cevap. Bana el kol işareti yapma, terbiyeli ol! Terbiyeli ol!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, sıra diğer Sayın Bakanda.

Sayın Bilgin, buyurun lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Elinizi kolunuzu tutun, oradan tehdit etmeyin bizi!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Önce arka taraftaki grubunuza sahip çıkın!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – İndir elini!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM – Sen indir! Sen kaldıracaksın, ben indireceğim öyle mi! (HDP sıralarından gürültüler)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İndir elini, terbiyesiz!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, herkes yerine otursun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Haddini bil be! Terbiyesiz herif! Utanmaz adam! Hadi oradan! Soylu’nun yordakçısı! (AK PARTİ ve HDP sıralarından gürültüler)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan, arka taraftan hakaret ediyorlar.

HABİP EKSİK (İğdır) – Sen kimsin elinle “Otur.” diyorsun, terbiyeli ol, terbiyeli ol!

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANI MURAT KURUM – Sen kimsin! Sen kimsin!

BAŞKAN – Sayın Bakan, lütfen yerinize... Arkadaşlar, lütfen siz de yerlerinize oturun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Küçük Soylu gelmiş.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan, arkadan hakaret ediyorlar.

HABİP EKSİK (İğdır) – Sadık Soylu’yla ilgili iddialara cevap ver.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Böyle bir şey olamaz ya!

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Eksik, Sayın Katırcıoğlu, herkes yerine, herkes otursun yerine. Sayın Çepni...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Beştaş, arkadaşların el hareketi yapıyor ama.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Siz, önce Bakanımıza sahip çıkın.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Onlar da aynı şekilde yapıyor, görmüyorsunuz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Önce orası başladı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bana “Yerine otur.” diyemez ya, “Yerine otur.” diyemez.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – O mu karar verecek oturup kalkacağımıza! O mu karar verecek!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bana o şekil diyemez ya! “Yerine otur.” diyemez ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, siz de otursanıza yerinize. Sayın Özkan...

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hakaret ediyorlar.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Atanmış bir Bakan, atanmış bir Bakan ya!

HABİP EKŞİK (Iğdır) – Bir imza, bir imzalıksın.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Hadsiz adam ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bakana hakaret ediyorlar Başkanım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Sayın Özkan, oturun yerinize. Ya, Grup Başkan Vekilleri, örnek olacaksınız... Sayın Oluç, oturun lütfen yerinize.

Sayın Bilgin, buyurun lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

HABİP EKŞİK (Iğdır) – Bir imza, bir imza...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Mafya mısın, FETÖ müsün, Bakan mısın ya! Hareketlere bak!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ergen ya!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Devam edelim, devam edelim, sakın olun...

(AK PARTİ ve HDP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen yavaş...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Bana yöneltilen sorular içerisinde önemli bir soru var, hepsi önemli ama benim cevap verebileceğim, bu kısa süre içerisinde önem sırasına göre cevap vermem gereken birkaç soru var, onları müsaadenizle hemen arz edeyim: Birincisi, gelir dağılımıyla ilgili bir soru vardı. Türkiye’de gelir dağılımı araştırmalarının ilki 1968’de yapılmış, Tuncer Bulutay ve Hasan Ersel Hocaların yaptığı... Tuncer Bulutay’ı iki gün önce kaybettik, Allah’tan rahmet diliyorum.

Tabii, bu arada Türk edebiyatının en önemli destan romanlarından birini yazan Hüseyin Nihal Atsız Bey’e de ölümünün seneidevriyesinden dolayı rahmet diliyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

Bu araştırmalar çok tekrar edildi, bu araştırmalarda dikkat çeken bir husus var, en düşük gelir grubu olan...

MAHİR POLAT (İzmir) – EYT’yi anlat.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – ...yüzde 20’lik gelir grubunun millî gelirden aldığı pay 4,5 ile 6 arasında değişiyor, en yüksek gelir grubunun da 48 ile 57 arasında değişiyor yani bu rakamlar, bu oranlar bütün araştırmalarda değişiyor ama bu aralıklar pek değişmiyor. Demek ki Türkiye’de bir kalıp var, ya araştırma tekniğiyle ilgili bir şey ya da yapının değişmemesiyle ilgili böyle bir sorun var.

Bir de burada bir başka soru var; o da ilaç yolsuzluğuyla ilgili bir soru soruldu. İlaç yolsuzluğuyla ilgili soruşturmaları, daha doğrusu görevden almaları ben gerçekleştirdim. O işin içerisinde olduğunu

düşündüğüm, bulaşmış olduğunu düşündüğüm veya etkili mücadele etmediğini düşündüğüm adamları görevden aldım. Onların bazılarıyla ilgili, şüpheli gördüklerimizle ilgili soruşturmalar devam ediyor. Soruşturmayı yönetenlerde de bazı sorunlar gördüm, onun için değiştirdim. Değiştirdiğimiz arkadaş bir hukukçu, daha önce Hukuk Genel Müdürlüğü yapmış; ben onu oradan Teftiş Kuruluna aldım. Dolayısıyla orada işi derinleştirecek bir çalışmanın içerisindeyiz, nereye uzanırsa oraya kadar uzanacak. Yolsuzluğa müsaade etmeyeceğimi beni tanıyan herkes bilir, ayrıca bu benim görevimin bir parçası bulunduğum Çalışma Bakanlığında. Sayın Cumhurbaşkanımızın beni bu göreve atarken söylediği bir söz var: “Bu ülkenin 1 milyon dolarını tasarruf edersen sosyal güvenlik...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – EYT’lilerle ilgili bir şey söylemeyecek misin Sayın Bakan?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Onun için, bu benim için bir görev, bunun sonuna kadar gideceğimizden kimsenin şüphesi olmasın.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – 4/C’den 4/B’ye geçenler, kamuda süresiz sözleşmeliler, geçici işçiler, kamudaki taşeronlar, EYT’liler; hiçbir şey söylemediniz bunlarla ilgili Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Asgari ücretten vergi meselesi... Asgari ücret çalışmalarımız da alternatif olarak önümüzde duruyor yani birkaç alternatif var, verginin ortadan kaldırılması, gelir vergisinin kaldırılması vesaire gibi teknik konular; onların üzerinde durduğumuzu tahmin edebilirsiniz. Onun için, eğer sürem varsa diğer sorulara da burada cevap verebilirim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – EYT’yi açıklayın.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – EYT...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Bu emeklilerle ilgili çalışmamız var, emekli gelirleriyle, onların düzeltilmesiyle ilgili çalışmamız var. Bu çalışmayı çok kapsamlı bir şekilde yürütüyoruz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Emekliler intibak yasası, EYT...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Çalışmada mesafe aldıkça bunu kamuoyuyla paylaşacağımı belirtmek isterim.

MAHİR POLAT (İzmir) – EYT, intibak yasası...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Gazel okuma, dinle!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Bir de “Sendikalara yöneltilen baskıya karşı ne yaptınız?” diye 2 arkadaşımız sordu. Bunlarla ilgili soruşturma yaptım, bu soruşturmalarda büyük para cezaları verdim, en sonunda sendikalarımıza şunu söyledim: “Bizim hukukumuzu tanımayan işverenler -onların karşısında- hakkında suç duyurusunda bulunurum.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – EYT düzenlemeniz de var mı Sayın Bakan? EYT yok mu?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Gazel okuma, dinle!

BAŞKAN – Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Dolayısıyla bu konuda da kimsenin tereddüdü olmasın.

Bir başka mesele, arkadaşımız sordu, çok önemli bir soru, buradan da Kayseri’de üniversitede çalışan işçi arkadaşlarımıza seslenmek isterim: Kamu toplu iş sözleşmesi çerçevesini işveren kabul etmiyormuş; buna yazılı olarak cevap verdim, kabul etmek mecburiyetinde, emekçilerimizin kazandığı hiçbir hakkı kimse gasbedemez.

MAHİR POLAT (İzmir) – Biz EYT’yi sorduk.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, sağ olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHİR POLAT (İzmir) – EYT...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Milyonlar bekliyor, EYT konusunda bir açıklama yapın.

BAŞKAN – Sayın Derya Yanık, buyurun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; soruların...

(CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – EYT konusunda bir açıklama yapın.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK – Söz hakkımı kullanabilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Güner, lütfen, rica ediyorum...

MAHİR POLAT (İzmir) – İktisadın birinci dersi... Ekonomiyle ilgili ders vereceğimize EYT’yle ilgili açıklama yapın.

BAŞKAN – İlla sizin istediğinizi mi söyleyecek Sayın Bakanlar, böyle bir usul mü var?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Hayır Başkanım, vatandaş bekliyor.

AYLİN CESUR (Isparta) – Sorulara cevap verin, sorulara.

BAŞKAN – Sayın Yanık, buyurun lütfen.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; soruların bir kısmına yazılı, uzun uzun cevap göndereceğiz muhakkak. Ancak ben bir iki konuya burada açıklık getirmek istiyorum.

Sayın Özgür Özel’in benim eski sosyal medya hesabımı bu kadar sevdiğini bilseydim kapatmazdım -doğrusu, vallahi üzülüm- çünkü o dönemde tartışmaları ve manipülasyonları bitirebilmek için kapattık. Daha sonra hesap açmadım o “fake” hesapla ilgili de şikâyetimiz var. Dolayısıyla, beni tanıyanlar o ikinci “fake” hesaptaki üslubun bana ait olmadığını çok iyi bilirler; bir.

İkincisi; arkadaşlar, o hesapta, önceki kullandığım hesapta yazdığım hiçbir şeyi de değiştirmedim ve silmedim. Ben, 1990’ların ikinci yarısından itibaren -televizyon, radyo, basılı mecralar- pek çok mecrada görüşlerini, siyasi görüşlerini, hukuki görüşlerini hatta diğer alanlardaki görüşlerini paylaşan bir kişiyim. Dolayısıyla, 1997-98’den itibaren kanaat ve görüşlerimi pek çok mecrada, -sadece sosyal medya olması gerekmiyor, ulusal kanallarda da o yazdığım soruşturmalar, 15 Temmuz, 17-25 Aralık, daha öncesi- her dönemin bütün tartışmalarını ulusal kanallarda, bütün milletin önünde konuştum. Dolayısıyla, o sosyal medya hesabında yazdıklarımın aynıını ve benzerlerini zaten millete açık açık, herkesin duyacağı şekilde söyledim. Buradan da bir şey bulamazsınız, bunu bir söyleyeyim. Dolayısıyla, o “fake” hesaplardan, şuradan, buradan yazılanlarla da yola çıkmak size zarar verir. Ben, ne kadar muhalif olursak olalım, siyasetin kurumsal varlığına inanan, buna saygı duyan bir insanım.

Türkiye’de siyasetin gerekliliğine ve değerine çok inanan bir insanım. Karşılıklı müzakerenin, karşılıklı muarazanın siyasi partileri daha iyileştireceğine, en azından iyileştirmesi gerektiğine inanan birisiyim. Dolayısıyla, “fake” hesapları burada konuşmayalım, bu çatının altına gerçekten haksızlık olur.

Hasan Bey, yani Meclis çatısı altındaki bir üslupla, bir sosyal medya hesabını, ki kapattığım hesabı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yanık, cevap sürenizi bitirdik de...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK – Sayın Başkanım, bir dakika...

BAŞKAN – Bir dakika verelim size.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK – Bu da iyi... Vallahi onları kıyaslamayacağım bile, ona cevap bile vermiyorum.

Şimdi, Meral Hanım’ın söylediği birkaç husus var; Diyarbakır Annelerini niye ziyaret etmedikleri... Diyarbakır Annelerinin çocuklarını getirin çünkü geçmişte arkadaşlarınız “Biz Kandil’e sırtımızı dayadık.” demişlerdi. (HDP sıralarından gürültüler)

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Sen devletsin, sen git getir.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK – Sırtınızı dayadığımız yere sözünüz de herhâlde geçer; getirin, o anneler size kırmızı halı sererler; bırakın girdirmemeyi, kırmızı halılar sererler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Onu geçelim.

“15 yaşındaki kız çocuklarının evliliklerini onaylayan...” diyorsunuz, 15 yaşındaki kız çocuklarının evliliklerini cinsel istismar kabul edip bunu cezalandıran bir yasal düzenlemeyi bu iktidar yaptı ama 15 yaşından daha küçük çocukları terör örgütüne çıkaran iradeyi sorgulamanızı bekliyoruz sizden. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, bu, AK PARTİ’ye en son...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OYA ERSOY (İstanbul) – Sorulara cevap verin, sorulara.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Sen, kendi sorumlu alanından söz et, sorumlu olduğun alandan.

BAŞKAN – Sayın Bakan, süreniz bitti ama bir dakika da lütfen tamamlayın.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK – “Kendi sorumlu alanından...” diyor bir arkadaşımız tam da bunlardan sorumluyum; evet, bu ülkenin bütün vatandaşlarından, bütün kız çocuklarından, kadınlarından sorumluyum ve bunu da konuşuyorum.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Kadına yönelik şiddetten, yurtlardaki tecavüzlerden söz et; iki kelime duymadık.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK – Filiz Hanım kendisiyle alakalı söylediğim şeye değindi. Ben de tam da bu sebeple ifade ettim çünkü Filiz Kerestecioğlu ile biz aynı zamanda meslektaşız. Bugün bambaşka yerlerde duruyor olabiliriz ama sivil toplum çalışmalarından gelen insanlarız. Dolayısıyla bir hafta önce onca insanın ortasında yapılan konuşmanın herhangi bir eleştirisi yapılmazken aradan iki gün geçtikten sonra, sosyal medyadaki tezviratlardan sonra, bir hafta sonra komisyon toplantısında tekrar eleştirme ihtiyacı duyarsa bunu herhâlde kendisi de olsa nasıl yorumlayacağını kendisine bırakıyorum. Daha fazla uzatmayacağım çünkü bunu gerçekten polemik konusu yapmak niyetinde değilim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bütçenin bununla ne ilgisi var?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK – Sayın Başkan, bir dakika...

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakan... Mikrofonu açalım ama daha Sayın Bakana söz vereceğim.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK – On saniye... Teşekkür edeceğim sadece.

SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) – Bütçeden bahset biraz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI DERYA YANIK – Diğer soruların cevabını yazılı olarak göndereceğim.

Çok Teşekkür ederim Sayın Başkan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Diğer sorular önemsiz, sizin “tweet”leriniz daha önemli.

BAŞKAN – Evet, Sayın Fahrettin Koca...

Buyurun Sayın Bakan.

SAĞLIK BAKANI FAHRETTİN KOCA – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sağlık Bakanlığımızla ilgili sorduğunuz sorulara süremiz elverdiğince cevap vermek istiyorum.

Sağlık personeli herkesin beklediği atama durumu. Bildiğiniz gibi, 40 bin yeni kadro tahsis edildi. ÖSYM’ye, 20 bin sözleşmeli sağlık personeli alımı yapılacağı bildirildi, önümüzdeki günlerde kılavuz yayınlanmış olacak. KPSS puanına göre merkezî yerleştirmeye ve mülakat yapmadan alım yapacağız. Bunun dışında, mart ayında ise 10 bini sürekli işçi, 10 bini sağlık personeli olmak üzere 20 bin personeli de ayrıca almış olacağız.

Omicron varyantı var mıydı? Evet, bizde var. Merak etmeyin, şu ana kadar, 1’i İstanbul’da, 5’i İzmir’de olmak üzere toplam 6 vakamız tespit edildi. Bu, 6 vakanın hastane ihtiyacı olmadı. Son derece belirtileri hafif, ayakta takip edilen, herhangi bir sorunu olmayan hastalar olduğunu söylemek istiyorum. Omicron varyantıyla ilgili vatandaşımız bu anlamda tedirgin olmasın. Biz, özellikle bu varyantla ilgili şu anki bilgilerin bulaşıcılığının daha fazla olduğu ama etkisinin, virülansının ön bilgilerle daha düşük olabileceği şeklinde düşünüyoruz. Burada yapılması gereken... Vatandaşımızın sadece, özellikle, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da tedbirlere devam etmesini istiyoruz.

Covid-19 verileri ve vefatlar. Bu konu sürekli gündem yapılıyor. Biliyorsunuz, biz, DSÖ tanımlarına uygun olarak PCR’ı pozitif olan vakalarımızı bildiriyoruz, daha önce de söylemiştim. Vefatlarla ilgili bugün söyleyeceğim üçüncü kez oluyor. Bilim Kurulu sonrası altı ay önce söylemiştim, komisyonda da ifade etmiştim, bugün de söyleyeyim. Dolaylı kayıplarla birlikte tüm dünyada olduğu gibi bizde de 2 hatta 3 kat fazla vefatların olduğu tahmin edilmektedir.

Kamu-özel harcamaları ne durumda? Cepten harcamalar ne durumda? Sağlık sektöründe kamunun ağırlığı artarak devam ediyor. 2019’da yüzde 78 olan kamu payı 2020 yılında yüzde 79,2’ye çıktı, özel sektörün payı ise yüzde 22’den yüzde 20,8’e düştü. Sağlık harcamalarında özellikle cepten yapılan harcamalar ise 2002’de yüzde 19,8’di, 2019’da yüzde 16,7, 2020’de ise yüzde 16’ya düştü yani cepten sağlık harcamaları düştü. Ayrıca, sağlık sektöründe ise kamunun ağırlığı arttı, özel sektörün ağırlığı, bilindiği gibi, söylendiği gibi artmadı.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sabaha kadar mı konuşacak?

SAĞLIK BAKANI FAHRETTİN KOCA – Kit alım durumu... Kit alımıyla ilgili, Sayın Vekilimiz özellikle anlamlar yüklemekte çok maharetli “İhaleye teklif verenlerin sayısı 2 gibi az olunca biricik firmaya veriliyor.” diyor. Şuradan göstereyim: Ne zaman? 21 Eylül. Teklif sayısını artırmak istiyoruz ve teklif sayısını artırdığımızda ise teklif verenlerin sayısı 15 firmaya çıktı. Bu 15 firmaya çıkışla birlikte

750 tur yapıldı, açık ihale, 750 tur ve 2,5 dolardan olan kit 9,6 liraya indi yani 700 milyon liradan 190 milyon liraya indi. Sayın Vekilimiz, 84 milyon görsün istiyorum. Burada acaba kendilerinin biricik firması hangisi? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, artık tamamlayın, son kez açıyorum.

SAĞLIK BAKANİ FAHRETTİN KOCA – Son...

Isparta...Isparta için şu deniyor...

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Bakan, kime cevap veriyorsunuz, söyley misiniz?

SAĞLIK BAKANİ FAHRETTİN KOCA – Deniyor ki: “Mart 2014’te temel atıldı.” Kiminle? “İhaleyi alan firmayla birlikte 2014 Martta temel atıldı, -söylem bu- temel atıldıktan sonra da ihale yapıldı.” deniyor, iddia bu. Peki, bu ihale ne zaman başlamış? Ön yeterlilik ihalesine 9 firma katılmış Temmuz 2011’de, üç yıla yakın zaman önceden başlayan bir ihaleden bahsediyoruz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakan, ihale süreci devam ederken oluyor o temel atma, bakın, yanılmayın.

SAĞLIK BAKANİ FAHRETTİN KOCA – Temmuz 2012’de 4 firma teklif veriyor.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – İhale süreci devam ederken siz temel atıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Şahin, müsaade edin.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – İhale süreci devam ediyor, kelime oyunu yapmayın.

SAĞLIK BAKANİ FAHRETTİN KOCA – Lütfen, Sayın Vekilim...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – İhale süreci devam ediyor, ihale komisyonu karar almamış, siz temel atıyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Şahin, böyle bir usul yok, oturun yerinize.

SAĞLIK BAKANİ FAHRETTİN KOCA – Sayın Vekilim...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Kelime oyunu yapmayın.

BAŞKAN – Sayın Şahin, oturun yerinize lütfen.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Evrak var, evrak var.

BAŞKAN – Sayın Şahin, oturur musunuz yerinize.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Kelime oyunu yapmaya gerek yok. İhale süreci devam ediyor.

BAŞKAN – Sayın Şahin, oturur musunuz yerinize.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Komisyon daha karar almamış ve daha sonra karar alıyor.

BAŞKAN – Sayın Şahin, oturun yerinize.

SAĞLIK BAKANİ FAHRETTİN KOCA – Sayın Vekilim, sağlık gürültüye gelmez, lütfen.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakan, bakın, ben “Sayın Bakan yalan söylüyor.” demeye utanıyorum ama siz yalan söylüyorsunuz.

SAĞLIK BAKANİ FAHRETTİN KOCA – Temmuz 2012’de 4 tane firma, Şubat 2013’te 2 firmaya düşüyor. Eylül 2013’te 3’ten az firma olduğu için YPK isteniyor. İşte, YPK’nin belgesi, 2013 Eylül’de. Ne diyor? “Başlatılan ihale süreci...” Bak “ihale süreci” diyor, ihale yoktu ya “ihale süreci” diyor, “Başlatılan ihale sürecinin Sağlık Bakanlığınca sonuçlandırılması...” Ne zaman? 30 Aralık 2013, firma

belli oluyor, Mart 2014'te temel atılıyor, öyle mi? Ve Isparta Şehir Hastanesinin ihalesinden dokuz ay sonra da Londra'da yapılan sağlık iş birliği toplantısına katılıyor. Bununla ne alakası var? Bu kutsal çatı altında sözlerimizin bir değeri olmalı.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, soru-cevap işlemi tamamlanmıştır.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Arkadaşlar, herkes yerine bir otursun. Ne oldu? Oturun yerinize.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, bakın, elimde firmanın teklifi var, firmanın teklifi. 18 Temmuzda firmanın teklifi var, bakın.

BAŞKAN – Sayın Şahin, böyle bir üslup yok, yerinize oturur musunuz. Siz bir iddiada bulundunuz, Bakan da cevap verdi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – On dakika soru aldınız, yarım saat cevap verdi.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, burada evrak var.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Arkadaşlar, yerinize oturur musunuz.

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır.

BAŞKAN – Ne “Hayır.”, “Hayır.” ne demek?

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakan beni herhangi bir şirketle yakın olmakta suçlayarak... Sataşmadan söz istiyorum.

BAŞKAN – Hiç öyle bir şey söylemedi. Yerinize oturur musunuz Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) – Söyledi Sayın Başkan. “Acaba Sayın Vekil hangi şirkete yakındır?” gibi bir cümle kullandı. Kullandınız mı Sayın Bakan?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Başkanım, tutanaklar gelsin, yarın bakalım.

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun yerinizden söz vereceğim.

Sayın Oluç, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum'un 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin beşinci tur görüşmelerinde soru-cevap kısmında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, şimdi, Sayın Bakan suçlamalarda bulundu, onlara cevap vermek istiyorum. Bakın, ben size sordum, sorduğum soruların cevabını vermediniz, veremediğiniz için saldırıya geçtiniz. Onun bunun malına çökme, onun bunun malını ucuza kapatma gibi organize işlerle ilişkileriniz nedir Sayın Bakan? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ya, iftira atıyorsun ya!

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz arkadaşlar.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Soylu'gillerle ilişkileriniz nedir Sayın Bakan? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz arkadaşlar.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İftira ya!

ATAY USLU (Antalya) – Sayın Başkan, böyle bir yöntem olmaz ki!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin bir dakika ya!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Bunları sordum, bu soruların cevabını veremediniz.

BAŞKAN – Sayın Oluç, bakın, yeni bir satışmaya mahal verecek şekilde konuşuyorsunuz, bunu yapmayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Tabii ki.

Tamam, yapmıyorum. “Sordum.” dedim, bir şey demedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Şimdi, bakın, diyorsunuz ki: “Bütün Kürtler adına konuşma hakkını nereden elde ediyorsunuz?” “Bütün Kürtler adına konuşuyoruz.” diye bir laf sarf etmedim ben. Ben, bizim seçmenlerimiz adına konuşuyorum, bizi seçenlerin, bize gönül ve oy verenlerin, onların adına, onların aileleri adına konuşuyorum çünkü onların haklarını savunuyoruz. Onların haklarını savunduğumuz için bizi milyonlarca insan destekliyor. Onların sesi ve sözüyüz burada, kendi kendimize konuşmuyoruz. Biz, sizin gibi atama yoluyla bir yere gelmedik, halkın oylarıyla, iradesiyle buraya geldik ve onların haklarını savunuyoruz. (HDP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Siz de Kandil atamasıyla geliyorsunuz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Bakın, dediniz ki: “Yakıp yıkmak...” Bugüne kadar Halkların Demokratik Partisi ne bir yeri yaktı ne bir yeri yıktı ama Halkların Demokratik Partisine saldırıp oranın il, ilçe örgütlerini yakıp yıkanları, insanların öldürenleri, cezaevine tıkanları, gözaltına alanları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Efendim, son cümlem, yarım kaldı. (AK PARTİ sıralarından “Yeter, yeter.” sesleri)

BAŞKAN – Sayın Oluç, bakın, müsaade...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Başkanım, bunun gündemle ne alakası var?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Böyle bir usul yok ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Ama olur mu öyle şey? Bakan her şeyi söyleyecek, ben bunun cevabını veremeyeceğim, olur mu öyle şey! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Başkanım, gündemle ne alakası var?

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – “Yakıp yıkmak...” ne demek Sayın Başkan? Böyle bir şey var mı?

BAŞKAN – Sayın Oluç, bakın, müsaade edin, siz değerlendirmenizi yaptıktan sonra yeniden cevap vereceksiniz diye bir şey yok, biz böyle bir şey konuşmadık.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ama “Yakıp yıkmak...” dedi. Ne demek bu?

BAŞKAN – Sataşmadan söz istediniz, buradan kullanmak yerine iki dakika oradan kullandınız ama bunun ötesi yok.

Teşekkür ediyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Hayır, böyle bir şey olur mu? Ben bunlar kayda geçsin istiyorum, ağır suçlama yani.

BAŞKAN – Sayın Oluç, bakın, o zaman saatlerce oturalım, herkes kayda geçirsin; yok böyle bir usul.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ağır suçlama Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Olur mu Sayın Başkan? “Yakıp yıkmak...” demiş, bunu nasıl kayda geçirmiyorsunuz acaba? Böyle şey olur mu?

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakan bana açıkça sataştı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, böyle bir usul yok.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Haksızlık yapıyorsunuz; siz Bakanın yanında yer alıyorsunuz, Meclisin yanında yer almanız lazım.

BAŞKAN – Hiç alakası yok, ben kimsenin yanında yer almıyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Meclisin yanında yer almanız lazım, evet.

BAŞKAN – Siz çalışma esas ve usullerini herkesten daha iyi biliyorsunuz, yapmayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Hayır, öyle bir şey olur mu?

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan....

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, Sayın Bakan...

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

A) SAĞLIK BAKANLIĞI (Devam)

1) Sağlık Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sağlık Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) TÜRKİYE HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) TÜRKİYE İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ KURUMU (Devam)

1) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI (Devam)

1) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

E) METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) İklim Değişikliği Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

Ğ) ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI (Devam)

1) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Devam)

1) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

I) ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI (Devam)

1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

İ) MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (Devam)

1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Devam)

1) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Şimdi sırasıyla beşinci turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ile kesin hesaplarına geçilmesi hususunu ve bütçeler ile kesin hesaplarını ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım. (HDP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, oylayamazsınız. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, Bakan Derya Hanım bana sataştı, açıkça sataştı.

BAŞKAN – Sağlık Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*SAĞLIK BAKANLIĞI**1) Sağlık Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

116.037.461.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sağlık Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Sağlık Bakanlığının 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Sağlık Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

52.235.652.156,74

Bütçe Gideri

65.196.375.196,66

Ödenek Üstü Gider

13.215.458.391,47

İptal Edilen Ödenek

251.850.549,16

Ertesi Yıla Devredilen Ödenek

16.943.671,85

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sağlık Bakanlığının 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*TÜRKİYE HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**1) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

191.233.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM

516.322.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	954.556.864,47
Bütçe Gideri	331.266.806,05
İptal Edilen Ödenek	623.290.058,42
Ertesi Yıla Devredilen Ödenek	14.288.878,68

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	339.453.000,00
Tahsilat	422.644.486,64
Ret ve İadeler	443.737,76
Net Tahsilat	422.200.748,88

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*TÜRKİYE İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ KURUMU**1) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	237.218.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	235.218.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	179.122.000,00
Bütçe Gideri	166.255.110,44
İptal Edilen Ödenek	12.866.889,56

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	166.345.000,00
Tahsilat	156.331.491,39
Ret ve İadeler	1.479.969,39
Net Tahsilat	154.851.522,00

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI**1) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	218.216.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	218.216.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	146.424.398,00
Bütçe Gideri	99.036.691,87
İptal Edilen Ödenek	47.387.706,13
Ertesi Yıla Devredilen Ödenek	6.291.669,00

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	79.578.000,00
Tahsilat	120.932.564,01

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

1) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	4.887.832.000
--------------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Meteoroloji Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	678.380.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Meteoroloji Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Meteoroloji Genel Müdürlüğünün 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) *Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	510.346.000,00
Bütçe Gideri	501.682.042,32
İptal Edilen Ödenek	8.663.957,68

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Meteoroloji Genel Müdürlüğünün 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) *Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	1.662.712.000
--------------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) *Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.643.843.149,57
Bütçe Gideri	1.389.370.934,15
İptal Edilen Ödenek	93.370.755,53
Ertesi Yıla Devredilen Ödenek	161.101.459,89

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

İklim Değişikliği Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI**1) İklim Değişikliği Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	60.716.000
--------------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İklim Değişikliği Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

*ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**1) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

Toplam Ödenek	6.229.299.219,06
Bütçe Gideri	5.793.053.741,69
İptal Edilen Ödenek	218.757.029,39
Ertesi Yıla Devredilen Ödenek	217.488.447,98

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI**1) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	66.131.543.000
--------------	----------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI**1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

83.851.907.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU**1) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM

43.075.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM

154.204.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Mesleki Yeterlilik Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek

41.844.000,00

Bütçe Gideri

36.961.820,41

İptal Edilen Ödenek

4.882.179,59

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	70.896.000,00
Tahsilat	85.298.710,21
Ret ve İadeler	1.018.355,00
Net Tahsilat	84.280.355,21

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2020 yılı merkezî yönetim

kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

1) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	150.688.012.926,36
Bütçe Gideri	150.245.566.272,28
Ödenek Üstü Gider	143.754,87
İptal Edilen Ödenek	437.828.621,59
Ertesi Yıla Devredilen Ödenek	127.578.062,41

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2020 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Böylece, beşinci turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı olmalarını temenni ederim.

Sayın milletvekilleri, beşinci tur görüşmeleri tamamlanmıştır.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun bir tezkeresi vardır, okutuyorum:

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) TEZKERELER**

1.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun, 287 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin yeni ihdas edilen 2, 3, 4, 5, 6 ve 7'nci maddelerinin Komisyona geri verilmesine ilişkin tezkeresi (3/1778)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

287 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin yeni ihdas edilen 2, 3, 4, 5, 6 ve 7'nci maddelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İÇtüzüğü'nün 88'inci maddesi uyarınca Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna geri verilmesini arz ve teklif ederim.

Ziya Altunyaldız

Konya

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuŐtur.

Bu Şekilde, 287 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin yeni ihdas edilen 2, 3, 4, 5, 6, ve 7'nci maddeleri Komisyona geri çekilmiştir.

Programa göre kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarını sırasıyla görüŐmek için 12 Aralık 2021 Pazar günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleŐimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.25

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 5

33'ÜNCÜ BİRLEŞİM
11 ARALIK 2021 CUMARTESİ
SAAT: 11.00

DANIŐMA KURULU ÖNERİŐ

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin 6 Aralık 2021 Pazartesi günü Gündeminin “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmının 1’inci ve 2’nci sıralarında yer alması, bütçe görüşmelerine 6 Aralık 2021 Pazartesi günü saat 12.00’de başlanması; Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar, resmî tatil günleri dâhil, her gün saat 11.00’den günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalarına devam olunması,

Görüşmelerin on iki günde tamamlanması, bütçe görüşmelerinin son günü olan 17 Aralık 2021 Cuma günü görüşmelere saat 14.00’te başlanması ve bu Birleşimde Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar çalışmalara devam olunması,

Başlangıçta bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde yürütme adına yapılacak sunuş konuşmasının süreye tabi tutulmaksızın yapılması, siyasi parti grupları ve İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye de altmış dakika söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların ise onar dakikayla sınırlandırılması,

Kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları üzerindeki görüşmelerin 8 turda tamamlanması, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarının görüşülme günlerini belirten programın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca bastırılarak duyurulması, turların bitiminden sonra Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin maddelerinin oylanması,

Birinci turda, istemi hâlinde, TBMM Başkanlığı ile İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, görüşlerini bildirmek üzere yürütme adına yapılacak konuşmaların yetmiş dakika, bu turda siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların yetmiş dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) siyasi parti grupları ve İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütme adına yapılacak konuşmaların üçüncü turda altmış beşer dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) dördüncü ve beşinci turlarda seksener dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) altıncı turda altmışar dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) diğer turlarda ise yetmişer dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların beşer dakika olması, kişisel konuşmalarda her turda İçtüzük’ün 61’inci maddesine göre biri lehte, biri aleyhte olmak üzere 2 üyeye söz verilmesi ve 1 üyenin sadece bütçenin tümü üzerinde veya sonundaki görüşmelerde ya da bir turda söz kaydı yaptırmaması,

Bütçe görüşmelerinde soruların gerekçesiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin on dakika soru, on dakika cevap olarak sınırlandırılması,

Bütçe görüşmelerinin sonunda siyasi parti gruplarına ve İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye altmışar dakika süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) İçtüzük’ün 86’ncı maddesine göre yapılacak kişisel konuşmaların ise onar dakika olması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 24.11.2021 tarihli 23’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

33'ÜNCÜ BİRLEŞİM

11 ARALIK 2021 CUMARTESİ

SAAT: 11.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1.- (S. Sayısı: 281) 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.12.2021) (X)

2.- (S. Sayısı: 282) 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.12.2021) (X)

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 – KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

BUGÜNKÜ PROGRAM

6'ncı Gün

11.12.2021 CUMARTESİ

Saat : 11.00 – Program bitimine kadar

V. TUR

54-. SAĞLIK BAKANLIĞI (Bütçe + Kesin Hesap)

55-. TÜRKİYE HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesin Hesap)

56-. TÜRKİYE İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ KURUMU (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesin Hesap)

57-. TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesin Hesap)

58-. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI (Bütçe)

59-. METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Bütçe + Kesin Hesap)

60-. TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Bütçe + Kesin Hesap)

61-. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI (Bütçe)

62-. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI (Kesin Hesap)

63-. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Bütçe)

64-. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI (Bütçe)

65-. MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesin Hesap)

66-. AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI (Kesin Hesap)

(İYİ PARTİ, MHP, HDP, CHP, AK PARTİ)

(Siyasi parti grupları ve istemi hâlinde Yürütme adına yapılacak konuşma süresi: 80'er dakika)

(Kişisel konuşmaların süresi biri lehte ve biri aleyhte olmak üzere: 5'er dakika)

(Soru – Cevap işlemi: 10 dakika soru - 10 dakika cevap)

TBMM Basımevi / 2021